

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
ДВНЗ «ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.І.ВЕРНАДСЬКОГО**

УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО КРУГЛОГО СТОЛУ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

15-17 вересня 2017 р.

Суми – 2017

УДК 378.14:001.89:371ю133-057.875(08)

М 34

*Друкується за рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
(протокол № 2 від 25.09.2017р.)*

РЕДАКЦІЙНА РАДА

- В. І. Шейко** *доктор біологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи СумДПУ ім. А.С.Макаренка, м.Суми*
- О. Ю. Кудріна** *доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки та бізнесу СумДПУ ім. А.С.Макаренка, м.Суми*
- О. В. Семеніхіна** *доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики СумДПУ ім. А.С.Макаренка, м.Суми*
- Т. Г. Логутова** *доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри інноватики та управління ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м.Маріуполь*
- А. В. Путінцев** *кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів та кредиту Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського, м.Київ*
- В. М. Зігунов** *кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи СумДПУ ім. А.С.Макаренка, м.Суми*

М 34

Україна майбутнього : Матеріали міжнародного науково-освітнього круглого столу студентів та молодих учених, 15-17 вересня 2017 р., м. Суми. – Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. – 180 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників науково-освітнього круглого столу студентів та молодих учених, яка відбулася 15-17 вересня 2017 року за ініціативи СумДПУ ім. А.С.Макаренка.

УДК 378.14:001.89:371ю133-057.875(08)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд.....	7
Анісов Д.І.....	7
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	7
Антонова-Дідковська А.В.	8
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОДУ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРІВ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК	8
Безугла В.В.	10
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: КОМЕРЦІЙНИЙ РИЗИК І ВИЖИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	10
Білуха В.М.	11
УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО: УКРАЇНСЬКА НАУКА	11
Богущ Є.М.....	13
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ І АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	13
Ващенко І.О.	15
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	15
Вовк А.В.	16
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ОФШОРНІ ЗОНИ ТА ЇХ РОЛЬ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ	16
Волошко Є.В.	18
УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО: ЕКОНОМІЧНІ ПРОГНОЗИ	18
Воронько В.О.....	19
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ НА СВІТОВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКАХ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	19
Гринчук О.В.	21
ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕЧЕРСЬКОЇ РАЙОННОЇ В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ	21
Данно С.О.....	22
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ ПІДПРИЄМСТВ	22
Зайва Н.....	25
ПІАР КОМПАНІЯ: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ	25
Затеева Е.М.	26
ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЕЙ КАК СОВРЕМЕННАЯ ТЕНДЕНЦИЯ В УПРАВЛЕНИИ И ЭКОНОМИКЕ	26
Золотарьов В.В.	28
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ТОП НАЙДИВНИШИХ КРИПТОВАЛЮТ	28
Клем-Мусатова К.О.....	29
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ. ТОТАЛЬНА ПРИВАТИЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ЧОМУ ЦЬОГО НЕ ТРЕБА БОЯТИСЯ	29
Кордончук М.Д.	30
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: П'ЯТЬ СЦЕНАРІВ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ	30
Коржова Р.О.	32
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	32
Коритько Б.В.....	34
ВРАХУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В РОБОТІ ПЕЧЕРСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В МІСТІ КИЄВІ	34
Красна О.М.....	35
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ.....	35
Кунченко Н.В.	37
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА	37
Кутькова С.К.....	38
СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	38
Левченко І.	39
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ	39
Лисак Д.О.	40
РОЗРОБКА РЕКЛАМНОЇ КОМПАНІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	40
Лойко М.О.	41
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	41
Мельникова М. В.	42
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ	42
Мішина А.....	44
АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	44
Мкртчян А. Р.	45
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ	45
Опаковська І.Е.	47
ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В МАЙБУТНЬОМУ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	47

Пицюх Д.В.	48
ОПТИМІСТИЧНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ	48
Подолька В.Б.	49
ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	49
Порвалов К.В.	50
МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ АУТСОРСИНГУ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ МАРКЕТИНГУ	50
Порвалова М.В.	52
ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	52
Приходько О.О.	53
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ	53
Рамазанов Д.О.	55
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ КІТАЙ.....	55
Сав'як В.С.	57
ОБЛКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ	57
Сацька Л.В.	58
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	58
Селявіна К.М.	60
МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ	60
Сергеев А.О.	62
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЯКОЮ БУДЕ СВІТОВА ЕКОНОМІКА У 2050 РОЦІ	62
Свисюк О. О.	63
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ	63
Синельник А.В.	65
СТРУКТУРНІ ЗРУШЕННЯ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	65
Скоробогата В.В.	66
ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	66
Сопова К. І.	67
РОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ	67
Спаська І. В.	69
МАЛИЙ БІЗНЕС ТА ЙОГО РОЛЬ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	69
Тисячник К.А.	70
АКТУАЛЬНІ ГРАНІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	70
Тітаренко М.О.	71
АНАЛІЗ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСНОВ СТРАТЕГІЇ ДИВЕРСИФІКОВАНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	71
Ткаченко В.С.	72
ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	72
Федоренко В.А.	74
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА – ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ І МАЙБУТНЬОГО	74
Федорківська О.В.	76
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА.....	76
Фурс А.А.	77
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	77
Чучук Т.М.	78
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТРАНСПОРТУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	78
Шинкаренко Н.С.	80
ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	80
Щербак І.М.	83
ЕТАПИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРНОЮ ТРАНСФОРМАЦІЄЮ	83
Яцина В.С.	85
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: BITCOIN.....	85
Секція 2. ІТ-інновації у глобалізованому світі.....	88
Авраменко Н.О.	88
АНАЛІЗ ПЗ В ГАЛУЗІ ДИНАМІЧНОЇ ІНФОГРАФІКИ.....	88
Батюк І. М., Бесєдін І. О.	90
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	90
Бондар М.	91
ВІРТУАЛЬНІ ТУРИ ТА ЦИФРОВІ ПАНОРАМИ	91
Бражник І.	94
КОМП'ЮТЕРНА АНІМАЦІЯ ЯК ТРЕНД СУЧАСНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ	94
Бурлака М.	95
АНАЛІЗ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК» У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	95
Жолудь А.В.	97

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ІТ-ПРОЕКТАМИ.....	97
Жульов В.	98
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ РЕДАГУВАННЯ ВІДЕОЗАПИСІВ.....	98
Краснокутська І.	101
ПРО ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ САЙТУ З ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТАМОВИ SCSS.....	101
Лютов М.	102
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ	102
Савостян М.	103
ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОЇ ПАМ'ЯТІ В МІКРОКОНТРОЛЕРНИХ СХЕМАХ	103
Сиромля А.	105
СТВОРЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У PREZI.....	105
Стеценко А.	106
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИНАМІЧНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЗАСОБАМИ ПРОГРАМИ SWAY.....	106
Ткач А.	108
ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ	108
Токмань В.	109
ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ	109
Юшко К.	110
ІНФОГРАФІКА ЯК КЛЮЧОВА ФОРМА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДАНИХ.....	110
Юрченко А.О.	111
АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОНЯТТЯ «ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЇ» В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	111
Юрченко К.	113
ІНФОГРАФІКА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	113
Яковлева К.	114
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА І СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	114
Секція 3. Туристичний, готельний і ресторанный бізнес: інновації та тренди	117
Зігунов Р. В.	117
ТРЕКІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ТУРИСТСЬКИЙ ПРОДУКТ	117
Левковська Ж. В.	118
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	118
Павлюк Х. О.	120
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ.....	120
Перезва Н. П.	122
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У ТРАНСПОРТНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ ТУРИСТІВ	122
Сафонова К.С.	124
РОЛЬ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	124
Сахно А. Ю.	125
ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	125
Щербак. Н.Р.	127
РОЛЬ ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	127
Секція 4. Перспективи вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини та громадян в Україні	130
Вода А.І.	130
СТАН СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	130
Іваній В.І.	132
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ГАРАНТІЙ ВЧИТЕЛІВ З ПРИЙНЯТТЯМ НОВОГО ЗАКОНУ «ПРО ОСВІТУ».....	132
Левченко В.Г.	133
ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СУДОВІЙ СИСТЕМІ	133
Огієнко Л. А.	135
ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА	135
Сребняк Д.В.	137
ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	137
Стаценко О.О.	140
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	140
Тараненко В.О.	142
ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ.....	142
Черненко А.А.	144
ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	144

Секція 5. Освіта, філософія, здоров'я: перспективи майбутнього	146
Бугаєвська В.С.	146
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНА ОСВІТА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ	146
Волошина Є.В.	148
ТЕХНОЛОГІЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ 5-ти І 6-ти РОКІВ З ОБСТРУКТИВНИМ БРОНХІТОМ.....	148
Гордієнко О.О.	150
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ДІТЕЙ З ДІАГНОЗОМ ДЦП	150
Зленко Н.Н., Яременко Н.Г.	151
СОЦІАЛЬНО-ФИЛОСОФСЬКЕ ОСМЫСЛЕНИЕ ПРОБЛЕМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СОВРЕМЕННЫХ СВЕРХТЕХНОЛОГИЙ И СОЦИУМА.....	151
Конєва Г.В.....	151
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕРЕЖЕВОЇ ПАРАДИГМИ НА РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ СУСПІЛЬСТВА	151
Костирко Д.Р.....	152
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.....	152
Мартінова А.	154
ОЦІНКА ПРОБЛЕМ, ЩО ПРИВОДЯТЬ ДО ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ ТЕМИ «ЛОГАРИФМІЧНА ФУНКЦІЯ»	154
Острівський Ю.О.....	156
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	156
Острога М.М.	159
ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	159
Скворцова С.С.	161
ДО ПИТАННЯ ГІГІЄНИ ТА БЕЗПЕКИ ІГРОВИХ ТА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ	161
Стома В.	162
АНАЛІЗ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ПІДТРИМКИ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ	162
Стрельченко Д.	163
МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 8 КЛАСУ ДО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ НЕСТАНДАРТНИХ ЗАВДАНЬ З ІНФОРМАТИКИ (НА ПРИКЛАДІ УЧАСТІ У КОНКУРСІ «БОБЕР»)	163
Тараніна М.О.....	165
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ПОРУШЕНЬ АДАПТАЦІЙНО-РЕЗЕРВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У ДІТЕЙ	165
Тесленко Н.	167
ГУРТКОВА РОБОТА В КУРСІ ІНФОРМАТИКИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	167
Федоренко В.А.....	168
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ БІЗНЕСУ В СФЕРІ ДОДАТКОВИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ ДІТЕЙ	168
Щоголева Є.....	170
АКТУАЛЬНІСТЬ КОГНІТИВНО-ВІЗУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ У НАВЧАННІ	170
Хоменко Є.В.....	171
МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	171
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК.....	174

СЕКЦІЯ 1.

Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд

Анісов Д.І.

*студент групи 919, спеціальність «Туризм»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Людина за своєю природою прагне до найбільш повного задоволення своїх матеріальних і духовних потреб, своєї безпеки. І чим більше задовольняються ці потреби, тим щасливішою вона себе відчуває.

Ключові слова: інтелектуальна власність, потреби, людина, прибуток, гроші

Історія свідчить, що найбільших успіхів досягають країни, в яких інтереси держави збігаються з інтересами громадян. Тому держави, які прагнуть стати процвітаючими, стратегічними завданням вважають підвищення культури громадян, розвиток економіки країни, зміцнення національної безпеки.

Відомо, що яскраві сплески в розвитку цивілізації спостерігалися тоді, коли держава ефективно заохочувала творчу діяльність своїх громадян. Прикладом може служити історія Стародавньої Греції, Римської імперії або епоха Відродження в Європі.

Тепер як державні діячі, так і прості громадяни все частіше приходять до розуміння того, що першоосновою економічного і культурного розвитку суспільства є результати інтелектуальної діяльності людини - науково-технічної і художньої творчості. Тому держава, яка прагне до лідерства, повинна забезпечувати своїм громадянам максимально сприятливі умови для творчої роботи.

У сучасному світі найбільш процвітаючі країни зводять у ранг державної політики розвиток творчого потенціалу нації. Так, у США і Японії працюють ретельно продумані програми розвитку творчості громадян, починаючи з дошкільного віку.

На відміну від природних ресурсів - землі, нафти, вугілля, тощо, запаси яких обмежені - інтелектуальна власність є невичерпним ресурсом, тому в останні десятиріччя вона швидко замінює традиційні матеріальні активи і стає рушійною силою економічного і культурного розвитку суспільства.

Сьогодні ми живемо в епоху технологічного суспільства, тобто суспільств, в якому визначальною ланкою у виробництві матеріальних благ є технології. Щоб вижити в конкурентній боротьбі потрібно виробляти конкурентноздатні товари. Цього можна досягти, якщо безупинно вдосконалювати технологічні процеси для їхнього виробництва. А це можливо здійснити тільки за рахунок використання результатів інтелектуальної діяльності, тобто таких об'єктів інтелектуальної власності, як винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комерційні таємниці, тощо. Безперечно, результати такої діяльності будуть більш вагомими, особливо у сфері оборони, якщо вони отримані громадянами своєї держави.

Необхідною умовою для ефективного створення і використання об'єктів інтелектуальної власності є наявність системи правової охорони інтелектуальної власності. Створення національної системи охорони інтелектуальної власності має подвійну мету. З одного боку, необхідно законним чином оформити економічні й моральні права авторів і правоволодіння об'єктів інтелектуальної власності, а з іншого боку, - стимулювати в рамках державної політики творчу активність громадян, сприяти поширенню і застосуванню її результатів, заохочувати чесну торгівлю.

Право на одержання патенту на винахід стимулює вкладення грошей і зосередження людських ресурсів у галузі досліджень і розробок. Видача патенту стимулює інвестиції у промислове використання винаходу. Публікація патенту робить доступною інформацію про нього широкому колу людей, стимулює тим самим створення нових винаходів і, отже, сприяє науково-технічному прогресу. У свою чергу, право на торговельну марку захищає підприємство від недобросовісної конкуренції.

Серед об'єктів промислової власності великий вплив на науково-технічний і економічний розвиток мають, безумовно, винаходи. Відображена в патентній документації технічна,

технологічна і правова інформація дає можливість заощаджувати час, гроші й сили в процесі науково-дослідної діяльності, не повторювати роботу, вже виконану іншими.

Патентна документація служить також для виявлення підприємств, які діють у тій чи іншій сфері технології, зокрема, конкурентів. Вивчення патентної документації допомагає знаходити рішення технічних проблем, виявляти сучасний рівень розвитку технології, проводити експертизу науково-технічних програм, визначати пріоритетні напрями розвитку галузей промисловості й окремих виробництв.

Одне з головних призначень системи правової охорони інтелектуальної власності полягає в тому, що вона заохочує винахідницьку діяльність і стимулює творчу активність громадян країни.

Вплив винаходів на економічний розвиток може здійснюватися за чотирма каналами:

- інформація про патенти полегшує передачу (трансфер) технологій і сприяє залученню прямих іноземних інвестицій;
- патенти стимулюють наукові дослідження;
- патенти є каталізатором нових технологій і бізнесу;
- бізнес накопичує патенти і капіталізує їх шляхом передачі прав через ліцензійні угоди, внесення до статутного капіталу підприємств, використання у власному виробництві для отримання додаткового прибутку.

Важко переоцінити роль такого об'єкта як торговельна марка у просуванні товару на ринок. Вдала торговельна марка - важливий внесок в економіку підприємства, тому що вона дозволяє зайняти на ринку вигідне положення, пов'язане з визнанням цієї торговельної марки покупцями.

Вдало "розкручена" торговельна марка приносить її власнику додатковий прибуток понад той, що він отримав би без її використання.

Щодо авторського права, то його роль в розвитку культури суспільства, особливо у сфері культурного (духовного) розвитку його громадян важко переоцінити.

Об'єкти авторського права - літературні й художні твори - можна самим не створювати, а запозичувати їх в інших держав. Однак такий шлях варто вважати вимушеним і, в цілому, хибним. Надзвичайно важливо, щоб твори літератури і мистецтва створювалися авторами, які належать до того суспільства, якому адресовані їхні твори. А суспільство, в свою чергу, повинно бачити своє відображення в цих творах. Використання чужоземних робіт у розумних межах виправдане настільки, наскільки воно сприяє культурному обміну і взаємному збагаченню ідеями.

Розвиток національної творчості не має перспектив, якщо автору не гарантована авторська винагорода за його творчу працю. Тому охорона авторського права і суміжних прав передбачає не тільки належний захист прав видавців і виконавців, виплату справедливої винагороди авторам, але й надійний захист авторських прав, вигідний не тільки авторам, а й державі, тому що, усуваючи недобросовісну конкуренцію, вона сприяє поповненню державної скарбниці за рахунок податків. Але для цього необхідно створити відповідну адміністративну інфраструктуру, яка б забезпечувала строге дотримання авторських прав.

Список використаних джерел

1. Право інтелектуальної власності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. О.А.Підпригори, О.Д.Святоцького. – К.: Видав. дім «Ін Юре», 2002. – с.624
2. Інтелектуальна власність : Навч. посібник / За ред. Цибульова П.М. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 276с.
3. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007.- 208с.
4. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. - 264с.

Антонова-Дідковська А.В.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічного університету імені А. С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОДУ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРІВ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

Стаття присвячена актуальним питанням виходу українських товарів на міжнародний ринок. Проаналізовано основні причини невисокої конкурентоспроможності української продукції на світових ринках.

Ключові слова: конкурентоспроможність, економічний розвиток, українські товари, стратегія.

На даний момент в Україні існує багато перспективних підприємств, які займаються розширенням зовнішньоекономічної діяльності, що з одного боку відкриває великі перспективи, а з іншого робить конкуренцію ще більш жорсткішою. Підприємства, які отримали ухвалення на внутрішньому ринку та мають конкурентоспроможний продукт, розробляють нові методи та шляхи виходу на зовнішній ринок. При виході підприємства на зовнішній ринок мають вплив такі фактори як: економічні, політичні, географічні, культурно-історичні, фактор конкурентоспроможності та сприйняття товару населенням зарубіжної країни. Тому вивчення факторів, які впливають на вибір зовнішнього ринку є актуальним питанням.

Актуальність теми полягає у тому, що на сучасному етапі розвитку світової економіки економічний стан держави визначається такими основними факторами, як внутрішні ресурси країни та частка її участі на міжнародному ринку. Зростання цієї частки можна обумовити створенням механізму розвитку експорту, що в сучасних умовах залежить від можливостей українських підприємств виробляти та реалізовувати товари, які б відповідали вимогам світового ринку за якістю, ціною та рівнем сервісу, а також від законодавчої і інвестиційної підтримки держави.

Фактори, що впливають при виході підприємства на зовнішній ринок розглянуті у трудах таких зарубіжних авторів, як Ф.Котлер, Г.Армстронг та інших. Також ці фактори розглядаються і українськими вченими такими, як М.У. Дідківський, О.Н. Воронова, Т.В. Харчук та інші. Але кожен автор різні складові кожного фактору і по-різному оцінюють його значення для підприємства. Проте в сучасній літературі питання стосовно факторів які впливають при виході українських підприємств на зовнішній ринок не знайшло належного науково-практичного вирішення і висвітлення [1].

На шляху інтеграції України у міжнародний ринок стоїть значна кількість перешкод і проблем, головними з яких можна назвати низьку конкурентоспроможність українських товарів, недосконалу структуру експорту, невисоку інвестиційну привабливість України.

Основною причиною невисокої конкурентоспроможності української продукції на світових ринках є її низька якість, невідповідність сучасним потребам споживачів. Основними орієнтирами українських товаровиробників мають бути технологічні фактори, світові стандарти ISO. Серія стандартів ISO — це міжнародні стандарти, що узагальнюють передовий світовий досвід в області управління якістю. Особливістю стандартів є те, що вони висувають вимоги не до якості продукції прямо, а до системи організації управління виробництвом, що покликано забезпечувати передбачуваний і стабільний рівень якості продукції. З погляду стандартів серії ISO, якісною вважається та продукція, яка задовольняє як специфікованим, так і передбачуваним очікуванням замовника. Система управління якістю відповідно до вимог ISO, допомагає підприємству підвищити рівень задоволеності і очікувань замовника та, зокрема, забезпечує: поліпшення якості продукції або послуги, і в такий спосіб більше високий рівень задоволеності замовника; поліпшення сприйняття замовником іміджу підприємства, торговельної марки. Інтеграція України на рівноправній основі у світову економіку можлива тільки за умови використання міжнародних стандартів.

Аналіз товарної структури експорту попередніх років показує, що найбільшу частку у експорті України складають недорогочінні метали та вироби з них і мінеральні продукти (~ 45% і ~10% відповідно). Це означає, що структура українського експорту не диверсифікована і зосереджена в основному на сировинних ресурсах, напівфабрикатах і низькотехнологічних товарах. В сучасних умовах розвитку світового господарства подібна спеціалізація експорту є неоптимальною з трьох причин: сировина, на відміну від технологій чи знань, вичерпується і не відновлюється; низький рівень переробки зазвичай означає низькі прибутки; у конкурентному світі сировину завжди можна замінити аналогічною сировиною з іншої країни, що робить попит на неї високо еластичним і зумовлює значні коливання ціни.

Ще однією проблемою інтеграції України у світове господарство є невисока інвестиційна привабливість. За своїм потенціалом Україна має багато сприятливих умов для інвестування, зокрема такі як дешева робоча сила, відносно невисока вартість оренди, близькість до потужних ринків збуту і сировини (ринки ЄС та країн Азії). Проте є і ряд недоліків: відсутність кваліфікованих кадрів, недостатньо розвинута інфраструктура, суперечності у законодавстві, пасивність держави щодо стимулювання інвестицій у відповідні галузі, - усунення яких створить сприятливий інвестиційний клімат в Україні [2].

Вступ України до СОТ відкрив вільний доступ на наш ринок іноземним компаніям. Продукція й послуги більшості українських компаній виявляються неконкурентоспроможними через невідповідність міжнародним вимогам, що веде до втрати ринку. Тому, для виходу на міжнародний ринок треба задовольнити одну з основних умов тендерів про постачання продукції й послуг, а саме наявність сертифіката відповідності системи управління якістю вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2000. Також забезпечити зростання конкурентоспроможності

вітчизняних товарів і відповідно вдосконалення структури експорту можна за рахунок закріплення на державному рівні заходів щодо забезпечення пріоритетного розвитку орієнтованих на експорт підприємств, спрямованих на оптимізацію структури торгівлі товарами та послугами, що сприятиме диверсифікації експорту на основі модернізації промислово-технологічних потужностей.

Україна поступово здійснює своє входження на міжнародний ринок, маючи для цього всі необхідні можливості, але для прискорення даного процесу потрібно визначити головні проблеми економічної інтеграції і спрямувати максимум зусиль з боку держави і суспільства на їх вирішення.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновки, які повинні бути включені в рекомендації, розроблені для українських підприємців, що виходять на міжнародні ринки. Це орієнтація на міжнародні стандарти і правила, затверджені міжнародними організаціями.

Використання цих рекомендацій дасть очікуваний ефект лише за умови оволодіння українськими виробниками сучасними методами міжнародного менеджменту і маркетингу, а також дотримання ними раціональної зовнішньоекономічної стратегії.

Список використаних джерел

1. Петрова Г.Є. Ефективність діяльності українських підприємств на світовому ринку / Г.Є. Петрова // Держава та регіони. – 2009.
2. Кудріна О.Ю. Загальнотеоретичні й прикладні проблеми формування стратегії розвитку промислового виробництва України в умовах економічної кризи / О.Ю. Кудріна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Маріуполь: ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет». – 2015 р. – Вип. № 2 (12), Т.3. – с. 91- 98.

Безугла В.В.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Есманов О.М.,
к.е.н., ст.викладач кафедри економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: КОМЕРЦІЙНИЙ РИЗИК І ВИЖИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Для того, щоб управляти ризиками, необхідно розуміти їх сутність, знати підходи до формування системи управління ризиками, методи оцінки і управління ризиками. Недостатня вивченість питань управління ризиками взагалі і операційними ризиками зокрема визначила актуальність теми цієї роботи.

Ключові слова: ризик, страхування, хеджування, диверсифікація

Ризик - небезпека потенційно можливої, імовірної втрати ресурсів або недоотримання доходів у порівнянні з їх очікуваною величиною, орієнтованої на раціональне використання ресурсів в даному виді підприємницької діяльності.

Аналіз численних визначень ризику дозволяє виявити основні моменти, які є характерними для ризикової ситуації:

- випадковий характер події, що визначає, який з можливих результатів реалізується на практиці;

- наявність альтернативних рішень;

- ймовірність отримання додаткового прибутку;

- ймовірність виникнення збитків;

- можливість визначити ймовірність результатів і очікувані результати.

Існує класифікація підприємницьких ризиків, що включає в себе ризики, перераховані нижче.

Політичний ризик - можливість виникнення збитків чи скорочення розмірів прибутку, є наслідком державної політики.

Технічний ризик - ризик впровадження нової техніки і технології, який веде до небезпеки техногенних катастроф, що заподіюють значної шкоди природі, людям, виробництва.

Виробничий ризик пов'язаний з виробництвом товарів і послуг, в процесі до того підприємці стикаються з проблемами неадекватного використання сировини, зростання собівартості, збільшення втрат робочого часу, використання нових методів виробництва.

Галузевий ризик - ймовірність втрат у результаті змін в економічному

стані галузі та ступенем цих змін як всередині галузі, так і в порівнянні з іншими галузями.

Інноваційний ризик - ймовірність втрат, що виникають при вкладенні підприємницькою фірмою коштів у виробництво нових товарів і послуг, які, можна, не знайдуть очікуваного попиту на ринку.

Фінансовий ризик виникає при здійсненні фінансового підприємництва або фінансових угод, виходячи з того, що в ролі товару виступають або валюта, або цінні папери, або грошові кошти.

Комерційний ризик виникає в процесі реалізації товарів і послуг, вироблених або куплених підприємцем.

Транспортний ризик - ризик, що відображає потенційну можливість втрати або зниження якості товару в процесі його транспортування від продавця до покупця.

Слід виділити етапи управління ризиками.

1. Постановка цілей управління ризиками. Характеризується використанням методів аналізу і прогнозування економічної кон'юнктури, виявлення можливостей і потреб підприємства в рамках стратегії та поточних планів його розвитку.

2. Якісний / кількісний аналіз. Використовує методи якісного і кількісного аналізу: методи збору наявної і нової інформації, моделювання діяльності підприємства, статистичні і імовірнісні методи і т. п.

3. Вибір методів впливу на ризик. На даному етапі проводиться сопоставлення ефективності різних методів впливу на ризик: уникнення ризику, прийняття ризику на себе, передачі частини або всього ризику третім особам, яке завершується виробленням рішення про вибір їх оптимального набору.

4. Аналіз ефективності прийнятих рішень. Результатом даного етапу має стати нове знання про ризик, що дозволяє, при необхідності, відкоригувати раніше поставлені цілі управління ризиком.

Інструменти зниження ризику можна розділити на п'ять різновидів.

1. Диверсифікація. Являє собою процес розподілу інвестованих коштів між різними об'єктами вкладення капіталу, які безпосередньо не пов'язані між собою, з метою зниження ступеня ризику і втрат доходів.

2. Лімітування концентрації ризику - встановлення ліміту, тобто граничних сум витрат, продажу, кредиту і т. п.

3. Самострахування являє собою децентралізовану форму створення натуральній і грошових страхових (резервних) фондів безпосередньо в суб'єкті, особливо в тих, чия діяльність піддається ризику.

4. Страхування ризику. Сутність страхування виражається в тому, що інвестор готов відмовитися від частини своїх доходів, щоб уникнути ризику, тобто він готовий заплатити за зниження ступеня ризику до нуля.

5. Хеджування ризику - система укладання термінових контрактів і угод, враховують імовірнісні в майбутньому зміни обмінних валютних курсів і переслідують на меті уникнути несприятливих наслідків цих змін.

Список використаних джерел

1. Апопій В.В. Комерційна діяльність: Підручник/ В.В. Апопій, С.Г. Бабенко, Я.А. Гончарук та ін.: за редакцією Апопія В.В. – К.: Знання 2008. С.539-544.
2. Кужільна Л.К. Підходи до управління комерційним ризиком на підприємствах легкої промисловості.// Актуальні проблеми економіки.-2009. №8. С.103-107.

Білуха В.М.

*студент групи 512, спеціальність «Економіка»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
к.е.н., доцент кафедра економіки та бізнесу*

УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО: УКРАЇНСЬКА НАУКА

В тезах проаналізовано стан української науки – минуле, теперішнє, майбутнє, історія, сьогодення, перспективи розвитку.

Ключові слова: наука, розвиток, технології, економіка.

Україна може по праву пишатися своїми вченими, які зробили великий внесок у становлення і розвиток світової науки.

У сучасному світі нас оточує так багато техніки, без якої ми не мислимо своє існування. Але дуже рідко людина замислюється кому він зобов'язаний появою того чи іншого приладу. Слухаючи радіо ми рідко згадуємо Попова, коли вмикаємо світло - Едісона, коли їдемо на машині - не завдяки Форду за винахід конвеєра.

Проте, ці імена відомі всім, хто старанно вчився в школі. Але ім'я нашого співвітчизника, Миколи Миколайовича Бенардоса (1842-1905 рр.), Якого свідомі люди обґрунтовано вважають одним із засновників технічної думки як такої, навряд відоме більшості з нас. Цікавим фактом є те, що з його винаходами ми стикаємося, мабуть, частіше, ніж з винаходами інших вчених. За своє життя Микола Миколайович зробив 196 винаходів в різних областях, побудував багато механізмів і приладів. Точно відомо, що саме йому людство зобов'язане появою кондиціонера, фритюрниці, каструлі швидко варки та навіть пральної машини, акумуляторів.

Геній цієї людини подарував світові першу стоматологічну пломбу (він самостійно встановив, як він сам її назвав, «срібний гудзик», з тих пір на багато років зубні пломби стали робитися з срібла). Але найголовнішим його винаходом, яке кардинально змінило наш світ є електродугове зварювання.

На жаль, геніальний український винахідник не отримувал ніякої допомоги з боку влади, а вдосконалення зварювання вимагало чималих коштів. Проводячи всі наукові дослідження за свій рахунок, в 1884 році винахідник розорився - все його винаходу привласнили шахраї. І це не поодинокий випадок в українській науці, коли вчений не має підприємницького таланту - ставав жертвою шахраїв.

Чимало видатних вчених з України внесли значний вклад в процес становлення і розвитку авіації в світі. Спадок, який залишили нам українські генії, робить галузь літакобудування України сьогодні однією з найбільш досконалих у світі.

Це такі генії науки, як Можайський (1825-1890), який зробив і запустив першого повітряного змія, розгадав виникнення аеродинамічної сили, з конструював перший літак тощо.

Один з найяскравіших представників київської школи літакобудування - видатний конструктор зі світовим ім'ям Ігор Іванович Сікорський. Він сконструював перші в світі надпотужні багатомоторні літаки "Російський витязь" (1913 рр.) і "Ілля Муровець" (1914), також Ігор Іванович побудував перший в світі вертоліт і став основоположником вертольотобудування в світі. На початку 1918 року Ігор Іванович, через загрозу розстрілу, був змушений виїхати з батьківщини. Ім'я нашого геніального співвітчизника занесено в США в Національний зал слави винахідників.

Серед перших вчених-ентузіастів, які робили перші кроки в новій, невідомій поки галузі знань, необхідно згадати українця Кибальчича Миколи Івановича (1853-1881). Одним з піонерів розробки основ космонавтики був Кондратюк Юрій Васильович (1897-1941) автор досліджень можливості ракетного польоту у світовий простір, автор оригінальних ідей у вирішенні проблем міжпланетних подорожей. Юрій Васильович як і багато інших генії науки був заарештований по необґрунтованому звинуваченню.

Безумовно найвидатнішою людиною свого часу можна впевнено назвати Сергія Павловича Корольова (1907-1966). Найбільшими його досягненнями були: вдалий запуск ракет на рідкому паливі; знаменита ракета Р-7 (перша в світі міжконтинентальна ракета) вивела на орбіту перший в світі штучний супутник землі («СЗШ»), який передбачив початок космічної ери; запуск в космос корабля «Восток» з першим в світі космонавтом Ю. Гагаріним. Але у С. Корольова були і важкі часи, коли його засудили в 1938 році.

Комп'ютери сьогодні стали для нас звичайною справою, нам навіть важко уявити, що людство робило до створення ЕОМ: як обчислювалися складні завдання з математики та фізики, як писалися листи і спілкувалися люди. Але включаючи комп'ютер, ми не згадуємо, на жаль, українських вчених, які зробили можливим існування дива ХХ століття - ЕОМ.

Важливою віхою в зародженні науки кібернетики вважається 1914. Саме в цей час науковий світ вперше познайомився з роботами великого українського вченого - Олександра Миколайовича Щукарьова. Він був піонером створення кібернетики як науки.

Саме в Україні створено перший в Європі комп'ютер -МЕОМ в 1950 році Сергієм Олексійовичем Лебедевим в Інституті електротехніки АН УРСР.

Неможливо, не згадати В. Вернадського, який був засновником геохімії, біогеохімії, радіогеології, творець вчення "Про біосферу" (перший, який досліджував біосферу), про великий вплив на навколишнє середовище людини і перетворення біосфери в ноосферу (сферу розуму).

Також, великий вклад в науку внесли українські вчені-медики, такі як: М. Пирогов, М. Амосов, Л. Гіршман, С. Федоров, Шалімов, Д.Заболотний і інші.

Україна повинна пам'ятати цих вчених, оскільки вони заклали основу для розвитку української науки [1, с. 30-35, 46-52, 88-90].

Що зараз відбувається з українською наукою? На це питання можна дати дуже коротку відповідь: «кризовий застій», але це не криза вчених, ідей, винаходів. А це криза фінансової кризи і

державного байдужості до науки. А ось про те, що гроші - найболючіша тема для наших науковців та винахідників, говорити не доводиться. Красномовно це можуть сказати цифри.

Так, відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" фінансування науки повинно здійснюватися в обсязі 1,7% від ВВП. За шість років існування цього закону жодного разу цей показник не піднімався вище, ніж 0,47%. В Європі цей показник сягає 3%. Втім, європейці такою цифрою дуже стурбовані, адже відстають від США (4-4,5%) і від Японії (7%). На превеликий жаль, сподіватися на те, що в Україні ситуація з бюджетним фінансуванням науки зміниться на краще, не приходиться. Мізерні зарплати, застаріле обладнання, неможливість реалізувати свої наукові ідеї винаходи - це все змушує українських вчених залишати батьківщину і шукати кращої долі за кордоном. Тисячі вчених виїжджають з України [2, с. 119-134].

А в Україні дуже великий науковий потенціал, зі 170 000 вчених - 60 тис. - кандидати наук і 20 тис. - доктора, також щороку українці патентують 10-15 тис. винаходів та ідей. Цікаво, що з підготовки ІТ спеціалістів Україна займає 5 місце в світі після США, Європейського Союзу, Індії і Росії. У літакобудуванні та космічній галузі Україна займає 3 місце в світі. До речі, українська космічна галузь створила і запустила в космос космічних апаратів, більше ніж НАСА.

Україна має дуже великий науковий потенціал, але він не реалізується. Потрібно провести ряд реформ в науці.

По-перше, збільшити фінансування наукової галузі до 3% від ВВП. Упорядкувати і удосконалити виділення коштів на науку, щоб кошти не виділялися на утопічні проекти та дослідження вчених-чиновників, а виділялися на реальні потрібні суспільству проекти.

По-друге, вдосконалити законодавство про захист інтелектуальної власності; змінити законодавство, пов'язане з інвестуванням в інновації та венчурних фондів; надати прямі і непрямі пільги та субсидії для стимулювання інноваційної діяльності.

По-третє, розробити ефективну програму для стимулювання інноваційної діяльності в Україні; створювати технополіс і технопарки, не для відмивання коштів, а для поглиблення співпраці між виробництвом і наукою; потрібно створити "Національний науково-інноваційний банк ідей і винаходів", який повинен знаходити практичне застосування цих ідей і винаходів (розробок) на практиці і у виробництві.

І нарешті, зараз в світі існує шість найбільш перспективних напрямків розвитку технологій: комп'ютери (програмування, Інтернет та мікросхеми), телекомунікації, біотехнології, аерокосмічні, нанотехнологія і альтернативна енергетика - ці, які можуть привести до швидкого зростання економіки, уникаючи згубного впливу на навколишнє середовище. Тому, потрібно зробити ці напрямки пріоритетними для української економіки.

В Україні є всі можливості стати провідним науково-розвинутою державою, але для цього потрібно докласти зусиль не тільки вченим, але і влади і суспільства [3, с. 200-236].

Список використаних джерел

1. Гальчинський А. Україна: поступ у майбутнє. - К.: Основи, 1999. - 220 с.
2. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/ За ред. акад. НАНУ В.М. Гейця. -К.: Ін-т економ. прогнозування. - К.: Фенікс, 2003. - 346 с.
3. Коломійчук В.С. Соціально-економічний розвиток України в умовах перехідної економіки (підходи до вивчення, стратегії розвитку). - Тернопіль: Укрмедкнига, 2009. - 440 с.

Богуш Є.М.

студент групи АІ-31,

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ, Україна

Науковий керівник: Івашків Ю.Д.

к.д.у., доцент ННІ економіки, управління та природокористування

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ І АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки введення в господарський оборот нематеріальних активів, здатних забезпечити інтенсивний розвиток економіки країни, здобуває важливе значення. Їхнє використання в діяльності підприємств сприяє підвищенню конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, розширенню виробництва, створенню нових товарів, економії витрат праці, зниженню собівартості продукції, поліпшенню умов праці, зміцненню іміджу, а отже, економічному росту суб'єктів господарювання.

Зміст поняття «нематеріальні активи» слід визначити як довгострокові права або переваги (які придбаває власник прав), відображені в балансі суб'єкта господарювання як витрати на їх

придбання і доведення до стану, придатного для використання за своїм призначенням з метою отримання прибутку.

Для того, аби конкретний нематеріальний актив насправді був визнаний таким (з точки зору бухгалтерського та податкового обліку) для конкретного підприємства, у останнього має бути відповідне підтвердження такого права (наприклад, патент, свідоцтво або документ, що підтверджує право його власника на використання (експлуатацію) цього нематеріального активу). Якщо такого документа немає, то і визнати той чи інший актив, навіть якщо він не має матеріальної форми, нематеріальним активом достатніх законних підстав немає. Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності НМА поділяються на п'ять основних видів.

Дослідження економічного змісту нематеріальних активів є першим етапом у розв'язанні проблем їх ефективного використання та відображення в обліку. Разом з тим специфічність даного виду активів викликає ряд інших питань, що потребують відповіді: класифікація, оцінка, переоцінка, знос, відображення в бухгалтерському обліку та звітності тощо.

Компаніям потрібно уважно проаналізувати свої нематеріальні активи, щоб зрозуміти, чи відповідають вони вимогам кредиторів, що особливо актуальне в економічній ситуації, що склалася.

Практика оцінки нематеріальних активів стала більш ефективною і кваліфікованою. Зрештою, і компанії індустрії розваг, і кредитори, що видають забезпечені активами кредити, повинні переглянути спільну роботу, щоб ефективно використовувати всі спроможності в рамках угод із нематеріальними активами.

Дослідження такої економічної категорії, як нематеріальні активи обумовлено тим, що вони відіграють дедалі більшу роль, їх частка у структурі активів суб'єктів підприємницької діяльності постійно зростає.

Нематеріальні активи стали важливим фактором формування цінностей в сьогоденній «економіці знання». Проте часто вони є продуктом, який сприяє створенню цінностей тільки в поєднанні з іншими виробничими факторами. Таким чином, для того, щоб управляти підприємством, підвищуючи продуктивність і створюючи цінності, компаніям і менеджерам компаній, як і інвесторам, слід краще розуміти, наскільки велика роль нематеріальних активів в системі створення цінностей в організації.

Аналітичний облік показує, що тільки та інформація, яка міститься в первинних документах, знаходить відображення в облікових регістрах та систематизується на рахунках бухгалтерського обліку. Незважаючи на проведений обсяг робіт з реформування національної системи бухгалтерського обліку, сьогодні і досі гостро стоїть проблема відсутності повного комплексу типових форм первинних документів, розроблених з урахуванням специфіки нематеріальних активів, яка потребує якнайшвидшого вирішення. Запропоноване в другому розділі документальне оформлення операцій з нематеріальними активами дає змогу підвищити якість контролю за їх наявністю і рухом.

Вдосконалення аналітичних процедур при проведенні аналізу нематеріальних активів є одним з першочергових заходів впливу на підвищення ефективності всієї системи обліку шляхом оцінки структури, динаміки і ефективності використання нематеріальних активів. Розрахунок ефективності використання нематеріальних активів вимагає комплексного підходу із застосуванням статистичних методів індексного аналізу за допомогою якого можна визначити взаємозв'язок між чинниками використання нематеріальних активів і ефектом впливу прибутку підприємства. При аналізі використання нематеріальних активів в динаміці доцільно застосовувати індексний метод шляхом побудови багатфакторних індексних моделей. Комплексне застосування методів факторного аналізу дає можливість ефективно управляти чинниками нематеріальних активів і істотно підвищити фінансові результати діяльності підприємства.

При застосування методів факторного аналізу виявлено, що хоча на підприємстві й збільшився обсяг реалізації продукції і зріс чистий прибуток, зростання груп нематеріальних активів «права на знаки для товарів та послуг» та «права на об'єкти промислової власності» виявили найбільший негативний вплив на ефективне використання нематеріальних активів. Для більш ефективного використання нематеріальних активів потрібно вирішити цю проблему за рахунок оптимізації структури нематеріальних активів і введення в експлуатацію груп нематеріальних активів з більшою віддачею.

Розрахунок ефективності використання нематеріальних активів вимагає комплексного підходу із застосуванням статистичних методів кореляційно-регресивного і індексного аналізу за допомогою яких можна визначити взаємозв'язок між чинниками використання нематеріальних активів і ефектом впливу прибутку підприємства, та дохідними методами оцінки вартості нематеріальних активів підприємства.

Ефективність використання нематеріальних активів багатоаспектна. Розрізняють економічну, екологічну і соціальну ефективність використання нематеріальних активів. На практиці здебільшого зіставляють темпи приросту вартості нематеріальних активів за певний

період часу з темпами приросту основних показників фінансових результатів діяльності підприємства та похідних від них показників фондівіддачі, продуктивності праці, рентабельності продукції з огляду на те, що саме в них знаходить своє відображення кінцевий економічний ефект використання нематеріальних активів. Виходячи з цього, темпи зростання виручки від реалізації продукції або прибутку повинні випереджати темпи зростання нематеріальних активів.

Результати проведеного критичного аналізу свідчать про наявність ряду спірних моментів, серед яких слід відзначити врахування під час побудови відповідної факторної моделі дії лише тих факторів, вплив яких підлягає кількісному вимірюванню. Зазначене справляє негативний вплив на ефективність управлінських рішень, оскільки перешкоджає отриманню відповідними користувачами достовірної інформації. Таким чином показники ефективності нематеріальних активів ми скоректували на коефіцієнт впливу факторів, які не підлягають кількісному вимірюванню, за даними рейтингового ранжування факторів.

Ващенко І.О.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Есманов О.М.,
к.е.н., ст.викладач кафедри економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Сучасний стан світової економіки доводить, що рівень розвитку і динамізм інноваційної сфери - науки, нових технологій, наукоємних галузей і компаній - забезпечує основу стійкого економічного зростання суспільства, визначає роль і становище держави в системі міжнародних відносин, ступінь його економічної безпеки.

Інновації, людина, гроші, розвиток, перспективи, економіка

Сучасний стан світової економіки доводить, що рівень розвитку і динамізм інноваційної сфери - науки, нових технологій, наукоємних галузей і компаній - забезпечує основу стійкого економічного зростання суспільства, визначає роль і становище держави в системі міжнародних відносин, ступінь його економічної безпеки. В останні десятиліття нарощування темпів науково-технічного прогресу, стрімкий розвиток наукоємних виробництв дали новий поштовх до інтенсивних наукових досліджень сутності інновацій та інноваційного розвитку. У світовому господарстві формується нова парадигма розвитку суспільства на базі використання знань та інновацій як найважливіших економічних ресурсів. Інновації стають стратегічним фактором економічного зростання, впливають на структуру суспільного виробництва, стабілізують соціальну ситуацію в країні [1, с. 19].

На сьогоднішній день немає визначення інновацій, яке б максимально точно відображало зміст цього явища в економічних процесах, охоплювало б усі аспекти їх прояву в економіці. Актуальним є формування визначення інновації як економічної категорії, в яке б увійшли її загальні характеристики, які мають для неї загальні риси у всіх сферах використання, реалізації чи прояви [2, с. 22 - 21].

Питання інновацій, інноваційного розвитку підприємств є предметом дослідження багатьох вчених, які розглядають різні аспекти інновацій незалежно від підходів у трактуванні їх суті. Так, Є.Г. Багудіна, П. Друкер, І.М. Мірошник, Ю. П. Морозов досліджують інновації як продукт, нововведення, вдосконалення, А.К. Большаков, В. М. Ковальчук - як процес, З. Адаманова, А. Гальчинський, В. Геєць, Б. Санто, В. Семиноженко, М. Портер - як спосіб розвитку, конкурентна перевага, що визначає елемент розвитку підприємств і національної економіки. У роботах цих та багатьох інших вчених розглядаються різні аспекти використання інновацій у розвитку підприємств і економіки [2, с. 21].

У найближчій і довгостроковій перспективі облік інноваційного фактора стає вирішальною умовою подальшого розвитку сучасних економічних систем. Стійкий соціально - економічне зростання в Україні може бути досягнутий тільки на інноваційній основі з активним використанням сучасних науково - інноваційних розробок. Стає очевидним, що лише інноваційна національна економіка може зайняти гідне місце в світовій ринковому середовищі [3, с.42].

Доцільно виділити і три основні функції, які виконують інновації в економічній системі:

а) забезпечення зростання і якісного оновлення продукції на рівні як окремого підприємства, так і економіки в цілому;

б) здійснення прогресивних структурних економічних зрушень, які стосуються найважливіших народногосподарських пропорцій: відтворювальних, галузевих, вартісних;

в) реалізація новітніх досягнень науково-технічного прогресу і підвищення на цій основі ефективності виробництва на мікро - і макрорівнях.

Інноваційна політика являє собою форми і методи державного стимулювання науково - технічної діяльності з метою широкого впровадження наукових досліджень і розробок в кінцевий виробничий результат - в нові конкурентоспроможні види продукції, нові технологічні процеси, нові організаційні рішення. Масштабне технічне і технологічне оновлення дає можливість досягти, по-перше, поліпшення якості продукції, що виробляється; по-друге, зниження її собівартості завдяки заміні фізично і морально застарілої активної частини основних фондів; по-третє, створення імпортозамінних виробництв; по-четверте, впровадження сучасних технологій [3, с. 42].

Отже, інновації являють собою найважливішу економічну категорію розширеного відтворення, що грає ключову роль в реалізації структурних зрушень в економіці, формуванні народногосподарських пропорцій і дозволяють забезпечити підвищення ефективності суспільного виробництва.

Список використаних джерел

1. Барило В. С. Сутність і значення інновацій в економічному розвитку суспільства // Економіка Криму - 2007, №19, с. 19 - 22.
2. Мельник О. Г. Сутність інновацій та інноваційного розвитку // Актуальні проблеми економіки - 2008, № 12 (90), с. 20 - 27.
3. Солотва В. Зовнішні джерела фінансування інноваційної діяльності українських підприємств // Бухгалтерський облік і аудит - 2006, №11, с. 42 - 46.

Вовк А.В.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ОФШОРНІ ЗОНИ ТА ЇХ РОЛЬ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Розповсюдженим способом ухилення від сплати податків для підприємницьких структур є переведення фінансових активів або діяльності за межі власної країни з метою зробити їх недосяжними для національних податкових органів. Спробуємо дати узагальнену оцінку такому явищу, як використання офшорів, а також на конкретних прикладах проаналізувати його негативні аспекти та можливості їм протидіяти.

Ключові слова: офшори, податки, корупція, злочин, ухилення від сплати податків

На сучасному етапі механізм діяльності світової економіки пов'язаний з пропроцесом глобалізації, збільшенням ступеня доступності різних ресурсів, вільним переміщенням капіталів на міжнародних фінансових ринках, "втечею капіталів за кордон". Все більше використовується практика офшорних зон як природного елемента бізнесу, яка є складовою податкового планування в повсяденній господарській діяльності великої кількості підприємств як зарубіжних, так і України.

Термін "офшорна зона" (від англ. Off shore - поза берегом) означає державу або його частина, в межах якої для компаній-нерезидентів визначається особливий режим реєстрації і діяльності. У ряді держав використовується також термін "укриття від податків". Офшорна зона - одна з різновидів спеціальних екоцесських зон, специфічна форма організації комерційної діяльності.

Існуючі офшорні зони можна розділити на три групи:

- класичні офшорні зони (Багамські острови, Британські Віргінські острови);
- зони з низьким налогообкладенням (Люксембург, Нідерланди);
- інші зони (Кіпр).

Роль офшорних зон визначається наступними перевагами, які надаються господарюючим суб'єктам:

- оптимізація оподаткування;
- практично повна відсутність валютного контролю;
- спрощена процедура підготовки та подання фінансової звітності;
- можливість захисту активів від стороннього втручання.

Також офшорні зони мають ряд недоліків:

- репутаційні ризики;
- зростаюча увага з боку національних та міжнародних компетентних

органів;

- фінансові та податкові перешкоди.

До особливостей використання офшорних зон господарюючими суб'єктами України можна віднести наступне:

- відсутність офшорних зон всередині країни;

- використання іноземних юрисдикцій в якості офшорних зон;

- висока інтеграція міжнародних офшорних зон в економіку країни.

Анонсовані в Україні заходи протидії офшорному бізнесу, а саме удосконалення законодавства та покращання інвестиційного клімату, деофшоризації поки що не сприяють. Тож цілком закономірне запитання, яке лунає останнім часом у суспільстві: деофшоризація — це боротьба або просто імітація такої боротьби?

Фахівці справедливо зазначають, що бурхлива антиофшорна діяльність українських законодавців часто не забезпечена механізмами реалізації та притягнення до відповідальності порушників. І хоча, з одного боку, політики зобов'язані імплементувати європейські стандарти, з другого, у них є свій бізнес, що успішно користується офшорними благами. Така невизначеність створює в Україні сумнівні перспективи для бізнесу і, водночас, безмежні можливості для політиків, правоохоронців та суддів.

Говорячи про законність офшорів, хочеться відмітити, що в принципі офшори є законними, але часто незаконними є цілі їх створення. Саме по собі володіння офшорною компанією — не злочин. Це цілком законно, якщо офшор не використовується для відмивання грошей або ухилення від сплати податків. Бізнесмени по всьому світу реструкують компанії на Віргінських Островах, Сейшельських Островах, у Панамі і в інших офшорних юрисдикціях для оптимізації корпоративної структури своїх компаній, торгівлі і легального зниження податкових платежів.

Інша справа, коли офшорна компанія належить політику, високопоставленому чиновнику або їхнім родичам. У цьому випадку виникає питання: навіщо політику, чиновнику, або їхнім родичам офшор? Які матеріальні цінності вони записали на ці компанії і яким чином такі цінності були отримані? Ці питання власникам офшорів з України повинні поставити фіскальні і правоохоронні органи. Втім, чекати цього не доводиться. Адже у списку власників офшорних компаній є президент України та ряд інших високопосадовців.

Рік, що минає, ознаменувався рядом гучних офшорних скандалів, які безпосередньо торкнулися й України. Так, на початку квітня прогрімів так званий "панамський скандал", коли на підставі бази даних панамської юридичної компанії Mossack Fonseca журналісти із 76 країн провели спільне розслідування, пов'язане з фінансовими махінаціями світових лідерів, тіншовими схемами виведення коштів з метою їх відмивання і ухилення від сплати податків.

За результатами розслідування було оприлюднено список високопосадовців і бізнесменів із різних країн світу, які виявилися власниками (бенефіціарами) офшорних компаній. Серед фігурантів цього списку "засвітились" і 52 відомих українських бізнесменів і політиків на чолі з президентом країни.

Тепер виникає питання, чи вистачить Державній фіскальній службі і Генеральній прокуратурі "політичної волі", щоб дати хід справі про несплату податків, чи ця історія стане ще одним прикладом того, як вище керівництво найбіднішої країни в Європі покриває корупцію.

Список використаних джерел

1. IMF (2000). Offshore Financial Centers [Електронний ресурс] // IMF Background Paper. – Режим доступу : www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.htm
2. Захаров А.С. Борьба с офшорами и обмен налоговой информацией [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://taxconference.ru/>
3. Панова Г.С. Деофшоризация как фактор развития национальной экономики / Панова Г.С., Туруев И.Б., Ярыгина И.З. // Вестник МГИМО-Университета. – 2014. – № 2. – С. 102–112.
4. Офшоры в глобальной экономике: мировой опыт и российские реалии. Финальный документ ситуационного анализа ЦСА РАН (апрель 2012 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kommersant.ru/doc/1962493>
5. James S. Henry. The Price of Offshore Revisited [Електронний ресурс] / Tax Justice Network. – July 2012. – Режим доступу : http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Price_of_Offshore_Revisited_120722.pdf

Волошко Є.В.

*студент групи 512, спеціальність «Економіка»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

УКРАЇНА МАЙБУТЬОГО: ЕКОНОМІЧНІ ПРОГНОЗИ

В тезах виконан літературний огляд економічних джерел, огляд економічних періодичних видань, виконан аналіз, зроблені висновки, запропоновані економічні перспективи майбутнього України

Ключові слова: економіка, інфляція, борг, реформи, корупція

Розглянувши велику кількість економічної літератури, періодичних бізнесових видань, проаналізувавши їх, може зробити наступні висновки.

На теперішній час, сучасна економіка відрізняється активним розвитком і тісним взаємозв'язком з багатьма зовнішніми чинниками. Беручи до уваги дану ситуацію, навіть фахівці не можуть надати максимально точні аналітичні прогнози. Кожен професіонал намагається висловлювати свою думку про майбутні тенденції з особливою обережністю. Однак, основним завданням стає прагнення до сталого розвитку державної економіки [6].

Міжнародні експерти, а також аналітики з урядових відомств намагаються припустити специфіку розвитку держави найближчим часом. До уваги беруть всі економічні показники країни, що дозволяють правильно визначити наступні тенденції і шанс на благополучний розвиток. Фахівці передбачають можливість надання соціальної допомоги, підвищення заробітної плати трудового населення, пенсійних виплат пенсіонерам, стипендій для студентів.

Професіонали Мінекономрозвитку завжди проявляють неабиякий оптимізм, який проявляється навіть при складанні офіційних прогнозів. З 2017 року відзначаються позитивні тренди в економіці, які сприяють успішній нормалізації фінансових показників країни. У 2017 році зростання може скласти 2,9 відсотка, а в 2018 – 3,8 - 4,1%.

Співробітники Міністерства також фіксують офіційні відомості про зниження інфляції. У 2017 році показник повинен скласти 10,9 відсотків, а в 2018 – 6,9% [2].

Незважаючи на позитивні аналітичні вердикти, експерти також встигають припустити збільшення розміру державного боргу і підвищення бюджетного дефіциту. Державна влада часто бере зовнішні позики, але при цьому не встигає погашати їх. З цієї причини позитивний прогноз економіки України на 2018 рік не може вселяти особливу довіру з боку населення.

Досвідчені аналітики відзначають, що світова і українська економіка як і раніше будуть відрізнятися нестабільною вартістю багатьох товарів і послуг, різкими ціновими коливаннями. Подібні коливання призводять до суттєвого зменшення платоспроможності громадян. До того ж Україна володіє численними внутрішніми проблемами, тому не так-то легко відновлюватися країні, в порівнянні з іншими державами Європи. Державна влада повинна в обов'язковому порядку активізувати проведення реформ, так як залишки радянської спадщини тільки гальмують потенційний розвиток держави. В даний час можна очікувати лише незначне економічне зростання, який складе всього лише 3 відсотки [3].

Для виходу України, на більш високий рівень, перед українським урядом стоять наступні завдання:

- активна боротьба з корупційними проявами;
- можливість фінансових вкладень в державні фонди та інфраструктуру для успішного розвитку країни;
- облік волатильності всіх існуючих сировинних ринків, які є значущими: залізна руда, нафта, зернова і аграрна продукція;
- правильне планування державного бюджету для можливості своєчасного погашення внутрішніх позик.

Інвестиційна корпорація ICU надає консультації для українського уряду з метою правильного розвитку економіки. Експерти пропонують стандартний варіант сценарію розвитку України.

Відзначається, що основними тенденціями для розвитку української економіки будуть наступні аспекти:

- незначне зростання ВВП, який в рік може скласти близько 2,3-2,8 відсотків;
- активізація конфлікту на Донбасі, внаслідок чого будуть потрібні серйозні фінансові вкладення в проведення операції АТО;

- підтримка жорсткої монетарної політики з метою зменшення обсягів грошової маси;
- валютний курс буде приблизно однаковим, причому за один американський долар доведеться віддавати 29-29,5 гривень;
- для економічного зростання буде потрібно активізація споживчого діяльності та інвестиції в існуючі фонди [4].

Таким чином, відзначаються позитивні моменти, пов'язані з фінансовими показниками держави. Фахівці Світового банку також згодні з деяким поліпшенням української економіки, але відзначається, що все-таки буде потрібно проявляти значні зусилля. Офіційні прогнози економістів на 2018 рік для України багато в чому визначають можливості розвитку державної економіки після пережитого фінансової кризи [5].

Список використаних джерел

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал (<http://rada.gov.ua>);
2. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>);
3. Дзеркало тижня. – 2015. – № 50; Західна інформаційна корпорація (<http://zik.ua>). – 2015. – 9.12; 2016. – 4–10.01;
4. Левый берег (<http://lb.ua>). – 2015. – 23,29–31.12; 2016. – 1, 2, 10.01; Мінпром (<http://minprom.ua>). – 2015. – 25, 29.12; 2016. – 3, 7, 8.01;
5. Український Медіа Холдинг (<http://forbes.net.ua>). – 2015. – 4.12; Четверта влада (<http://4vlada.net>). – 2015. – 9.12; GfK Ukraine (http://www.gfk.ua/public_relations/press).
6. Кулицький С. П. Про перспективи розвитку української економіки у 2016 р. [Електронний ресурс] / С. П. Кулицький // Резонанс. – 2016. – № 3. – С. 3–17. Режим доступу :<http://nbuviap.gov.ua/images/rezonans/2015/rez3.pdf>.

Воронько В.О.

*студентка І курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергеева С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ НА СВІТОВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКАХ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Перше півріччя 2017 року характеризується вкрай нестабільним та напруженим становищем світових енергетичних ринків, де все більш актуальними стають проблеми забезпечення енергетичної безпеки й стабільності.

Ключові слова: економіка, енергетика, газ, розвиток, нові технології

Події на Близькому Сході та в Україні призвели до загострення проблем в енергетичній сфері. Тенденції розгортання подій вказують про стрімке зростання впливу політичного фактору на світову енергетичну політику. Так, «газовий конфлікт» між Україною та Росією викликав занепокоєність щодо забезпечення енергетичної безпеки всієї Європи й став яскравим прикладом впливу політичних обставин на відносини в сфері енергетики.

Аналіз міжнародної енергетичної політики дозволяє зробити висновки, що в останні місяці дії основних світових гравців в цій сфері залежали від наступних факторів:

- збереження тенденції зниження цін на світовому нафтовому ринку, що обумовлювалось перевищенням пропозиції нафти над попитом;
- зростання енергетичної самодостатності США (у т. ч. унаслідок «сланцевої революції»), що негативно впливатиме на вирішальні аспекти енергетичних взаємостосунків та може привести до змін стратегічних напрямів зовнішньої політики офіційного Вашингтона щодо традиційних регіонів співпраці, зокрема Близького Сходу, Африки і Латинської Америки;
- поступова «енергетична переорієнтація» Китаю з вугілля на природний газ, а також його готовність здійснювати масштабні інвестиції в свої атомні електростанції. Це стає одним із ключових геополітичних факторів, що впливатиме на розвиток енергетики в наступні роки;
- введення проти Росії третього рівня секторальних, у т. ч. енергетичних санкцій з боку США, ЄС та низки інших країн на фоні загострення українсько-російських відносин, що стримуватиме розвиток російської нафтогазової галузі;
- підвищення ризиків для стабільного й безпечного транзиту російських енергоносіїв до європейських країн територією України з огляду на відсутність прозорого та взаємоприйняттого механізму усунення протиріч між Києвом і Москвою у газовому питанні.

Аналіз розвитку ситуації на світовому та регіональному енергетичних ринках свідчить про посилення загроз енергетичній безпеці України, пов'язаних із:

- зростанням конкуренції між європейським та азійським ринками за доступ до джерел постачання скрапленого й традиційного природного газу у країнах Центральної Азії та Близького Сходу;
- сповільненням темпів росту обсягів споживання природного газу в країнах ЄС за рахунок впровадження альтернативних джерел енергії та реалізації політики енергозбереження;
- зростанням обсягів видобутку нетрадиційних газових покладів у світі;
- скороченням обсягів споживання нафти в країнах Євросоюзу з одночасним підвищенням ними рівня диверсифікації імпорту;
- незацікавленістю іноземних інвесторів у реалізації в Україні проектів у сферах енергоефективності та альтернативної енергетики.

Водночас, сприятливими для забезпечення національної енергетичної безпеки та посилення позицій України на регіональному енергетичному ринку можуть бути такі фактори, як:

- збільшення обсягів торгівлі скрапленим природним газом у світі;
- підвищення рівня забезпеченості основних країн-імпортерів газом власного видобутку за рахунок освоєння сланцевих покладів (США, Китай), а також розвитку технологій газифікації вугілля (Китай);
- реалізація ЄС стратегії зниження надмірної енергетичної залежності від Росії з метою нівелювання зовнішньополітичних ризиків та енергетичних важелів впливу з боку РФ;
- тенденція до перевищення пропозиції нафти на світовому ринку над попитом;
- наміри Японії та інших країн світу розвивати ядерну енергетику як найбільш екологічний та економічно вигідний вид електрогенерації, що призведе до вивільнення на світовий ринок додаткових обсягів природного газу;
- зростання конкуренції на світовому ринку ядерних послуг, з огляду на вихід на міжнародну арену Китайської національної ядерної корпорації (CNNC);
- загострення конкурентної боротьби між російською корпорацією «Росатом» та компанією «Westinghouse» на регіональних ринках.

Все це свідчить про наявність передумов до посилення протистояння на енергетичних ринках між основними гравцями в умовах трансформації традиційних маршрутів транспортування вуглеводнів, а також про підвищення ризиків для безпеки й стабільності забезпечення потреб європейських споживачів в енергоносіях з урахуванням геополітичних амбіцій Росії. При цьому очікується формування ситуативних союзів між країнами регіону, зокрема Туреччини та Китаю з Росією, з метою досягнення своїх короткострокових цілей та посилення переговорних позицій.

Ситуація на європейському енергетичному ринку зумовлює суттєве підвищення рівня ризиків і загроз ефективному використанню транзитного потенціалу української газотранспортної системи. Водночас, перспективи завантаженості вітчизняного маршруту, а також умови його використання значною мірою залежатимуть від характеру політичного діалогу України з Росією. Зазвичай остання відкрито використовує енергетичний шантаж для досягнення своїх цілей із глобального домінування. Додатковим чинником, який негативно впливатиме на енергетичну безпеку України, залишатиметься збереження ризиків періодичного припинення РФ постачання природного газу до України.

Нові виклики для енерготранзитного потенціалу України також обумовлюються стратегією ЄС щодо зменшення частки російських енергоносіїв у забезпеченні своїх енергетичних потреб. У цьому зв'язку прогнозується активізація заходів Туреччини при підтримці США з розвитку транзитної інфраструктури на власній території з метою спрямування енергоносіїв з Каспійського регіону, країн Близького Сходу та Східного Середземномор'я до Європи. Крім того, спостерігатиметься посилення тенденцій до реалізації окремими європейськими державами, котрі мають спільні з РФ проекти в енергетичній сфері, заходів, які порушуватимуть зусилля офіційного Брюсселя з просування єдиного зовнішнього вектора енергетичної політики ЄС.

Україні вкрай необхідно домовлятися з Росією про поновлення поставок газу.

В будь-якому випадку Україні вкрай необхідно домовлятися з Росією за безпосередньої участі ЄС та Єврокомісії про поновлення поставок газу на зимовий період 2017/2018 років та забезпечення безперервного транзиту до країн Європи. Крайній термін цього завдання — до кінця жовтня ц. р., початку опалювального сезону. І вже далі рухатися до повної енергетичної незалежності.

Список використаних джерел

1. Барановский, В. Г. Миротная энергетическая безопасность / В. Г. Барановский. – М. : Научная книга, 2011. – 317 с.

3. Гулбрандсен, Т. Х. Обеспечение энергоэффективности / Т. Х. Гулбрандсен. – М. : Минск БГАТУ, 2010. – 235 с.
4. Зонова, Т. В. Проблемы мировой экономики в XXI в. / Т. В. Зонова. – М. : Основа, 2007. – 467 с.
5. Зуев, В. Н. Глобальное экономическое регулирование : учебник / В. Н. Зуев. – М. : Магистр, 2009. – 574 с.

Гринчук О.В.

студентка групи 00м-51

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Путінцев А.В.,

к.е.н., доц., завідувач кафедри фінансів та кредиту

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕЧЕРСЬКОЇ РАЙОННОЇ В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

На сьогодні існує потреба у суттєвому підвищенні ефективності діяльності Печерської держадміністрації. Ефективність прийнятих управлінських рішень регіонального рівня є досить складною і маловивченою проблемою. Оцінка ефективності має важливе значення для його вдосконалення. Відсутність теоретико-методологічних засад оцінки ефективності прийнятих управлінських рішень у місцевому самоврядуванні є одним з істотних факторів, що стримують процеси вдосконалення управління.

Економічна ефективність – це отримання максимальної кількості можливих благ від наявних ресурсів при мінімальних затратах. Поняття «економічна ефективність» – показник економії суспільної праці в результаті застосування певних заходів, характеризує діяльність економічних систем, основною особливістю яких є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема одержання прибутку).

Найбільш значущими функціями кияни визначили «надання соціальних послуг населенню», «забезпечення комплексного соціально-економічного та культурного розвитку території» та соціальний захист населення, сприяння працевлаштуванню громадян. Отже, головними функціями місцевого самоврядування є служіння інтересам громади, більше соціального спрямування, та забезпечення її всебічного розвитку. Слід зазначити, що населення Печерського району не в повній мірі готове до прийняття активної участі у діяльності органів місцевого самоврядування (чверть населення обрали однією з основних функцій залучення населення до участі у прийнятті рішень).

Органи місцевого самоврядування на місцевому рівні відповідають за водо- та енергозабезпечення, прибирання території, вивіз сміття, функціонування місцевого громадського транспорту, утримання шляхів місцевого значення, соціальне забезпечення, фактичне планування території, надання послуг у сфері громадського харчування та інших.

До виконавчого органу у Печерському районі найчастіше звертаються з проблем житлово-комунального господарства. Майже кожен п'ятий мешканець міста йде по допомогу до органів місцевого самоврядування з проблемами соціального спрямування, а кожен десятий – з економічними. Питання культурного розвитку та екологічної безпеки є другорядними для населення, навіть враховуючи складну екологічну ситуацію в регіоні.

Найбільш дієвим засобом надання органами місцевого самоврядування послуг населенню у Печерській районній в м. Києві державній адміністрації є особистий прийом. Технічні засоби у процесі взаємодії майже не використовуються: через мережу Інтернет, телефоном, факсом. Отже, визначено відсутність змін у методах роботи органів місцевого самоврядування з населенням.

Перш за все кияни, які підпорядковуються Печерській райдержадміністрації визначили засоби функціонального характеру: поліпшення інформованості населення, зменшення кількості документів, що надаються при отриманні адміністративних послуг, посилення контролю за діяльністю посадових осіб органів місцевого самоврядування. Кожен п'ятий відмітив необхідність підвищення професіоналізму службовців, підвищення комфортності місць очікування, впровадження нових форм взаємодії через мережу Інтернет, зміна законодавства.

Серед причин, що обумовлюють неефективну діяльність органів місцевого самоврядування можна назвати:

- неформованість фінансово-економічної бази місцевого самоврядування, а отже, економічну слабкість територіальних громад і, відповідно, відсутність необхідних ресурсів у органів місцевого самоврядування, для виконання ними закріплених законом функцій;

- низька правова культура працівників органів місцевого самоврядування і державних службовців та невміння користуватися новими методами в управлінні (стратегічним плануванням, програмно-цільовими методами тощо);
- відсутність умов для безпосередньої участі громадян у вирішенні місцевих проблем та діалогу муніципальної влади з ними;
- невідповідність використовуваних органами місцевого самоврядування методів принципам узгодження функціонування механізмів самоорганізації, самоуправління та державного управління.

Дуже важливо приділяти увагу вдосконаленню таких інструментів стратегічного управління, як програми і стратегії розвитку територіальних громад, генеральні плани розвитку населених пунктів та інші документи.

Адже для розвитку потрібні ресурси. Власниками ресурсів виступають і територіальні громади, і держава, і окремі громадяни. Тому важливо побудувати механізм залучення ресурсів від різних ресурсо-отримувачів. Очевидно, це можна зробити тільки у випадку забезпечення рівноправності останніх. А механізмом, як правило, служать:

1. стратегічне планування розвитку, що передбачає участь громадян, органів місцевого самоврядування, різних бізнес-середовищ у розробленні та реалізації стратегічних планів;
2. виконання цільових програм з різними джерелами фінансування.

Данно С.О.

*студентка I курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергєєва С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕКОНОМІКУ ПІДПРИЄМСТВ

Глобалізація – це процес зростаючого впливу різних факторів міжнародного значення (наприклад, тісних економічних і політичних зв'язків, культурного та інформаційного обміну) на соціальну дійсність в окремих країнах.

Самий потужний фактор глобалізації – економічний, що виявляється в наявності транснаціональних корпорацій, що діють одночасно в багатьох країнах і використовують нові історичні умови в своїх інтересах.

Але не потрібно думати, що глобалізація – це свого роду гігантізація або суміш різнорідних процесів.

Глобалізація – це об'єктивний процес, який визначає якісні зміни в глобальному просторі, зростання взаємопов'язаності і унікальності окремих людей чи цивілізацій в цілому.

Центральна ідея, що лежить в основі глобалізації, полягає в тому, що багато проблем неможливо адекватно оцінити і вивчити на рівні національнсті держави, тобто на рівні окремої країни та її міжнародних відносин з іншими країнами. Замість цього їх необхідно формулювати з точки зору глобальних процесів.

Деякі дослідники зайшли в цьому настільки далеко, що вони передбачають, що глобальні сили (під якими маються на увазі транснаціональні компанії, інші глобальні економічні утворення) стають настільки сильними, що ставиться під питання подальше існування окремих національних держав [4, с. 122-128].

Зрозуміло, що такий всеосяжний фактор як глобалізація економіки не може безпосередньо впливати на підприємство. Глобалізація спочатку впливає на країну, і на економіку країни, а вже далі йде процес впливу економіки країни на підприємства. Роль держави в регулюванні інноваційної діяльності зводиться до створення необхідних умов для формування та розвитку серед генерації знань, реалізації повного інноваційного циклу, а також налагодженню каналів для дифузії інновацій. У свою чергу підприємство не може нехтувати факторами глобалізації, так як якщо воно доб'ється глобальних конкурентних переваг, то інші будуть автоматично дотримуватися, що важливо для будь-якого сучасного підприємства [3, с. 48-52].

Малі підприємства в усьому світі є найважливішою компонентою національної інноваційної системи країни, так як вони діють в зоні високого ризику, розробляють нові напрями технологічного розвитку, успіх яких дає можливість швидкого росту і розвитку нових технологічних областей і як наслідок – вихід на конкурентні ринки. Також важлива роль малих підприємств у вихованні нового шару підприємців не тільки схильних до ризику, але і володіють великими адаптивними здібностями, схильністю до пошуку і економічної реалізації нових ідей.

Розглянемо фактори глобалізації, що впливають на інноваційну діяльність як країни в цілому, так і окремих підприємств.

В умовах глобалізації світової економіки відбувається посилення міжнародної конкуренції по всіх напрямком її взаємодії. У зв'язку з цим все актуальнішим стає інноваційна діяльність суб'єктів економічних систем, що служить основою для конкурентних переваг. Передові країни роблять упор на розвиток високотехнологічних виробництв, що пред'являють високі вимоги до інновацій. Глобалізація являє собою новий якісний етап розвитку світового господарства. Сутність цього нового етапу криється в новому якісному стані, як міжнародних виробничих сил, так і міжнародних виробничих відносин. Об'єктивною основою глобалізації виступає новий рівень продуктивних сил світового співтовариства, пов'язаний з матеріалізацією досягнень сучасного етапу НТП. Суспільно-економічною формою нових продуктивних сил виступають міжнародні економічні відносини, які також трансформуються в нову якість, адекватне сучасному рівню інтернаціоналізації продуктивних сил. Основним суб'єктом цих відносин на сучасному етапі виступають міжнародні корпорації [5, с. 21-24].

Закономірність глобалізації міжнародних корпорацій представлена як сукупність внутрішніх сутностей, економічних зв'язків і взаємозв'язків і залежностей, що забезпечують їх самовідтворення на наднаціональному рівні, якісне вдосконалення господарської діяльності з метою досягнення переваг в отриманні доходів. Міжнародні корпорації виявляють схильність до інтеграції, що взаємообумовлено і взаємопов'язане з їх місцем у системі інноваційних відносин. Діяльність міжнародних корпорацій може стати важливою умовою стабілізації, зростання економік та інноваційного розвитку країн світу. В умовах глобалізації світової економіки конкурентоспроможність корпорацій в значній мірі визначається інноваційною діяльністю, яка стає не тільки фактором ефективного розвитку самих корпорацій, а й важливою складовою розвитку національних і світової інноваційних систем. Таким чином, міжнародні корпорації, що є наслідком глобалізації економіки, впливають на інноваційний економічне зростання [6, с. 137-138].

Ще одним фактором впливу глобалізації на інноваційну діяльність є кластерна політика. Кластерна політика – єднання інститутів і підприємств або формування кластерів конкурентоспроможних галузей. Кластери тяжіють до концентрації по територіях країн світу і регіонам окремих країн. Як тільки кластер сформувався, виникає взаємна підтримка всіх галузей в групі. Вхід на ринок з інших галузей всередині кластера підстобує модернізацію, стимулюючи науково-дослідницькі підходи та сприяння запровадженню нових стратегій і навичок. Участь у кластері надає також переваги в доступі до нових технологій, методів роботи або можливостям здійснення поставок. Вхідні в кластер фірми швидко дізнаються про прогрес в технології, про доступність нових компонентів, і устаткування, про нові концепції в обслуговуванні та маркетингу тощо і постійно стежать за цими інноваційними факторами конкурентних переваг, оскільки ці завдання полегшуються постійними взаєминами з іншими членами кластеру і особистими контактами.

Членство в кластері робить можливим безпосереднє спостереження за діяльністю інших фірм. На противагу цьому ізольовані фірми мають гірший доступ до інформації і змушені при цьому більше платити; для них зростає також необхідність виділяти ресурси на досягнення нового знання в межах власної структури [7, с. 144-150].

Виходячи з впливу глобалізації на інноваційний шлях розвитку країн світу необхідно зазначити, що дешева і ефективна мережа комунікацій дозволяє фірмам розмішувати різні складові виробництв у різні країни, зберігаючи при цьому прямі організаційні та інформаційні контакти, безпосереднє управління товарними і фінансовими потоками. Сучасні інформаційні технології також зменшили необхідність фізичних контактів між виробниками і споживачами.

Також можна прогледіти інший зв'язок глобалізації та інновацій, а саме розглянути інновації як частина глобалізації економіки. Значить в цьому аспекті підприємства, що встають на інноваційний шлях автоматично стають частиною глобалізації економіки.

Шлях України в багатополлярний світ, який стає більш реальним на сучасному етапі глобалізації, визначений як інноваційний розвиток з прямою участю держави, бізнесу та інтелектуальної еліти. Вплив глобалізації на динамічний розвиток національної економіки сприяє розвитку інноваційних процесів як основи конкурентної переваги нашої країни та її регіонів у глобальній економіці [8, с. 150-155].

Сучасними парадигмами інноваційного розвитку в умовах глобалізації є:

- радикальна інформатизація сучасного суспільства, виражена у формуванні єдиного інформаційного поля для створення світової економіки знань, обміну результатами інтелектуальної діяльності та розширення досвіду впровадження високих технологій;

- зменшення нерівномірності економічного розвитку країн світу за рахунок швидкого розповсюдження передових наукових знань і технологій та ліквідація глобальної проблеми бідності та безробіття;

-концентрація глобальної наукової думки і напрям її на рішення глобальних економічних проблем для збереження клімату та біорізноманіття планети.

-створення інновацій все більше зосереджується лише в тих галузях, які в силу особливостей історичного розвитку та геополітичного положення мають стійку конкурентну перевагу.

Дифузія інновацій стимулюється через придбання технологій, підвищення рівня мобільності кваліфікованого персоналу, всляке заохочення міжнародного співробітництва в галузі досліджень і розробок та налагодження активної взаємодії між компаніями, університетами та публічними дослідними організаціями.

Є і ще один зв'язок понять глобалізація та інновація. А саме, інновації – рушійний фактор глобальної конкуренції. Всюди в світі компанії, що домоглися лідерства в міжнародних масштабах, використовують стратегії, які відрізняються одна від одної в усіх відношеннях. Однак, хоча кожна успішна компанія застосовує свою власну стратегію, глибинні принципи діяльності – характер і еволюція всіх успішних компаній – виявляються у своїй основі однаковими.

Компанії домагаються конкурентних переваг за допомогою інновацій. Вони освоюють нові методи досягнення конкурентоспроможності або знаходять кращі способи конкурентної боротьби при використанні старих способів. Інновації можуть виявлятися в новому дизайні продукту, у новому процесі виробництва, у новому підході до маркетингу або в новій методиці підвищення кваліфікації працівників. У своїй більшості інновації виявляються досить простими і невеликими, заснованими скоріше на нагромадженні незначних поліпшень і досягнень, чим на єдиному, великому технологічному прориві. У цей процес часто залучаються ідеї, навіть не є «новими» – ідеї, які буквально «витали в повітрі», але не застосовувалися цілеспрямовано.

При цьому завжди відбувається вкладення капіталу в підвищення кваліфікації та отримання знань, у фізичні активи і підвищення репутації торгової марки.

Деякі інновації створюють конкурентні переваги, породжуючи принципово нові сприятливі можливості на ринку або ж дозволяють заповнити сегменти ринку, на які інші суперники не звернули уваги.

Якщо конкуренти реагують повільно, такі інновації приводять до конкурентних переваг. Наприклад, в таких галузях, як автомобілебудування і побутова електроніка, японські компанії домоглися вихідних переваг за рахунок особливої уваги до компактних моделей, що мають менші розміри, споживають менше енергії, якими нехтували їх іноземні конкуренти, вважаючи такі моделі менш вигідними, що мають менше значення і менш привабливими.

На міжнародних ринках інновації, які приносять конкурентна перевага, передбачають як внутрішні, так і зовнішні потреби.

У сучасній конкурентній боротьбі йде змагання не стільки за володіння капітальними ресурсами, матеріальними цінностями, скільки за здатність до розробки і впровадження інновацій. Посилення ролі знань як стратегічного ресурсу та зростаючий вплив технологічних інновацій як ключових факторів успіху призвели до того, що сьогодні в усьому світі економічне зростання підприємств визначається тією часткою продукції та обладнання, яка містить прогресивні знання і сучасні рішення [8, с. 132-135].

Таким чином, інновації є частиною глобалізації та рушійним фактором глобальної конкуренції, причому глобалізація економіки визначально впливає на конкретну країну, а далі економічна політика країни впливає на інноваційну діяльність підприємства. Стандарти інноваційної діяльності для підприємств впливають зі світових під дією тієї ж глобалізації, тому підприємство, що прагне перемогти в глобальній конкуренції має запровадити ефективну інноваційну діяльність.

Список використаних джерел

1. Кравченко Д.В. Влияние глобализации мировой экономики на инновационное развитие России: диссертация на соискание учёной степени кандидата экономических наук, - Краснодар, 2008 г. – 171 с.
2. Тёркина А.В. Глобализация в зеркале инноваций, - журнал «Представительная власть» № 4, 2006 г. – С. 45-58
3. Гольдштейн Г.Я. Глобальный стратегический инновационный менеджмент, Режим доступа: <http://www.aup.ru/books/m61/>

Зайва Н.

*студентка III курсу, спеціальність «Економіка підприємства»,
спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна*

*Науковий керівник: Лісковецька Т.П.,
к.е.н., доцент кафедри економіки*

ПІАР КОМПАНІЯ: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ

Як свідчить практика, традиційний маркетинг сьогодні вже не є достатньо ефективним. Невдачі, котрими супроводжується вихід нових продуктів на ринок, трапляються занадто часто і носять катастрофічний характер. Рекламні компанії у своїй більшості не формують у свідомості споживачів ніяких особливих, унікальних характеристик товарів та послуг. Ось чому для українського виробника актуальними стають поняття бренду і PR-технологій.

В умовах становлення і розвитку ринкової економіки необхідність забезпечення ефективного функціонування підприємств у довгостроковій перспективі стає одним з найважливіших факторів економічного добробуту країни. Активізація конкурентної боротьби на усіх існуючих ринках змушує сучасні підприємства різних сфер діяльності відповідати достатньо жорстким вимогам, щоб утримувати власні позиції на ринку, активно розвиватися і зростати. Саме тому у суб'єктів господарювання виникає необхідність не лише в постійному глибокому аналізі інформації про зовнішнє і внутрішнє середовище, але й у всебічному плануванні їх подальшої діяльності, виробленні чіткої стратегії поведінки на ринку. При цьому, провідне місце серед функціональних стратегій у ринковому просторі займає маркетингова стратегія, що має найвищий пріоритет і розробляється першою.

Однак, вітчизняний досвід доводить, що процес розробки маркетингових стратегій у більшості випадків супроводжується цілим рядом помилок, пов'язаних з невірною методологією, інструментарієм чи навіть з помилковим розумінням самої суті процесу планування. Таким чином, дослідження конкурентних переваг як умов розвитку ринку рекламної та PR-діяльності не можуть вичерпати себе і є актуальними завдяки постійному прагненню підприємств розвиватися за умови динамічності змін навколишнього середовища.

Результатом PR повинні стати відповідна поведінка організації і розуміння громадськістю цієї поведінки. Тому серед споживаних нині термінів для позначення функції «паблік рилейшнз» – комунікаційне управління (або іноді стандарти комунікаційного управління), репутація керівництва і зовнішні відносини керівництва [7].

Паблік рилейшнз мають справу з реальністю, а не із зовнішніми фасадами. Політика паблік рилейшнз – це продумано складені програми, що віддають пріоритет, інтересам суспільства (інакше кажучи, паблік рилейшнз займаються справами, а не словами).

Ефективність окремих PR-зусиль, поза сумнівом, нижче, ніж чітко продумана комплексна PR-кампанія, де кожному заходу приділяється певне місце, і всі вони працюють на досягнення однієї мети. Дослідженню питань PR присвячено велику кількість робіт таких вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: Ф.Котлер, Д.Ньюсом, Д.Терк, Д. Крукеберг, Р.А. Фатхутдинов, С.М. Ілляшенко і ін., в більшості випадків PR-кампанія будується по одній моделі, будь то просування політика або товару, або позиціонування організації. При цьому важливою стороною в плануванні такої програми є взаємодія із ЗМІ (media-relation) [6].

Оцінка ефективності PR-програм до цих пір є одним з найважливіших питань, які можуть бути задані клієнтом агентству. Зв'язано це з тим, що до цих пір інструментарій оцінки результатів PR-кампанії є обмеженим. І хоча спроби узагальнити оцінний інструментарій були, але подібні дослідження проводилися розрізнено, без встановлення єдиних принципів і критеріїв.

У практиці питання оцінки ефективності PR-кампанії знаходиться на початковій стадії розвитку. Як правило, як ні жахливо це прозвучить, основним показником ефективності проведеної роботи є задоволення начальства або замовника. Заходи, що проводяться, часто будуються з розрахунку, що більше сподобається керівництву, ніж з того, що буде результативніше. Тому якщо оцінка ефективності роботи і проводиться, то вона обмежена тими чинниками, які продемонструють начальству або клієнтові бажані ними показники.

Оцінка ефективності PR-заходів зазвичай безпосередньо пов'язана з цілями, які компанія ставить перед собою.

На сьогоднішній день не існує єдиної послідовної думки про ефективні вимірювання оцінки дії PR на відносини з цільовою аудиторією. Кожна компанія є унікальною, має індивідуальні цілі. А оцінити надійність унікального за своєю природою заходу або процесу складно. Безумовно, немає універсального вимірювання, відповідного для всіх обставин, оскільки воно залежить від

актуальних проблем, задіяних організацій і аудиторій. Оптимальне вимірювання ефективності також залежить від культури управління в організації. Підходи до оцінки PR повинні узгоджуватися з характером діяльності організації. Ясно, що застосування технологій досліджень вимагає значних доопрацювань в галузі в цілому.

Список використаних джерел

1. Ілляшенко С.М. Маркетинг: Навч. посібник / С.М. Ілляшенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 427 с.
2. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. / Ф. Котлер, К.Л. Келлер. 12-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 816 с.: ил. – (Серия «Классический зарубежный ученик»).
3. Ламбен Ж. Стратегический маркетинг. / Ж. Ламбен - Санкт-Петербург: Наука, 1996. – 447 с.
4. Ньюсом Д., Терк Д., Крукеберг Д. Все о PR. Теория и практика публичк рилейшнз. – М.: Инфра-М, 2001.- 830 с.
5. Спиридонов И.А. Международная конкуренция и пути повышения конкурентоспособности экономики России: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 170 с.
6. Фатхутдинов Р.А. Стратегический маркетинг. - СПб.: Питер, 2006.- 448 с.

Затеева Е.М.

*студентка группы ЭП-14, специальность «Экономика предприятия»
ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет», г. Мариуполь*

*Научный руководитель: Белоус-Сергеева С.А.
к.н.э., доцент кафедры экономической теории и предпринимательства*

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЕЙ КАК СОВРЕМЕННАЯ ТЕНДЕНЦИЯ В УПРАВЛЕНИИ И ЭКОНОМИКЕ

Целью данной публикации является показать критерии и систему экономических показателей управления предприятием. Объектом исследования является процесс управления на предприятиях.

Ключевые слова: тенденция, эффективность, факторы, управление, предприятие.

Одним из важнейших инструментов управления эффективностью предприятия является оценка деятельности его руководителей [1; с.15].

Важными факторами системы оценки успешного функционирования на предприятии являются:

- четкая постановка цели проведения конкретной оценочной процедуры (например, среди отечественных организаций распространена такая ошибка – работникам заявляют о том, что мероприятие по оценке проводится с целью определения потребности в их обучении, а по итогам оценки увольняют часть сотрудников, как несоответствующих должности, что в результате приводит к негативному отношению работников к оценке);
- выбор адекватного метода оценки (например, встречается такая ошибка - при принятии решения о продвижении руководителя среднего звена на должность руководителя предприятия используют метод оценки эффективности деятельности, который хорошо демонстрируют, насколько успешен сотрудник в нынешней должности, но не прогнозируют, как он справится с руководством всем предприятием).[5; с.29].

Выбор метода оценки и процедуры ее проведения зависит от целей и задач, стоящих перед предприятием. Информация, полученная в ходе оценки должна минимизировать финансовые риски в принятии управленческих решений. Процедура оценки должна быть экономически оправдана, то есть эффект от ее проведения должен быть больше, чем инвестиции в данную процедуру. Таким образом, стоимость методов оценки и их точность должны быть оптимальными по отношению к поставленной задаче. [3; с.14].

Оценка эффективности деятельности является составной частью процедуры управления эффективностью деятельности предприятия. Она представляет собой измерение успешности работы руководителя с точки зрения достижения поставленных перед ним целей.

Метод оценки эффективности деятельности используют для:

- стимулирования руководителей к достижению поставленных целей;
- определения целей и задач для руководителей на следующий период;
- определения кандидатов на перемещения внутри предприятия;

- принятия решений о материальном вознаграждении руководителей (например, премирование по итогам года) и моральном поощрении (например, определение «руководителя года»);
- проведение конкурса среди руководителей на финансирование предприятием обучения[2; с.101].

Для оценки эффективности деятельности в основном применяются производственные и экономические показатели, характеризующие такие критерии, как качество, объем, сроки получения производимых продуктов (оказываемых услуг). Наиболее универсальным критерием оценки работы руководителей является **показатель чистой прибыли**. Причем, чем выше позиция, которую занимает руководитель в организационной структуре, тем больший удельный вес имеет этот показатель в критериях оценки. Однако, при использовании этого показателя в качестве основного критерия оценки, необходимо учитывать ряд других показателей (например, таких как: использование основных и оборотных средств, эффективность капиталовложений, экономия прямых и косвенных затрат в издержках производства и обращения, текучесть персонала и т. д.). [4; с.123].

Анализ других показателей необходим по следующей причине – несмотря на высокий показатель прибыли за определенный период времени, могут существовать серьезные проблемы в управлении, которые повлияют на результативность подразделения в перспективе (например, такие, как: сильный износ основных фондов, текучесть персонала, снижение издержек за счет снижения качества продукции и т.д.). **Например**, руководитель может не вкладывать средства в капитальный ремонт, техническое перевооружение, экономить на заработной плате сотрудников и т.д., руководствуясь соображениями сиюминутной выгоды и не думая о стратегических планах предприятия.

Деятельность руководителей также оценивают по результатам внедрения и использования новых технологий и оборудования, темпам освоения новой продукции.

Кроме производственных и экономических показателей можно также оценивать руководителей по достижению поставленных СМАРТ - задач (например, открыть 10 розничных магазинов, внедрить новую систему оплаты труда, поставить на предприятии управленческий учет и т.д.). В этом случае должны быть описаны качественные критерии, при которых задача будет считаться выполненной.

Цели и задачи должны быть поставлены с учетом известной технологии SMART, где:

S (specific) - конкретность;

M (measurable) - измеримость;

A (achievable) - достижимость;

R (relevant) – уместность;

T (timebound) – временные границы.

Метод оценки эффективности деятельности имеет ряд неоспоримых преимуществ. Он способствует объединению целей организации и целей ее руководителей, что ведет к развитию, как самого предприятия, так и его руководителей. Но это происходит только в том случае, если поставленные цели - обоснованно высокие и достижимые. При соблюдении этих условий у управленцев появляется вкус к победе, что стимулирует их к новым и новым свершениям. Постановка слишком труднодостижимых целей демотивирует руководителей и приводит к снижению эффективности деятельности всего подразделения. Понимание того, что результат будет отрицательным грубо говоря, парализует деятельность руководителя.

Легко достижимые цели также не способствуют прогрессу предприятия, так как слишком простая победа не приносит удовлетворения и не побуждает к достижениям.

Периодичность проведения оценки эффективности деятельности руководителей зависит от существующей на конкретном предприятии системы планирования, но не реже 1 раза в год, иначе она теряет свой смысл.

Оценка должна проводиться индивидуально для каждого руководителя, поэтому она требует определенных временных вложений со стороны супервизоров, особенно на этапе внедрения оценочной процедуры. Когда процедура оценки – отлажена – потребуются не более часа. Однако если в деятельности руководителя выявлены серьезные проблемы, то на проведение данной процедуры требуется гораздо больше времени.

Как и у всех других методов оценки, у метода оценки эффективности деятельности есть и свои слабые стороны. Например, существует вероятность того, что даже при грамотном руководстве и приложении необходимых усилий со стороны руководителя, цели не достигаются вследствие существенного изменения внешних факторов. Данный недостаток метода компенсируется за счет корректировки целей с учетом выявленных факторов.

Во-вторых, руководители, которые находятся под наблюдением начальников, стремятся максимально увеличить количество задач, теряя в качестве работы («откусывают больший кусок,

чем могут прожевать»). В-третьих, руководители слишком активно вмешиваются в работу подчиненных, что может приводить к снижению у них инициативы и самостоятельности.

Могу сделать вывод, что если ставится задача оценить эффективность управления развивающимся предприятием, то в первую очередь необходимо установить цели, к которым предприятие стремится, а затем провести диагностику существующей системы управления предприятием на соответствие будущим задачам.

Оценка эффективности управления осуществляется по множеству параметров. Для разных предприятий этот набор параметров почти не изменяется, но сами параметры имеют различную приоритетность для каждого предприятия.

Нет единого стандарта, по которому любая организация может получить рейтинг эффективности управления своим предприятием. Можно с уверенностью сказать лишь о том, что управление должно быть настолько эффективным, чтобы предприятие достигало поставленных целей и задач. [2; с.85].

Список использованных источников

1. Берг А.И. Информация и управление. М.: Экономика, 2006. С.93.
2. Веснин В.Р. Менеджмент. -- М.: ТК Велби. Изд-во Проспект, 2004. С. 121.
3. Власов Л.В., Сементовская В.К. //Деловое общение. Эффективное управление, 2008.№ 75. Сентябрь 29. С.14.
4. Зайверт Л. Ваше время в ваших руках. Перевод с английского. М., 2009. С. 231-232..
5. Игнатенко В.П. Искусство менеджмента.//Эффективная деятельность руководителя.. -- М.: Финперс, 2011. № 3. 5 Марта. С.81.

Золотарьов В.В.

*студент групи 919, спеціальність «Туризм»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
к.е.н., доцент кафедра економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ТОП НАЙДИВНІШИХ КРИПТОВАЛЮТ

У тезах розглянуто поняття BITCOIN, перспективи розвитку цієї валюти.

Ключові слова: BITCOIN, валюта, гроші, курс, обмін

Незважаючи на те що криптовалюта існують вже тривалий термін, саме в цьому році ми стали свідками вибухового зростання котирувань. Лідером за темпами залишається перша кріптомонета - біткоіни, вартість якого з початку 2017 р збільшилася на 400%.

У ніч на суботу, 2 вересня, середньозважений курс біткоіни на Coinmarketcap впритул наблизився до позначки \$ 5 тис., Однак подолати цей психологічний бар'єр не зміг, зупинившись на \$ 4975. Після цього ціна першої криптовалюта стрімко пішла вниз, впавши до 6:00 UTC до \$ 4626.

Одночасно спостерігається зростання альткоінів - альтернативних криптовалюта, запущених на хвилі успіху біткоіни. Зростання ICO (інвестиційного інструменту, де випускаються токени - по суті, нові види криптовалюта) сприяв тому, що на даний момент на біржах звертається близько тисячі різних альткоінів з сумарною капіталізацією понад \$ 170 млрд. Серед них є досить дивні монети.

Sexcoin - альткоін, який дозволяє швидко і анонімно розплачуватися в інтернеті за платний контент, що надається adult-сайтами, і проводити розрахунки між учасниками порноіндустрії (акторами і продюсерами фільмів для дорослих).

Секскоін з'явився на ринку цифрових грошей в травні 2013 року і до цих пір залишається в зверненні. Придбати секскоіни можна тільки шляхом покупки, Майнінг і обміну, розплатитися - на сайтах через сервіс CoinPayments.

Ціна: \$.010023. Капіталізація: \$ 1,245,924 (253 BTC).

PotCoin - альткоін, розроблений як платіжне рішення для продавців марихуани в регіонах, де марихуана легалізована. На думку розробників, це дозволить канабіс-спільноті уникнути традиційних проблем, пов'язаних з банківськими переказами і захистити свій ринок від макроекономічних проблем. Ціна: \$.118722. Капіталізація: \$ 25,858,434 (5,353 BTC).

За словами творців, алькоін PutinCoin був створений з однією єдиною метою - "віддати данину поваги президенту і народу Росії". На даний момент представлені гаманці для Windows і Linux, а також 2 пулу для групової видобутку Putin'a.

Ціна: \$.039835. Капіталізація: \$ 7,990,385 (1,654 BTC).

PutinClassic - ще одна сувенірна продукція у вигляді криптовалюта, присвячена Володимиру Путіну. Автори проекту пишуть: "Ми створили гарну монету, яку приємно зберігати в гаманці або торгувати нею."

Ціна: \$. 001797. Капіталізація: \$ 61,098 (13 BTC).

Dogecoin - названа на честь інтернет-мема Doge, спочатку з'явилася як жартівлива валюта, однак тепер все цілком серйозно. З її допомогою було проспонсоровано участь в гонках NASCAR, пристрій колодязів в Африці і поїздка ямайської команди бобслея на Зимових Олімпійських іграх.

Ціна: \$. 002183. Капіталізація: \$ 242,132,855 (50,151 BTC).

Розробники цього альткоїна вирішили жартома випустити абсолютно даремний токен на ефірі. "Перше 100% -е правдиве первинне розміщення Ethereum-токенів в історії", - пишуть автори, іронізуючи над хвилями ICO, часто не забезпечених ніякої цінністю крім красивих картинок на сайті.

На сайті цієї криптовалюта повно насмішок над ICO: "Все по-чесному, ніякого обману! Ви віддаєте свої гроші невідомим чувакам з інтернету і натомість отримуєте абсолютно даремні токени".

Ціна: \$. 022373. Капіталізація: \$ 88,725 (18 BTC).

Список використаних джерел:

1. ТОП-10 криптовалют мира. ИНФОГРАФИКА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gordonua.com/infographics/virtualnye-dengi-i-kriptovalyuty-mira-infografika-65017.html>

Клем-Мусатова К.О.

студентка групи 919, спеціальність «Туризм»

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Ковальов А.В.,

к.е.н., доцент кафедра економіки та бізнесу

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ. ТОТАЛЬНА ПРИВАТИЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ЧОМУ ЦЬОГО НЕ ТРЕБА БОЯТИСЯ

Я – прихильник зменшення частки державної власності в економіці України. Цього не треба боятися, бо держава – просто поганий бізнесмен та поганий власник бізнесу. Це загальновідомий факт, і він не стосується лише українських реалій.

Ключові слова: держава, приватизація, перспективи, гроші, збитки

Держава не може ефективно вести бізнес тому, що метод державного управління – це бюрократія, але бюрократія не може фізично протистояти приватній ініціативі та економічним стимулам.

Звісно, можна впроваджувати економічне стимулювання у державне управління підприємствами, але що це означитиме в українських реаліях? Приміром, якщо менеджмент серйозної державної компанії буде одержувати серйозні доходи, яку реакцію це спричинить в українському суспільстві, де до цього часу нормою вважається "зрівнялівка"? Гостро негативно. Політики зранку до вечора будуть вправлятися в риториці на кшталт "не може директор одержувати такі великі гроші, якщо лікар або вчитель одержують копійки". Звісно, лікарі та вчителі, а також робітники і пенсіонери будуть підтримувати подібну риторику.

Наше суспільство просто не готове до цивілізованої моделі менеджменту державних підприємств, а стара "радянська" модель не просто застаріла, а встигла вмерти і вкритися мохом.

У результаті ми маємо купу державних підприємств, що замість доходів "викачують" гроші з бюджету. Тому що тамтешньому менеджменту ніякі доходи не потрібні в принципі. Бо доходи все одно пішли б у бюджет, і ніхто з управлінців не одержав би з них і крихти, а от видатки – це вже можливість для корупційних схем, відмивання грошей та інших "цікавинок".

Якби ми створили у пустелі державне виробництво із продажу піску, то воно б, по-перше, спровокувало дефіцит піску, по-друге – було б збитковим, а по-третє – жерло би постійні державні дотації.

Більшість державних підприємств державі просто не потрібні. Цікавий факт: у державному комплексі для відпочинку народних депутатів цього року відпочили аж чотири народних обранці. І це зрозуміло. Який поважний "представник народу" відпочиватиме на Херсонщині, коли є стільки варіантів у "закордонному виборчому окрузі". Тоді навіщо вся ця профанація на державному рівні? Кого і навіщо ми хочемо надурити всією цією "бізнес-імперією" Верховної Ради?

Я знаю, що відповідають на подібні аргументи. Як правило, починають розводити демагогію щодо того, що "не можна позбавляти народ його власності". Народ слухає і погоджується. Звісно, у нього хочуть щось забрати.

Але яка користь "народу" від того, чим він безпосередньо не володіє, результатами діяльності чого він не може безпосередньо скористатися, і, найголовніше, від того, що не приносить нічого, окрім збитків?

Уявімо собі ситуацію. Ви володієте кіоском із продажу різного дрібного краму, але він вам доходів не приносить, а лише витягує з вашого бюджету тисяч 10 гривень на місяць. Ви будете радіти з того, що у вас є така "власність", чи захочете позбутися цього "скарбу"?

Як відомо, при Кабміні діє робоча група з питань приватизації, до якої, зокрема, входять Франсіс Маліж (керуючий директор ЄБРР у країнах Східної Європи та Кавказу), Шевкі Аджунер (директор ЄБРР в Україні), Жером Ваше (представник МВФ в Україні), представники USAID, посольств США і ЄС в Україні. Мабуть, не випадково всі "західні партнери" настільки стурбовані проблемою приватизації. Очевидно, вони дуже зацікавлені у тому, аби процес рухався у напрямку подальшого роздержавлення української економіки.

Чому? Можна, звісно, вигадувати різноманітні конспірологічні схеми про те, як "Захід хоче продати Україну", але реальність простіша та прозаїчніша. "Західні партнери", надаючи через різноманітні джерела та фонди досить серйозну фінансову підтримку Україні, зацікавлені у тому, щоб гроші витрачалися з користю, не розкрадалися та не йшли у невідомому напрямку.

Чи можливо забезпечити ці умови за нинішніх 3,5 тис. державних підприємств? Питання видається риторичним.

Розмовами про "необхідність чи неприпустимість приватизації" нас просто відводять від ключової теми – а саме: питання прозорості роздержавлення, ранговості ціни продажу активів, та державної приналежності тих, хто ці активи купуватиме.

Зрозуміло, найбільшу увагу привертатиме роздержавлення підприємств у енергетичній сфері. Саме тій, де традиційно існувало найбільше кубло корупції. Тим більше, що з прийняттям зшитого по європейським лекалам закону "Про ринок електроенергії", подальше утримання рудиментів радянської енергетичної моделі виглядає щонайменше нелогічно.

Тому нам треба зосередитися на наступних проблемах.

1. Реальна ціна державних активів, аби їх не ділили "тихо" серед "своїх". Нарешті, у сфері енергетики конкурс не має кваліфікаційних обмежень для учасників, тож, сподіваймося, що конкурентний торг зафіксує справедливу ринкову вартість акцій обленерго та генеруючих компаній. Відповідно, це обумовлює необхідність уваги до цього напрямку з боку громадськості.

2. Державна приналежність нових власників. Звісно, найменше, що нам зараз потрібно, – це зростання присутності російського капіталу.

3. Прозорість умов роздержавлення.

Водночас те, чи варто проводити приватизацію, чи ні – це не питання, це політична демагогія. У той самий момент, коли ми взяли курс на побудову ринкової економіки, ми вже дали відповідь на всі подібні питання. І чимало проблем були б вирішені, якби ми одразу чітко визначили в якості нашого курсу побудову нормальної та конкурентної економіки, а не чіплялися за ілюзії часів СРСР.

Список використаних джерел

1. Мочерний С. В. Основи економічної теорії / С. В. Мочерний. – К., 1997. – 237 с.
2. Ніколенко Ю. В. Основи економічної теорії / Ю. В. Ніколенко. – К., 1998. – 120 с.

Кордончук М.Д.

*студентка І курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергєєва С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: П'ЯТЬ СЦЕНАРІЇВ МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ

*У тезах розглянуті варіанти розвитку подій на сході України. Перспективи та пріоритети.
Ключові слова: війна, АТО, солдати, гроші, люди, загиблі*

Можна як завгодно називати конфлікт на Донбасі - АТО, гібридна війна, уповільнена агресія або ще як-небудь, але від цього він зовсім не перестань бути війною, в повному розумінні цього слова. В історію вона увійде, як Перша російсько-українська війна або для нас, українців, як Вітчизняна 2014-го року. Розглянемо 5 варіантів розвитку подій.

Війна.

На жаль, дуже реальний сценарій, незважаючи на всі жертви серед мирного і немирного населення. Розбіжність позицій у переговорах і, головне, наявність впевненості, що ворог ось-ось

завалиться під тягарем власних економічних і політичних проблем, посиленних війною, і тоді можна буде його остаточно перемогти, штовхає обидві сторони на продовження військового протистояння. Правда, скільки часу потрібно буде чекати, «коли ворог сам зламається», ніхто не знає. У той же час даний сценарій несе потенційно великі ризики для України. За спиною у сепаратистів стоїть російська армія, яка може втрутитися в будь-який момент, якщо у ДНР / ЛНР виникнуть проблеми на фронті (як це вже було в серпні 2014 року). А ось за спиною української армії такої підмоги немає. Тому в разі, якщо наступ бойовиків в якийсь момент буде підтримано російськими регулярними частинами, це може мати дуже тяжкі наслідки для наших військ і загрожує втратами нових територій. З іншого боку, для нинішнього політичного керівництва країни заявити подібно Корбана, що воно готове домовлятися «хоч з чортом лисим, аби не гинули люди», значить повісити на себе ярлик зрадників і, можливо, викликати бунт в столиці.

Нове Придністров'я.

Сторони обмежуються укладанням перемир'я, після чого сепаратистські території НЕ реінтегруються в Україні, а відправляються у вільне плавання, поповнюючи ряди невизнаних республік. Цей варіант не дуже подобається Москві (яка в такому випадку втрачає важіль впливу на зовнішню і внутрішню політику України), але, може бути, в якийсь момент просто не буде іншого виходу. На думку політолога Володимира Фесенка, рано чи пізно відсутність політичних і військових перспектив переламати ситуацію на свою користь призведе до того, що сторони погодяться на пакет-мінімум: припинення бойових дій на досягнутої на той момент лінії фронту і розміщення на ній нейтрального контингенту військ (можливо, під прапором ООН, але не від Росії і країн НАТО), який стане реальним гарантом перемир'я. ДНР / ЛНР же починають будувати свою державність, паралельно інтегруючись в економічний простір Росії.

Повернення ДНР / ЛНР шляхом компромісу.

Передбачає реінтеграцію сепаратистських територій в Україні шляхом взаємних поступок обох сторін. Політолог Вадим Карасьов упевнений, що безглуздість війни вже розуміють і в Києві, і на Заході, і в Москві. На його думку, на першому етапі має бути прийняте нове мінське угоду, що відрізняється від старого по трьох позиціях: по-перше, визнання ДНР / ЛНР стороною переговорів і офіційний статус переговорників від Києва, по-друге, визнання нинішньої лінії фронту як бази для розмежувальної лінії, по-третє, скасування економічної блокади неконтрольованих територій (як рекомендує резолюція ОБСЄ).

Надалі лінія компромісу може призвести до надання особливого політичного і економічного статусу всьому Донбасу (а не тільки окремим районам, контрольованим нині ДНР / ЛНР) в обмін на проведення виборів нового керівництва цієї автономії згідно з українським законодавством (при можливості участі в них для нинішніх лідерів ДНР і ЛНР). Передбачувана перемога на цих виборах компромісних фігур (які влаштують і Росію, і Україну) сприятиме реінтеграції регіону в Україну при збереженні його особливих відносин з РФ.

Також Учасники мінських переговорів звинуватили один одного в зриві домовленостей

В області міжнародної політики така угода буде означати повернення України до нейтрального статусу і ослаблення санкцій відносно Росії з боку Заходу. При цьому питання Криму виноситься за дужки - за умови забезпечення його водою, електроенергією і відновлення транспортного сполучення з ним.

Однак повноцінне досягнення такого компромісу, на думку Карасьова, вимагає відсторонення від влади не тільки нинішнього керівництва ДНР / ЛНР, але і партії війни в українській владі. Також такий компроміс вимагає ретельної підготовки до нього громадської думки через найбільші ЗМІ, чого поки не спостерігається. Скоріше навпаки...

Повернення ДНР / ЛНР на умовах кремля

Цей сценарій можливий при найбільш несприятливому для України розвитку подій: серйозних ураженнях на фронті, економічний колапс і відсутності дієвої підтримки з боку Заходу. «У таких умовах можна припустити, що Банкова в тому чи іншому вигляді змушена буде прийняти умови Кремля», - вважає політолог Кость Бондаренко. - Втім, насправді умови ці не сильно відрізняються від того, що було передбачено Законом про особливий статус, прийнятому восени минулого року Верховною Радою. І в Україні залишається шанс поступово переіграти ситуацію на свою користь за допомогою економічних і фінансових важелів, за допомогою Заходу і донецьких олігархів».

Такий сценарій також означає політичну кризу в Києві - розпад правлячої коаліції і, можливо, дострокові вибори парламенту. Також зберігається загроза бунту в Києві радикальних сил. Загалом, подібний варіант серйозно підвищує ймовірність зміни влади в Україні.

Повернення ДНР / ЛНР на умовах України.

Варіант вкрай малоімовірний доти, поки при владі в Кремлі Путін і поки в резерві у сепаратистів знаходиться регулярна російська армія. По-перше, варіант світу на умовах компромісу

буде для Кремля рівнозначний капітуляції. По-друге, він не вирішить проблем Росії у відносинах із Заходом і Україною - санкції все одно не скасують, так як залишається проблема Криму.

Список використаних джерел

1. Мукомель В. Демографические последствия этнических и региональных конфликтов // Социологические исследования. – 1999. - №6. – С. 69.
2. Брайчевська О. Репатріанти в Україні: шляхи інтеграції // Проблеми міграції. – 1999. - № 3. – С.34.
3. Фукуяма Ф. Коментарий к ессе Г. Нодия "Национализм и демократия" // Дружба народов. – 1994. - №5. – С. 123.
4. За даними соціологічного опитування з мовних проблем. – Київський центр політичних досліджень. – 2002 р.
5. Урядовий кур'єр. – 2000. – 15 серпня.

Коржова Р.О.

студент групи 323

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Шаповалова О.В.,

к.пед.н., старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті викреслено основні положення нормативно-правового забезпечення стратегії регіонального розвитку, охарактеризовано пріоритети державної регіональної політики.

Ключові слова: регіональний розвиток, стратегія, нормативно-правове забезпечення, економічна глобалізація.

Протягом останніх двох десятиліть умови функціонування економіки України та її регіонів динамічно змінюються, спонукаючи органи державної влади й місцевого самоврядування впроваджувати новітні методичні підходи щодо формування відповідних стратегій розвитку на загальнодержавному й регіональному рівнях. Основні аспекти розробки стратегій регіонального розвитку представлені в науковій літературі достатньо повно.

Зокрема М. Хвесик, С. Лізун, О. Алімов, В. Геєць [1] визначили загальні наукові підходи до розробки стратегій розвитку країни та її регіонів; М. Кизим [2] обґрунтував методіку розробки стратегії сталого розвитку регіону; Т. Стеценко та О. Тищенко [3] запропонували механізм управління регіональним розвитком на основі стратегії соціально-економічного розвитку.

Однак до теперішнього часу в Україні відсутні як офіційно затверджені документи так і комплексні наукові розробки, в яких було б запропоновано науково-обґрунтовану систему стратегічних цілей розвитку та комплексну сукупність заходів, які забезпечують їх досягнення. В цих умовах особливої актуальності набуває процес удосконалення системи нормативно-правового забезпечення розробки стратегій регіонального розвитку.

До теперішнього часу в Україні практично не сформовані нормативно-правова база та методичне забезпечення розробки стратегій розвитку держави в цілому та окремих її регіонів. Деякі питання щодо стратегічного програмування розвитку країни розглядаються в двох основних законах, які виступають як основа нормативно-правового забезпечення складання стратегій соціально-економічного розвитку, а саме в Законах України [4,5].

Очевидно, що цього недостатньо і це не дозволяє в повній мірі врахувати весь спектр змін зовнішнього та внутрішнього середовищ функціонування економіки країни. Проведений аналіз нормативно-правового забезпечення розробки стратегій сталого розвитку показав, що у Законі [4] визначається необхідність формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку країни, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць як складової частини загальної системи державного регулювання економічного та соціального розвитку України.

Вибір довгострокової стратегії регіонального розвитку здійснюється органами законодавчої й виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на підставі результатів прогнозування економічного та соціального розвитку країни та її регіонів.

На середньостроковий період розробляється прогноз економічного та соціального розвитку України, в якому є розділи, що визначають цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку країни в середньостроковому періоді та пропозиції щодо напрямів державної політики в цей період. Обґрунтування економічних цілей та пріоритетів в умовах економічної глобалізації має базуватися на прогнозі кон'юнктури на внутрішніх і зовнішніх ринках збуту найважливіших товарів та послуг,

що виробляються в Україні. Виходячи з цього визначаються пріоритети державної регіональної політики (табл. 1).

Таблиця 1

Пріоритети державної регіональної політики [6]

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 р.	Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 р.
1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного потенціалу. 2. Забезпечення розвитку людських ресурсів. 3. Розвиток міжрегіонального співробітництва. 4. Створення інституціональних умов для регіонального розвитку.	1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів. 2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток. 3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

Аналіз «Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2009 рік» [7] показав, що він був розроблений з певними відмінами від зазначеної в Законі [4] структури, про що свідчить наступне:

1. Відсутні прогностичні оцінки очікуваних змін зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної ситуації;
2. Не розглядаються і не обґрунтовуються прогностичні оцінки головних проблем розвитку економіки;
3. Не прогнозуються можливі заходи державної соціально-економічної політики, що мають забезпечити сталий розвиток країни та її регіонів.

За змістом в документі [7] представлені параметри економічного розвитку України за попередній період, а саме: темпи зростання виробництва продукції машинобудування, хімічної та нафтохімічної промисловості, валової доданої вартості в торгівлі, інвестиційних процесів тощо. Очевидно, що для визначення стратегічних цілей розвитку держави цього недостатньо.

На основі прогнозів визначаються перспективи розвитку країни та її регіонів. Отже прогностичні документи мають містити не тільки результати дослідження зовнішніх і внутрішніх політичних, соціальних, економічних та інших чинників розвитку України, а й прогнози зміни тенденцій динаміки світової економіки.

Проведені дослідження показали, що структуру прогнозів економічного та соціального розвитку України доцільно доповнити розділами «Ризики прогнозу» та «Альтернативні варіанти розвитку економіки та соціальної сфери України». Прогнозна інформація щодо економічного та соціального розвитку України на короткостроковий період (один рік) враховується при формуванні Державної програми економічного і соціального розвитку України й визначення обсягів надходжень до Державного бюджету України на наступний рік.

Регіони України відрізняються галузевою структурою економіки. Законом [4] визначається необхідність прогнозування соціально-економічного розвитку галузей економіки на період до п'яти років. Ці прогнози мають використовуватися при розробці стратегій сталого розвитку регіонів. Визначення галузей економіки, щодо яких розробляються прогнози, а на їх підставі і галузеві програми соціально-економічного розвитку, порядок і терміни їх представлення здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Таким чином, отримані результати аналізу законодавчої та нормативно-правової бази України щодо розробки стратегій сталого розвитку країни та її регіонів свідчать про те, що розроблені документи мають певні недоліки як на етапі розробки, так і на етапі їх реалізації.

Головним недоліком є відсутність методологічного й нормативно-правового забезпечення розробки стратегії розвитку України та її регіонів з визначенням пріоритетних напрямків розвитку економіки країни і практичних заходів щодо забезпечення такого розвитку у територіальному вимірі. Отже для реалізації стратегій та програм подальшого збалансованого економічного та соціального розвитку України та її регіонів необхідно удосконалення законодавчої бази шляхом формування взаємозв'язків та взаємодії між діючими законодавчими актами у відповідності з мегатрендами світового економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Наукові основи національної стратегії сталого розвитку України / [за наук. ред. акад. НАН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика]; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 40 с.
2. Основы устойчивого развития Харьковской области до 2020 г. : монография: [Кол-в авторов]. - Х. : ИД «ИНЖЭК», 2010. - 528 с.

3. Стеценко Т. О. Управління регіональною економікою / Т. О. Стеценко, О. П. Тищенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [56Thttp://uchebnikonline.com/ua_textbook_18.html](http://uchebnikonline.com/ua_textbook_18.html)56T
4. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [56Thttp://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1602-1456T](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1602-1456T)
5. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [56Thttp://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2017-1456T](http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2017-1456T)
6. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року // Урядовий кур'єр. – 3 вересня 2014 р. №160 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [56Thttp://www.ukurier.gov.ua](http://www.ukurier.gov.ua)56T291
7. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2009 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [56Thttp://www.rainbov..cgi.nreg=2017](http://www.rainbov..cgi.nreg=2017)

Коритько Б.В.

магістр групи ООМ-51

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Івашків Ю.Д.,

к.д.у., доцент ННІ економіки, управління та природокористування

ВРАХУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В РОБОТІ ПЕЧЕРСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В МІСТІ КИЄВІ

Муніципальне управління – це адміністративна і економічна діяльність місцевих органів влади, спрямована на підтримку і розвиток соціальної та промислової інфраструктури міста або іншого населеного пункту, а також управління установами, які знаходяться у власності територіальної громади.

Врахування світового досвіду та його впровадження є надзвичайно актуальним для Печерської районної в місті Києві державної адміністрації в сфері господарства, економіки, інформації, у рівні розвитку самоврядування і демократії.

На сьогодні ефективність роботи Печерської районної в м. Києві державної адміністрації знаходиться на досить високому рівні, адже за більшістю показників соціально-економічного розвитку Печерський район лідирує порівняно з аналогічними показниками інших районів м. Києва.

Загальний обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) без ПДВ та акцизу за січень-червень 2016 року по Печерському району становить 29,97 млрд. грн. (1 місце серед інших районів міста Києва).

Питома вага реалізованої промислової продукції Печерського району за січень-червень 2016 року в загальному обсязі по місту Києву становить 42,8 %.

Рівень заробітної плати по району в 6,1 разів перевищує встановлений в Україні з 01.05.2016 прожитковий мінімум в сумі 1450 грн. на одну працездатну особу та в 6,1 разів перевищує встановлений в сумі 1450 грн. розмір мінімальної заробітної плати.

Забезпечення прозорості і відкритості розгляду звернень громадян та суб'єктів господарювання до органів влади за січень-червень 2016 року відбувалось наступним чином: головою районної адміністрації проведено 11 особистих прийомів громадян, 9 виїзних особистих прийомів громадян, 16 прямих «гарячих» телефонних ліній.

Задля підтримання цих та інших показників на високому рівні і їх покращення в майбутньому необхідно проводити розробку нових методів управління муніципальними утвореннями на основі зарубіжного досвіду та врахування закономірностей їхньої самоорганізації.

Найбільш прогресивним методом соціально-економічного розвитку м. Києва через реформування муніципального управління Печерської РДА можна визначити – системний підхід. Його суть - в інтеграції стратегій, що розробляються на кожному рівні влади. Цей підхід («підхід РОМ»), вперше використаний у Нідерландах, стає все більш популярним у країнах Західної Європи та знаходить своє місце в Україні. Важлива відмітна риса нового підходу – впровадження системи планування за принципом «знизу-вгору» («bottom-up»). Центральний уряд здійснює лише загальну координацію і фінансування, тоді як реально управляють проектами регіональні й муніципальні власті.

Крім того для досягнення високого рівня використання та врахування міжнародного досвіду муніципального управління рекомендується залучати до досліджень незалежних

професійних експертів з числа науковців, які вивчають проблеми державного управління, тому ці витрати мають бути передбачені в бюджетах певних структур органів влади.

Серед ефективних засобів вдосконалення муніципального управління та адміністративних послуг слід виділити систему управління якістю (quality management system «QMS»), що відповідає вимогам норми ISO 9001 і яка була запроваджена в практику публічного адміністрування в Швеції, у другій половині 90-х рр. минулого століття, а далі набула розповсюдження по всій Європі.

Говорячи про впровадження в Україні сучасної QMS в сфері публічного адміністрування, необхідно також виділити чотири ключові сфери її дії, а саме:

- обслуговування замовників (клієнтів);
- кваліфікація і компетенція кадрів адміністрації;
- інформаційна система (управління адміністрацією);
- організаційна система (структура)

Впровадження системи управління якістю в органах державної влади в Україні дасть можливість:

- покращити якість послуг, які надаються споживачам;
- покращити прозорість діяльності органів державної влади та рішень, що вони приймають;
- збільшити мотивацію та задоволеність персоналу за рахунок кращої організації роботи;
- посилити цілеспрямованість роботи, якість управління організацією та можливості щодо її удосконалення.

Врахування зарубіжного досвіду прискорить процес щодо відновлення цілісної системи місцевого самоврядування у місті Києві, шляхом поновлення права територіальної громади міста Києва здійснювати місцеве самоврядування через районні в місті ради і їх виконавчі органи.

Красна О.М.

студент групи 552

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Омеляненко В.А.,

к.е.н., ст.викладач кафедри економіки та бізнесу

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ

Глобальні інформаційні ресурси, зосереджені у світовій мережі Internet нарівні з інформаційними службами нового покоління, можна розглядати як прототип нової системи соціальної комунікації в рамках усієї світової спільноти. Вже сьогодні створення і розвиток цієї мережі вважається чи не найбільш значним винаходом ХХ століття, що дозволив абсолютно повному поглянути на питання глобального інформаційного обміну, на організацію процесів пошуку, обробки і зберігання колосальних обсягів різноманітної інформації.

Ключові слова: інтернет, економіка, глобалізація, перспективи, комерція

Сьогодні можна з повною упевненістю говорити про єдине комунікаційне співтовариство, яке об'єднує в єдиний інформаційний простір вже понад 148 млн. користувачів. Ця феноменальна технологія не просто модне захоплення, як могло здатися спочатку, це прообраз нової системи світового суспільного устрою, в основу якого вже покладені перші блоки.

Стрімкий розвиток Internet-технологій відкриває користувачам нові способи ведення справ, створює безпрецедентні можливості підтримання ділових відносин у віртуальному інформаційному просторі на різноманітних рівнях. Використання Internet у діловій практиці для багатьох зарубіжних компаній стало звичною нормою. На ранній стадії еволюції Internet просте розміщення рекламних або інформаційних повідомлень в глобальній мережі вже обіцяло компанії або банку солідні конкурентні переваги. Однак сьогодні цього вже не досить. Необхідно забезпечити динамічне, інтерактивне, постійне доступне інформаційне наповнення, для того щоб привернути увагу потенційних користувачів до потрібної інформації.

Глобальна мережа Internet сьогодні використовується не тільки для обміну інформаційними повідомленнями і для доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, все більше застосування знаходять Internet-технології для здійснення конкретних комерційних операцій. У даному контексті використання Internet і сучасних технологій інформаційного обміну дозволить отримати істотні переваги завдяки скороченню витрат, прискоренню різноманітних бізнес-процесів, внаслідок чого зросте інформаційна привабливість, загальна прибутковість

діяльності компаній або банків. Процес використання Internet-технологій для оптимізації інформаційних і комерційних процедур, що відбуваються в рамках глобальних процесів соціальної комунікації, обумовив появу цілого ряду нових способів отримання прибутку за допомогою мережі Internet. Назвемо найбільш поширені з них:

1. Реклама. Багатомільйонна аудиторія мережі Internet дозволяє привернути масову увагу до продукції, що продається, або послуг.

2. Маркетинг. Розміщення в Internet інформації презентаційного характеру дозволяє компаніям заявити про себе і свою діяльність. Крім цього, Internet дозволяє в умовах жорсткої конкуренції здійснювати так званий індивідуальний маркетинг, тобто пропонувати товари і послуги, максимально адаптовані до потреб конкретного споживача.

3. Зв'язок з філіями і мобільними співробітниками. За допомогою Web-вузлів підприємства та організації можуть розширити можливості звичайної електронної пошти Internet, надавши можливість авторизованим користувачам (співробітникам, клієнтам, постачальникам та ін.) права доступу до найсвіжіших корпоративних даних. 4. Публікація інформації. Internet має незаперечні переваги перед іншими засобами масової інформації, маючи можливість в будь-який час і з будь-якої точки земної кулі надавати новини, огляди, довідкові дані, електронні бібліотеки, аудіо- і відеодані.

4. Спільна розробка проектів. Internet надає можливість спільної розробки програмних продуктів, чим досягається істотне скорочення витрат на організацію робочих груп програмістів.

5. Спрощення бізнес-процесів. У рамках Internet і Web-технологій існує можливість організації Intranet-мереж, які є гнучким і конкурентоспроможним засобом, що дозволяє підприємствам більш ефективно використати свій інформаційний потенціал і свою інформаційну інфраструктуру.

6. Електронна комерція. Купівля і продаж різноманітних продуктів і послуг за допомогою глобальної мережі Internet.

З усього наведеного (далеко не повного) переліку способів ведення електронного бізнесу з використанням Internet найбільш багатообіцяючим і динамічним є електронна комерція. У широкому значенні під даним виглядом електронного бізнесу розуміють весь спектр надання товарів і послуг, який характерний для звичайного бізнесу.

Вже зараз стає очевидним той факт, що Internet може розглядатися як гігантський торговий і фінансовий центр майбутнього. Термін електронна комерція став виключно популярним у світі бізнесу. Такий вид ведення бізнес-процесів передбачає проведення найрізноманітніших трансакцій за допомогою Internet і Web-технологій.

Електронна комерція як повноправний учасник загального ринку продажу товарів і послуг переживає нині стрімкий розвиток буквально у всьому світі. Процес створення в Internet спеціалізованих структур, що займаються наданням електронних послуг, неухильно розвивається. У зв'язку з цим вже на початку XXI століття за оцінками фахівців необхідно чекати радикальних змін у загальній культурі спілкування людства.

Список використаних джерел

1. Багиев, Г. Л., Моисеева, Н. К., Черенков, В. И. Международный маркетинг : учебник для вузов. – 2-е изд. [Текст] / под ред. Л. Г. Багиева / – СПб. : Питер, 2008. – 688 с.
2. Дейнекин, Т. В. Международный маркетинг и Интернет-маркетинг : учеб. пособие [Текст] / Т. В. Дейнекин. – М. : МЭСИ, 2007. – 63 с.
3. Гурвич, В. Путь к успеху через Интернет [Текст] / В. Гурвич // Газета "Экономика и жизнь". – № 14 (9124). – 2008. – С. 13.
4. Носкович, М. Nokia ставит на Интернет [Текст] / М. Носкович // Бизнес. – 2008. – С. 206.
5. Nokia – Nokia on the Web [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nokia.com>.

Кунченко Н.В.

студентка гр. ЕК-351

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Сєвєродонецьк

Науковий керівник: Ключ Ю.І.,

к.е.н., доцент зав. кафедри обліку і оподаткування

СУЧАСНА УКРАЇНЬСКА ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА

Досліджена сучасна інноваційна інфраструктура в Україні, розглянуто її структуру, надано рекомендації щодо її розвитку.

Ключові слова: інновації, інфраструктура, економіка, розвиток, підприємство.

Нинішня інноваційна інфраструктура в Україні представляє собою еkleктичний, суперечливий набір різних інститутів при вираженій нерозвиненості ринкових, і включає в себе наступні основні елементи. Перший характеризує спадщина адміністративної системи, коли держава безпосередньо і побічно залишається найбільшим економічним агентом і контролює значну частину виробничих ресурсів. Держава залишається головним джерелом інвестиційних ресурсів. При цьому її роль як інвестора недостатньо активна. Другий елемент системи представлений певним інституціональним вакуумом, пов'язаним з недосконалістю (або відсутністю) деяких ринкових інститутів. Слабо розвинені, наприклад, такі ринкові інститути, як незалежна судова система, договірні відносини між економічними агентами, конкуренція, недержавні банки та інші фінансові установи. Така економічна система не в змозі продукувати цілісний розвиток підприємництва, а, значить, і інноваційної активності в Україні [2].

Саме тому інноваційна поведінка господарюючих суб'єктів настільки багатопланова і суперечлива.

Інноваційному підприємництву в нинішніх умовах притаманні вельми специфічні риси: поєднання правового нігілізму і вимоги законності, новаторства і рутинності, високих вимог до партнера і необов'язковості по виконанню договорів, симбіоз різних культур і цінностей. Однак, незважаючи на цю суперечливість, українське інноваційне підприємництво є однією з небагатьох продуктивних сил, що прискорює процеси трансформації і позитивного розвитку національної економіки. Тому вкрай важливим є вдосконалення інституційних основ розвитку української економіки, включаючи правову базу, яка є головною умовою її стабілізації. На думку представників інституціональної економіки, революційні зміни в продуктивних силах пов'язані не тільки з науковими відкриттями, але й зі змінами в законах і державній політиці [3].

Одним з перспективних напрямів формування інноваційної системи є створення об'єктів інноваційної інфраструктури на базі наукових організацій, оскільки одним з головних елементів інноваційної системи є наука, що забезпечує створення бази та заділів на майбутнє для виробництва високотехнологічної продукції [1]. Наявність найближчих наукових заділів залишиться, на папері, якщо в регіонах не буде вирішена задача підвищення інноваційної активності підприємств. Без вирішення цієї проблеми створення інноваційної системи неможливо. Масове виробництво нової якісної високотехнологічної продукції і насиченість нею ринку – основа сучасної конкурентоспроможної економіки.

Відзначаючи суперечливий характер становлення інноваційної інфраструктури в Україні, важливо підкреслити, що в останні роки відбувалося поступове формування нової структури державного управління та законодавчої бази, що забезпечують функціонування інноваційної сфери в ринкових умовах. У числі найбільш важливих інституційних нововведень можна відзначити введення елементів конкурсного фінансування наукових та інноваційних проектів через систему різних фондів, включаючи венчурні, надання деяких податкових пільг на проведення НДДКР, реформу у сфері охорони прав інтелектуальної власності. Однак проведені зміни і реформи носили суперечливий і обмежений характер, законодавче та правозастосовне забезпечення недосконале, або носить незакінчений характер (як, наприклад, у випадку з Податковим кодексом).

Список використаних джерел

1. Згуровський М. З. Аналіз сталого розвитку -- глобальний і регіональний контекст: монографія / М. З. Згуровський; Міжнар. рада з науки (ICSU) [та ін.]. -- К.: НТУУ «КПІ», 2010. -- Ч. 2: Україна в індикаторах сталого розвитку. -- 359 с.
2. Ключ Ю. І. Аналіз вибору стратегії інноваційного розвитку підприємства / Ю. І. Ключ, О. П. Пархоменко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. -- 2014. -- № 1(208) -- С. 54-58.
3. Klius Yuliia Some aspects of the strategic management of corporate innovations in industrial / Yuliia

Klius // Social Educational Project of Improving Knowledge in Economics. Journal L'Association 1901 "SEPIKE". -- 2015. -- Ed. 10. -- С. 88-91.

Кутькова С.К.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доц. кафедри економіки та бізнесу*

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена аналізу існуючої системи показників економічної стійкості підприємства. Визначено основні етапи та класифікаційні ознаки економічної стійкості які визначають життєвий цикл підприємства.

Ключові слова: підприємство, економічна стійкість, економічний розвиток, стратегія.

Україна чекає суттєвих змін в економіці. Забезпечити це можливо на умовах розробки систем, які відрізняються стійкістю факторів, що збалансовують і суспільні відносини, і господарські відтворювальні процеси.

Економічна стійкість визначається як здатність виробничо-господарської системи повертатися в положення стабільності після виникаючих змін в умовах здійснення підприємницької діяльності. Для того, щоб детально представити зміст цієї категорії, необхідно класифікувати види і фактори економічної стійкості.

З урахуванням наявної практики ринкових відносин в Україні й зарубіжному досвіді, вважаємо за можливе виділити наступні класифікаційні ознаки: економічна стійкість стосовно складових виробничо-економічного потенціалу підприємства; економічна стійкість стосовно етапів життєвого циклу; економічна стійкість стосовно різних видів ринків.

Дослідження показують, що будь-яке підприємство має життєвий цикл своєї діяльності, і може бути підрозділений умовно на кілька етапів: етап створення й поступового завоювання ринку, етап стабільного одержання доходу від основної діяльності та послуг, що надаються; диверсифікованість виробництва; поступове припинення діяльності підприємства на даному ринку чи повна його ліквідація.

Врахування цих етапів обумовлює виділення такої класифікаційної ознаки як стійкість стосовно життєвого циклу підприємства, оскільки на кожному етапі повинна вироблятися своя визначена тактика поведінки підприємця на ринку. При цьому на цих етапах у підприємства є різні можливості забезпечувати економічну стійкість. Стійкість, намічувана на момент створення підприємства, являє собою основи механізму забезпечення засновниками майбутньої ефективної роботи підприємства на етапі реєстрації підприємницької діяльності і пов'язана з можливостями організаційно-правової форми підприємства з позицій вирішення статутних задач і залучення додаткового капіталу. Стійкість, придбана в процесі функціонування, являє собою вироблення тактики поведінки підприємства на ринку, що підтверджується минулим досвідом, поточною економічною ситуацією та створює об'єктивні передумови подальшого розвитку підприємства.

Підприємства на основі проведених маркетингових досліджень постійно здійснюють комерціалізацію своєї діяльності, використовують можливості витягу доходів, що отримуються не лише на традиційних ринках продукції, робіт і послуг, але й на ринку цінних паперів, інвестицій, засобів виробництва. Це поряд з постійним розвитком інфраструктури ринкового середовища, зумовило доцільність виділення такої класифікаційної ознаки як стійкість положення підприємства на різних ринках, що дозволить підійти до вироблення обґрунтованої політики у відношенні постачальників, інвесторів, власників цінних паперів підприємства [1].

Запропонований склад ознак не є вичерпаним, але на даному етапі дослідження він може бути використаний для вироблення принципових основ механізму забезпечення економічної стійкості.

Відповідно до даних ознак у кожній класифікаційній групі можна виділити кілька видів економічної стійкості.

За ознакою стійкість стосовно складових виробничо-економічного потенціалу підприємства виділяють: стійкість ціни в частині покриття витрат виробництва; виробничу стійкість у частині використання матеріально-технічних і трудових ресурсів (типу "потужність"); фінансову стійкість у частині одержання й використання грошових активів підприємства.

За ознакою стійкість стосовно етапів життєвого циклу підприємства виділяються: стійкість, намічувана на момент створення підприємства; стійкість, придбана в процесі функціонування

підприємства.

За ознакою стійкість стосовно різних видів ринків виділяють: стійкість на ринку продукції, робіт і послуг; стійкість на ринку засобів виробництва; стійкість на фондовому ринку; стійкість на ринку коштів. Для того, щоб конкретизувати зміст різних видів економічної стійкості, потрібно визначити, які фактори на них впливають і визначити показники оцінки даних факторів [2].

Щоб розвиватися в умовах ринку, підприємства повинні поліпшувати свій економічний стан, тобто підвищувати економічну стійкість. Для цього необхідно ефективно вести виробничо-господарську діяльність, оптимізувати співвідношення витрат і результатів діяльності, бути платоспроможними, оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Кудріна О.Ю. Роль інновацій у розміщенні продуктивних сил в регіонах України / О .Ю. Кудріна // Науковий журнал «Інтелект XXI». – Київ: вид-во НУХТ ГО «Інститут проблем конкуренції». – 2015 р. – № 5 – с. 97-103.
2. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд. – Минск: Новое знание, 2000. – 688 с.

Левченко І.

студент групи ПТБДм-61

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Шевченко Н.О.,

д.д.у., професор ННІ економіки, управління та природокористування

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ

Нові економічні відносини проникають у всі сфери господарської діяльності підприємств України. Відбувається інтенсивний перехід діяльності економічних суб'єктів на ринкові відносини, в цих умовах у підприємств виникає необхідність активніше використовувати бухгалтерський облік, контроль та аудит, щоб контролювати та удосконалювати свою роботу. Ринкові відносини, які склалися, об'єктивно вимагають зміни бухгалтерського обліку, контролю та аудиту, наблизив його максимально до міжнародних стандартів. Управління підприємством – складний і відповідальний процес, який має свою стратегію і тактику.

Дбаючи про поточну господарську діяльність, керівник підприємства, його власники, головні спеціалісти зобов'язані постійно думати про перспективу підприємства. Тільки така система управління може бути основою успішного розвитку підприємства.

Ефективне використання товарних ресурсів, чіткий облік – це необхідний елемент менеджменту підприємства. Управління – це перш за все передбачати: хід виконання виробничої програми, відхилення від плану і завданих параметрів, відхилення у використанні виробничих ресурсів, напрямки перспективного розвитку підприємства після прийняття відповідних управлінських рішень.

Оскільки товарні операції для промислового підприємства є основною статтею оборотних коштів, за рахунок яких в процесі виробничо-торгівельної діяльності (обігу) підприємство отримує прибутки, які є ціллю та основою життєдіяльності буд-якого підприємства, то оперативний та достовірний облік їх на підприємстві є також невід'ємною частиною управління підприємством, без якого не можливе досягнення цілей підприємства. Тому, тема удосконалення бухгалтерського обліку в системі управління товарними операціями є найактуальнішою темою для вирішення задач менеджменту промисловим підприємством.

Поняття «товар» є центральним поняттям всієї економічної теорії. За визначенням науковців «товар – це продукт виробництва або діяльності людини, створений для задоволення якихось потреб за допомогою обміну. З цього визначення випливають дві властивості товару, дві його сторони: споживна вартість та здатність обміну одного товару на інший».

Результати дослідження дають змогу визначити, що всі товарні операції з урахуванням їх призначення підрозділяються на: операції індивідуального споживання (споживацькі товари) – це товари і послуги, що придбаються для задоволення своїх особистих потреб, сімейного або домашнього використання. Операції виробничого призначення (засоби виробництва) – призначаються для використання у виробництві інших товарів і послуг, для господарської діяльності підприємства. Для цього, вивчена класифікація обліку товарів та здійснено її систематизація.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про товарні запаси

регламентовані П(С)БО 9 «Запаси». Порядок формування первісної вартості запасів зазначено. Описуючи порядок списання товарів при їх вибутті, необхідно зазначити, що собівартість товарів може визначатися за одним з обраних методів: ФІФО, середньозваженої собівартості, ідентифікованої собівартості, ціни продажу. Правильне і раціональне відображення в бухгалтерському обліку реалізації товарів і пов'язаних з нею податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ має важливе значення для забезпечення повних і своєчасних розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість, для недопущення сплати штрафних санкцій та пені, у зв'язку з помилками в бухгалтерському обліку реалізації товарів та розрахунків з бюджетом з ПДВ.

В складській програмі на кожний товар заводиться карта, де заноситься вся інформація про даний вид товару. Пропонуємо розширити інформацію в кожній карточці на даний вид товару. В карточці необхідно розробити чотири додаткові графи, а саме: вагу товару, довжину, ширину, висоту, які дають нам інформацію про об'єми вантажу.

На підприємстві формування асортименту покликано створити умови для отримання підприємством необхідного прибутку. Це обумовлено тим, що рішення стосовно підбору асортименту, визначають обсяг доходів підприємства від торговельної діяльності (в зв'язку з різним рівнем торговельної надбавки на окремі товари), величину витрат обігу (в зв'язку з різною товарною витратоємкістю товарів), потребу в обіговому капіталі (в зв'язку з різною оборотністю запасів окремих товарів) та інші найважливіші господарсько-фінансові показники підприємства.

Проводячи аудит обліку товарних операцій в контексті стандартизації бухгалтерського обліку і звітності, які враховують міжнародний досвід у частині уніфікації методичних основ обліку і розкриття інформації у фінансовій звітності, доведено, що українським підприємствам для підвищення прозорості та забезпечення порівняння звітності однорідних підприємств необхідно переходити на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку не тільки на рівні консолідованої звітності, але й на рівні звітності окремих юридичних осіб. При аналізі та оцінці основних положень МСБО 2 «Запаси» на предмет можливості використання інформації про товари для цілей управління підприємством встановлено зв'язок з міжнародною практикою обліку товарних операцій. В міжнародній практиці облік товарних операцій відображається по найменшій з двох оцінок: собівартість та чиста вартість реалізації. Оцінка чистої вартості реалізації товарів повинна ґрунтуватися на достовірній інформації, яка має місце в даний момент, коли виконується оцінка. Треба відмітити, що при оцінці чистої вартості реалізації товарів необхідно враховувати призначення товару.

Отже, ефективність цих рішень багато в чому залежить від об'єктивності, своєчасності та всебічності оцінювання існуючих й очікуваних фінансових результатів діяльності підприємства та його фінансового стану.

Лисак Д.О.

*студент IV курсу ННІ економіки, управління та природокористування
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ*

*Науковий керівник: Івашків Ю.Д.,
к.д.у., доцент ННІ економіки, управління та природокористування*

РОЗРОБКА РЕКЛАМНОЇ КОМПАНІЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

В умовах ринкового господарства для успішної роботи його суб'єктів особливого значення набувають глибокі знання ринку й здатність уміло застосовувати сучасні інструменти впливу на ту чи іншу ситуацію. Сукупність подібних інструментів і становить основу маркетингу.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що ділового успіху не домогтися, якщо не знати до, про стан і перспективи ринку, його найважливіших сегментів, потреби й запити споживачів у рамках цільового ринку. Необхідно створити товар з потрібними споживчими властивостями; за допомогою оптимальної ціни донести до споживача ідею цінності товару; знайти вмілих посередників, щоб товар виявився широкодоступним і добре представленим публіці; рекламувати товар таким чином, щоб споживачі про нього знали максимум і захотіли його придбати.

Якщо виробника позбавити такого ефективного зв'язку зі споживачем, яким є реклама, то він перестане вкладати гроші в удосконалювання старих і створення нових товарів. Прагнення до розвитку, конкуренція в підприємстві будуть в'янути. При правильній організації реклама дуже ефективна й сприяє швидкій безперервній реалізації виробленої продукції.

У сучасних умовах розвитку економіки, коли у великих комерційних проектах беруть участь широкі маси, врахування суспільної думки, уміння впливати на нього, гармонізація суспільних зв'язків стає неодмінною умовою розвитку товарно-грошових відносин.

При правильній організації реклама дуже ефективна й сприяє швидкій безперервній реалізації виробленої продукції. Але для того, щоб реклама працювала, потрібно розробити стратегію рекламної кампанії. Більша частина українських власників і директорів підприємств схильні використовувати одиничні рекламні акції.

Іншим підходом служить розробка стратегій рекламної кампанії. Цей підхід дозволяє уникнути помилок при проведенні реклами. Розробка стратегії рекламної кампанії дає фірмі успішно справлятися зі своїми проблемами збуту, навіть дозволяє краще конкурувати з іншими фірмами.

Якщо фірма розробляє стратегію рекламної кампанії, вона уникає безліч помилок при її проведенні й робить таку рекламу, яка спрямована на споживача більш точно, ніж необдумані й безглузді рекламні акції, які часом просто шкодять фірмі, наприклад, знижуючи її імідж.

Закордонний досвід давно вже показав наскільки великого значення розробки рекламної компанії, як одного із засобу стимулювання продажів і створення іміджу фірми. Тому метою даної бакалаврської роботи стала тема розробки рекламної стратегії підприємства.

Ціль дослідження визначила постановку наступних завдань:

- 1) охарактеризувати поняття реклами як соціального феномена в суспільстві; проаналізувати сутність, ціль й завдання реклами; дати класифікацію рекламних носіїв;
- 2) охарактеризувати методи оцінки ефективності рекламних заходів;
- 3) розробити практичні рекомендації.

Отже, економічну ефективність реклами можна також вивчати шляхом порівняння товарообігу двох однотипних торгових підприємств за один і той самий період часу, в одному з яких здійснювався рекламний захід, а в другому – ні. Зростання товарообігу в магазині, де не проводиться рекламний захід, відбувається внаслідок впливу тих чинників, які діють незалежно від реклами. Ті самі чинники впливають і на товарообіг у магазині, де рекламний захід проводиться.

Лойко М.О.

студентка гр. ЕК-351

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Северодонецьк

Науковий керівник: Ключ Ю.І.,

к.е.н., доцент зав. кафедри обліку і оподаткування

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто склад інноваційного потенціалу, виділено типи інноваційного потенціалу, визначено методик оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства

Ключові слова: стратегія, інновації, розвиток, діяльність, потенціал

Інноваційна діяльність в Україні, незважаючи на наявність значного інноваційного потенціалу, характеризується досить низькими результуючими показниками інноваційної активності, масштабів та ефективності здійснюваних інновацій.

Дослідження питань оцінки інноваційного потенціалу підприємств займає значне місце у працях вітчизняних [1,2,3,4] та зарубіжних [5] вчених. Але й досі не сформувався загальний підхід до методів і критеріїв його оцінки. Метою дослідження є розгляд існуючих підходів до розв'язання цієї проблеми.

Інноваційний потенціал є комплексною характеристикою спроможності підприємства до інноваційної діяльності.

До складу інноваційного потенціалу входять наступні блоки: кадровий, науково-технологічний, фінансово-економічний, виробничо-технічний, організаційно-управлінський потенціал [2]. По кожній складовій можна визначити основні елементи, кожний з яких може включати один або декілька показників. Ці показники у відповідності з методикою оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства можна розбити на три групи:

показники типу так / ні (наявність / відсутність), вимірювані логічними величинами (0 - ні, 1 - так);

абсолютні показники, що мають розмірність (зазвичай – кількість в натуральних або грошових одиницях);

відносні показники, що вимірювані в частках і не мають розмірності.

Інноваційний потенціал відображає здатність підприємства до перспективного розвитку переважно за рахунок внутрішніх можливостей. Тому основу структури інноваційного потенціалу

становить інноваційні ресурси підприємства спільно з інноваційними можливостями, які створюються за рахунок інших компонентів потенціалу [1].

Найбільш розповсюдженими підходами до оцінки інноваційного потенціалу є діагностичний та детальний [2].

Використання методики російської вченої Г.О. Трифілової [4] припускає розрахунок нижченаведених показників: наявність власних оборотних коштів, наявність власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел для формування запасів і витрат, загальна величина основних джерел засобів для формування запасів і витрат.

За результатами обчислення вищезазначених показників можна виділити чотири основні типи інноваційного потенціалу підприємства, які дозволяють відповісти на питання: чи під силу підприємству упровадження нової технології в господарський оборот при одночасному забезпеченні фінансових потреб поточної виробничо-господарської діяльності: високі інноваційні можливості; середні інноваційні можливості; низькі інноваційні можливості; нульові інноваційні можливості.

Незбалансований розвиток різних підсистем інноваційної інфраструктури є чинником, що стримує реалізацію інноваційного потенціалу української економіки. Мета вдосконалення інноваційної інфраструктури – створення умов для швидкої адаптації підприємств до змін ринкового середовища, що виражається в їх інноваційній активності. Інноваційна інфраструктура включає в себе наступні взаємопов'язані елементи:

державну і місцеву законодавчу базу;

систему інформаційного забезпечення інноваційних процесів;

систему фінансування інноваційної діяльності, що передбачає використання різних джерел фінансування інновацій (у тому числі, різноманітні форми прямої і непрямой державної підтримки інноваційної діяльності);

систему підготовки та перепідготовки кадрів для інноваційної діяльності на ринку.

Таким чином, визначення типу інноваційного потенціалу за даними підходами дозволяє оцінити правильність вибраного напрямку інноваційного розвитку з позицій фінансової стійкості підприємства.

Список використаних джерел

1. Верба В.А., Новиков І.В. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства // Проблеми науки. – 2003. – № 3. – С. 23.
2. Ключ Ю. І. Корпоративне управління інноваціями як елемент інноваційного менеджменту / Ю. І. Ключ // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : матеріали VIII Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., 17-19 травн. 2016 р. -- Черкаси: ЧДТУ, 2016. -- С. 149–151.
3. Мартюшева Л.С., Калишенко В.О. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження // Фінанси України. – 2002. – № 10. – С. 61–65.
4. Трифілова А.А. Анализ инновационного потенциала предприятия // Инновации. – 2003. - №6. – С.61-72.
5. Darbelet M., Lauginie J.M. Economie d'enerprise. Les Editions FOUGER. – Paris. – 1993. – P. 192.

Мельникова М. В.

*студентка 442 групи, спеціальність «Математика і економіка»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковтун Г. І.,
старший викладач кафедри економіки та бізнесу*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

Подано аналіз стану інвестиційного клімату в Україні в сучасних політико-економічних умовах; розглянуто основні позитивні кроки українського уряду щодо вдосконалення інвестиційного законодавства; запропоновано шляхи підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної економіки.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестори, інвестиційна привабливість.

Україна має місткий та зростаючий внутрішній ринок, багаті природні ресурси, стратегічно вигідне географічне розташування, кваліфіковану робочу силу, відзначається високим рівнем науково-дослідних розробок та значним потенціалом щодо економічного зростання, наявністю

достатньо розвиненої транспортної інфраструктури тощо. Однак рівень інвестиційної привабливості України в останні роки залишається досить низьким.

У рейтингу країн за інвестиційною привабливістю BDO International Business Compass (IBC) 2016, складеного Гамбурзьким інститутом світової економіки (HWWI) спільно з німецькою аудиторською компанією BDO AG, Україна опустилася на 41 сходинку в порівнянні з 2015 роком і посіла 130 місце серед 174 країн. Сусідами України по даному рейтингу є Алжир (129) та Ірак (131). BDO International Business Compass оцінює привабливість країни за трьома вимірами: економічними, політико-правовими та соціально-культурними умовами. Саме політико-правові фактори ведення бізнесу – політична нестабільність, корупція, незадовільний стан верховенства права та неефективна регуляторна політика (153 місце) найбільш негативно вплинули на загальний рейтинг інвестиційної привабливості України [4].

Теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми розглядають науковці: І. Бланк, Я. Бондаренко, П. Борщевський, Є. Величко, М. Герасимчук, А. Гайдуцький, А. Дука, О. Малютін, В. Новицький, О. Рогач, А. Філіпенко та інші. Однак, за умови існування великої кількості наукових доробок, присвячених аналізу інвестиційного клімату в Україні, існує необхідність подальшого дослідження проблем підвищення та означення шляхів інвестиційної привабливості національної економіки в сучасних умовах.

Незважаючи на складнощі ведення бізнесу в Україні, за даними Державної служби статистики України, станом на 31. 12. 2016 року в економіку України іноземними інвесторами вкладено 37 655,5 млн. дол. США та вилучено 6 340,6 млн. дол. США прямих інвестицій [3]. Інвестиції надійшли зі 125 країн світу (рис. 1.).

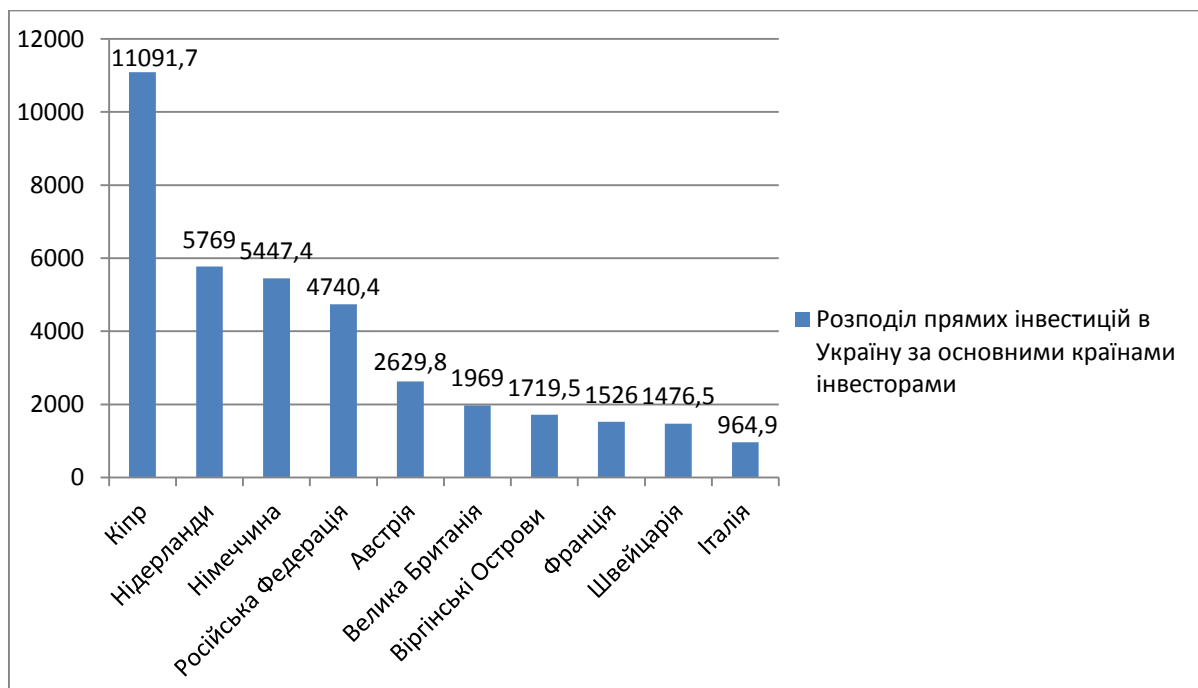

Рис. 1. Розподіл прямих інвестицій в Україну за основними країнами-інвесторами (млн. дол.) [3]

Ефективне функціонування та розвиток сучасної економіки неможливий без активного залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій, котрі стимулюють економічне зростання, впровадження інновацій, активізують підприємницьку діяльність, створюють додаткові та зберігають існуючі робочі місця тощо.

Тому, для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи щодо збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Державою Україна вже здійснено ряд позитивних кроків у цьому напрямі: створено правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства; в країні до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності; підписано та ратифіковано Верховною Радою України міжурядові угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій з більш ніж 70 країнами світу; у травні 2016 року прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій», згідно з яким спрощується порядок залучення іноземних інвестицій та

унеможлиблюється корупція при їхній державній реєстрації; в березні 2017 року розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалено проект Угоди між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради ОЕСР; Указом Президента України у серпні 2016 року затверджено положення про Національну інвестиційну раду [4].

З метою створення привабливого інвестиційного клімату в Україні та активізації іноземного інвестування необхідно запровадження таких заходів: забезпечення стабільності та прозорості політичної системи України, зменшення рівня її корумпованості; забезпечення стабільності законодавчої бази, вдосконалення її відповідно до міжнародних стандартів; розробка чіткої державної стратегії залучення іноземних інвестицій, реалізація таких проектів, які є привабливими як для іноземних партнерів, так і для національної економіки, для створення позитивного іміджу країни; вдосконалення системи оподаткування та забезпечення її сталості; впровадження дієвих механізмів залучення іноземних інвестицій на регіональному рівні; сприяння виходу українських підприємств на зовнішні ринки капіталу; забезпечення дієвості Національного агентства України з інвестицій та розвитку [2].

Список використаних джерел

1. Кадеєва І. В. Прямі іноземні інвестиції як фактор становлення інноваційної економіки в Україні / І. В. Кадеєва // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка. – Х. :- 2014. – Вип. 14. – С. 193–199.
2. Коваленко Ю. М. Прямі іноземні інвестиції: національний і міжнародний аспект. / Ю. М. Коваленко, Т. О. Мельнічук. // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України: електронне наукове видання [Електронний ресурс] / Національний університет державної податкової служби України. – 2014. – № 1. С. 113–120. – Режим доступу <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Znprudps/index.html>.
3. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/zd/pik/pik_u/pik_rik_2014.html.
4. Червякова В. В. Основні проблеми та перспективи підвищення інвестиційної привабливості України / В. В. Червякова // Економіка та управління на транспорті. – К. : НТУ, 2017. – Вип. 4. – С. 142–149.

Мішина А.М.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Визначено поняття «антикризове управління». Стаття присвячена питанням пошуку нових підходів до вироблення стратегії й тактики подолання кризового стану економіки.

Ключові слова: антикризове управління, економічний розвиток, економічна криза.

Виходячи із природи економічних криз, головною метою антикризових перетворень й одночасно умовою стійкого розвитку економіки є регулювання процесів змін елементів і взаємозв'язків економічної системи в напрямку забезпечення їхньої синхронізації й збалансованості. Провідна роль у рішенні цього завдання приділяється державному регулюванню. В руках держави зосереджені діючі важелі впливу на процеси, що протікають в економічній системі й за її межами.

Актуальність теоретичної розробки проблем антикризового регулювання економіки, необхідність подолання кризового стану економіки в умовах необхідності забезпечення стабільного розвитку економіки й актуальність пошуку нових підходів до вироблення стратегії й тактики подолання кризового стану економіки визначили вибір проблематики даного дослідження.

Проблеми антикризового регулювання на макрорівні широко розкриті в економічній науці закордонними та вітчизняними вченими різних економічних шкіл.

У широкому розумінні антикризове управління – це система управлінських заходів з діагностики, попередження, нейтралізації і подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях

економіки. За цим визначенням будь-який активний вплив на економіку з метою забезпечення її ефективного функціонування належить до антикризового управління.

Однак необхідно підкреслити, що всі основні економічні дисципліни (фінансовий аналіз, стратегічне і тактичне планування, маркетинг, інвестиції, менеджмент) об'єднані у понятті антикризового управління у видозміненому, трансформованому вигляді на основі одного критерію: діагностика, попередження, нейтралізація і подолання криз. Водночас, у вузькому розумінні антикризове управління – це система організаційно-управлінських заходів стосовно окремого господарюючого суб'єкта, який знаходиться у стані кризи, що, зазвичай, виражається в неплатоспроможності, яка у разі її затяжного невизначеного характеру, нейтралізується через процедуру банкрутства. При цьому для антикризового управління у вузькому розумінні більше значення має встановлення факту фінансової нестійкості господарюючого суб'єкта [2].

М.О. Плєскач визначає "антикризове управління" як розроблення першочергову реалізацію заходів, спрямованих на нейтралізацію найбільш небезпечних, тобто найбільш інтенсивно впливаючих на завершальне явище шляхів, які призводять до кризового стану [3].

В.О. Василенко антикризовим управлінням називає "управління, в якому під тиском запланованих чи випадкових чинників поставлено певним чином передбачення небезпеки кризи і використання її чинників для наступного стійкого розвитку організації" [1].

Таким чином, поняття "антикризове управління" можна розглядати в найширшому розумінні і визначити його, як планування і здійснення заходів щодо збереження базових змінних величин внутрішнього середовища господарюючого суб'єкта. У зв'язку з цим варто розрізняти "реактивний" і "антиципативний" види антикризового управління. Саме через прямий вплив на забезпечення збереження базових змінних величин, таких як ліквідність, дохід або обіг окремі складові частини "реактивного" антикризового управління характеризується чітким і конкретним, спрямованим намаганням, як наприклад, досягнення певного рівня ліквідності або дохідності. Це цілеспрямованість, а також одночасно з цим обмеженість тимчасового діапазону, істотно ускладнює розроблення ефективної антикризової концепції і переосмислення попередніх цілей і норм. При цьому "реактивне" антикризове управління можна охарактеризувати як планування і введення заснованих на невеликій кількості критеріїв заходів, метою яких, зазвичай, є відновлення попереднього, докризового стану. У протилежність цьому "антиципативне" антикризове управління засноване на загальних цілях, які можуть бути сформовані тільки на більш нижчому рівні, ніж завдання розробки конкретних заходів. Антиципативні відносини розуміють, як довготермінові завдання управління, які можуть охоплювати всі сфери функціонування господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел

1. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. пос. – К.: ЦУЛ, 2003. – 432 с.
2. Кудріна О.Ю. Антикризова стратегія розвитку регіональної економіки Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку. Серія «Економіка». Т. XVI. Вип. 296. – Маріуполь, ДДУУ, 2015. – с. 36-46.
3. Плєскач М.О. Методологічні особливості антикризового регулювання української економіки / М.О. Плєскач // Науковий вісник. Вип. 17(4). – НЛУ України, 2015. – с. 45-53.

Мкртчян А. Р.

студент гр. ЕК-341

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Сєвєродонецьк

Науковий керівник: Ключ Ю.І.,

к.е.н., доцент, зав. кафедри обліку і оподаткування

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Розглянуто підходи до визначення управління, визначено особливості інноваційної діяльності в Україні, досліджено розвиток зовнішнього середовища в умовах інноваційної економіки.

Ключові слова: економіка, розвиток, інновації, підприємство, діяльність.

Існує безліч підходів до визначення поняття «управління». Під управлінням розуміють цілеспрямований інформаційний вплив на різні об'єкти, що здійснюється з метою направити їх дії та отримати бажані результати [3]. Управління також означає дію суб'єкта, спрямовану на себе або

на зовнішні, по відношенню до себе, об'єкти, суб'єкти з метою їх перетворення або зміни їх властивостей [268].

Крім того, управління – процес організації діяльності об'єкта управління суб'єктом управління для досягнення поставлених цілей [4]. У загальній теорії систем управління являє собою доведення системи до бажаного стану або збереження в існуючому стані.

У всіх наведених визначеннях присутні загальні положення, що дозволяє синтезувати їх для формування підходу до управління інноваційною діяльністю господарської системи. Під ним ми будемо розуміти цілеспрямований вплив на процес інноваційних змін господарської системи, здійснюваний керуючою системою, для приведення її до нової якості (рівню інноваційності).

Особливості інноваційної діяльності виникають з її принципів [1]:

- визначення мети – як оптимального поєднання цілей і завдань інноваційних проектів;
- системності, при якому інноваційна діяльність розглядається як складна динамічна система, що включає в себе взаємопов'язані елементи;
- невизначеності, оскільки процес впровадження інновацій відчуває вплив систематичних і випадкових факторів;
- адаптивності – передбачає здатності системи сприйняти те чи інше нововведення; і міцності, що припускає наявність у системи не тільки необхідних для інновації ресурсів, але і резервів, необхідних на випадок непередбачених ситуацій.

У зв'язку з цим принципи системи управління інноваціями повинні включати в себе принцип ефективності – як здатності найбільш продуктивно використовувати свої ресурси для досягнення пов'язаних і взаємозалежних цілей і завдань проекту (наприклад, досягнення зростання інноваційності системи при впровадженні інновацій і збереженню та / або підвищенню рівня її безпеки); принцип узгодженості – зміна системи управління відповідно до поступальної динаміки інноваційної діяльності; принцип стійкості – здатності повертати господарську систему до колишньої рівноваги в ході розвитку; принцип послідовності – означає таку продуману сукупність управлінських дій, що веде до формування необхідних у системи якостей; принцип багатоваріантності, що створює можливість вибору різних альтернатив розвитку, враховує невизначеність у процесі впровадження інновацій [2].

Особливості розвитку зовнішнього середовища в умовах інноваційної економіки: безперервність інноваційних процесів, зростання невизначеності і пов'язаний з нею зростаючий комплекс ризиків, підвищення швидкості та складності організаційних і технологічних змін породжують формування у системи управління інноваційною діяльністю такі риси: безперервність, реактивність та інноваційність. Безперервність управління означає постійний управлінський вплив на всіх стадіях інноваційного процесу господарської системи (тих його стадій, які реалізуються в рамках господарської системи); реактивність управління дозволяє системі відповідати на різні зміни зовнішнього середовища без втрати інноваційної якості; інноваційність управління забезпечує його постійний поступальний якісний розвиток в умовах невизначеності.

Організація механізму управління інноваційною діяльністю господарської системи ґрунтується на процесі якісних змін господарюючого суб'єкта в ході реалізації інновації. Впровадження інновацій є збудовуючою дією для господарської системи, що їх реалізує. Інноваційні зміни призводять до зростання ентропії системи управління інноваціями (підвищення рівня невизначеності розвитку [2]) і зниження її стійкості.

Згідно закону самозбереження системи, вона прагне знизити невизначеність і повернутися до колишнього рівня стійкості в нових умовах за допомогою управління, таким чином формуючи нову якість системи, яка стане базою для нової фази інноваційної діяльності. У зв'язку з цим, для здійснення безперервного відтворення інновацій в ході розвитку господарській системі необхідно таке управління, яке забезпечить збереження необхідного для неї базового рівня стійкості на стадії інноваційних перетворень в умовах динамічності зовнішнього середовища.

У ході інноваційного розвитку відбувається децентралізація і передача управлінських повноважень на нижчі рівні господарських систем, що призводить до розширення автономності систем, і, залежно від ступеня участі в інноваційній діяльності, вимагає гнучкості системи управління, оскільки з розширенням інноваційної діяльності зростає невизначеність прийняття рішень, спрямованих на отримання позитивного ефекту від впровадження інновацій.

Нарешті, розмивання меж традиційних одиниць господарювання, підвищення їх прозорості, формування нових територій інноваційного розвитку на основі віртуалізації ведуть до необхідності комплексного управління інноваційними господарськими системами, погодженого в рамках єдиного технологічного циклу для досягнення ефекту синергії від впроваджуваних в цьому випадку інновацій.

Список використаних джерел

1. Ключ Ю. І. Корпоративна стратегія управління інноваціями: формування та розвиток : [монографія] / Юлія Ігорівна Ключ. — Лисичанськ: "КИТ-Л", 2015. — 356 с.
2. Ключ Ю. І. Контроль впливу інноваційних ризиків на економічну стійкість промислового підприємства / Ю. І. Ключ // Вісник Львівської комерційної академії : зб. наук. праць Львівської комерційної академії. Серія економічна. Вип. 36. — Львів : ЛКА, 2011. — С. 181-183.
3. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підруч. / Л. І. Федулова. — К. : Либідь, 2006. — 480 с.
4. Цигилик І. І. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / І. І. Цигилик, С. О. Кропельницька, О. І. Мозоль, І. Г. Ткачук. — К. : «Центр навчальної літератури», 2004. — 128 с.

Опаковська І.Е.

студентка групи АІ-31

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Івашків Ю.Д.,

к.д.у., доцент ННІ економіки, управління та природокористування

ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА В МАЙБУТНЬОМУ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Нестримний рух життя, швидкі зміни в технологіях, неймовірні відкриття – це все реальність сьогодення. Всі процеси у безлічі галузей розвиваються кожного дня, а все нові й унікальні новинки створюються навіть кожної секунди. Інколи здається, що прокинешся вранці, увімкнеш телевизор, а там уже й повідомлять про першу голограму людини, чи то робота, який має повноцінне життя у сім'ї. Розвиток людства безупинний, а тому важливо встигнути за його темпами та вміти пристосовуватися, чи, навіть, і повністю змінитися, щоб бути здатним повноцінно жити у сучасному суспільстві.

В наш час все більше зустрічається інформація про професії майбутнього. Футурологи змушують панікувати деяких представників професій вже сьогодні через їх заміну у найближчому майбутньому іншими, більш прогресивними і зовсім новими професіями. Перш ніж узгодити свій вибір спеціальності, випускники шкіл ретельно ознайомлюються з всіма плюсами і недоліками кожної, не забуваючи звернути увагу і на перспективи роботи у майбутньому. Оскільки всім відомий прогрес в ІТ-сфері, то виникає значна прихильність молоді професіям, пов'язаним саме з нею. Що ж казати про професію бухгалтера? Вона користується значною популярністю і здається потрібною повсякчас, то чи можемо ми назвати її серед незмінних професій майбутнього? Спробуємо розібратися!

Згадаємо трішки історії! Здається, витоки бухгалтерії з'явилися ще сотні, а то й тисячі років тому. Звичайно, люди не мали комп'ютерів, а світова торгівля не набувала глобальних масштабів, але навіть для незначного обліку потрібна була професія бухгалтера. Л. Пачолі написавши свій трактат, зробив неоціненний вклад для розвитку бухгалтерії, як науки. Відтоді бухгалтерія невпинно розвивалася, видозмінювалася і переконала в незамінності та необхідності своїх представників, і професії в цілому.

Сьогодні складно уявити будь-яке підприємство без бухгалтерського відділу. Його діяльність є просто неможливою без бухгалтерів! Навіть при кризових явищах у країні без цих професіоналів не обійдеться, тому й існує постійний попит бухгалтерів на ринку праці. Що й змінюється, то це вимоги до бухгалтерів, характер, чи об'єм їх роботи.

Робота бухгалтера у майбутньому може дуже відрізнятись від сучасної. Програмне забезпечення набуде ще більшої автоматизованості, тому бухгалтер більше буде виконувати роль аналітика і спостерігача за вірним виконанням всіх процедур комп'ютером, чи, можливо, і зовсім новим, ще невідомим нам гаджетом. Але чи погодяться бухгалтери на таку роль? Чи довірять всю відповідальність за виконання їх роботи техніці майбутнього? Тут можна посперечатися. Якщо програмна розробка балансу вже нікого не здивує, то заповнення декларації з ПДВ, чи податкової накладної викликає неабиякі сумніви. Банальним введенням даних, чи розрахунком складних формул тут не обійдеться! Декілька помилок технології і повна довіра системі можуть додати зайвих клопотів не лише бухгалтеру, а й всьому підприємству.

Більше того, такий важливий річний звіт, який необхідно буде здати у жорсткі терміни важко буде доручити для виконання самими лише програмами. Технологія може бути далекою від досконалості і, напевно, пройде ще багато років поки скептичні бухгалтери стануть переконаними в тому, що можна залишити без перевірки хоча б один документ в обліку.

Однак, слід поглянути на це ще й з іншого боку. Тільки подумати, яка економія часу для бухгалтера можлива завдяки самостійності програмного забезпечення! Електронна звітність дозволить працівнику з легкістю надсилати документи на потрібну адресу, більше не потрібно

стояти в черзі, гаяти свій цінний час, псувати настрій, та навіть друкувати і нести всі ці папери! Робота перетворюється в справжню казку, адже все що потрібно – це легкий контроль даних, без стресових та напружених ситуацій. Таким чином, з'явиться більше часу на відпочинок і не потрібно буде допізна засиджуватися перед комп'ютером, чи залишатися на вихідних на робочому місці. Якщо програма і не встигає щось зробити – можна залишити її працювати вночі, в той час, як сам бухгалтер буде насолоджуватися своїм часом вдома із сім'єю, чи друзями.

Також можна припустити, що сутність роботи бухгалтера може дещо змінитися. Поруч з технологіями змінюватимуться прості процеси та речі і в побутовому житті. Набір проводок, більш за все, добряче розширить свої межі, і, можливо, прийдеться довгенько подумати над тим, як оприбуткувати космічний корабель, чи амортизувати певне новітнє обладнання. Отже, як бачимо робота бухгалтера не виглядатиме одноманітною, чи простішою. Можливо, йому прийдеться пройти спеціальні удосконалені курси для підготовки, тому потрібно бути готовими до таких змін вже сьогодні!

Не дивним є певне нереалістичне та недовірливе ставлення до можливості саме такого вигляду роботи бухгалтерів, хоча, хто знає, можливо вже через 10 років це стане реальністю! «Книгознавці» інтегруються в нову сучасну структуру життя при будь-яких умовах, а бухгалтерія залишиться вічною. Зміни породжують нові зміни, і хоч професія бухгалтера визнана як професія всіх часів, і, більш за все буде, існувати навіть через тисячу років, варто зважати і на такі перспективи в її розвитку, адже ніщо не залишається на місці. Я впевнена, що когось такі перспективи тільки порадують та переконають у виборі саме цієї професії, адже при всіх змінах бухгалтери залишаться безумовно потрібними, бажаними та цінними фахівцями!

Пицюх Д.В.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Ковальов А.В.,
к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

ОПТИМІСТИЧНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

В даній статті зроблен аналіз головних економічних показників, зроблені висновки, дані рекомендації по майбутньому економічному розвитку України.

Ключові слова: економіка, ВВП, борг, переваги, перспективи, розвиток.

Перед тим, як я став готувати ці тези, я був налаштований песимістично. Заплановане зростання державних витрат на 2018 рік, які я бачу в проекті державного бюджету, не несуть нічого хорошого Українській економіці. І тому, первинно, інтуїтивно, я схилився до прогнозу, що в наступному році економіка України зросте на 1.5% ВВП.

Але вивчення матеріалів і оцінка тенденцій поміняли мої думки, і я вважаю, що ми на порозі економічного відродження України, і якщо держава своїми діями не заважатиме – найближчим часом ми побачимо бурхливе зростання економіки і на 2018 рік він уже складе 3-5% , а далі – ще більше.

По-перше, після величезних збитків економіки, які ми побачили в 2015 і 2016 році (а в 2015 році негативний фінансовий результат підприємств склав -514 млрд гривень і -341 млрд гривень в 2016), в цьому році в першому півріччі економіка вже показала прибуток в розмірі 60 млрд. гривень, навіть на тлі девальвації національної валюти на 1 гривню. Більш того, позитивна динаміка буде підкріплена в другому півріччі і за підсумками 2017 року за проведеними розрахунками, очікується, що економіка отримає прибуток в розмірі близько 170 млрд. гривень. Це відмінний результат, який є головною запорукою позитивного погляду в майбутнє. При цьому, цей прибуток в доларовому еквіваленті навіть вище ніж прибуток економіки в стабільному 2014 році.

По-друге, це здається неймовірним, але при найнижчому за останні 13 років рівні капітальних інвестицій, економіка України вже показує зростання. У другому кварталі зростання ВВП склало 1,4%, в 3-му кварталі - вже 1,8% і прогнозне зростання економіки в 2017 році складе 1,5% ВВП. Таким чином, очевидно, що економіка досягла свого дна і далі піде тільки зростання.

По-третє, після великого виведення інвестицій в останні 2 роки (а в 2015 році Україна втратила 12 млрд. інвестицій, і ще 2,3 млрд. в 2016 році), в 2017 році вже намітилася позитивна динаміка.

По-четверте, вже в парламенті законопроект 5368 щодо поліпшення інвестиційної привабливості країни, розроблений за участю широкого спектра експертів, в тому числі

авторського колективу 3357, спільно з Міністерством фінансів. Даний законопроект зачіпає широкий спектр питань у зміні податкового кодексу країни.

Якщо ж подивитися на 2018 і більше далеку перспективу, то Українська економіка має ще кілька резервів зростання:

По-перше, війна з Росією рано чи пізно повинна завершитися, і Українські виробники зможуть знову повернутися на ринки Росії.

По-друге, великим резервом зростання в перспективі є процес відновлення економіки Донбасу.

По-третє, найбільшим резервом зростання - є зниження частки тіньової економіки. У той же час, упевнений, ефективний спосіб її реалізації лежить не в закручуванні гайок бізнесу, а в зниженні державних витрат, що дозволить знизити податкове навантаження до рівня, при якому підприємства зможуть отримувати прибуток, що не мінімізуючи її через різні схеми.

Підводячи підсумки, проведений аналіз показує, що економіка України в найближчі роки має хороший потенціал зростання. Для його максимізації, державі необхідно провести ефективні реформи в державному секторі, які дозволять як скоротити витрати, так і скоротити податкове навантаження на економіку.

Список використаних джерел

1. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>).
2. Дзеркало тижня. – 2015. – № 50; Західна інформаційна корпорація (<http://zik.ua>). – 2015. – 9.12; 2016. – 4–10.01.
3. Левый берег (<http://lb.ua>). – 2015. – 23,29–31.12; 2016. – 1, 2, 10.01. Мінпром (<http://minprom.ua>). – 2015. – 25, 29.12; 2016. – 3, 7, 8.01.

Подолька В.Б.

студент групи 552, спеціальність «Економіка»

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Самодай В.П.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Розвиток туристичної індустрії неможливо уявити без готельно-ресторанних послуг, які вже встигли зайняти вагому нішу в житті суспільства за останні роки.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство, туризм, перспективи розвитку сфери гостинності.

Виходячи з того, що готельно-ресторанне господарство має значний вплив на розвиток туристичної галузі, доцільним буде розвивати саме цю сферу послуг. По-перше, її розвиток пов'язаний із туристичними потоками. По-друге, чим більше туристів, тим більші грошові надходження для готелів, що позитивно впливає на роботу закладів розміщення.

За часи свого існування індустрія гостинності стала настільки важливою, що на сьогоднішній день займає одне з ключових місць в економіці держави та житті суспільства. Це відбувається через те, що індустрія гостинності тісно пов'язана з такою галуззю економіки, як туризм, яку неможливо уявити без готельних та ресторанных закладів. Матеріальна база, яка слугує місцем розміщення для туристів, являється ключовим пунктом при формуванні туристичної інфраструктури.

Сучасний період у розвитку готельної індустрії почався після Другої світової війни, тоді ж почалися масові подорожі громадян. А це в свою чергу зумовило зростання кількості готельних та ресторанных підприємств, закладів розваг та вдосконалення інфраструктури в цілому. У сучасному світі лідерами по кількості номерного фонду вважається Європа та США. А оскільки саме ці регіони являються лідерами туристичної індустрії, це ще раз доводить взаємозв'язок цих галузей [2, с.179].

Тенденція збільшення кількості готельних та ресторанных підприємств спостерігається в усьому світі. Насамперед, це стосується європейських країн та США. Швидкими темпами також зростає кількість готельних підприємств в Китаї, Малайзії, Аргентині та Сінгапурі.

За останнє десятиріччя можна виявити певні тенденції розвитку готельної індустрії:

1. поглиблення спеціалізації готельної пропозиції – готелі роблять ставку на градацію готельних послуг. Це виявляється у спрямованості обслуговування на окремих споживачів, наприклад, на ділових туристів [5, с 48];

2. утворення міжнародних готельних ланцюгів – групування підприємств для здійснення колективного бізнесу, які перебувають під контролем керівництва ланцюгом. Ця тенденція посилилася завдяки розвитку франчайзингу, коли менш відомі готелі користувалися іміджем більш популярних, і таким чином успішніше просували свій продукт на зовнішній та внутрішній ринки;

3. процес глобалізації – являє собою інтернаціоналізацію виробництва, формою якого є транснаціональні корпорації. Вони включають в себе підприємства, розміщені в різних державах, але підпорядкованими спільній стратегії діяльності;

4. розвиток мережі малих підприємств – це пов'язано з тим, що малі готельні підприємства краще адаптуються до вимог споживача, при цьому створюючи приємну атмосферу для перебування гостей. Такі готелі користуються популярністю ще й тому, що є дешевшими та мають більш гнучку систему знижок;

5. впровадження комп'ютерних технологій – дає можливість покращити роботу всіх служб готельного підприємства. Нові технології використовуються на всіх етапах обслуговування гостей – починаючи з бронювання і закінчуючи просуванням продукту та налагодженням комунікації з клієнтом. На сьогоднішній день ця тенденція є актуальною і надалі буде розвиватися разом з комп'ютерними технологіями [6, с.253].

Таким чином можна зробити висновок, що індустрія гостинності є однією з найважливіших складових розвитку туризму, який в свою чергу являється однією з найприбутковіших галузей економіки. Тому буде доцільним розвивати туристичну інфраструктуру, особливо готельно-ресторанну сферу із використанням комп'ютерних технологій, які забезпечать постійне її вдосконалення. Прослідкувавши за історією розвитку індустрії гостинності можна помітити, що вона постійно вдосконалювалась та поглиблювала свій вплив на суспільне життя. Тому не дивно, що зараз вона займає таке вагоме місце у нашому суспільстві. І завдяки тому, що подорожі стають все популярніші та більш розповсюджені, ця сфера завжди матиме свого споживача.

Список використаних джерел

1. Артёмов Е. Н. Основы гостеприимства и туризма : учебное пособие / Е. Н. Артёмов, В. А. Козлова. – Орёл : ОрёлГТУ, 2005. – 104 с.
2. Бородин В. В. Ресторанно-гостиничный бизнес. Учет, налоги, маркетинг, менеджмент : учебное пособие / В. В. Бородин. – Книжный мир, 2001. – 149 с.
3. Елканова Д. И. Основы индустрии гостеприимства : учебное пособие / Д. И. Елканова, Д. А. Осипов, В. В. Романов, Е. В. Сорокина. – М. : Дашков и Ко, 2010. – 248 с.
4. Круль Г. Я. Основы готельної справи : навч. посіб. / Г. Я. Круль – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 368 с.
5. Кусков А. С. Гостиничное дело: учебное пособие / А. С. Кусков. – М. : Дашков и Ко, 2009. – 328 с.
6. Роглев Х. Й. Основы готельного менеджменту : навч. посіб. / Х. Й. Роглев. – К. : Кондор, 2005. – 408с.

Порвалов К.В.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу*

МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІШЕННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ АУТСОРСИНГУ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ МАРКЕТИНГУ

Визначено поняття «аутсорсинг» та основна мета системи аутсорсингу в комерційних структурах. Запропоновано модель прийняття стратегічного рішення про необхідність аутсорсингу на основі концепції маркетингу.

Ключові слова: аутсорсинг, маркетинг, стратегічне рішення, бізнес, підприємство.

Аутсорсинг маркетингу - це доручення завдань, пов'язаних з розробкою та реалізацією комплексу маркетингу зовнішньої спеціалізованої компанії. По суті він аналогічний поширеному сьогодні бухгалтерському аутсорсингу, коли зовнішньому виконавцю передається бухгалтерський звіт. Аналогічно, аутсорсинг маркетингу організується у формі постійного співробітництва компанії-замовника і компанії-виконавця, і також, на певному етапі розвитку бізнесу аутсорсинг маркетингу - зручне, доступне і вигідне рішення.

Основна мета системи аутсорсингу в комерційній структурі - зниження сукупних витрат, часу виконання отриманого замовлення у режимі підвищення якості. Завдяки використанню

системи аутсорсингу стає можливим підвищення ефективності управління компанією незалежно від її завантаженості і в першу чергу в результаті підвищення якості виконання. При цьому відбувається скорочення витрат на власну інфраструктуру, тому що оплачуються тільки послуги аутсорсингової фірми. Делегування допоміжних процесів допомагає менеджерам сконцентрувати увагу і ресурси на основній діяльності [1].

Крім принципової готовності керівництва організації розглядати аутсорсинг як альтернативу традиційного шляху розвитку, необхідний вибір та узгодження окремих стратегічних цілей, які будуть досягнуті в результаті реалізації аутсорсинг-проекту. Крім підвищення ефективності організації, використання аутсорсингу закликає провести організацію в більшу відповідність вимогам ринку, що відбивається комплексом цілей, об'єднаних в модель прийняття стратегічного рішення про необхідність аутсорсингу на основі концепції маркетингу (рис 1).

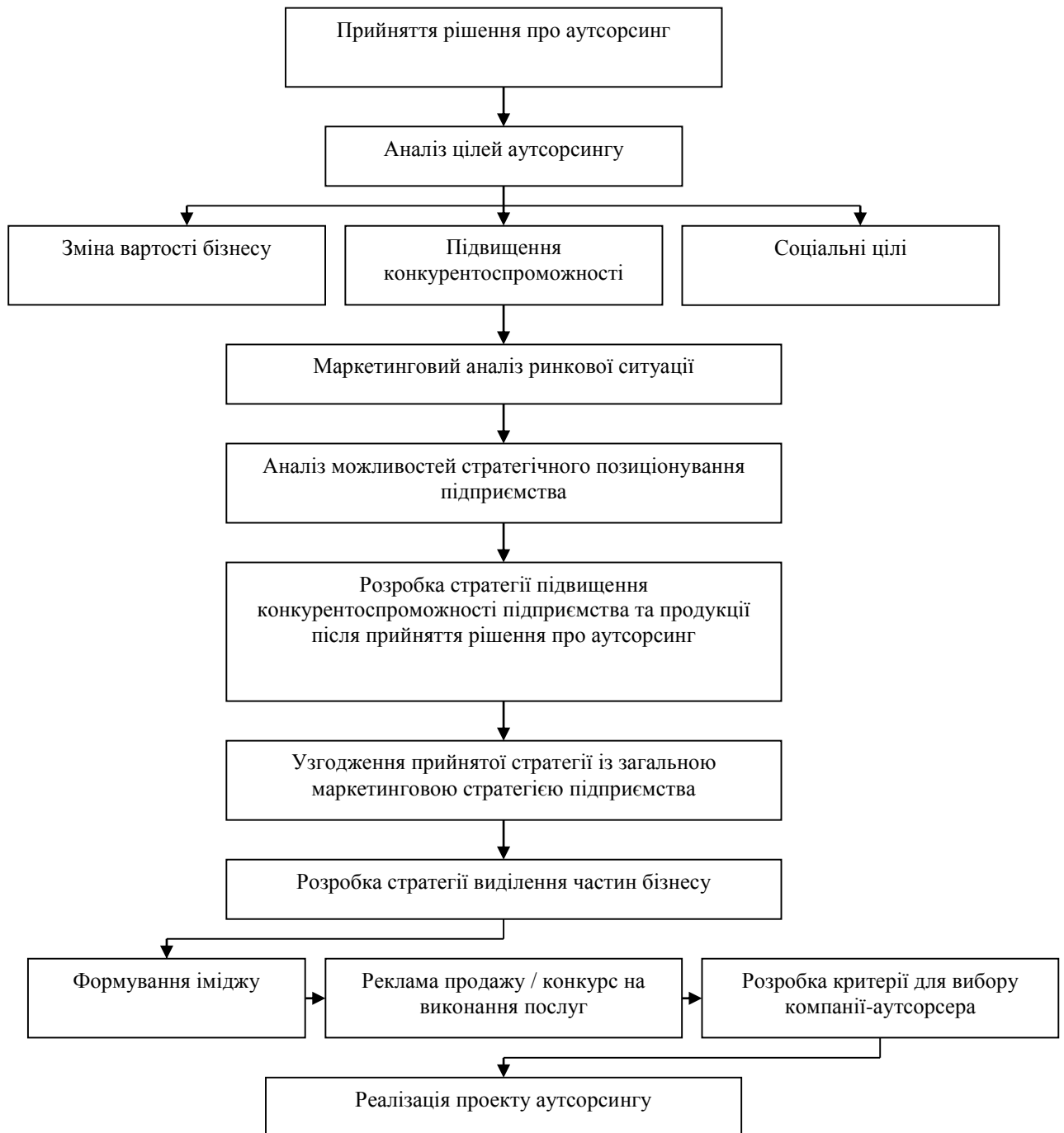

Рис 1. Модель прийняття стратегічного рішення про необхідність аутсорсингу на основі концепції маркетингу [2]

У загальному розумінні модель прийняття стратегічного рішення про необхідність аутсорсингу на основі концепції маркетингу відображає цілі, які повинна досягти організація в процесі прийняття рішення про аутсорсинг:

- Виробничі мети визначаються потребами клієнтів. До них відносяться, наприклад, досягнення певної якості і області розробки продукту, виробництва і логістики; вибір надійного постачальника і інноваційна здатність, А також зниження і зміна структури виробничих витрат;
- Вартісні цілі виражаються в досягненні оптимального кількісного результату (наприклад, підвищення рівня прибутковості, рентабельності, фінансової стійкості та вартості акцій) за певний період;
- Соціальні цілі включають в себе екологічні вимоги до продукту, послуги, соціальну захищеність працівників (збереження робочих місць).

Можливе досягнення цих цілей в результаті реалізації аутсорсинг-проекту для конкретної організації дозволяє говорити про необхідність аутсорсингу. Подальший аналіз цих цілей буде першим кроком у оцінці ефективності та результативності аутсорсингу.

Метою аутсорсинг-проекту є використання зовнішніх ресурсів таким чином, щоб представлені на ринку і зарекомендували себе технології про ноу-хау були з найбільшою вигодою використані для підвищення ефективності організації та її конкурентоспроможності. Результатом практичної реалізації аутсорсинг-проекту має стати побудова ланцюжка створення вартості таким чином, щоб усі складові внутрішніх бізнес-процесів були забезпечені стратегічно важливими ресурсами саме організації та її партнерів-аутсорсерів: від визначення потреб клієнта до задоволення цих потреб [3].

При організації аутсорсингу необхідно пам'ятати позитивні і негативні фактори. До позитивних можна віднести: сукупну економію витрат; збільшення прибутку, який можна буде перерозподілити за пріоритетними напрямками бізнесу; підвищення якості виконання основних функцій у результаті звільнення від супутніх; можливість використання гнучких цінових і комунікаційних стратегій ринкової участі, підвищення іміджу компанії.

До негативних факторів організації аутсорсингу відносяться тривалість процедури організації конкурсних тендерів; конфліктні ситуації за рахунок реструктуризації компанії і скорочення робочих місць; необхідність детальної «прозорості» бізнесу, що може привести до зайвої інформованості конкурентів; висока вартість послуг PR-консультантів.

Підводячи підсумок, аутсорсинг маркетингу - живий процес, в якому кожна зі сторін має ясно визначені функції. Це не передача маркетингу повністю «на відкуп» зовнішнім виконавцям, а співпраця, при якому ідеї та рішення виникають в результаті досвіду і творчих здібностей маркетологів, керівників та їх співробітників. А далі кожен знає свою роль у їх реалізації.

Список використаних джерел

1. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента. Аникин Б.А., Рудая И.Л. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М, 2009. – 320 с.
2. Водопьянов, А.В. Роль аутсорсинга непрофильных активов в повышении конкурентоспособности бизнеса / А.В. Водопьянов // Альманах современной науки и образования. – СПб: «Грамота», 2008. № 9 (16): Экономические науки и методика их преподавания. – авт. 0,25 п.л.
3. Сфера PR в маркетинге: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности 080111 «Маркетинг» / И.М. Синяева, В.М. Маслова, В.В. Синяев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 383 с.

Порвалова М.В.

*магістр групи 552 спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доц. кафедри економіки та бізнесу*

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Стаття присвячена проблемам оцінки ефективності системи управління персоналом на підприємстві.

Ключові слова: ефективність, управління, персонал, підприємство, система, стратегія.

Зміна принципів функціонування національної економіки, створення підприємств, що базуються на різних формах власності, конкуренція, яка вимагає впровадження нових технологій і перебудови організаційних структур, істотно змінили соціально-економічну роль підприємства як основної ланки господарського комплексу. Ці зміни відбуваються за рядом напрямків. Глобальні

структурні й технологічні зміни у виробництві, його інформатизація обумовили істотну зміну ролі персоналу підприємства. Персонал, як носій товарно-грошових відносин, що складаються в процесі формування, розподілу і використання людських ресурсів, є головною продуктивною силою при вирішенні питань конкурентоздатності, економічного зростання і забезпечення ефективної роботи.

Проблемам теорії, методології і практики управління персоналом присвятили велику кількість наукових праць закордонні і вітчизняні економісти: М.Д. Виноградський, В.Е. Малиненко, О.Ю. Чашина та ін.

Метою дослідження є здійснення концептуального аналізу проблем оцінки ефективності системи управління персоналом. Досягнення даної мети обумовлює розв'язання наступних завдань, а саме: розкрити сутність та специфіку здійснення оцінки ефективності управління персоналом, розглянути основні методи оцінки управлінської праці, обґрунтувати необхідність розвитку аналітичної роботи з оцінки управлінської праці.

На думку Дж. М. Иванцевич, А.А. Лобанова, оцінка ефективності управління персоналом - це систематичний, чітко формалізований процес, спрямований на вимір витрат і вигод, пов'язаних із програмами діяльності управління персоналом і для співвіднесення їхніх результатів з підсумками базового періоду, з показниками конкурентів і цілями підприємства.

Оцінка ефективності управління персоналом тісно пов'язана з усіма етапами процесу управління та своїми результатами здатна спонукати керівника вносити необхідні корективи. При цьому оцінка забезпечує функціонування на підприємстві безперебійного зворотного зв'язку і виступає могутнім важелем зростання результативності управлінського процесу [2].

В сучасних умовах господарювання оцінка функціонування системи управління персоналом вимагає систематичного досвіду, вимірювання витрат і вигод загальної програми управління персоналом і порівняння її ефективності з ефективністю роботи підприємства за той же період.

Перш за все, ефективність функціонування системи управління персоналом повинна визначатися її внеском в досягнення організаційних цілей. Управління персоналом є ефективним настільки, наскільки успішно персонал підприємства використовує свій потенціал для реалізації цілей, що стоять перед ним. Так, справжнім критерієм її оцінки служить кінцевий результат праці всього колективу, в якому органічно сполучені результати праці і керівника, і виконавців.

Ефективне управління і розвиток підприємства багато в чому визначаються особовими і професійними якостями самого керівника підприємства, ступенем усвідомлення ним необхідності вчитися самому і сприяти навчанню інших, щоб відповідати соціально-економічному середовищу, яке постійно змінюється.

Ці та інші критерії повинні бути покладені в основу при дослідженні ефективності управління персоналом. Оцінка ефективності, як система процедур, є засобом, що допомагає керівнику побачити і оцінити в достатньо конкретному значенні якість системи управління персоналом в цілому і свої професійні здібності зокрема, і ті недоліки в підготовці, які відповідно можна визначити як потребу в навчанні, з метою підвищення результативності роботи.

Список використаних джерел

1. Виноградський М.Д. Управління персоналом: навчальний посібник / М.Д. Виноградський. – К.:Знання, 2007. – 643с.
2. Кудріна О.Ю. Діалектика формування та реалізації стратегії розвитку промислового потенціалу регіону / О.Ю. Кудріна // Вісник ЧДТУ. Серія: Економічні науки. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – Черкаси: вид-во ЧДТУ. – 2014 р. – № 36. Ч. I. Т.1. – с. 80-93.

Приходько О. О.

студентка групи 442

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Ковтун Г.І.,

старший викладач кафедри економіки та бізнесу

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

Досліджено проблеми низької інвестиційної привабливості України; розглянуто основні причини, що гальмують процес іноземного інвестування у економіку України; визначено пріоритетні напрями інвестування.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, законодавча база, агропромисловий комплекс, видобуток бурштину.

Євроінтеграційний вектор розвитку України передбачає відкритість економіки, підвищення конкурентоспроможності національного виробництва, завоювання довіри на світовому ринку, участь економіки країни в міжнародному поділі праці й обміні товарами. Це обумовлює необхідність створення умов для залучення іноземних інвестицій, котрі сприяють впровадженню новітніх технологій, оновленню зношених виробничих фондів, створенню нових робочих місць і призводять, в кінцевому рахунку, до зростання економіки країни в цілому, окремих її регіонів та галузей.

Інвестиційна привабливість України в останні роки є досить низькою, оскільки інвестиційний клімат в Україні є ризикованим. І хоча за 6 місяців 2017 року темпи зростання прямих іноземних інвестицій становили 4,4 %, однак вони є недостатніми (табл.1):

Таблиця 1.

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) із країн світу в економіці України [3]

	Обсяги прямих інвестицій (млн.дол. США)	
	01.01.2017	01.07.2017
УСЬОГО	37325,0	38981,5

Основними причинами, що гальмують інвестиційну привабливість України, є: відсутність єдиної стратегії та планів щодо заохочення інвестицій; відсутність певних гарантій захисту для іноземних інвесторів від боржників і недобросовісних партнерів, впевненості у подальшому співробітництві під час економічних змін в законодавстві або під час кризи; політична, законодавча та економічна нестабільність в Україні (в тому числі – недосконале законодавство в сфері інвестування, що спричинює певні проблеми іноземним інвесторам); високі ставки мита, непорозуміння при визначенні митної вартості товарів та інших митних бар'єрів; наявність корупції, рейдерства на підприємствах та бюрократизму в державних органах України. Занепокоєння у інвесторів викликають три ключові області: прозорість ведення бізнесу, політична стабільність, а також взаємодія з державними органами [4].

Слід відзначити, що Україна пропонує інвесторам швидкі темпи розвитку бізнесу, природні ресурси, розвинену телекомунікаційну інфраструктуру, новий ринок і кваліфіковані кадри за помірною ціною. Тому, іноземні інвестори будуть мати наступні конкурентні переваги через: наявність в Україні висококваліфікованого науково-технічного потенціалу; відносно низький рівень оплати праці порівняно з високорозвиненими країнами; вигідне географічне розташування та спільний кордон з країнами Європейського Союзу; багата сировинна база (запаси вугілля, залізна та марганцева руди, сірка, ртуть, титан, уран, граніт, мінеральні солі, гіпс, алебастр, поклади бурштину тощо); родючі чорноземи (60 % світових ресурсів), котрі створюють передумови для розвитку агробізнесу; сприятливий для ведення бізнесу (відсутні торнадо, цунамі, посухи, природні катастрофи) український клімат.

Здійснюючи комплексну оцінку інвестиційного клімату, необхідно враховувати макроекономічну динаміку та стан конкретних ринків, на яких працюватиме інвестор (регіональний, галузевий, ринок конкретного товару чи послуги тощо). Вважаємо, що перспективним для іноземного інвестування є видобуток та реалізація бурштину в західних регіонах України, оскільки Україна займає друге місце в світі за покладами бурштину (300 т промислових запасів і 15 тис. т прогнозованих ресурсів). Видобуток складає 120–300 т на рік, і них – тільки 4 т легально. Країна втрачає значні кошти через процвітаючий тіньовий бізнес. Тони бурштину експортуються за кордон у обхід державного бюджету підпільними підприємствами. Щорічні втрати держави через нелегальний видобуток та реалізацію бурштину в українському Поліссі колосальні (при обсязі незаконного видобутку бурштину у 120 тон на рік, збитки, нанесені державі у 2015 р., дорівнювали 207,6 млн. грн, при обсягу у 300 т – 518,9 млн. грн.) [1]. Тому, з метою підвищення інвестиційної привабливості, держава повинна врегулювати законодавчу базу з питань, що стосуються видобутку та реалізації бурштину.

Отже, для підвищення конкурентоспроможності України необхідно покращувати її інвестиційний клімат та інвестиційну привабливість шляхом формування стабільної державної політики у сфері іноземного інвестування, розрахованої на довгострокову перспективу та розробки обґрунтованої державної стратегії щодо залучення іноземних інвестицій з урахуванням національних цілей та пріоритетів. Це повинно стати одним першочергових завдань державних органів влади.

Список використаних джерел

1. Венка-Веденкіна П. Д. Еколого-економічні наслідки самовільного видобування бурштину в українському Поліссі. / П. Д Венка-Веденкіна, Л. М. Полетаєва // Матеріали Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Економіко-екологічні проблеми сучасності у дослідженнях

- молодих науковців» – Одеський державний екологічний університет. – Харків : ФОП Панов А. М., 2017. – С. 17–19.
2. Гура А. О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення / А. О. Гура // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Економіка», 2015. – Вип. 15. – С. 188–196.
3. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/ivu/ivu_u/arh_ivu2017_u.html.
4. Стефанків О. М. Інвестиційна привабливість економіки України / О. М. Стефанків, В. І. Данилишин // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс] – № 5. – 2014. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3031>.

Рамазанов Д.О.

*студент І курсу спеціальності «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергеева С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ. КИТАЙ.

Китай – друга за величиною економіка світу, і лібералізація торгівлі з ним може істотно змінити всю українську економіку. Інша річ – в який бік.

Ключові слова: Китай, Україна, торгівля, ризик, гроші

Однією з найважливіших новин сьогодні можна назвати пропозицію Китаю створити зону вільної торгівлі з Україною. Ця пропозиція, яку озвучив посл КНР Ду Вей, дуже швидко зникла з поля зору – гучних новин цього тижня вистачає.

Проте значення цієї пропозиції важко переоцінити.

Пропозиція Китаю одразу причинила багато побоювань. Невипадково в українському Міністерстві економічного розвитку і торгівлі коментують пропозицію Пекіна дуже обережно.

Традиційно вважається, що створення режиму вільної торгівлі більш вигідно стороні, яка вже має позитивне сальдо в двосторонній торгівлі. За цією логікою, ЗВТ з Китаєм вкрай не вигідна для України.

За даними МЕРТ, станом на минулий рік Китай посів друге місце у світі за обсягом товарообігу з Україною. А за підсумками першого півріччя товарообіг зріс на 0,8%, до \$4,3 млрд.

Втім, основна частина цього товарообігу – китайський імпорт. Натомість український експорт у Китай зменшився на 26,7%, до \$1,4 млрд.

Така статистика вимагає дуже зваженого підходу до ухвалення рішення про ЗВТ. Разом з тим, це зовсім не вирок – такий режим може бути вигідний і для України.

Варто коротко озвучити основні тези, що свідчать як на користь цього кроку, так і про його небажаність.

1. Україна – експортно-орієнтована економіка. А отже, чим більше ринків збуту вона має, тим більш захищеною вона може почуватися і тим міцнішою стає.

2. Географічна диверсифікація українського експорту бажає кращого. Якщо ще 5 років тому близько 30% продавалося на ринку РФ, а 25% – на ринку ЄС, то за останні кілька років відбулися драматичні зміни.

Така висока частка концентрації на одному ринку (навіть якщо він суперцивілізований і розвинений) небезпечна. Фактично, країна стає "заручником" і "вішає" на себе ризики, які контролювати просто не може і які виникають тільки в одному місці.

Навіть якщо це місце зараз стабільне. Але ж все відносно. І як довго зберігатиметься така стабільність – це відкрите питання, а відповідно, і тривожний фактор.

То чому ж не скористатися пропозицією і не спробувати "розкласти яйця по різних кошиках"?

3. Український експорт стрімко падав протягом декількох останніх років (включаючи і напрямом ЄС).

Після фактично 17% падіння в 2016 році, він так і не відновився, і за результатами поточного року загальне падіння складе близько 2,5%.

Експорт треба відновлювати. І Китай може бути дуже непоганою перспективою.

Україна всіма силами намагається відновити втрачений експортний потенціал. Але залишається відкритим питання: а з чим ми зараз виступаємо на експортних ринках? І чи зможемо кардинально змінити свою присутність на них?

Вже працює зона вільної торгівлі з ЄС, починає – з Канадою, відбуваються перспективні переговори з Ізраїлем і Туреччиною – але все це не може дати швидкий відгук від бізнесу по обидва боки кордонів.

Річ у тім, що ЗВТ – хороший інструмент, але він також потребує серйозного "базису" у вигляді якісного бізнес-клімату в країні. А з цим у нас, схоже, є суттєві проблеми.

Без цього очікувати значної активізації інвестиційних потоків, як мінімум, наївно. Будь-який бізнес – прагматичний. У нього є карта вибору, на яку нанесені норми повернення на вкладений капітал і рівень ризику.

І якщо ризик дуже високий (як в Україні), то економічні реалії не здатні запропонувати таку ж високу норму прибутку, яка задовольнила б навіть ризикового інвестора. А отже, на інвестиційних картах ми навряд чи з'явимося.

Китай (порівняно з іншими) не дуже боїться ризикувати. То чому б цим не скористатися?

При цьому в Україні є кілька козирів, які дають нам деякі конкурентні переваги навіть перед Китаєм.

Козир №1. Дешева робоча сила.

Низькі заробітки китайців залишилися в минулому. З початку 2000-х зарплати у Піднебесній зросли більш ніж у 4 рази. В Україні вартість робочої сили дешевша. Середня місячна заробітна плата у китайських містах вже близько 1 тис. доларів – чи варто порівнювати її з українськими трохи більше 5 тис. грн в місяць?

Козир №2. Населення Китаю продовжує зростати. За останні 7 років воно збільшилося майже на 50 млн, тобто більше, ніж на розмір сучасної України. Воно потребує, як мінімум, продуктів харчування.

Тут в Україні відкриваються можливості з її аграрним сектором, що швидко розвивається. Більш того, китайський споживач зараз вимагає продуктів харчування більш високого рівня, ніж готова надати місцева промисловість.

Більше того, Китай сам зацікавлений в українських продуктах. Ілюстрація цього – скандали навколо отруєння молочними продуктами. Цю продукцію китайці воліють купувати не у місцевих виробників.

Українські компанії, що пройшли сертифікацію ЄС, здатні надати продукти необхідної якості. То чому б цим не скористатися?

Козир №3. Китай не живе короткостроковими перспективами.

У них традиційно присутнє стратегічне мислення в державному плануванні. 10-30 років – цілком нормальний горизонт планування для Пекіна. Одного разу задавши напрямку руху, вони навряд чи його змінюватимуть.

Відродження Шовкового шляху – це ідея країни, що чітко артикулюється. Україна знаходиться на цій дорозі. Китайське керівництво справедливо вважає, що навіть тільки через це ми можемо становити для них інтерес.

Козир №4. Китай – найважливіший постачальник товарів в ЄС.

Логічне питання, яке задають собі підприємці в Пекіні, абсолютно справедливе: "Чи варто продовжувати виробляти продукцію у себе на території, якщо можна перемістити частину виробництв, "заточених" на Європу, до України?".

І далі експортувати цю продукцію в ЄС. Економія очевидна.

Україна має ЗВТ з Європою, а отже, імпортні мита не сплачуються. Навіщо втрачати ті 5-10%, які сплачуються зараз китайцями при перетині їх контейнерами європейського кордону?

Козир №5. Якщо інші ЗВТ України теж почнуть нормально працювати, то шансів у Китаю на просування своєї продукції в інші точки світу також збільшуються.

Як бачимо, підстав для створення ЗВТ з Китаєм також достатньо. Однак,

Якщо меседж про ЗВТ вже був прилюдно оголошений, то цьому передувала ціла низка роздумів, дискусій і внутрішніх обговорень. Навряд чи це рішення буде змінено Пекіном.

Але процес реальних переговорів може тривати роками. Адже Китай має свої інтереси і не має потреби в поспішних рішеннях.

Повторюся – Китай ніколи і нікуди не поспішає.

І це основна проблема – час працює швидше на Пекін, ніж на Київ. Втім, ця ситуація ще може змінитися.

Список використаних джерел

1. Изотов, Д. А. Валютный курс и внешняя торговля КНР / Д. А. Изотов, Д. В. Сулов // Пространственная экономика. – 2009. – № 3. – С. 36–63.

2. Ломакин, В. К. Мировая экономика : учебник / В. К. Ломакин. – М., 2007.
3. Писарева, М. П. Мировая экономика / М. П. Писарева. – М., 2008.
4. Агентство Синьхуа. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://china.offshoremanual.ru>.
5. Информационно-аналитический портал "Бизнес в Китае". – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.asia-business.ru/lenta/china>.

Сав'як В.С.

студент групи ПТБД-21

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Путінцев А.В.,

к.е.н., доц., завідувач кафедри фінансів та кредиту

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ

В умовах забезпечення конкурентоспроможності, зміцнення фінансових позицій підприємств на вітчизняному ринку, посилюється роль аудиту як основного інструменту підтвердження достовірності та прозорості фінансової звітності. У зв'язку з цим, доцільно детальніше дослідити методику проведення обліку і аудиту зобов'язань за податками і зборами на підприємстві. Це викликано тим, що зобов'язання по розрахунках з бюджетом мають відбуватись чітко та відповідно нормативам, а при існуванні великої кількості законодавчих актів, це завдання є важким до виконання.

Податок – це форма примусового відчуження результатів діяльності суб'єктів, які реалізують своє податкове зобов'язання, в державну або комунальну власність, вноситься до бюджету відповідного рівня (або цільового фонду) на підставі закону (чи акту органа місцевого самоврядування) і виступає як обов'язковий, нецільовий, безумовний, безоплатний та безповоротний платіж.

Податки виконують такі функції, як фіскальну, регулюючу, контрольну, економічну, стримуючу, стимулюючу та соціальну, а також мають широку класифікацію.

В ході дослідження, з'ясовано, що збором є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Різниця між податком і збором полягає в наступному:

- податок обчислюється у відсотковому відношенні до якої-небудь базової одиниці, а збір є фіксованим розміром плати за послугу;
- податок утримується з усіх суб'єктів оподаткування без урахування їх бажань, тоді як збір є вільним волевиявленням платника;
- податок сплачується на безоплатній основі, а збір на увазі отримання від державних органів будь-якої інформації або послуги;
- податок має певну періодичність оплати, в той час як збір є разовим платежем.

В моделі аудиту розрахунків за податками повинні бути наведені джерела інформації аудиторської перевірки, що стосуються обліку розрахунків за податками згідно з податковим законодавством в частині первинних документів з ПДВ, облікових реєстрів з ПДВ, податкової декларації з ПДВ, податкового розрахунку.

Модель внутрішньогосподарського аудиту розрахунків за податками та зборами підприємства дозволяє оптимізувати податкові платежі до державного бюджету та мінімізувати податкові ризики з боку фіскальних органів.

В результаті дослідження, погоджуємося з даною моделлю, проте вважаємо за потрібне ввести четвертий етап внутрішньогосподарського аудиту – моніторинг.

Моніторинг заходів контролю з боку управлінського персоналу включає перевірку його функціонування згідно з визначеними завданнями і цілями і внесення належних змін до нього відповідно до змін в обставинах.

Моніторинг заходів може включати такі види діяльності як перевірка управлінським персоналом вчасності узгодження рахунків з банком, оцінку внутрішніми аудиторами дотримання персоналом з продажу політики суб'єкта господарювання щодо контрактів з продажу і нагляд юридичного відділу за дотриманням норм професійної етики або практики ведення бізнесу суб'єкта господарювання.

Він передбачає оцінку структури та функціонування процедур контролю на своєчасній основі і вжиття необхідних виправних заходів. Моніторинг здійснюється в цілях забезпечення

подальшої ефективності в реалізації заходів контролю. Наприклад, якщо не здійснювати моніторингу своєчасності та точності узгодження рахунків з банком, персонал, ймовірно, припинить виконання цієї роботи.

Програма аудиту заборгованості за податками і зборами має забезпечувати дотримання основних принципів, що пред'являються до результатів аудиту: незалежність, достовірність, повнота, об'єктивність та обґрунтованість. Відповідність інформації зазначеним вимогам забезпечить якість та ефективність аудиторського процесу на вітчизняних підприємствах.

Вона має складатися з таких етапів:

- формулювання мети аудиту зобов'язань за податками і зборами;
- визначення на її основі завдань перевірки;
- аналіз синтетичних та аналітичних рахунків, на яких відображається інформація про податки і збори;
- розробка аудиторських процедур із зазначенням переліку робочих документів та аудиторів-виконавців.

Сьогодні вже немає сумніву в доцільності впровадження внутрішньогосподарського аудиту на підприємствах України.

Тому, вважаємо за потрібне, впровадження на підприємствах служби внутрішнього аудиту, яка дозволить за рахунок його проведення своєчасно виявити та попередити порушення в системі розрахунків з бюджетом, внести необхідні зміни в облікову політику акціонерного товариства, а також дозволить оптимізувати фінансову ситуацію в організації та досягти максимуму чистого прибутку при мінімумі сплачуваних податків і зборів.

Сацька Л.В.

*магістр спеціальності «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доц. кафедри економіки та бізнесу*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена питанням аналізу та планування маркетингової діяльності на підприємстві. Наведено модель удосконалення механізму маркетингової діяльності підприємства.

Ключові слова: аналіз, планування, підприємство, маркетингова діяльність.

У сучасній економіці намітилася тенденція до розвитку маркетингу як визначальної концепції в успішному управлінні підприємством, включаючи цілі, стратегії і функції маркетингу як специфічної управлінської діяльності, що забезпечує стратегічну орієнтацію підприємства і реалізацію цієї орієнтації. Значення маркетингу неухильно зростає, оскільки відносини між суб'єктами ринкових відносин постійно ускладнюються, стають більш мобільними і суперечливими. В результаті дослідження ринку і його складових необхідним кроком у регулюванні цих відносин є трансформації ринкових процесів в цілому. Ринкова система господарювання, яка формується в Україні, обумовлює зміну форм та методів управління економікою підприємства, вимагає нових підходів до визначення місця та ролі підприємства в розвитку суспільного виробництва.

Г. Ассель пропонує оцінювати ефективність аналізу, планування та контролю маркетингової діяльності, як ефективність витрат на маркетинг. При цьому за допомогою економіко-статистичних методів досліджується залежність між витратами на маркетинг і результатом – обсягом продажів або прибутком [1].

В дослідженнях Ф. Котлера доведено, що аналіз, планування, втілення в життя і контроль за проведенням заходів, розраховані на встановлення, зміцнення і підтримку вигідних обмінів з цільовими покупцями заради досягнення певних завдань організації, таких, як одержання прибутку, зростання обсягу збуту, збільшення частки ринку [4].

Метою дослідження є принципові основи аналізу, планування та контролю маркетингової діяльності підприємства, які являють собою методичну базу щодо вдосконалення механізму здійснення маркетингових заходів на підприємстві; оцінки та аналізу власних можливостей підприємства; оцінки ефективності організації маркетингової діяльності підприємства в конкурентних умовах; особливості маркетингових стратегій підприємства.

Маркетинг як форма програмно – цільового підходу до організації діяльності підприємства досить органічно вписується до нового механізму господарювання, що поступово формується. Для реалізації завдань підприємство повинно виконувати наступні види діяльності: дослідження ринку

та його елементів, розробку та планування асортименту, формування попиту та стимулювання збуту, аналіз, планування, контроль та організацію маркетингової діяльності підприємства.

В даний час не одне підприємство в системі ринкових відносин не може нормально функціонувати без маркетингової служби на підприємстві. Тому, маркетинг повинен розглядатися як комплексний та інтегральний менеджмент на рівні підприємства. Це відбувається тому, що потреби людей, як відомо, безмежні, а ресурси підприємства обмежені. Крім того, суб'єкт має свої потреби, задовольнити які не завжди якісно вдається. До кожного необхідний свій індивідуальний підхід. Тому, у нових умовах виживає те підприємство, що може найбільше точно виділяти й уловлювати розмаїтість смаків. Цьому і сприяє маркетинг. У силу цього маркетингова діяльність в рамках удосконалення маркетингового підходу до управління підприємством є важливою складовою в управлінні та діяльності підприємства в цілому для забезпечення його довготривалого успіху і стійкого прибутку. Процес управління маркетингом являє собою процес аналізу ринкових можливостей цільових ринків; розробки маркетингового комплексу і перетворення в життя маркетингових заходів [1].

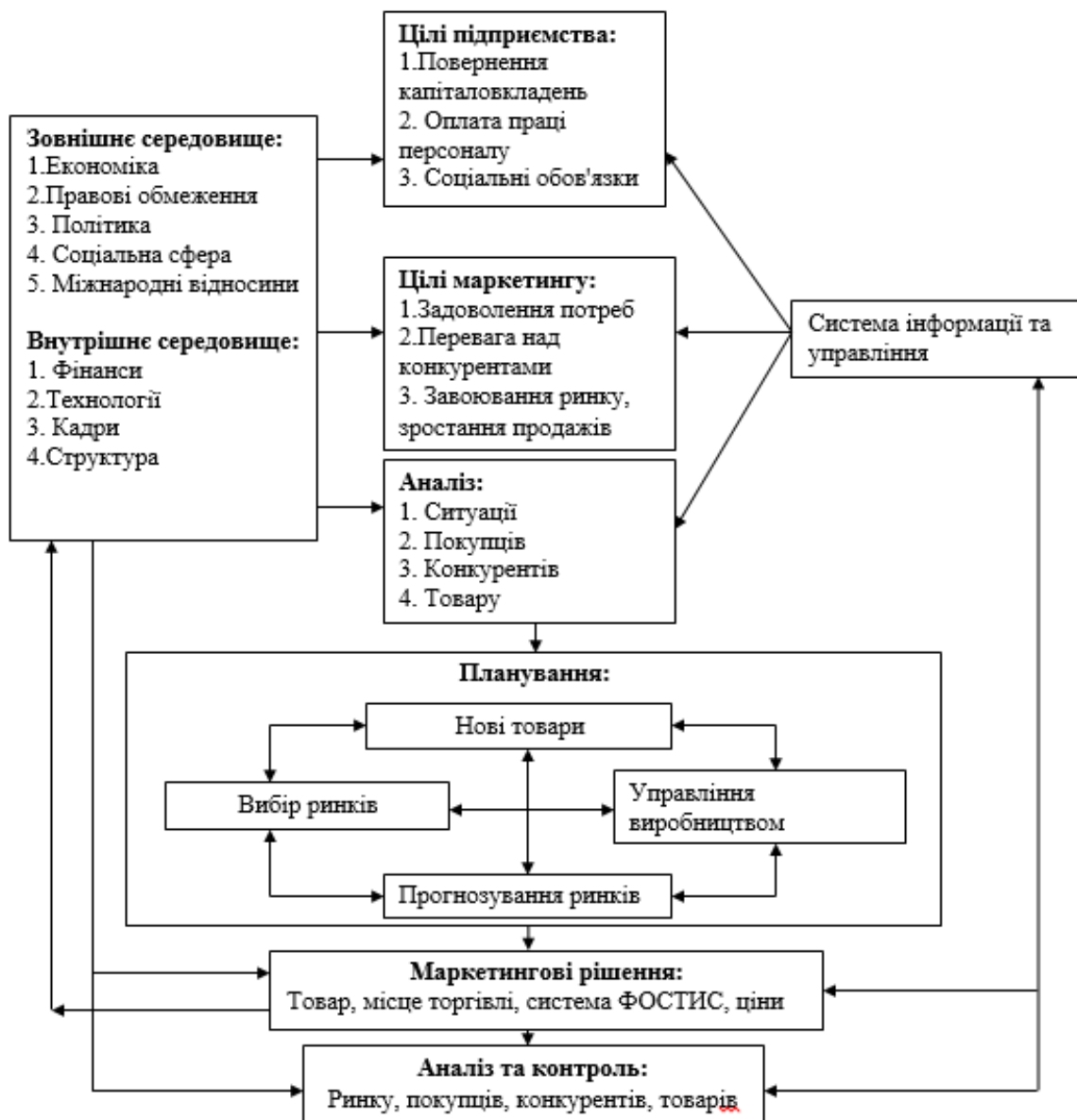

Рис.1. Модель удосконалення механізму маркетингової діяльності підприємства [2]

В аналіз, планування та контроль маркетингової діяльності підприємства включаються завдання формування нових ринків, розробки і обґрунтування нових видів продукції, які більшою мірою задовольняють потребу, підвищений попит. Зазначимо, що маркетинг стає одним з основних видів господарської діяльності підприємства, не поступаючись, а в ряді випадків перевершуючи за пріоритетністю фінансову діяльність. Планування асортименту продукції ґрунтується на вивченні потреб та ринкових відносин. Головним мотивом початку проведення досліджень з розробки нових видів продукції є запити і потреби споживачів. Невід'ємною складовою частиною процесу

планування асортименту продукції, що випускається є апробація дослідних партій виробів, збір і аналіз відгуків споживачів про нові зразки виробів, внесення відповідних змін у конструкцію і технологію виготовлення виробу або прийняття рішення про зняття з серійного виробництва нових виробів, якщо відгуки споживачів негативні.

Удосконалення механізму аналізу, планування та контролю маркетингової політики стосовно конкретного підприємства або галузі складається з результатів вдосконалення виробничо-збутової діяльності по наступних основних напрямках: оптимальне використання потенціалу ринку, в тому числі для нових продуктів; підвищення вірогідності прогнозних оцінок; знаходження сегмента ринку даного товару, підвищення точності аналізу ринку та ін. На рис. 1 зображена модель удосконалення механізму маркетингової діяльності підприємства [3].

Зазначимо, що у даному механізмі аналізуються, плануються, втілюються в життя і контролюються заходи, розраховані на встановлення, зміцнення і підтримку вигідних обмінів з цільовими покупцями заради досягнення певних цілей підприємства. Тому для зменшення ступеня невизначеності і ризику підприємство повинно мати у своєму розпорядженні, надійну, в достатніх обсягах, своєчасну інформацію. Для виконання завдань аналізу, планування та контролю менеджери з маркетингу потребують інформації про зміни в ринковому середовищі. Необхідну інформацію одержують із внутрішньої звітності підприємства, маркетингових спостережень, досліджень та аналізу даних. Враховуючи це необхідно правильно оцінити і передбачити розмір ринку, потенціал його розвитку і можливий прибуток підприємства. Однією з умов розробки маркетингового плану є вивчення споживчих ринків і поведінки споживачів. Для ідентифікації цільових ринків і завоювання довіри споживачів, підприємства звертаються до цільового маркетингу: сегментації ринку, відбору й оцінки його сегментів і позиціонуванню товарів.

Висновки. Комплексні маркетингові дослідження створюють обґрунтовану базу для прийняття рішень про стратегію і програму розвитку підприємницької діяльності. Прогнозування ринку, розробка стратегії і планування своїх дій на ринку, формування ринкового попиту – це основні принципи маркетингової концепції керування в середині підприємства. Тому маркетинг усе більш буде інтегруватися в загальну систему управління підприємством, коли в основі прийняття практично усіх виробничих, збутових, фінансових, адміністративних і інших рішень буде лежати інформація, що надходить від ринку. Для реалізації цих підходів потрібні не тільки підготовлені фахівці, а певні зусилля по створенню управлінських структур, в завдання яких входить аналіз, планування, організація і контроль маркетингової діяльності на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Ассэль Генри. Маркетинг: принципы и стратегия. Учебник. – 2-е издание. / Ассэль Генри. – М.: Инфра-М, 1999. – XII, 804 с.
2. Голубков Е.П. Маркетинговые исследования: теория, методология и практика / Е.П. Голубков. - М.: Финпресс, 1998. - 416 с.
3. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент: Пер. с англ. -СПб.,М.,Х.,Минск.: Питер, 1999. - 888 с.
4. Кудріна О.Ю. Антикризова стратегія розвитку регіональної економіки Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку. Серія «Економіка». Т. XVI. Вип. 296. – Маріуполь, ДДУУ, 2015. – с. 36-46.

Селявіна К.М.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доц. кафедри економіки та бізнесу*

МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ

Стаття присвячена методам та моделям оцінки фінансової стійкості підприємств регіону в антикризовому управлінні.

Ключові слова: фінансова стійкість, економічний розвиток, підприємство, регіон, антикризове управління.

Визначення меж фінансової стійкості підприємства відноситься до числа найважливіших економічних проблем в ринкових умовах, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до відсутності у підприємства засобів для розвитку виробництва, неплатоспроможності, і

кінець кінцем, до банкрутства, а «надмірна стійкість» перешкоджатиме розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами і резервами.

Для забезпечення фінансової стійкості підприємство повинно володіти гнучкою структурою капіталу, уміти організувати його рух так, щоб забезпечити постійне перевищення доходів над витратами з метою збереження платоспроможності і створення умов для розширення виробництва.

Послідовність оцінки фінансової стійкості будь-якого підприємства регіону можна проводити з використанням традиційних методів аналізу з урахуванням специфіки їх діяльності [1].

З огляду на реструктуризацію підприємства, яка відбулася, деякі показники фінансової стійкості які розраховуються з допомогою традиційних методів, покращився. Так коефіцієнти забезпечення власними оборотними засобами як запасів, так і всіх оборотних активів значно перевищують нормативні. Але з покращенням показників фінансової незалежності погіршилася маневреність власного капіталу і власних оборотних коштів. Такий стан може призвести до погіршення фінансової стійкості підприємства. Підтверджує кризовий фінансовий стан аналіз забезпеченості запасів джерелами фінансування.

Фінансову ситуацію в частині забезпеченості запасів джерелами їх формування слід визнати як кризову, оскільки в якості джерела формування запасів і витрат підприємство вимушено використовувати кредиторську заборгованість і таким чином стає залежним і фінансово нестійким.

Для об'єктивного оцінювання фінансового стану підприємства з метою своєчасного виявлення факту фінансової неспроможності, а також запобігання злочинам, пов'язаним з фіктивним банкрутством, необхідно використовувати систему науково обґрунтованих моделей. Такий аналіз необхідний як для акціонерів, інвесторів, які планують вкласти кошти у підприємство, так і для банків під час видачі кредитів. Науково обґрунтовані моделі прогнозування фінансової неспроможності та банкрутства потрібні для введення раціонального антикризового управління підприємством. Воно допомагає розробити заходи, необхідні для підтримання його успішного функціонування.

З огляду на специфіку ринкових відношень в Україні та особливостей фінансової діяльності суб'єктів підприємництва до використання можливі і моделі діагностики банкрутства, які розроблені зарубіжними економістами. Зокрема це модель Спрінгейта та модель Таффлера, де для розрахунків результату (Z) використані ряд показників фінансової діяльності [2].

В Україні використання зарубіжних дискримінантних моделей ускладнюється такими чинниками: моделі побудовані за даними іноземних компаній, а будь-яка країна має свою специфіку; критерій Z (результат) побудований на даних минулого десятиріччя; за останні роки економічна ситуація змінилася в усьому світі і тому проведення аналізу потребує коректування структурного складу моделей; існують розбіжності у врахуванні вагомості окремих показників у моделях; на формування деяких показників значно впливає інфляція; балансова вартість окремих активів не відповідає їх ринковій ціні. Це визначає необхідність коригування показників оцінки кризового розвитку підприємства. Але використання цих моделей має високу ймовірність оцінювання. Найбільш помітна залежність між моделями в динаміці.

Таким чином при оцінці фінансової стійкості доцільно використання не тільки традиційних методів та способів діагностування фінансової стійкості, але й проведення оцінки стану з допомогою моделей, які використовуються в практиці зарубіжних держав, адаптувавши їх до українських умов розвитку ринкових відношень.

Список використаних джерел

1. Кудріна О.Ю. Антикризова стратегія розвитку регіональної економіки // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку. Серія «Економіка». Т. XVI. Вип. 296. – Маріуполь, ДДУ, 2015. – с. 36-46.
2. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. / Н.П. Шморгун, І. В. Головка - К. ЦНЛ, 2006.- 528с.

Сергєєв А.О.

учень групи 23 Маріупольського технічного ліцею, м. Маріуполь

*Науковий керівник: Білоус-Сергєєва С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЯКОЮ БУДЕ СВІТОВА ЕКОНОМІКА У 2050 РОЦІ

До 2050 року розвинені ринки будуть поступово втрачати свою значимість у міру того, як країни, що розвиваються, нарощуватимуть частку у світовому ВВП, попри недавні суперечливі показники ефективності в ряді регіонів. Такі прогнози зробила компанія PwC у своєму Звіті «Світ у 2050 році. Довгостроковий прогноз: як зміниться світовий економічний порядок до 2050 року?».

Ключові слова: світ, економіка, перспективи, перерозподіл

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ЕКОНОМІЧНИХ СИЛ. Звіт містить прогнози потенційних темпів зростання ВВП, оцінюваного за Паритетом купівельної спроможності (ПКС), до 2050 року в 32 найбільших країнах, на частку яких у сукупності припадає 85% світового ВВП.

Згідно з дослідженням, до 2042 року обсяг світової економіки може зрости вдвічі при реальному річному темпі зростання в розмірі близько 2,5% в період з 2016 по 2050 рік. Економічне зростання буде багато в чому обумовлене ринковою динамікою країн, що розвиваються, за умови, що річний темп зростання семи таких країн (Бразилія, Китай, Індія, Індонезія, Мексика, Росія та Туреччина) складе в середньому близько 3,5% протягом наступних 34 років у порівнянні з темпом зростання країн «Великої сімки» (Канада, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Великобританія і США), який буде триматися на рівні близько 1,6%.

Коментуючи результати дослідження, головний економіст PwC Джон ХОКСУОРТ зазначив: «Процес перерозподілу світових економічних сил продовжиться: місце зрілих, розвинених ринків займуть країни Азії та інших регіонів. Частка економіки семи найбільших країн з економікою, що розвивається, в світовому ВВП може скласти близько 50%, в той час як частка країн «Великої сімки» зменшиться до трохи більше 20%».

При порівнянні країн на підставі ВВП, розрахованого за Ринковими обмінними курсами (РОК), такого істотного зрушення в розстановці світових економічних сил не спостерігається. Проте навіть за цими даними до 2030 року Китай стане найбільшою економікою світу, а Індія безперечно посяде третє місце до 2050 року.

У центрі уваги опиняться молодші ринки, що розвиваються. Згідно з прогнозами, до 2050 року ринки Індонезії і Мексики будуть більшими, ніж ринки Японії, Німеччини, Великобританії або Франції, а Туреччина може обігнати Італію. З точки зору економічного зростання до 2050 року В'єтнам, Індія і Бангладеш можуть продемонструвати найвищий темп зростання, який буде складати в середньому близько 5% щороку.

ПКС ТА РОК. Слід зазначити, що не існує єдино правильного методу оцінки розміру економіки на різних етапах розвитку. Залежно від мети аналізу найбільш обґрунтованим параметром виміру може бути показник ВВП, розрахований або за Ринковими обмінними курсами (РОК), або за Паритетом купівельної спроможності (ПКС). У цілому ВВП, розрахований за ПКС, є більш точним показником для оцінки середнього рівня життя або обсягів продукції, що випускається, і витрачених ресурсів, оскільки в даному випадку враховується відносна різниця цін. А ВВП, розрахований за ринковими обмінними курсами, краще відображає відносний загальний розмір ринків для бізнесу в конкретний момент часу.

Однак історичні дані свідчать про те, що, як правило, в країнах, що розвиваються РОК в довгостроковій перспективі наближаються до ПКС у міру поступового скорочення розриву між рівнями середнього доходу на душу населення в цих країнах і країнах з розвинутою ринковою економікою.

ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ. При порівнянні країн за показником співвідношення чисельності населення і ВВП на душу населення, з'ясувалося, що Нігерія має достатній потенціал для того, щоб піднятися в рейтингу ВВП на вісім позицій і до 2050 року зайняти 14-е місце в світі. Проте країна зможе зробити це лише в тому випадку, якщо її керівництву вдасться диверсифікувати економіку, розвинути інші галузі, крім нафтовидобувної, а також приділити належну увагу суспільним інститутам та інфраструктурі.

Колумбія і Польща також мають значний потенціал і можуть стати найшвидшими ринками у відповідних регіонах – Латинській Америці та ЄС (в Туреччині очікуються ще більш швидкі темпи зростання, якщо зараховувати цю країну до європейських).

«Економічному підйому в багатьох країнах, що розвиваються, будуть сприяти відносно високі темпи зростання населення, що призведе до збільшення локального попиту і чисельності робочої сили. Однак для того, щоб забезпечити достатню кількість робочих місць для зростаючої чисельності молодих фахівців, також будуть потрібні інвестиції в освіту і поліпшення макроекономічних показників», – пояснює Джон Хоксуорт.

СЕРЕДНІЙ ДОХІД. Для розвинених країн є і хороша новина: у 2050 році в рейтингах ВВП на душу населення рівень середньої заробітної плати в «Великій сімці», за винятком, можливо, Італії, як і раніше, буде набагато вище ніж в семи найбільших країнах з економікою, що розвивається. Згодом останні подолають це відставання, однак повне вирівнювання рівня доходів по всьому світу прогнозується значно пізніше 2050 року.

До 2050 року Китай досягне задовільного рівня середнього доходу населення, при цьому заробітна плата в Індії залишиться в нижніх межах діапазону з урахуванням того, що процес змін в ній почався недавно, і навіть попри прогнозований високий темп зростання в майбутньому. Таким чином, хоча значне збільшення чисельності населення може стати ключовим фактором зростання ВВП, для вирівнювання середнього рівня доходів в різних країнах буде потрібно більш тривалий період.

«З часом різниця між середніми доходами в різних країнах буде скорочуватися, проте до 2050 року цей процес ще буде далекий від завершення. У 2016 році ВВП на душу населення в США перевищив ВВП на душу населення в Китаї майже в чотири рази, а в Індії – майже в дев'ять разів», – провадить далі Джон Хоксуорт. – До 2050 року цей розрив скоротиться і рівень доходів американців буде перевищувати доходи китайців лише в два рази, а індусів – в три. Однак ми також не виключаємо можливого зростання нерівномірного розподілу заробітної плати в ряді країн, зокрема, обумовленого технологічними змінами, які сприятимуть збільшенню цінності висококваліфікованих співробітників і власників капіталу».

ТЕМПИ ЗРОСТАННЯ. Згідно з аналізом компанії PwC, до 2020 року середнє річне зростання світової економіки становитиме близько 3,5% з тенденцією до подальшого уповільнення: в 2020-ті роки – 2,7%, в 2030-ті роки – 2,5%, а в 2040-ті роки – 2,4%. Така тенденція буде обумовлена значним зменшенням кількості працюючого населення в багатьох розвинених країнах (а в кінцевому підсумку, і в ряді країн, що розвиваються, таких як Китай).

З іншого боку, темпи зростання в країнах, що розвиваються, будуть сповільнюватися в міру зміцнення їх ринків і досягнення зрілості за тими напрямками, де було відзначено швидке зростання. Очікується, що це більш істотно впливатиме на рівень світового ВВП, ніж ринки, що розвиваються, які в іншому випадку сприяли б значному збільшенню показників середнього зростання світової економіки.

Список використаних джерел

1. Дангтенко Л. Я. Світова економіка. - М: КноРус, 2010.
2. Доповідь Стігліца: Про реформу міжнародної валютно-фінансової системи: уроки глобальної кризи. Доповідь Комісії фінансових експертів ООН. - М: Міжнародні відносини, 2012.
3. Ершов М. В. Про політику валютного курсу до і після кризи //Економіст.- 2012. -№ 1.
4. Ивасепко А. Р., Неко Я. В. Світова економіка. - М.: Кно-Рус, 2010.

Свисюк О. О.

*студент 4 курсу спеціальності «Менеджмент»
Державний університет телекомунікацій, м. Київ, Україна*

*Науковий керівник: Зеліско І.М,
д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України,
професор кафедри менеджменту*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розкрито економічну сутність та роль фінансового забезпечення діяльності підприємств. Представлено особливості управління фінансовими ресурсами телекомунікаційних підприємств. Виявлено вплив фінансової стратегії розвитку підприємств на механізм фінансового забезпечення діяльності телекомунікаційних підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансове забезпечення, управління фінансовими ресурсами, фінансова стратегія, телекомунікаційні підприємства, фінансові відносини.

Реформування сфери телекомунікацій України супроводжується трансформаційними перетвореннями системи фінансових відносин, важливою складовою яких виступає фінансове забезпечення діяльності та розвитку телекомунікаційних підприємств.

Фінансове забезпечення діяльності телекомунікаційних підприємств ґрунтується на галузевих особливостях формування фінансових ресурсів, здійснення їх нагромадження та напрямів використання. Також важливим є виявлення векторів розв'язання протиріч у процесі формування, трансформації та використання фінансових ресурсів як окремими економічними суб'єктами, так і на рівні галузі та національної економіки в цілому.

Базисом фінансового забезпечення діяльності телекомунікаційних підприємств виступають фінансові ресурси, у всій різноманітності їх видів та джерел формування. Під час зародження ринкового економічного механізму І. Зятковський [1] презентував фінансові ресурси як економічну категорію та В. Ковальов [2] розглядав фінансові ресурси як ресурс, що має здатність трансформуватися в інший вид ресурсів.

Західна фінансова теорія ґрунтується на різноаспектному позиціонуванні фінансових ресурсів. Дж. Ван Хорн [3] презентує фінансові ресурси в системі фінансового управління, Р. Брілей та С. Майєрс [4] розглядає їх як ресурсний базис корпоративних фінансів, Е. Брігхем та Дж. Хьюстон [5], як важливу складову фінансового менеджменту.

Управління фінансовими ресурсами телекомунікаційних підприємств націлене на фінансову забезпеченість їх діяльності, ефективне використання та досягнення позитивної фінансової результативності. І. Зеліско [6] розглядає фінансове забезпечення діяльності підприємств через призму фінансових відносин, які відображають провідні траєкторії формування, генерування, нагромадження, трансформації та використання фінансових ресурсів для досягнення економічної мети їх функціонування. Для забезпечення визначальних трендів позитивної результативності використання фінансових ресурсів, телекомунікаційним підприємствам необхідно розробити фінансову стратегію їх діяльності.

І. Бланк зазначає про значення фінансової стратегії в якості виду функціональної стратегії підприємства, яка забезпечує основні напрями розвитку його фінансової діяльності та фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, тобто вибору найефективніших шляхів їх досягнення, адекватного коригування джерел формування й напрямів використання фінансових ресурсів за умови змін у зовнішньому середовищі [7, с. 104].

Н. Танклевська презентує фінансову стратегію як довготривалий напрям фінансової політики, розрахований на перспективу, який передбачає вирішення масштабних завдань, визначених економічною та соціальною стратегіями [8, с. 27].

Надзвичайно важливого значення в господарській діяльності телекомунікаційних підприємств набуває фінансова забезпеченість, оскільки від своєчасного, стабільного, збалансованого, доступного фінансування, визначальною мірою залежить ефективність, прибутковість і конкурентоспроможність їх діяльності.

Список використаних джерел

1. Зятковський І. В. Теоретичні засади фінансів підприємств / І. В. Зятковський // Фінанси України. – 2000. – № 4. – С. 17 - 26.
2. Ковалёв В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалёв – М.: Финансы и статистика, 1996. – 318 с.
3. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: Пер. с англ. - Москва: Финансы и статистика, 2003. –800с.
4. Брілей Р., Майєрс С. Принципы корпоративных финансов. – Москва: Олимп-бизнес, 1997. –1008с.
5. Brigham E.F., Houston J.F. Fundamentals of financial management. Mason: Cengage Learning print Publ, 2009. – 752 p.
6. Зеліско І. М. Фінансове забезпечення діяльності інтегрованих аграрних формувань: монографія / І. М. Зеліско. – К.: Компрінт. – 2013. – 435 с.
7. Бланк І.О., Ситник Г.В. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник та ін. / За ред. проф. Бланка І.О. – К.:КНТЕУ, 2011. –344 с.
8. Танклевська Н. Фінансова політика сталого розвитку аграрних підприємств України: теорія, методологія, практика : [монографія] / Н. Танклевська. – Херсон : Айлант, 2010. – 376 с.

СТРУКТУРНІ ЗРУШЕННЯ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Розглянуто структурні зрушення в економічних системах різних рівнів та їх місце в сучасній економіці України.

Ключові слова: економіка, зрушення, інноваційна діяльність, рівень.

Структура характеризується неоднорідністю, відповідною ієрархією і зв'язками між її складовими. Структурний аспект розвитку виявляється або безпосередньо через кількісне зростання системи або через певні якісні зміни в ній. Таке трактування структури економіки застосовується до дослідження проблематики розвитку (зміни одних структур іншими), центром якої є структурні зрушення.

Структурні зрушення проявляються в економічних системах різних рівнів: на рівні індивіда та домашнього господарства (нанорівень), підприємства і фірми (мікрорівень), галузі та регіону (мезорівень), національного та світового господарства (макрорівень) [3]. В умовах інноваційної діяльності особливу увагу в роботі приділено відтворювальній структурі господарської системи (що охоплює відносини виробництва, розподілу, обміну та споживання), структурі виробничих фондів, трудових ресурсів, внутрішнього споживання (особливо в частині безпеки інноваційного відтворення), заощадження, інвестицій, здійснюваних у розглянуту господарську систему.

Сама життєдіяльність системи, її існування у зовнішньому середовищі призводить до виникнення коливань і збурень, які в процесі розвитку з плином часу переростають у зміни більш глибокого рівня і призводять до трансформації системи, появи у неї нових якостей, і відбувається структурне зрушення [1]. На характер кожної стадії великий вплив робить вплив зовнішнього середовища, а також результат розвитку попереднього динамічного процесу. Це наочно відображається в разі розгляду алгоритму зміни стійкості інноваційної господарської системи в процесі її структурної трансформації. Початкові обурення і коливання при достатньому рівні безпеки інноваційного розвитку дозволяють зберегти стійкій системі її інноваційні характеристики.

Їх перехід у внутрішнє середовище організації при ефективній системі управління призведе до початку формування нової якості стійкості за рахунок підвищення інноваційних характеристик і показників безпеки інноваційної діяльності виробничо-господарського об'єкта. Формування нових зв'язків, виникнення перехідних структурних форм не знижуватимуть інноваційні характеристики тільки в разі наявності у системи управління механізмів адаптації для зниження негативних наслідків виникаючих збурень у результаті протікання цих структурних процесів. При цьому ініціація змін в інтегрованих та технологічно пов'язаних об'єднаннях приведе до досягнення синергетичного ефекту від структурного зрушення за рахунок зростання безпеки інноваційної діяльності всього об'єднання і формуванню умов для подальшого розвитку.

Крім того, корінною відмінністю структурних зрушень від вищеперелічених процесів є наявність результуючої (статичної) складової і факту змін в системі зв'язків, потреб господарюючих суб'єктів і розміщені виробничих ресурсів. Остання якість невластива для протестів і поверхневих коливань. Економічні цикли, деякі з яких, безсумнівно, супроводжуються зрушеннями в господарській структурі, швидше являють собою систему з декількох структурних зрушень різної спрямованості, які в процесі їх розвитку знову створюють умови для подальшої трансформації існуючих систем [3].

Таким чином, структурні зрушення є суттєвою зміною внутрішньої будови системи, взаємозв'язків між її елементами, законів даних взаємозв'язків, що приводить до зміни основних (інтегральних) системних якостей, яким є якість інноваційної стійкості. Це означає, що структурні зрушення, будучи різновидом динамічних процесів, які супроводжують реалізацію інноваційної діяльності, можна вважати носіями імпульсу для переходу господарськими системами до нового рівня в процесі їх розвитку.

Список використаних джерел

1. Бачевський Б. Є. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. / Б. Є. Бачевський, І. В. Заблудська, О. О. Решетняк. -- К.: ЦУЛ, 2009. -- 400 с.
2. Ключ Ю. І. Напрями розвитку корпоративної системи управління інноваціями суб'єктів господарювання / Ю. І. Ключ, В. І. Чиж // Wspolpraca Europejska. European Cooperation. Scientific approaches and applied technologies -- 2015. -- № 5(5). -- С. 57-66.

3. Klus Y. I. Factors that affect the evaluation of the effectiveness of corporate management innovation in an industrial plant [Online] // Economic Processes Management: International Scientific E-Journal. 2016. 1. Available: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2016_1/2016_1_4.pdf

Скоробогата В. В.

*студентка 4 курсу спеціальності «Менеджмент»
Державний університет телекомунікацій, м. Київ*

*Науковий керівник: Зеліско І.М.,
д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України,
професор кафедри менеджменту*

ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Представлено парадигму розвитку інтегрованих об'єднань підприємств в Україні. Наведено класифікаційні ознаки інтегрованих підприємств. Визначено типи корпоративних об'єднань, що функціонують в Україні та специфічні особливості їх розвитку.

Ключові слова: інтегровані об'єднання підприємств, організаційно-правові форми господарювання, асоціація, консорціум, концерн, корпорація, холдингова компанія.

Динамічні трансформаційні процеси в національній економіці України супроводжуються змінами інституціональних засад розвитку господарських формувань. Виникають та функціонують нові організаційно-правові форми господарювання, які мають значний потенціал та можливості його реалізації.

Згідно Господарського кодексу України виділяють наступні організаційно-правові форми об'єднань підприємств: асоціація, консорціум, концерн, корпорація [1].

Асоціація – договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації.

Консорціум – тимчасове статутне об'єднання підприємств, для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізація цільових програм, науково-технічних проектів, тощо).

Концерн – статутне об'єднання підприємств, а також інших організацій, на основі їх фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково - технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності.

Корпорація – договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації. Корпорації займають найбільшу питому вагу в структурі підприємств, що функціонують в економічно розвинутих країнах та вважаються оптимальною формою великомасштабного підприємництва.

Інтегровані підприємства класифікують за наступними ознаками: форма власності (державні, колективні, приватні); форма господарювання (публічні та приватні акціонерні товариства, концерни, консорціуми, асоціації, фінансово-промислові групи); галузевий склад (промислові, фінансово-промислові); замкнутість технологічного циклу (всі стадії виготовлення кінцевого продукту, окремі стадії виробничого процесу); обсяг ринку (транснаціональні, національні, регіональні, локальні); ступінь диверсифікації виробництва (диверсифіковані, не диверсифіковані) [2].

Досить широкого поширення набули корпоративні об'єднання, діяльність яких ґрунтується на відносинах власності. В корпоративному управлінні розрізняють такі типи корпоративних об'єднань: картель, корнер, синдикат, трест, концерн, консорціум, фінансово-промислові групи, конгломерат, холдинг, союз, асоціація, франчайза [3].

Перелік видів інтегрованих структур, що функціонують в Україні постійно змінюється та доповнюється. Розглянемо деякі з них, найбільш розповсюджені в останні роки.

У Законі України «Про холдингові компанії в Україні» визначено, що холдингова компанія - акціонерне товариство, яке володіє, користується та розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств [4].

І. Зеліско визначає переваги холдингів в аграрній сфері: забезпеченість фінансовими ресурсами, можливість їх акумуляції, маневрування та оптимізація напрямів використання, диверсифікація бізнесу, розвинута спеціалізація, застосування сучасних інноваційних технологій, зменшення трансакційних витрат та уникнення монополізму посередницьких структур, оптимізація оподаткування, можливості залучення інвестицій та отримання кредитів, виробництво високоякісного, конкурентоспроможного продовольства, тощо [5].

Багаторічний досвід діяльності інтегрованих об'єднань підприємств в економічно розвинутих країнах та понад двадцятирічний досвід діяльності та розвитку нових організаційно-правових форм інтегрованих об'єднань підприємств в Україні, підтверджують доцільність їх створення і дієвість функціонування. Узгодженість інтересів об'єднань підприємств, гармонійне поєднання їх потреб та мети діяльності уможливується інтеграційними засадами їх функціонування, що забезпечують фінансову стійкість та конкурентоспроможність учасників інтегрованих об'єднань. Таким чином, діяльність інтегрованих об'єднань підприємств сприятиме реалізації суспільних інтересів та динамічному розвитку національної економіки України.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України // Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2003. – №18. – С.144.
2. Дроздов А.В. Теория и методология формирования интегрированных структур в агропродовольственном комплексе: дис.... доктора экон. наук: спец.08.00.05 / Дроздов Анатолий Васильевич. – Саратов, 2001. – 321с.
3. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Симоненко Ю.Г. Корпоративне управління. Підручник. / Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Симоненко Ю.Г. - К.: Каравела, 2008. – С.19–20.
4. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» із змінами, внесеними згідно із Законом N 1617-VI (1617-17) від 24.07.2009 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 2-3, ст.11.
5. Зеліско І. М. Парадигма розвитку інтегрованих аграрних формувань в Україні / І. М. Зеліско // Integrated business structures: models, processes, technologies: Conference Proceedings . – Chisimau, Republic of Moldova: Baltija Publishing, 2016.– 208 p. –P.87–90.

Сопова К. І.

*студентка 4 курсу спеціальності «Менеджмент»
Державний університет телекомунікацій, м. Київ*

*Науковий керівник: Зеліско І.М.,
д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України,
професор кафедри менеджменту*

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

Представлено теоретичні аспекти економічної сутності та змістового наповнення економічної категорії «фінансові ресурси». Розкрито особливості трактування фінансових ресурсів у радянський, перехідний та сучасний періоди. Виявлено тенденцію щодо зміни поглядів на сутність фінансових ресурсів та їх роль у суспільному відтворенні в залежності від системи фінансових відносин в суспільстві.

Ключові слова: фінансові ресурси, управління фінансовими ресурсами, фінансове забезпечення, економічні суб'єкти, суспільне відтворення, фінансові відносини.

При розгляді ролі та значенні фінансових ресурсів у діяльності економічних суб'єктів, спостерігається тенденція зміни поглядів щодо розуміння економічної сутності, значення та функцій фінансових ресурсів в залежності від моделі фінансових відносин в суспільстві.

В період існування планової адміністративно-командної економіки роль фінансів і грошових ресурсів зводилася до посередницької, а фінансові ресурси застосовувалися в процесі планування, регулювання, розподілу та перерозподілу результатів відтворювальних процесів в суспільстві в якості рахункового фактору. Тобто фінансові ресурси надавали можливість оцінити матеріальні показники та виступали засобом розподілу та перерозподілу матеріальних благ, що створені в суспільстві в процесі відтворення.

Із трансформацією економічного відносин в Україні та формуванням ринкових засад господарювання, відбулося відродження товарно-грошових відносин. Сучасною тенденцією є практично повна самостійність всіх економічних суб'єктів.

Для фінансових ресурсів як досить складної економічної категорії притаманною є зміна важливих своїх елементів відповідно до економічних трансформацій, що відбуваються в країні. „Фінансові ресурси виступають матеріальними носіями фінансових відносин” [1, с.44]. Дослідження

фінансових ресурсів доцільно проводити в контексті розуміння їх як економічної категорії. Це теоретичні поняття, які узагальнено виражають суттєві властивості економічних явищ і процесів.

Фінансові ресурси, за часів адміністративної економіки, в системі розподільчих відносин виступали в якості посередника між державою, підприємствами та населенням : „...часть финансовых ресурсов подлежит перераспределению в интересах государства, часть остается в распоряжении предприятия для удовлетворения собственных нужд” [2, с.97].

Функціонування на засадах комерційного розрахунку, що передбачав принципи самофінансування, саморегулювання та самокупності переформатувало бачення джерел фінансування та зосередило увагу на внутрішніх витоках – прибуток, амортизаційні відрахування. Проте, внутрішні джерела або задовольняли частково потреби діяльності, або були майже відсутні в перехідний період, під час становлення ринкових засад господарювання. Так, К. Павлюк не враховує той факт, що основним вимірником фінансових ресурсів стають банківські кредити і внески учасників, а не тільки виручка і прибуток. Тому він зазначає: фінансові ресурси – грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу й перерозподілу виручки та прибутку і зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення і задоволення інших суспільних потреб ” [3, с.15].

Під час зародження ринкового економічного механізму І. Зятковський презентував фінансові ресурси як економічну категорію [4] та В. Ковальов розглядав фінансові ресурси як ресурс, що має здатність трансформуватися в інший вид ресурсів [5].

Сучасне бачення фінансових ресурсів українськими вченими наступне. І. Бланк розглядає фінансові ресурси з точки зору права власності, джерел формування та термінів використання [6], О. Гудзь з позиції ліквідності активів [7] та П. Стецюк через призму управління процесами їх формування і використання, [8], І. Зеліско презентує фінансові ресурси як грошові та інші ліквідні оборотні засоби, що нагромаджені й авансовані з власних, позикових та залучених джерел у господарську діяльність економічних суб'єктів [9].

Проблематика визначення поняття «фінансові ресурси» залишається досить актуальною в сучасній економічній науці. Динамічні трансформації національної економіки України зумовлюють необхідність переосмислення економічної сутності та значення фінансових ресурсів в економічній системі держави, їх ролі в управлінні діяльністю економічних суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства: науково-методичне видання / за ред. д.е.н., професора А.В. Чупіса. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2001. – 404 с.
2. Точильников Г.М. Социалистические финансы: вопросы теории / Г.М. Точильников– М.: Наука, 1980. – 200 с.
3. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави: монографія / К. В. Павлюк– К.: НІОС, 1997. – 228 с.
4. Зятковський І. В. Теоретичні засади фінансів підприємств / І.В. Зятковський // Фінанси України. – 2000. – № 4. – С. 17 - 26.
5. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 768 с.
6. Бланк І. О., Ситник Г. В. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / І. О. Бланк, Г.В. Ситник та ін./ За ред. проф. Бланка І.О. - Київ: КНТЕУ, 2011.-344с.
7. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія / О.Є. Гудзь– К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 578 с.
8. Стецюк П.А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: монографія / Стецюк. П.А. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 386 с.
9. Zelisko Inna The evolution of economic category “financial resources” // Innovations in science and education : challenges of our time / [collection of scientific papers]. – London: IASHE, 2016.-196p., p.86-90.

Спаська І. В.

студентка групи 442

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Ковтун Г. І.,
старший викладач кафедри економіки та бізнесу

МАЛИЙ БІЗНЕС ТА ЙОГО РОЛЬ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Досліджено стан функціонування малого бізнесу в Україні; схарактеризовано основні тенденції його розвитку у сучасних умовах господарювання; визначено роль малого бізнесу у розв'язанні проблеми зайнятості населення.

Ключові слова: зайнятість населення, малі підприємства, державне регулювання малого бізнесу.

Формування ринкової системи господарювання в Україні пов'язане зі зростанням підприємницької активності в усіх сферах економіки. Одним із перспективних напрямів створення конкурентного ринкового середовища є розвиток малого підприємництва, як найбільш динамічного елемента у структурі народного господарства. Малий бізнес разом з великими підприємницькими структурами і державним сектором складає єдине ціле.

Малий бізнес є невід'ємним елементом господарської системи країни, без якого економіка, особливо на рівні регіону, та громада не можуть розвиватися. Це обумовлено соціально-економічним значенням малого підприємництва, котрий забезпечує розв'язання значної кількості важливих проблем загальноекономічного розвитку, а саме:

- залучає до зайнятості місцеве населення, в тому числі й за рахунок самозайнятості підприємців, створює нові робочі місця та забезпечує зростання доходів;
- дозволяє задіяти ресурсний потенціал регіонів, стимулює активну підприємницьку діяльність;
- створює конкурентне середовище, в тому числі за рахунок обмеження можливостей та ліквідації монополій, стимулювання виробництва тих товарів та послуг, яких потребує споживач;
- сприяє інноваційному розвитку економіки країни та регіону шляхом прискорення реалізації новітніх технічних і комерційних ідей, випуску наукоємної продукції, забезпечує її конкурентоздатність, гнучкість, мобільність, здатність до структурних та технічних зрушень. У США на сектор малого бізнесу припадає близько 50 % науково-технічних розробок;
- вступаючи в кооперацію з великими та середніми підприємствами, малий бізнес є основою збалансованого територіального розвитку;
- є джерелом формування середнього класу суспільства, послаблює тенденцію до соціальної диференціації, пом'якшує соціальну напругу і сприяє демократизації ринкових відносин [1, с. 126].

При цьому також доцільно зауважити, що у малих підприємствах працює майже четверта частина усього зайнятого населення України. А зважаючи на те, що частка малих підприємств у загальній кількості суб'єктів господарювання є колосальною (93,4 % у 2016 р.) [3], то розвивати малий бізнес вкрай необхідно.

Важливим чинником подальшого поширення малого підприємництва в Україні є створення умов щодо його розвитку. Зокрема, зміни до Податкового Кодексу України передбачають, що з 1 січня 2017 року єдиний соціальний внесок обчислюється у розмірі 22 % від мінімальної заробітної плати кожного працюючого, його сума становить 704 гривні, навіть у випадку, коли підприємець не декларує прибутку. Водночас законодавчо було збільшено рівень мінімальної заробітної плати, котра становить 3200 гривень. Крім того, фізичні особи-підприємці сплачують до бюджету єдиний податок, що встановлюється органами місцевого самоврядування для підприємців першої групи оподаткування до 10 % мінімального прожиткового мінімуму (160 гривень на місяць) та другої групи оподаткування до 20 % мінімальної заробітної плати (640 гривень на місяць). В цих умовах, щоб не збанкрутувати, значна кількість підприємців змушені були терміново закрити свій бізнес, або підвищувати ціну на товар чи скорочувати працівників, що призводить до виникнення соціальної напруги в суспільстві [2].

Нажаль, в Україні малий бізнес розглядається державними органами влади лише з позиції поповнення державного бюджету. Тому уряду доцільно не підвищувати податкове навантаження на малий бізнес, а переймати досвід країн Євросоюзу, в яких підприємці, у разі відкриття бізнесу і, відповідно, створення нових робочих місць, взагалі на 2-3 роки звільняються від сплати податків, а основним бюджетонаповнюючим податком виступає податок на доходи фізичних осіб. За статистичними даними, в країнах Євросоюзу частка малих і середніх підприємств становить до 99 % від загальної кількості усіх підприємств, вони створюють 65 млн. робочих місць. Так, в країнах Західної Європи та США малі підприємства наразі створюють більше 80 % нових робочих місць. У країнах з розвинутою ринковою економікою чисельність зайнятих у сфері малого підприємництва, як правило, перевищує 50 % населення працездатного віку (країни Євросоюзу), а в деяких країнах

наближається до 80 % (Японія). Натомість в Україні у сфері малого підприємництва чисельність зайнятих становить 24,9 % населення працездатного віку [5].

Тому, встановлення пільгового періоду та зменшення ставок єдиного податку є соціально відповідальним кроком, позитивно впливатиме на стимулювання ділової активності суб'єктами малого бізнесу та знайде розуміння в середовищі підприємців, які будуть легально здійснювати свою підприємницьку діяльність і поповнювати місцевий бюджет, а також збільшать кількість нових робочих місць для населення. Такий шлях назустріч підприємцям дозволить їм у цей перехідний період менш болісно пройти шлях детінізації на ринку праці [2].

Отже, в сучасних умовах господарювання розвиток та стимулювання малого підприємства в Україні повинно стати важливим пріоритетом державної економічної політики, оскільки саме мале підприємництво є одним із вагомих чинників забезпечення зайнятості та добробуту населення країни.

Список використаних джерел:

1. Поповенко Н. С. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні / Н. С. Поповенко, О. В. Ганенко // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 1(2). – С. 126–132.
2. Зменшення податкового навантаження на підприємців області [Електронний ресурс] / Відомості. Волинь. – 2017. – Режим доступу: <https://vidomosti-ua.com/volyn/127332>.
3. Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2016 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/statistical-information/4784-2010-11-23-13-49-51.html>.
4. Сілічева Н. Є. Малий бізнес в Україні: стан та перспективи розвитку / Н. Є. Сілічева // Економічні інновації. – 2015. – № 59. – С. 303–309.
5. Стан та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/economics/documents/category-92/doc-85/>.

Тисячник К.А.

студентка групи 552

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Самодай В.П.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу

АКТУАЛЬНІ ГРАНІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В статті розглядаються аспекти економічного та соціального розвитку держави за останні роки та акцентується увага на основних напрямках діяльності національної економіки.

Ключові слова: економіка, ВВП, розвиток, експорт, стабілізація.

Поняття розвиток і зростання взаємодіють між собою і знаходяться у певному співвідношенні, тобто зростання валового продукту супроводжується змінами в технологічному виробництві, що пов'язане з появою нових видів продукції і цілих галузей. Зростання спричиняє якісні зміни в економіці, тобто сприяє розвитку економічної сфери, в свою чергу відбуваються позитивні якісні зрушення у відносинах перерозподілу, розподілу, власності доходів фінансової стабілізації все це значно впливає на ефективність економіки.

Ознакою сучасного економічного стану є гостра загальноекономічна криза. В цьому випадку досягнення відповідного рівня ефективності виробництва та отримання максимального прибутку є проблематичним. Єдиною можливістю, що дозволить стабілізувати економічну сферу є розробка дієвих механізмів, які б забезпечили підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку, створення сприятливих інвестиційних умов [4, с.93].

На думку експертів, стан справ в українській економіці є вкрай складним. Україна змушена долати результати планово – розподільної системи економічних відносин, а також різноманітні структурні зміни, механізм затратного ціноутворення та прояви неконкурентоспроможності [3, с.305].

Важливим є результативне проведення реформи засобами поєднання цілей міжнародної економіки та промислового механізмів. В нашій країні актуалізується політика в раціонально – загальному аспекті, що стосується створення спеціальних (податкових, митних, організаційно – інституційних) режимів технологічного розвитку, так званих технополісів або ж технопарків.

Багато експертів оцінюючи економічну ситуацію в Україні визначають, що експортне виробництво не відповідає його економічному потенціалу за валовими показниками, а також господарсько-технологічній структурі і рівню кадрового корпусу [4, с.305]. Значний резерв

становить державна стратегія, за допомогою якої можливе як кількісне збільшення каналів збуту експортованої продукції, так і нарощування маси продукції, що підлягає вивезенню за кордон.

При оцінці становища, що склалося в експортному виробництві в нашій державі можна зауважити, що вона не відповідає як економічному потенціалу, що виходить з валових показників, так і технологічно-господарській структурі. Практично немає високотехнологічного експорту продуктів наукомісткого виробництва за територію України, при наявності потужного науково-технічного потенціалу [5, с.178]. Саме тому виникає потреба в стимулюванні складно-технологічного виробництва та сприянні його подальшого експорту і продажу за тими напрямками і в тих галузях, розвиток яких в перспективі може стимулювати збільшення маси товарів, що експортуються з території нашої держави.

На думку економістів, доцільно активізувати експорт з високим ступенем переробки, адже це відповідає загальносвітовим тенденціям підвищення в системі торгівельних відносин складової частини продажу високотехнологічної готової продукції. Загалом економіку України чекає затяжна технічна рецесія, а також зниження курсу національної валюти, погіршення стану в споживчо-інвестиційних секторах, що спричинене планомірним нарощуванням конфлікту з боку Росії. Подальші перспективи економічного розвитку будуть залежати від спроможності держави ефективно розподілити фінансову допомогу від міжнародних організацій для стабілізації становища, свідченням чому буде виконання найактуальніших заходів антикризової програми, а зокрема реформи, що стосується управління фінансами та боротьби с корупцією.

Список використаних джерел

1. Геєць В.М. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку. / В.М. Геєць. – К.: Ін-т екон. прогнозів; Фенікс, 2003. – 108с.
2. Щетинін А. І. Політична економія. Підручник. / А.І. Щетинін. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.
3. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н.М. Яркіна. – Київ : Ліра-К, 2015. – 498 с.
4. Касьяненко Л.М. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.М. Касьяненко. – К.: Цул, 2015. – 224 с.
5. Іванюта С.М. Антикризове управління: Навчальний посібник. / С.М. Іванюта. –К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 288 с.

Тітаренко М.О.

студент групи 552, спеціальність «Економіка»

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Омеляненко В.А.,

к.е.н., ст. викл. кафедри економіки та бізнесу

АНАЛІЗ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСНОВ СТРАТЕГІЇ ДИВЕРСИФІКОВАНOSTІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У дослідженні розглянуто основи стратегії диверсифікації бізнесу. Визначено основні фактори та переваги стратегії диверсифікації. Визначено особливості використання стратегії для підприємств сфери торгівлі.

Ключові слова: бізнес, стратегія, диверсифікації.

В умовах ринкової конкуренції реалізація обґрунтованої стратегії диверсифікованості діяльності підприємства дозволяє зменшити ризики його функціонування шляхом розподілу їх на різні види та напрямки діяльності. Враховуючи можливий ступінь невизначеності майбутньої ситуації на ринках продукції і сировини, зміни попиту та очікувань споживачів, фінансово-економічних умов підприємницької діяльності, саме реалізація стратегії диверсифікованості може стати умовою одержання підприємством стабільного прибутку, збереження економічного росту та підвищення ефективності його діяльності.

Активна реалізація стратегій диверсифікованості підприємств почалася в середині ХХ ст. в США. Сьогодні широка диверсифікованість підприємств характерна для США, Західної Європи, Японії, Південної Кореї та ін. [1; 2].

Диверсифікованість – це процес, що характеризує ступінь різноманітності видів продукції, типів діяльності і т.д. на підприємстві. Відповідно вид стратегії диверсифікованості залежить від специфіки підприємства і його цілей.

В основі стратегії диверсифікованості лежить ідея про зміну чотирьох складові діяльності підприємства:

– продукції;

- каналів збуту;
- сфери функціонування;
- положення компанії в галузі.

Перед розробкою стратегії відбувається аналіз потенційного рішення по трьом ознакам:

- витрати, пов'язані з впровадженням нового проекту;
- існуючі бар'єри для реалізації;
- розмір потенційного попиту.

Також можливо врахувати додаткові ефекти, які виникнуть тільки при впровадженні стратегії диверсифікованості.

Якщо підприємство ставить перед собою такі цілі, як завоювання й утримання певної частки ринку, заняття позицій технологічного лідера, створення певного іміджу, лідерства у витратах, то частіше застосовується стратегія синергетичної диверсифікованості [3].

У випадку торговельного підприємства, на нашу думку, мова може йти саме про синергетичний тип диверсифікованості [4; 5], що припускає створення нової сфери діяльності, яка залежить від вже функціонуючих областей. Наприклад, до елементів стратегії диверсифікованості можна віднести створення власного виробництва або впровадження нових каналів збуту (інтернет-торгівля).

Для торговельного підприємства синергетична стратегія диверсифікованості дозволяє:

- вигідно інвестувати вільні засоби в розвиток підприємства;
- розширити існуючі ринки і знайти нові, добитися за рахунок цього економії на масштабах діяльності;
- підвищити ефективність використання накопиченого потенціалу;
- пристосуватися до кон'юнктури ринку, активніше протидіяти конкурентам, послабити залежність від партнерів;
- розширити за рахунок придбання нових ресурсів і технологій можливості оптимізації асортиментів продукції, фінансових потоків та ін.

Таким чином, диверсифікованість діяльності підприємства доцільно розглядати як інструмент управління його розвитком, причому види диверсифікованості залежать від сфери діяльності, розмірів, ресурсів та стратегічних цілей підприємства. Вибір напрямку або ступеня диверсифікованості, а також моменту початку реалізації вибраної стратегії залежить від стадії життєвого циклу продукції та обраної стратегії розвитку. Стратегія диверсифікованості в ситуації, коли компанія орієнтована на пошук нових продуктів, для яких характерні синергетичні ефекти з існуючими продуктами та маркетингом щодо цих продуктів.

Список використаних джерел

1. Диверсификация деятельности предприятия: стратегия, методы, эффективность [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dengifinance.ru/diversifikaciya-deyatelnosti-predpri/> 1
2. Веснин В. Р. Стратегии диверсификации для надежного бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.elitarium.ru/diversifikacija_nadezhnost_biznesa/
3. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: монографія / О. В. Прокопенко [та ін.]; заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: СумДУ, 2012. – 576 с.
4. Ефимова С.А. Бизнес-синергия или Как раскрыть скрытые возможности вашего бизнеса. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К»; Саратов: ООО «БизнесВолга», 2009. – 240 с.
5. Каплан Р., Нортон Д. Организация, ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие сбалансированную систему показателей. – М.: Олимп-Бизнес, 2004.

Ткаченко В.С.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
д.е.н., доц. кафедри економіки та бізнесу*

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Стаття присвячена головним чинникам економічного зростання й забезпечення належного місця вітчизняної економіки у світовій економічній системі. Визначено поняття інноваційного потенціалу як системного показника, що характеризує рівень ефективності управління підприємством у реалізації стратегії інноваційного розвитку.

Ключові слова: ефективність управління, економічний розвиток, інновації, підприємство.

Головним чинником економічного зростання й забезпечення належного місця вітчизняної економіки у світовій економічній системі є ефективне використання інновацій, які перетворюються на вирішальний фактор соціально-економічного розвитку і відіграють провідну роль у вирішенні економічних, екологічних, соціальних та культурних завдань. У цьому зв'язку особливої актуальності набуває розгляд комплексу питань щодо інноваційної діяльності підприємств і, зокрема, інноваційного потенціалу як системного показника, що характеризує рівень ефективності управління підприємством у реалізації стратегії інноваційного розвитку.

Під потенціалом прийнято розуміти здатність господарюючого суб'єкта найбільш ефективно реалізовувати те або інше функціональне завдання при максимальному використанні наявних економічних ресурсів. Відповідно до цього принципу, під інноваційним потенціалом прийнято розуміти економічні можливості підприємства щодо ефективного залучення нових технологій у господарський оборот. До таких можливостей можна віднести інтелектуальні, матеріальні, фінансові, кадрові та інфраструктурні. Стосовно до предмета дослідження сказане означає, що інноваційний потенціал представляє наявні ресурси суспільства, держави або якоїсь іншої виробничо-економічної системи, які можуть бути використані для здійснення інноваційної діяльності.

Аналіз тлумачень інноваційного потенціалу підприємства виявив, що так чи інакше більшість авторів схильні вважати, що інноваційний потенціал, насамперед, є характеристикою ресурсної бази. Саме слово «потенціал» має подвійне значення: перше, це фізична характеристика — величина, що характеризує запас (ресурси), друге — ступінь потужності (прихованих можливостей) у якому-небудь відношенні (для якої-небудь мети). Саме друге значення слова «потенціал» припускає розглядати інноваційний потенціал підприємства не просто як саму наявність ресурсів, а саме як можливість використовувати наявні ресурси відповідно до мети розвитку. Дане положення дало підставу розглядати інноваційний потенціал ширше: інноваційний потенціал підприємства це міра його готовності виконувати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації інноваційного проекту або програми інноваційних перетворень і впровадження інновацій.

на сучасному етапі відбувається формування поняття «інноваційний потенціал». Розвиваючись, окремі аспекти досліджуваної категорії розкривалися через використання в сучасній економічній літературі понять науково-технічного потенціалу, науково-інноваційного потенціалу, наукового потенціалу, потенціалу трансформації технології, науково-дослідного й дослідно-конструкторського потенціалу, кадрового потенціалу [1].

Існують різні підходи до тлумачення цього поняття. Одні автори роблять наголос на наявності ресурсів, інші на можливості їх використання. Але більшість керується все ж так званим ресурсним підходом, тобто уявляє інноваційний потенціал як сукупність ресурсів, виділяючи найчастіше такі її елементи, як кадрова, інформаційно-методологічна, організаційна й матеріально-технічна складові. Такий підхід до трактування інноваційного потенціалу не є достатнім.

Можно зробити висновок, інноваційний потенціал – це органічне сполучення ресурсів, що можуть за певних діючих внутрішніх і зовнішніх факторів інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення нових потреб суспільства, та невикористаних (прихованих) можливостей, які можуть бути введені в дію для досягнення цілей економічних суб'єктів. Він визначається готовністю й здатністю промислового підприємства до використання інноваційних можливостей, реалізація яких дозволяє забезпечити планомірний і поступальний розвиток підприємства за допомогою цілеспрямованого залучення нововведень. Саме інноваційні можливості та спроможність підприємства їх ефективно використати становлять основний зміст інноваційного потенціалу.

Інноваційні можливості підприємства різноманітні й саме вони визначають масштаби інноваційного потенціалу. Дане ствердження дозволило виділити три основні риси інноваційного потенціалу: інноваційний потенціал підприємства визначається його реальними інноваційними можливостями; інноваційні можливості підприємства багато в чому залежать від наявних у нього ресурсів, тому інноваційний потенціал підприємства характеризується також і певним обсягом ресурсів, як залучених, так і не залучених у виробництво, але підготовлених до використання в ньому; інноваційний потенціал підприємства визначається не тільки наявними інноваційними можливостями, але й готовністю й здатністю до їхнього використання з метою втілення нововведень.

Удосконаленням пропорцій і підтримкою збалансованості видів використовуваних ресурсів, підприємство збільшує свої інноваційні можливості, організованість. Готовність і здатність використовувати інноваційні можливості виявляється в ході аналізу й оцінки складових інноваційного потенціалу.

Класифікація інноваційного потенціалу підприємства за суб'єктами, що беруть участь у формуванні дозволяє виділити наступні активно діючі організації, інститути й соціальні групи: інноваційний потенціал, що безпосередньо формується підприємством для цілей успішного функціонування на ринку й досягнення конкурентних переваг; інноваційний потенціал, що формується державою, що концептуально регламентує інноваційну сферу; інноваційний потенціал, що формується науково-дослідними організаціями, що є каталізаторами інноваційних процесів; інноваційний потенціал, що формується освітніми установами, що є постачальниками різних освітніх послуг, у т.ч. щодо підвищення кваліфікації й професійної перепідготовки кадрів за узгодженням з підприємствам.

В центрі уваги інноваційного менеджменту, як складової загальної системи управління підприємством, повинен бути потенціал підприємства як головний критерій доцільності його існування. Розвиток підприємства слід розглядати як реакцію на зміни зовнішнього середовища, тобто враховувати стратегічний аспект.

Звідси потенціал підприємства має дві складові: готовність до стабільної виробничої діяльності та готовність до інновацій. Від стану інноваційного потенціалу залежить вибір інноваційної стратегії. А його оцінка — необхідний етап процесу розробки стратегії [2].

Таким чином, інноваційний потенціал — це ступінь готовності виконати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, тобто ступінь готовності до реалізації проекту чи програми стратегічних інноваційних змін [3].

Від величини інноваційного потенціалу залежить вибір тієї або іншої стратегії інноваційного розвитку. Так, якщо у підприємства є всі необхідні ресурси, то воно може піти шляхом стратегії лідера, розробляючи й впроваджуючи принципово нові або базисні інновації. Якщо інноваційні можливості обмежені, то доцільно їх нарощувати й обирати стратегію послідовника, тобто реалізовувати поліпшуючі технології.

Атрибутом сьогодишніх економічних процесів є надзвичайна конкуренція й мінливість у зовнішньому середовищі, звідси гостра необхідність, як у забезпеченні самого безперервного ресурсного обміну, так і в забезпеченні якісного перетворення ресурсів у готову продукцію. В основі цього процесу повинна лежати система управління інноваційним процесом, що покликана бути основним фактором розвитку підприємства. Таким чином, необхідне створення ефективної, цілісної системи управління інноваційним процесом у рамках підприємства.

Список використаних джерел

1. Кудріна О.Ю. Інновації в промисловості: ретроспективний аналіз розвитку деяких регіонів України / О.Ю. Кудріна // Науковий журнал «Молодий вчений». – Херсон: вид-во Науковий журнал «Молодий вчений». – 2015 р. – Вип. № 2 (17) лютий. – с. 132-136.
2. Онишко С. В. Фінансовий потенціал інноваційного розвитку економіки // Фінанси України. – 2003. – №6. – С. 67-74.
3. Федулова Л. Інноваційний менеджмент в Україні: проблеми та шляхи формування // Економіст. – 2002. – №2. – С. 52-54.

Федоренко В.А.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кудріна О.Ю.,
доктор економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнесу*

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА – ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ І МАЙБУТЬОГО

У статті обґрунтовується необхідність переходу на цифрову економіку та її переваги у порівнянні з класичною економікою.

Ключові слова: цифрова економіка, матеріальна продукція, інформаційно-комунікаційні технології.

У стародавні часи вважали, що всьому є своя міра, і людина також обчислюється. Давньогрецький математик, філософ Піфагор стверджував, що «все є число». За вікном четверта промислова революція, ера ІТ-технологій, і можна сказати, що все є цифра.

Кожний день, кожна годину ми використовуємо мобільні телефони, заходимо до мережі-інтернет, спілкуємося, працюємо, навчаємося, продаємо, купляємо. Інформаційно-комунікаційні технології змінили характер поведінки споживачів в сучасній економіці. Вони створили основу для зміни широкого спектру суспільних процесів - високотехнологічне виробництво, фінансові послуги,

економічна діяльність, сфери розваги і дозвілля та інше. Все базується на електронній взаємодії, це спричиняє розвиток глобальної економіки, яка набуває цифрової. Цифрова економіка це не одні цифри, або під кожним предметом, матеріальними речами є якась міра. Ні, сутність цифрової економіки полягає в тому, що біля реальних фізичних об'єктів, з реальними процесами існувала віртуальна реальність цих предметів [1]. Вони так само працюють та експлуатуються як і в реальному житті. Це допомагає нам зекономити ресурси та час. Нам не потрібно йти до банку щоб зробити переказ коштів, бо можемо зробити це онлайн. Не потрібен нотаріус, бо ви маєте електронний підпис, який ви особисто собі зробили. Існує багато підходів до пояснення терміну «цифрова економіка». Науковці стверджують, що цифрова економіка - це комунікаційне середовище економічної діяльності в мережі інтернет, а також методи, форми, інструменти та результати її реалізації [2].

Через наявність певних властивостей нематеріального функціонування цифрова економіка дозволяє подолати обмеження, які властиві класичній економіці:

1. Цифрові продукти можуть бути скопійовані і поширені серед необмеженого кола осіб, а в класичній економіці матеріальна продукція не може бути використана декількома людьми.

2. Матеріальна продукція зношується в процесі використання. Цифрові продукти не втрачають первинних властивостей. Більше того, вони можуть бути вдосконалені в процесі спільної експлуатації або обміну.

3. Зникає обмеження площі. У торговельних приміщеннях не виникає бар'єру обмеження простору, обсягу асортименту, кількості одночасно обслуговуваних клієнтів [3].

Уже в наш час всі країни зіткнулись з криптовалютами. В них закладені не реальні товари та ресурси, як у звичайних грошей, а складний цифровий код. По перше це зручність, також неймовірна швидкість, абсолютна захищеність від підробок, але є і мінуси, це повна безконтрольність та непрозорість. Це може призвести до фінансування незаконних доходів, імовірність використання в фінансуванні тероризму, анонімність транзакцій.

Кожного дня відбувається оновлення апаратного обладнання, розвиваються мережеві технології, зростає трансакційний сектор, тому суспільство стає більш інформатизованим. З популяризацією ідей цифрової економіки здійснюється процес формування інформаційного ринку. Він характеризується як поєднання соціальних, правових і економічних відносин, що збираються в сферу купівлі-продажу і обміну інформаційними продуктами між споживачами, виробниками, посередниками. Даний підхід посилює домінування інформаційної індустрії в економіці ряду країн. Сфера послуг та виробництва стає все більш інноваційною. Обсяг зайнятих людей в області інформаційно-комунікаційних технологій збільшується з кожним роком.

Розвиток цифрової економіки залежить від новітніх технологій, які можуть в декілька разів збільшити продуктивність праці. Але це несе за собою те, що можуть зникнути професії, збільшиться ризик поляризації доходів [4].

Цифрова економіка надає шанси будь-якій країні здійснити технологічний ривок, навіть без базового ядра технологій, тому що значна кількість людей які не мають постійного доступу до чистої води, мають мобільні пристрої та підключені до мережі інтернет. Двигун інновацій, залог економічного зростання та конкурентоспроможність це цифрова економіка [5]. Цифрова економіка це не наше майбутнє, це сучасне.

Список використаних джерел

1. Алексеев И. В. Цифровая экономика: особенности и тенденции развития электронного взаимодействия [Текст] / И. В. Алексеев // Актуальные направления научных исследований: от теории к практике : материалы X Междунар. науч.-практ. конф. (Чебоксары, 18 дек. 2016 г.). В 2 т. Т. 2 / редкол.: О. Н. Широков [и др.]. — Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. — № 4 (10). — С. 42–45. — ISSN 2412-0510.
2. Финансовая система конкурентоспособной экономики XXI века: вызовы и решения : [доповідь Д.А. Медведєв] // Московский финансовый форум. Москва. – 2017. - 8 вересня
3. Петросян А. Что нужно знать о цифровой экономике и ее перспективах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kommersant.ru/doc/3063024>.
4. Фіщук В. Цифрова економіка – це реально - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biz.nv.ua/ukr/experts/fichuk/tsifrova-ekonomika-tse-realno-1001102.html>.
5. Электронная экономика // Википедия [2016–2016] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/?oldid=81412399>.

Федорківська О.В.

студентка групи 919, спеціальність «Туризм»

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Коваленко О.В.,
к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Інформаційна економіка – характеристика сучасної економіки з погляду речового змісту, в якій відбувається поширення інформаційної технології у сфері матеріального і нематеріального виробництва, перетворення інформації на один із важливих факторів соціально-економічного прогресу суспільства та окремої особи.

Ключові слова: інформація, людина, економіка, гроші, вплив

Інформаційна економіка – характеристика сучасної економіки з погляду речового змісту, в якій відбувається поширення інформаційної технології у сфері матеріального і нематеріального виробництва, перетворення інформації на один із важливих факторів соціально-економічного прогресу суспільства та окремої особи. В інформаційній економіці переважатиме виробництво та споживання не матеріальних благ, а інформаційних та духовних цінностей, а її інтегруючим показником буде рівень інформатизації. Матеріальна основа такої економіки – виробництво інформаційного устаткування електронного (масове виробництво) і використання комп'ютерних систем, машинних банків, мікропроцесорів тощо, телекомунікаційної, побутової електроніки. В інформаційній економіці нерозривно пов'язаний розвиток інформаційних машин і систем зв'язку, що дає змогу комплексно надавати інформаційні послуги. За прогнозами, частка електронної промисловості, телекомунікацій та інформпослуг у ВВП Японії у 2000 становитиме понад 20%.

В інформаційній економіці переважатиме використання вищих форм руху матерії – фізичної, хімічної, біологічної. В інформаційній економіці інтелектуально-інформаційно насиченою буде робоча сила, зросте інформатизація праці, а її учасниками стануть найкваліфікованіші робітники, які внаслідок цього будуть носіями нового об'єкта привласнення і певною мірою його співвласниками. Це явище – один із найвагоміших факторів зростання вартості їхньої робочої сили, а отже, й розміру заробітної плати, а також участі у придбанні акцій і привласненні дивідендів. Внаслідок цього певною мірою долається відчуження певної кількості трудящих від засобів виробництва і виробленої продукції, від самого процесу праці, від економічної влади на підприємстві, модифікується головна мета капіталізму та інші риси цього суспільного способу виробництва.

Становлення інформаційної економіки в розвинутих країнах Заходу розпочалося з середини 70-х, в Україні зазначені процеси наприкінці ХХ ст. не відбувалися. Виділення категорії інформаційної економіки зроблено лише з точки зору системи продуктивних сил, без урахування інших елементів економічної системи – виробничих відносин (або відносин економічної власності), техніко-економічних відносин, організаційно-економічних відносин і господарського механізму. Тому її використання має дещо обмежений характер. Ця категорія однопорядкова з іншими техніко-економічними категоріями і поняттями, введеними у науковий обіг західними вченими такими як кібернетичне суспільство, технотронне суспільство та ін.

Щоб набути статусу економічної категорії, характеристика інформаційної економіки повинна доповнюватися аналізом соціально-економічної форми, яка найбільше відповідає вимогам розвитку інформаційного устаткування і технологій та охоплює сферу економічної власності. Це потребує з'ясування низки питань і насамперед проте, яка форма власності найбільше відповідає вимогам розвитку інформації (як найновішого елемента продуктивних сил), нових форм руху матерії, інформаційно та інтелектуально розвинених працівників.

Важливо знати й те, чи дають достатній простір для розвитку інформаційної економіки межі окремих національних держав чи необхідне об'єднання кількох (багатьох) країн. Крім того, системний аналіз передбачає додаткову характеристику інформаційної економіки щодо техніко-економічних відносин (концентрації виробництва і праці, спеціалізації, кооперування, комбінування виробництва, панування тих чи інших видів суспільного поділу праці (загального, часткового, одиничного) організаційно-економічних відносин і господарського механізму. В останньому випадку йдеться про співвідношення ринкових важелів, планомірності й насамперед державного регулювання в розвитку інформаційної економіки. Коли буде дано всебічну наукову відповідь на ці запитання і вирішено поставлені проблеми, категорія інформаційної економіки наповниться соціально-економічним змістом.

Список використаних джерел

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.

Фурс А.А.
студент групи ПТДБМ-51
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ

Науковий керівник: Путінцев А.В.,
к.е.н.,доц., завідувач кафедри фінансів та кредиту

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі розвитку світової економіки, який супроводжується посиленням глобальних фінансових кризових явищ, підвищується самостійність підприємств, їх економічна і юридична відповідальність. Різко зростає значення фінансової стійкості і платоспроможності суб'єктів господарювання. Усе це значно збільшує роль аналізу їхнього фінансового стану: наявності, розміщення і використання коштів.

Кожне підприємство є незалежним товаровиробником. Воно може самостійно приймати будь-які рішення у межах чинного законодавства. Але, ефективність цих рішень багато в чому залежить від об'єктивності, своєчасності та всебічності оцінювання існуючого й очікуваного фінансово- економічного стану підприємства.

Для покращання показників ліквідності і платоспроможності можна запропонувати такі заходи:

1. З метою підвищення показників ліквідності та платоспроможності підприємства пропонується ввести управління запасами підприємства з метою оптимізації запасів матеріалів, незавершеного виробництва та готової продукції. Оптимізація рівня запасів має вплинути на перерозподіл обігових коштів підприємства, в результаті чого очікується збільшення величини ліквідних грошових коштів та зменшення величини неліквідних виробничих запасів.

2. Аналіз активів підприємства дозволив виявити негативне явище збільшення дебіторської заборгованості підприємства.

3. Крім того для більш підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно планувати свою фінансову діяльність та контролювати виконання фінансових планів.

Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації - системи заходів спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого - на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

Фінансові зобов'язання підприємство може зменшити за рахунок:

— зменшення суми постійних витрат (в тому числі витрат на утримання управлінського персоналу);

— зменшення рівня умовно-змінних витрат;

— продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями.

Збільшити суму грошових активів, що можна за рахунок:

— рефінансування дебіторської заборгованості (шляхом факторингу, врахування та дисконтування векселів, форфейтингу, примусового стягнення);

— прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту);

— оптимізація запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко - економічних розрахунків);

— скорочення розмірів страхових, гарантійних та сезонних запасів на період перебування підприємства у фінансовій кризі.

Звідси слідує висновок, що вирішення проблеми підвищення фінансової стійкості і ліквідності підприємства, що аналізується та збільшення наявності власних коштів є реальним і можливим перш за все за рахунок подальшого збільшення обсягу реалізації продукції, розмірів прибутку та підвищення рівня прибутковості.

Отже, основними шляхами підвищення фінансової стійкості підприємства при цьому є такі:

— підвищення ефективності використання основних фондів підприємства;

— підвищення інтенсивності використання оборотних активів підприємства;

— підвищення продуктивності праці;

— подальше збільшення обсягів реалізації товарів;

— зниження матеріальних операційних витрат;

- розширення ринку збуту продукції (товарів);
- залучення інвестицій (кредитів) та ін.

Виходячи з проведеного дослідження можна зробити наступні **висновки**, що для успішного стратегічного управління платоспроможністю підприємства необхідно завчасно передбачати пріоритети його розвитку, відслідковувати грошові потоки, раціонально управляти дебіторською і кредиторською заборгованістю підприємства. Підприємство повинно суворо слідкувати за строками погашення дебіторської заборгованості, не допускати її прострочення застосовуючи до порушників фінансові санкції; визначити для себе найоптимальнішу політику кредитування покупців та залучення товарних кредитів, розробляти власну і на її основі вибудовувати методологію й процедуру діяльності, формувати на перспективу політику фінансування активів підприємства.

Крім радикальних напрямів підвищення рівня платоспроможності та ліквідності підприємства потрібно проводити пошук внутрішніх резервів по збільшенню прибутковості діяльності і досягненню беззбиткової роботи за рахунок більш повного використання виробничої потужності підприємства, підвищення якості і конкурентоздатності товарів, зниження їх собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Таким чином, практичне застосування запропонованих заходів стабілізації виробничого підприємства на основі проведеного аналізу буде сприяти успішному вирішенню завдань платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства на сучасному етапі розвитку.

Чучук Т.М.

студентка групи 0044

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Самодай В.П.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТРАНСПОРТУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Значення транспортної інфраструктури для розвитку будь якого регіону безсуперечне, так як це впливовий фактор не тільки економічного розвитку, але й зростання добробуту та зміни пріоритетності споживчих уподобань соціуму.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, транспортна система, регіон, транспорт, пасажироперевезення.

Транспортна система має вагомий вплив на оптимальне господарювання регіональних структурних одиниць, розвиток економічних аспектів соціуму та формування міжрегіональних зв'язків. Сприятливе географічне положення та ринкові відносини між сусідніми країнами та областями дає можливість Сумщині стрімко розвивати сектори виробництва та усі сфери послуг. Сумська область має велике значення не тільки як промисловий, сільськогосподарський, науковий, культурний, але й транспортний регіон України. тому зв'язок транспортної сфери між різними містами, регіонами і навіть країнами на сьогоднішній день, розвинений на достатньому рівні. Якщо провести рейтингову оцінку транспортної інфраструктури певних областей України, то слід зазначити, що Сумська область становить 3,6 бали в межах п'ятибальної шкали оцінювання (табл.1). І це не кінцевий результат. Спостерігається тенденція до покращення та модернізації усіх видів транспорту у даній місцевості.

Таблиця 1

Рейтинг міст за оцінкою транспортної інфраструктури

№ пп.	Міста України	Оцінка (у межах 5)
1.	Вінниця	4,6
2.	Луцьк	4,5
3.	Рівне	4,3
4.	Хмельницький	4,1
5.	Львів	4,1
6.	Київ	4,1
7.	Чернігів	4
8.	Одеса	3,9
9.	Тернопіль	3,9

№ пп.	Міста України	Оцінка (у межах 5)
10.	Житомир	3,9
11.	Полтава	3,9
12.	Черкаси	3,9
13.	Кропивницький	3,9
14.	Дніпро	3,8
15.	Івано-Франківськ	3,8
16.	Запоріжжя	3,7
17.	Миколаїв	3,7
18.	Суми	3,6
19.	Херсон	3,4
20.	Чернівці	3,4
21.	Ужгород	3,2

До транспортної інфраструктури області відносять: автовокзал, залізничний вокзал та аеропорт, тому міжміське сполучення найчастіше забезпечується залізницею, автобусами та маршрутними таксі. Через Сумську область проходить державна автомагістраль Київ-Москва, що дає змогу здійснювати не тільки пасажироперевезення, а й розвивати торговельні відносини. Також важливе значення мають залізничні шляхи: Київ-Москва, Київ-Харків та інші. Для повного функціонування залізничного транспорту було створено такі залізничні вузли як: Конотоп, Смородино та Ворожба. У межах міста Сум працюють станція Товарна та Баси [2, с. 128].

Громадський транспорт Сумщини представлений автобусами, тролейбусами та маршрутними таксі. На 2016 рік в області функціонувало 473 маршрути, на яких працювало близько 700 автобусів різної пасажиромісткості. Послугами автобусного транспорту охоплено близько 98,0% сільських населених пунктів. До транспортного обслуговування пасажирів області залучено 164 перевізники різних форм власності [3, с. 27].

Також значного розвитку на даний момент зазнала така сфера транспортних послуг як таксі. Цей вид послуг вважають найшвидшим, комфортним але доступним не кожній людині. Питання маршрутного перевезення є актуальним на сьогодні. Ним переймаються чиновники, перевізники та не байдужі громадяни міста. Гостро стоїть проблема фінансового обслуговування маршруток, бо якісь та комфорт перевезення не співпадають з цінами, які запроваджують перевізники.

Заходи облдержадміністрації спрямовані на оновлення всього складу транспортних засобів, заміну маломісних автобусів на комфортні автобуси більшої місткості. Це дало можливість дещо покращити ситуацію та підвищити якість і безпеку перевезень пасажирів, тому цей вид транспорту залишається одним з найдоступніших для громадян, що здійснюють регулярні міські та міжміські перевезення. Тому, пріоритети споживачів міського транспорту значно покращилися (табл. 2), [3, с. 41].

Таблиця 2

Ранжирування пріоритетів споживачів міського пасажирського транспорту

Місце	Характеристика	Частка, %
1	Комфорт пересування	21,56%
2	Незначний час очікування на зупинці	17,37%
3	Швидкість пересування	13,77%
4	Зручність	13,41%
5	Низька ціна	12,57%
6	Якість обслуговування	10,78%
7	Наявність пільг	10,54%

Тролейбусний рух у Сумах було започатковано у 1967 році і на сьогоднішній день він вважається зручним і популярним видом транспорту, адже його маршрут охоплює майже все місто. Для його розвитку цього виду транспорту держава доклала великих зусиль. Було відремонтовано значну частину тролейбусних ліній та закуплено нові, комфортні тролейбуси. Більшість людей віддають перевагу даному транспорту через низьку вартість перевезення [3, с. 38].

Також Суми мають свій аеропорт, але, нажаль, він майже не функціонує, за винятком приватних авіарейсів.

Говорячи про транспорт Сумської області неможливо не згадати якість дорожнього покриття. На сьогоднішній день проблема з дорогами є однією з найактуальніших в Україні, бо в кожній області є дороги незадовільної якості. Але останнім часом Сумською облдержадміністрацією спільно зі Службою автомобільних доріг у Сумській області проводиться роботи по залученню та

використанню додаткових коштів із Державного бюджету України для проведення середнього поточного ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення, що проходять в межах об'єднаних територіальних громад Сумської області. Також продовжується виконання ямкового ремонту на автомобільних дорогах загального користування області. Так дорожніми підприємствами області за останні місяці ліквідовано 2298 м² нерівної поверхні доріг, але робота триває і це не кінцевий результат [5, с. 9].

Проаналізувавши регіональні особливості розвитку сфери транспорту Сумської області можна зробити такі висновки:

- транспортна система досить розвинена і має велике значення для розвитку як міста, так і області;
- забезпечує сполучення між різними областями України, та сусідніми країнами;
- обслуговує всі верстви населення.

Але на не слід зупинятися на досягнутому. Потрібно реформувати та вдосконалювати транспортні послуги: доцільно оновити автобусний і тролейбусний транспорт, що задовольнить потреби споживачів у зручності та швидкості. Також, необхідно оптимізувати схему руху, щоб забезпечити цим зручність користування та відстеження транспортних засобів. А створення єдиного координаційного центру руху, допоможе визначити розклад руху транспорту у різний час доби.

В подальшому ці заходи приведуть до збільшення попиту на транспортні послуги для громадян та сприятимуть покращенню економічного розвитку області.

Список використаних джерел

1. Децентралізація-2017. Реформа буде продовжуватись в області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dancor.sumy.ua/articles/politics/198877>
2. Телетов О.С. Маркетингові дослідження міського пасажирського транспорту / О.С. Телетов, Є.І. Нагорний // Механізм регулювання економіки. – 2015. – №1. – С.126-132.
3. Форум про громадський транспорт та транспортні системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://marshrutky.com.ua/forum/>.
4. Рейтинг областей України з найгіршими і найкращими дорогами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expres.ua/news>
5. Ремонт доріг на умовах співфінансування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sm.gov.ua>

Шинкаренко Н. С.

студентка групи 442

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Ковтун Г. І.,

старший викладач кафедри економіки та бізнесу

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Розкрито сутність міжнародної трудової міграції; висвітлено основні причини трудової міграції населення України; досліджено позитивні та негативні наслідки міграційних процесів для України; обґрунтовано необхідність запровадження ефективної державної міграційної політики.

Ключові слова: міжнародна трудова міграція, внутрішня міграція, зовнішня міграція, заробітна плата, безробіття, міграційна політика.

Внаслідок глобалізаційних процесів у світі високими темпами зростає міжнародна міграція, складовою якої є міграція трудових ресурсів країни. Вона впливає на економічний розвиток, політичне та соціальне життя, культурну сферу країн призначення та походження міграції.

На сьогодні міграція населення в Україні набуває загрозливих розмірів. Дані Державної служби статистики України свідчать про стрімке скорочення населення країни. Так, на 1 липня 2017 року чисельність наявного населення в країні становила 42467,0 тис. осіб, упродовж січня–червня 2017 року відбулося зменшення чисельності населення на 117,5 тис. осіб [16]. Однією з причин такої ситуації є трудова міграція населення України. За даними Держслужби зайнятості, на початку 2017 року за кордоном працювало близько 5 млн українців. У 2016 році було працевлаштовано за кордоном 79,2 тис. осіб (у 2015 році – 76,9 тис. осіб) [1]. Тому вищевказана проблема є актуальною і потребує подальшого дослідження причин трудової міграції та визначення напрямів ефективної державної міграційної політики з метою зменшення кількості трудових мігрантів і регулювання міграційних процесів в Україні.

Питання міграції робочої сили є об'єктом дослідження значної кількості науковців. Так, Л. Весельська аналізує взаємозв'язок трудової міграції і соціальної безпеки, пропонує напрями вдосконалення механізму державного регулювання міграції [3]; Ю. Гуменюк висвітлює методологічний та організаційний аспекти міжнародної трудової міграції [4]; О. Київець розглядає міжнародну трудову міграцію як вид міграції, що передбачає переміщення робочої сили на тимчасовий час з подальшим поверненням назад [6]; І. Ковалик визначає причини, наслідки та тенденції розвитку міжнародної міграції робочої сили в Україні [7]; О. Малиновська аналізує соціальні наслідки трудової міграції [8]; І. Хлівна розглядає вплив міжнародної трудової міграції та її фінансово-економічні наслідки у вигляді міжнародних грошових переказів робітників мігрантів [15] та інші.

Розрізняють два види трудової міграції – зовнішню й внутрішню. Під внутрішньою трудовою міграцією розуміють здійснення переміщення особою в межах країни з метою поліпшення рівня життя за рахунок можливості підвищення своїх доходів. На загальну кількість населення країни даний процес не впливає, на відміну від зовнішньої трудової міграції. Відповідно до Закону України «Про зовнішню трудову міграцію», трудова міграція – це переміщення громадян України, пов'язане з перетином державного кордону з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування [9].

До основних причин зовнішньої міграції трудових ресурсів належать:

- високий рівень безробіття (ринок праці в Україні досить незбалансований: якщо у 2013 році рівень безробітних коливався в межах від 7,7 % – до 8,6 %, то у 2016 році – від 9,7 % – до 10,3 % [10];

- різниця у розмірах заробітної плати країн (з січня 2017 року мінімальна заробітна плата українців складає 3200 грн., а у Польщі – 2000 злотих, що на сьогоднішній день становить більш ніж 14 500 грн. [13];

- низький рівень реальних доходів населення (різниця реального та номінального ВВП за II квартал 2017 року становила – 13,6 % [2];

- рівень економічного розвитку країн (в Україні у 2014 році спостерігався спад ВВП у доларовому еквіваленті на 28,1 %, у 2015 році – на 31,3 %, а в 2016 році – незначне зростання у 2,9 % [2];

- відсутність можливості працювати за фахом (у період з 2013 до 2016 року відбулися значні скорочення робочих місць у промисловості, особливо це стосується гірничорудної галузі, машинобудування та металургії у зв'язку зі спадом виробництва, закриттям підприємств і уповільненням технічного прогресу);

- скорочення певних галузей виробництва (пов'язано переважно з втратою зовнішніх ринків та відсутністю попиту в межах країни);

- нерівномірність нагромадження капіталу у різних галузях світового господарства.

За останні роки до вищевказаних причин долучилися:

- антитерористична операція на сході України (за даними ООН, більш ніж 5 млн. осіб з початку 2015 року були вимушені змінити своє місце проживання унаслідок збройних конфліктів, політичних переслідувань та порушень прав людини, з них 4,2 млн. осіб були зареєстровані як внутрішньо переміщені особи, 839 тис. осіб були переміщені за межі своєї країни [11];

- втрата Автономної республіки Крим як джерела прибутку;

- політична та економічна нестабільність в межах країни;

- поглиблення регіонального та світового поділу праці між національними господарствами;

- підвищення попиту країн-сусідів на трудові ресурси;

- зростання попиту на інтелектуальну робочу силу;

- стрімкий розвиток сучасних засобів зв'язку, комунікацій та транспорту.

Найбільшими потоки трудових міграцій були до США (3,5 тис. осіб), Грецію (5,8 тис. осіб), Велику Британію (8,7 тис. осіб), Німеччину (8,8 тис. осіб), Польщу (9,5 тис. осіб), на Кіпр (17,6 тис. осіб). Багато мігрантів працюють у Німеччині, Чехії та Італії в основному на будівництві та сільськогосподарських роботах, 18 % доглядають за дітьми, людьми похилого віку або працюють домогосподарками. Із загальної чисельності працюючих за кордоном 93 % складають чоловіки. Більше двох третин трудових мігрантів мають вік понад 30 років. Дві третини уклали контракти на термін до 6 місяців, майже третину – до 1 року, і менше 1 % – понад 1 рік. Більше половини трудових мігрантів мали повну вищу освіту, третину – професійно-технічну освіту [1].

Зовнішня трудова міграція має як позитивні так і негативні наслідки.

До позитивних аспектів трудової міграції слід віднести:

- покращення можливостей утримувати дітей, розширення доступу до якісного медичного обслуговування й відпочинку внаслідок «міграційних» заробітків. За дослідженням Міжнародної організації з міграції (МОМ) обсяг коштів, що українські трудові мігранти переказують додому,

перевищує усі інвестиції іноземних компаній та допомогу міжнародних донорів взятих разом [14];

- зниження напруження на ринку праці через виїзд частини працездатного населення внаслідок трудової міграції (за даними Державної служби зайнятості України станом на 1.09.2017 року, у порівнянні з відповідною датою 2016 року, кількість безробітних скоротилася на 12 %) [5];

- розвиток підприємництва та створення умов щодо створення нових робочих місць колишніми трудовими мігрантами, які заробили достатні кошти для відкриття власної справи. У середньому, домогосподарство з довгостроковими трудовими мігрантами отримало близько 4 348 дол США у вигляді переказів у 2014 році. Для більшості домогосподарств з мігрантами, грошові перекази становлять основне джерело доходу. На відміну від інших країн, споживання становить лише 40 %, а 42 % відкладаються як заощадження [14];

- формування учасниками трудової міграції ринкової свідомості, європейського підходу до ведення бізнесу, цінностей та норм цивілізованого суспільства, в тому числі, нетерпимість до корупції.

Основними негативними наслідками зовнішньої трудової міграції є:

- зміна кількості населення в наслідок переходу від тимчасового виїзду за кордон до міграції на постійне місце проживання;

- послаблення сімейних зв'язків, несталість шлюбів, поширення соціального сирітства, що негативно впливає на народжуваність, розвиток сім'ї й на демографічну ситуацію в країні в цілому;

- погіршення стану здоров'я трудових мігрантів внаслідок виснажливої праці та некомфортних умов перебування за кордоном;

- зниження кваліфікації працівників внаслідок зайняття за кордоном низькокваліфікованою роботою;

- загроза нівелювання соціальної значимості зайнятості в Україні через формування у молоді стійкого стереотипу, згідно якого досягти пристойного рівня життя можна лише завдяки трудовим поїздкам за кордон;

- переважно нелегальний статус мігрантів, що ускладнює соціальний захист цих осіб.

Кабінет Міністрів України 12 липня 2017 року схвалив Стратегію державної міграційної політики до 2025 року, яка передбачає розвиток легального тимчасового працевлаштування за кордоном, захист прав українців, котрі проживають і працюють за кордоном шляхом укладення двосторонніх договорів, надання якісних послуг консульськими установами та створення умов для повернення та успішної реінтеграції мігрантів. Але цих дій недостатньо.

Україні вкрай необхідно зберегти свій людський та науково-освітній потенціал. До заходів держави з метою скорочення трудової міграції в Україні можна віднести: створення сприятливих умов в країні для ведення бізнесу та можливості повної реалізації; розвиток внутрішньої міграції громадян для задоволення потреб ринку праці України та як альтернативи виїзду за кордон; заохочення повернення емігрантів на батьківщину; захист прав громадян, що працюють за кордоном; регулювання імміграції, заохочуючи приїзд більш освічених та кваліфікованих іммігрантів.

Отже, ситуація щодо стану трудової міграції в Україні зумовлює проведення конструктивної та послідовної як економічної, так і міграційної політики, що передбачає динамічне нарощування економічного потенціалу, здійснення обґрунтованої регіональної політики, регулювання відтоку й захист прав трудових мігрантів за кордоном. Державна міграційна політика повинна відповідати стратегії соціально-економічного розвитку країни й бути направлена на створення привабливого інвестиційного клімату, нових робочих місць, випуск конкурентоспроможної продукції, що користується попитом на внутрішньому й зовнішньому ринках; відновлення довіри до влади; ефективне використання людського потенціалу; забезпечення високих стандартів життя.

Напрями міграційної політики повинні враховувати світові тенденції, що сприятиме інтеграції України в європейську і світову спільноту не в якості донора висококваліфікованої й реципієнта малокваліфікованої робочої сили, а як незалежної, прогресивної та цивілізованої держави.

Список використаних джерел

1. Аналітична записка Державної служби зайнятості України «Кількість громадян України, працевлаштованих за кордоном, суб'єктами господарювання, що мають ліцензію з посередництва у працевлаштуванні за кордоном». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=396808>.
2. Валовий внутрішній продукт України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
3. Весельська Л. А. Трудова міграція і соціальна безпека: аналіз наслідків та перспектив у контексті українських реалій / Л. А. Весельська // Економіка та держава. – 2011. – № 4. – С. 111–116.

4. Гуменюк Ю. П. Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти : монографія / Ю. П. Гуменюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 619 с.
5. Кількість безробітних станом на 1 вересня скоротилася на 12 % у порівнянні з відповідною датою 2016 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=432816&cat_id=364661.
6. Київець О. Міжнародно-правовий статус трудових мігрантів // Дзеркало тижня, 2-8 березня. – 2010. – № 5 (567). – С. 26-27.
7. Ковалик І. І. Причини та наслідки міжнародної міграції робочої сили для України / І. І. Ковалик // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2011. – Т. 2. – 278 с.
8. Малиновська О. А. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування / О. А. Малиновська. – К. : НІСД, 2011. – 40 с.
9. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05 листопада 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 49-50. – Ст. 463.
10. Рівень безробіття в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/people/unemploy.php?2016>.
11. Солодько А., Фітисова А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cedos.org.ua/uk/3/248>.
12. Трудова міграція з України до ЄС: макроекономічний вимір [Текст] : монографія / М. М. Відякіна, Р. Д. Стаканов; Ін-т міжнар. відносин, Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К. : ДКС, 2011. – С. 162-179.
13. У Польщі зросла мінімальна зарплата. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vsetutpl.com/u-polschi-zrosla-minimalna-zarplata>.
14. Українці за кордоном – найбільші інвестори в українську економіку, підтверджують результати дослідження, виконаного в рамках проекту МОМ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iom.org.ua/ua/ukrayinci-za-kordonom-naybilshi-investory-v-ukrayinsku-ekonomiku-pidtvverdzhuyut-rezultaty>.
15. Хлівна І. В. Фінансово-економічні характеристики і тенденції міждержавної трудової міграції / І. В. Хлівна // Економіка та держава – К. : – 2013. – № 3. – С. 21-23.
16. Чисельність населення (за оцінкою) на 1 липня 2017 року та середня чисельність у січні-червні 2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/news/op_popul.asp.

Щербак І.М.

студентка гр. ОА-17д

Східноукраїнський національний університет імені В. Даля, м. Сєвєродонецьк

Науковий керівник: Ключ Ю.І.,

к.е.н., доцент, зав. кафедри обліку і оподаткування

ЕТАПИ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРНОЮ ТРАНСФОРМАЦІЄЮ

Досліджено етапи розробки стратегії управління структурною трансформацією в рамках моделі управління та визначено напрями її удосконалення.

Ключові слова: стратегія, система, інновації, зрушення, структура.

При розробці стратегії управління структурною трансформацією в рамках моделі управління необхідно виділити ключові її етапи і сформувати послідовність дій по створенню та реалізації.

Першим етапом вважають стратегічний аналіз характеру та спрямованості інноваційної діяльності, збалансованості інноваційного розвитку підсистем машинобудівного комплексу та ідентифікації моделі управління інноваційними структурними зрушеннями [2]. Мета аналізу – виявлення гармонійності складових інноваційного розвитку, визначення пріоритетів управління структурними зрушеннями в умовах інноваційної економіки, динаміки і напрямків інноваційного розвитку цього управління. А так само визначення початкового рівня структурної живучості самого комплексу і його провідних підприємств.

У цьому зв'язку необхідно визначити однорідність розвитку комплексу.

Це виявляється на основі якісного аналізу впливу стану структурної живучості підсистем комплексу на характер змін у ньому. У випадку, якщо розвиток всіх складових однорідний, то можна говорити про гармонійність моделі управління інноваційними структурними зрушеннями. Якщо сильно виділяється вплив тільки однієї складової – про односпрямованість моделі управління, якщо декількох складових – полінаправленість моделі [1].

Так само в рамках даного етапу підходу необхідно визначити переважаючі джерела інноваційних ресурсів господарської системи, за допомогою яких буде здійснюватися стратегічне управління інноваційними структурними зрушеннями. Існує кілька можливих джерел цих ресурсів: результати власної інноваційної діяльності, залучені результати інноваційної діяльності сторонніх організацій (наприклад, технологічних парків).

Важливим моментом є визначення інноваційності самих структурних зрушень, які описано вище, що так само визначається на цьому етапі з метою вибору напрямку розвитку структури [2].

Другий етап передбачає проведення аналізу сильних і слабких сторін, оцінку можливостей і загроз функціонування і розвитку комплексу з погляду трансформації структури та визначення основних причин і напрямів впливу на структурні інноваційні промислові ризики в ході інноваційних структурних змін. У результаті перехресного аналізу матриці ситуаційного аналізу виділені чотири можливі стратегії [3]:

сильних внутрішніх сторін розвитку промислових підприємств для мінімізації структурних ризиків проти стратегічних можливостей оточення, тобто, спираючись на сильні сторони комплексу та використовуючи переваги зовнішніх можливостей максимізувати інноваційний розвиток структури для досягнення більш стійкого інноваційного розвитку виробничої системи;

слабких внутрішніх сторін розвитку комплексу для зміцнення його внутрішньої структури проти стратегічних можливостей оточення: використовуючи зовнішні можливості, створювати систему управління інноваційними структурними зрушеннями для позбавлення від слабкостей, внутрішніх структурних ризиків;

сильних внутрішніх сторін розвитку комплексу для мінімізації структурних ризиків і зміцнення ефективності розвитку проти стратегічних загроз оточення, тобто, спираючись на сильні сторони виробничої системи, керуючи виникаючими ризиками, компенсувати вплив зовнішніх загроз, викликаних зростанням невизначеності інноваційного розвитку;

слабких внутрішніх сторін розвитку виробничої системи проти стратегічних загроз оточення, тобто, по суті це оборонна стратегія, покликана одночасно мінімізувати стратегічні загрози і внутрішні слабкості, яка спрямована на управління виникаючими ризиками, а так само адаптація нової структури до невизначеності зовнішнього середовища в умовах інноваційної економіки. Це найбільш значуще і актуальне поле для промислових підприємств, оскільки всі фактори мають високу значимість і характеризують глибинні стратегічні проблеми його підсистем.

На даному етапі актуальним стає питання про вибір найбільш ефективних дій для комплексу інноваційних проектів у рамках формування стратегії управління інноваційними структурними зрушеннями.

Впровадження інноваційних проектів, зокрема на структуроутворюючих промислових підприємствах, викликає структурні зрушення в комплексі в цілому. Зовнішні фактори і наявність ресурсної обмеженості при впровадженні нововведень вимагають особливого підходу до оцінки розглянутих проектів в рамках діючих систем управління. Зокрема, комплексний підхід до аналізу інноваційних проектів, що викликають структурні обурення дозволяє оптимізувати процеси управління структурними змінами і чинниками виникнення безлічі інноваційних промислових ризиків, зниження загального рівня ентропії керованої системи, за допомогою вдосконалення структури управління з метою підвищення ефективності інноваційної діяльності організацій. Процес реорганізації управління при перебудові структури виробничо-господарської діяльності відбуваються в рамках обраних моделей управління і реалізуються в рамках стратегій інноваційного розвитку системи.

Необхідність трансформації управлінської системи обумовлена потребою в певних механізмах адаптації господарської системи до нової виникаючої структури, що часто веде до затягування процесу структурної трансформації і втрати ефективності. В умовах інноваційної економіки впровадження інновацій, супроводжуване структурною перебудовою, стає безперервним процесом, який вимагає від системи управління нових якостей, серед яких одним з основних стає структурна живучість, обумовлена, в першу чергу, адаптивністю системи управління до інноваційних промислових ризиків. Однак при реалізації структурних зрушень всередині самої системи управління в умовах інноваційної діяльності ентропія зростає в кілька разів більше, викликаючи в деяких випадках дезорієнтацію всієї системи.

Третій етап передбачає планування стратегії, яке включає в себе вибір альтернативних стратегій, здійснюваний за результатами оцінки ефективності систем управління структурною трансформацією в процесі інноваційного розвитку та ситуаційного аналізу (на основі досягнення максимального рівня ефективності інноваційної діяльності в існуючих умовах). Потім з них вибирається стратегія, що максимально відповідає ефективності інноваційної діяльності комплексу. Традиційний процес розробки стратегії являє собою вибір одного з прийнятних сценаріїв (на основі значення структурної живучості), складених в результаті проведеного аналізу

слабких і сильних сторін виробничої системи, а так само загроз і можливостей навколишнього середовища.

Четвертий етап – це послідовна і комплексна реалізація стратегії, що припускає адаптацію до стратегії, що в першу чергу формує комплекс підсистем, гармонізацію розвитку їх структур, тобто реалізацію в процесі стратегічного управління заходів щодо підвищення структурної живучості за рахунок комплексності розвитку. Адаптація підприємства до виробленої стратегії передбачає коригування інноваційного розвитку структури комплексу і його політики в галузі пріоритетів інноваційного розвитку. Реалізація стратегії включає в себе організаційні заходи щодо реалізації обраної стратегії, розробку проекту та плану, реструктуризацію, контроль, моніторинг аналітичного процесу та реалізацію рішень [4]. Оцінка і контроль виконання стратегії управління інноваційними структурними зрушеннями є завершальним і дуже важливим процесом стратегічного управління, оскільки забезпечує стійкий зв'язок між цілями досягнення ефективності інноваційного розвитку комплексу (рівнем інноваційної стійкості) і процесом їх досягнення (заходами з підвищення структурної живучості).

Список використаних джерел:

1. Ключ Ю. І. Впровадження ефективної системи управління інноваціями при переорієнтації промислового підприємства на інноваційний шлях розвитку / Ю. І. Ключ // Економіка і право. – 2016. – № 3(45). – С. 45–53.
2. Ключ Ю. І. Переорієнтація підприємства на інноваційний шлях розвитку із застосуванням корпоративного управління інноваціями / Ю. І. Ключ // Економіка, менеджмент та фінанси: аналіз тенденцій та перспектив розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 лист. 2015 р. – Київ: ГО "Київський економічний науковий центр", 2015. – С. 116–118.
3. Отенко В. І. Особливості інноваційного розвитку машинобудівних підприємств України / В. І. Отенко, Р. П. Громика // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 34–39.
4. Пелихов Е. Ф. Экономическая эффективность инноваций : научное издание / Е. Ф. Пелихов; Народ. укр. акад. – Х. : НУА, 2015. – 559 с.

Яцина В.С.

*магістр групи 552, спеціальність «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Есманов О.М.,
к.е.н., ст.викладач кафедри економіки та бізнесу*

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: BITCOIN

У тезах розглянуто поняття BITCOIN, перспективи розвитку цієї валюти, розвиток її в Україні.

Ключові слова: BITCOIN, валюта, гроші, курс, обмін.

Багато українців дізналися про стрімко набираєму популярність криптовалюти біткоіни лише після масштабної атаки вірусу Retya, найбільшійше вдарив саме по вітчизняним комп'ютерам. Цю віртуальну валюту вірус вимагав з постраждалих користувачів за відновлення зашифрованих файлів. Втім, виявилось, що для значної частини українців екзотична цифрова валюта вже досить добре відома, і вони не просто стежать за запаморочливим злетом курсу біткоіни на світових ринках, але навчилися його добувати, заробляти на скачках його курсу і оплачувати цією валютою покупки та послуги. Звернули увагу на криптовалюту і в державних органах України.

Нацбанк України почав діалог з Міністерством фінансів, Державної фіскальною службою, Державною службою фінансового моніторингу, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, а також з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, для вироблення спільної позиції щодо правового статусу Bitcoin і його регулювання. Остаточного визначити правовий статус криптовалюта в Україні обіцяють до кінця вересня. Таке рішення ухвалили учасники засідання Ради фінансової стабільності, що відбувся 31 серпня 2017 р.

Згідно з легендою, криптовалюта Bitcoin (від англ. Bit - одиниця інформації "біт" і coin - "монета") створив в 2009 р Сатоши Накамото (Satoshi Nakamoto), реальність особистості якого (або групи осіб) до сих пір під питанням. Назва Bitcoin також відноситься до програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом і тимчасової мережі, утвореної цією програмою. Сховищем коштів є файл гаманця, що зберігається на комп'ютері конкретного користувача. Bitcoin може бути відправлений будь-якому користувачеві мережі. Дані про переміщення грошових коштів

зберігаються в розподіленій базі даних. Неможливість розпоряджатися чужими грошовими коштами і витратити одні і ті ж засоби двічі забезпечується криптографічними методами.

Найцікавіше, що емісія біткоіни здійснюється комп'ютерами самих користувачів (даний процес отримав назву mining - буквально "видобуток"). Спеціальна програма Bitcoin здійснює обчислення, в процесі яких генеруються монети. Вихідний код цієї програми опублікований у відкритому вигляді, і будь-яка людина в усьому світі може запустити її у себе на комп'ютері і створити свій біткоіни (або хоча б його частину, мінімальна неподільна грошова одиниця в мережі біткоіни - Сатоши (Satoshi) дорівнює 0,00000001 btc). Швидкість генерації залежить від потужності комп'ютера (в основному - від продуктивності відеокарти). Емісія валюти програмно обмежена. Всього буде згенеровано 21 млн монет, після чого емісія автоматично припиниться, що, за задумом творців системи, виключає можливість інфляції і сприяє гарантованому зміцненню валюти протягом часу. Найбільш важлива відмінність біткоіни від всіх інших форм грошей - децентралізація. Принцип тимчасової мережі та відсутність адміністративного центру унеможливають державне регулювання і маніпуляції курсом шляхом зміни грошової маси.

Біткоіни - лише одна з численних криптовалют, що базуються на технології блокчейн, які пророкують велике майбутнє в багатьох галузях. Перше місце за поширеністю в світі займають біткоіни (Bitcoin), загальна вартість яких (ринкова капіталізація) 1. вересня 2017 р перевищила 80 млрд дол. Далі йдуть ефіріум (Ethereum), Ріплі (Ripple) і лайткоін (Litecoin). При цьому всього в списку дослідницької організації CoinMarketCap, що відстежує ринки криптовалюта, вже близько 1 тис. Найменувань криптовалют. Будучи децентралізованою базою даних, криптовалюта забезпечує безпеку і прозорість операцій і позбавляє від необхідності звертатися при здійсненні операцій до посередників, таким як банки або нотаріуси.

Біткоіни (як і інші криптовалюта) - це не просто модна віртуальна електронна валюта і спосіб її передачі, а й засіб для інвестицій. По суті, біткоіни став першою в світі віртуальною корпорацією, у якій немає власника, а біткоіни умовно можна прирівняти до акцій цієї віртуальної корпорації. Власниками цих акцій є абсолютно незалежні "Майнер", які добувають цю валюту, і будь-яка людина, що ризикнув купити біткоіни, з метою заробити або зберегти грошові кошти. Віртуальні корпорації біткоіни і інших криптовалют сьогодні ростуть як на дріжджах. Сукупна капіталізація ринку криптовалюта в квітні 2017 р перевищила 30 млрд дол., що стало грандіозною сенсацією, але вже через чотири місяці капіталізація встигла як мінімум два рази подвоїтися. Таке стрімке зростання пояснюється тим, що багато інвесторів стали вважати біткоіни і інші криптовалюта більш надійною можливістю зберегти свої кошти, ніж, наприклад, акції. І, до речі, не помилилися. Уже в минулому році біткоіни став одним з найбільш доходних активів світу, зміцнившись до долара більш ніж на 75%. У нинішньому 2017-го біткоіни і інші криптовалюта показують ще більш запаморочливий підйом. 2 вересня курс біткоіни встановив історичний максимум, на деякий час пробивши стелю в 5 тис. Дол. За одну віртуальну монету давали 5012 реальних американських доларів.

Сьогодні світ охопила криптолїхорадка. Причому найбільший ажітаж навколо криптовалюта відбувається в небагатих країнах, що розвиваються з низькими доходами населення, в тому числі і в Україні.

В Одесі на початку травня встановили перший в Україні криптомат - термінал для покупки і продажу біткоіни. Заявило про готовність проводити подібні криптомати і київське агентство KUNA Bitcoin Agency. У вересні перший криптомат встановлений і в столиці. За допомогою смартфона (після зчитування QR-коду) біткоіни можна купити на електронній біржі в онлайн-режимі. Приватні фірми зможуть купувати термінали і, уклавши договір з біржею, встановлювати їх в магазинах, ТРЦ і на вулицях.

Популярність криптовалюта в світі продовжує зростати. Це стосується не тільки біткоіни, але і альтернативних криптовалют: ефіру, ріппла, лайткоіна тощо. У кожній з цих віртуальних валют є свої переваги, наприклад: наявність "розумних контрактів" і цілої платформи для створення онлайн-сервісів у ефіру; швидке підтвердження транзакцій у лайткоіна; відсутність межі на обсяг емісії у піркоіна і т.п. Найчастіше курси альтернативних криптовалют показують навіть кращу динаміку в порівнянні з біткоіни. Головним поки залишається біткоіни. Його частка - близько 40% від сумарної капіталізації ринку криптовалюта, проте в минулому році цей показник становив 90%. Тобто монополія вже практично втрачено.

Криптовалюта активно використовують для розрахунків не тільки в Азії та Європі, але і в Південній Америці. Наприклад, у Венесуелі до цієї віртуальної валюти довіри більше, ніж до місцевого болівара, схильній до величезної девальвації. Популярність криптовалюта активно зростає, про це можна судити по зростанню обсягів торгів і запитів в Google. Багато хто вважає, що саме сьогодні на нього можна зробити ставку і виграти. Однак все далеко не так просто. Ринок криптовалюта знаходиться поки в стадії зародження, тому можливі непередбачувані ситуації. У тому числі і грандіозні обвали. Криптовалюта продовжують отримувати визнання в світі, вони вже

отримали статус платіжного засобу в Японії, на підході - Корея, Малайзія та Індія. В Японії запускати оплату біткоіни планує Recruit Lifestyle Co, а це

260 тис. роздрібних магазинів. Однак, наприклад, через зростання числа транзакцій з біткоіни значно зростає вартість комісій, та й час переказу коштів іноді займає близько доби, що ганебно велике для сучасної електронної валюти. Сьогодні кріптосообщество знаходиться в пошуках виходу з ситуації, що склалася.

Людам, які не є професіоналами в цій галузі, все ж краще поки утриматися від спроб заробити на криптовалюта. І на звичайній біржі недосвідчені обивателі часто втрачають всі свої заощадження. А криптовалюта - ще більш ризикований інструмент, без спеціальних знань і досвіду ймовірність розоритися занадто велика.

Криптовалюта сьогодні цінні не стільки як інструмент інвестицій, а як прообраз майбутнього. Біткоіни став першопрохідцем, який торував дорогу нової технології організації фінансів і економіки, незалежної від держав і корпорацій. Ефір вже є щось набагато більше - цілу платформу для створення децентралізованих онлайн-сервісів на базі цієї технології. Образно кажучи, біткоіни відкрив врата в новий світ, а нові, можливо ще тільки розробляються програмістами технології будуть освоювати, колонізувати цей новий, можливо більш вільний і надійний світ.

Секція 2. ІТ-інновації у глобалізованому світі

Авраменко Н.О.

студентка 433 групи, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

АНАЛІЗ ПЗ В ГАЛУЗІ ДИНАМІЧНОЇ ІНФОГРАФІКИ

У тезах розглянуте поняття «інфографіки». Показано вплив інфографіки на сприйняття користувачів. Розглянуто деякі програми для створення динамічної інфографіки, їх можливості та особливості.

Ключові слова: інфографіка, візуалізація, анімація, графічна подача інформації.

Технічний прогрес у сучасному світі почав набирати все більших обертів і для того, щоб аналізувати різних типів роботу та підбивати підсумки у зручному вигляді були створені таблиці, згодом втрутилося різноманіття графіків та діаграм. Але тепер ми маємо новий, цікавий спосіб, який дає змогу легко та швидко сприйняти ту чи іншу інформацію і його ми називаємо **інфографікою**. Окрім звичайної інфографіки є ще й **динамічна**, програмне забезпечення (ПЗ) до якої і буде проаналізовано у даній роботі.

Інфографіка – це свого роду візуалізація інформації (різних даних, фактів); метод подачі інформації, який дозволяє перевести словесну чи текстову інформацію в зорову. За метою стоїть покращення та зменшення часу сприйняття інформації, спрощення складного матеріалу, а також зацікавлення глядача.

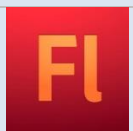

Виділяють такі чинники впливу інфографіки:

1. Більше 45% користувачів переходять за посиланням, якщо воно веде на інфографіку.
2. 30% користувачів поділяться інфографікою, навіть якщо вона не несе важливої інформації.

Інфографіка показує приховане, пояснює заплутане і адаптує незрозуміле. Створення інфографіки – це не тільки переклад того, що можна прочитати в те, що можна подивитися. Інфографіка включає в себе фільтр інформації, встановлення взаємозв'язку та ієрархії між елементами, поділ прикладів по відмінності, а також, організація їх таким чином, щоб увага акцентувалася на найголовнішому.

В даний час інфографіка все більше і більше набирає обертів, займаючи важливе місце в друкованих та інтернет ЗМІ. Вона допомагає зрозуміти значення інформаційного повідомлення і його зміст більш швидким і зрозумілим способом. Інфографіку використовують для презентації будь-якого типу інформації: освітньої, наукової, розважальної та ін.

Постає питання створення такого виду передачі інформації. З цього приводу розглянемо програми для динамічної інфографіки.

	Adobe After Effects – програма для редагування відео та динамічних зображень, а також застосування цифрових відео-ефектів та ін. Найчастіше використовується при створенні рекламних роликів, музичних кліпів, титрів для телевізійних та художніх відеороликів, при створенні інфографіки та анімації (для мережі та телебачення тощо).
	Adobe Flash – мультимедійна та програмна платформа, що використовується для авторської розробки векторної графіки, анімації, ігор тощо, які можна переглядати, програвати чи виконувати в Adobe Flash Player.
	Easelly – програма, що пропонує безліч безкоштовних шаблонів для створення інфографіки. Всі структурні елементи майбутньої інфографіки можна налаштувати і відредагувати на свій смак. У цьому сервісі є також бібліотека готових форм, стрілок, покажчиків і ліній для створення блок-схем, легке налаштування

	<p>колірних палітр і шрифтів. Також наявна можливість додавати власну графіку для оформлення.</p>
	<p>Infogram – безкоштовний інструмент для створення схем, графіків і карт з можливістю завантаження відео та фото для створення інтерактивної інфографіки.</p> <p>Всі дані для готової інфографіки вносяться в таблицю, що нагадує собою Excel. Їх можна редагувати в будь-який момент, а вбудований генератор автоматично оновить готову інфографіку. Після завершення всіх правок результат можна опублікувати на сайті Infogram, вбудувати код інфографіки в свій сайт або блог, а також поділитися посиланням із друзями за допомогою соціальних мереж.</p>
	<p>PowToon – безкоштовний онлайн додаток для створення динамічної інфографіки. У програмі передбачено кілька варіантів анімації тексту. Бібліотека анімованих зображень неймовірно велика: моделі різних чоловічків в векторній графіці і безліч елементів інфографіки. А більш складні зображення можна придбати за оплату підписки.</p>
	<p>GoAnimate – цікава онлайн - програма зі створення презентацій, інфографіки та анімаційних відео-роликів з широкими можливостями. Програма має безкоштовну версію з обмеженими можливостями.</p> <p>У GoAnimate представлені дуже різноманітні шаблони презентацій, в яких є велика кількість анімованих зображень. Частина зображень можна навіть коректувати.</p> <p>Готову інфографіку можна скачати або викласти на Youtube.</p>
	<p>Moovly – це програма для розробки мультимедійних презентацій та інфографіки. Безкоштовне використання сервісу дозволяє створювати анімовані презентації з роздільною здатністю 480, тривалістю до 10 хвилин, з обмеженою кількістю стилів оформлення.</p> <p>У безкоштовній версії програми є велика кількість анімованих картинок і елементів інфографіки. Для кожного елемента можна вибрати від 10 різних варіантів анімації. Створені відео експортуються на Youtube або Facebook і завантажити в форматі відео або flash.</p>
	<p>Сервіс Sparkol VideoScribe – дозволяє створювати відеоролики з ефектом малювання сюжету від руки. Це ідеальне рішення для створення динамічної інфографіки.</p> <p>У програмі передбачена велика бібліотека анімованих зображень і картинок на різні тематики. По кожній картинці можна подивитися коротке відео – превью про те, як вона буде намальована в кадрі вашої презентації.</p> <p>У створену презентацію є можливість додати аудіо-супровід і записати голос за кадром. Презентація може бути експортована в відео-формат.</p>

Можливості цих та інших аналогічних програм допоможуть створити яскраву та цікаву презентацію будь-якого змісту та складності матеріалу, що гарно запам'ятається, а головне, що такий спосіб представлення значно економить час.

Список використаних джерел

1. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
2. Безуглий Д. С. Технології візуалізації навчального матеріалу у фаховій підготовці сучасного вчителя / Д. С. Безуглий // Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки : наук. журн. – Черкаси: Черкаський національний університет, 2016. – № 11. – С. 48-52.
3. Велиджанашвили А. З. Мультимедийный технологии – современная образовательная среда. Education Science and Psychology : Georgian Electronic Scientific J. - 2003. - Вып. 1. 66 -83с
4. Марк Смикиклас Инфографика. Коммуникация и влияние при помощи изображений. - СПб.: Питер, 2014. - 152 с.

5. Семеніхіна О. Професійна готовність використовувати засоби комп'ютерної візуалізації у роботі вчителя: теоретичний аспект / О. Семеніхіна, А. Юрченко // Наукові записки. – Випуск 11. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 4. – Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017 – С. 43-46.
6. Семеніхіна О., Юрченко А. Уміння візуалізувати навчальний матеріал засобами мультимедіа як фахова компетентність учителя // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла». – Випуск 33. – 2014. – С. 176-179.
7. Шамо́ня В.Г. Про комп'ютерну графіку як інструмент навчання і професійної діяльності вчителя / В.Г. Шамо́ня, О.М. Удовиченко, А.О. Юрченко // Наукові доповіді викладачів фізико-математичного факультету. – Суми : Вид-во фізико-математичного факультету СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. – Випуск 2.–С.48-52.
8. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Батюк І. М., Бесєдін І. О.

*студенти групи 443, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Омеляненко В.А.,
к.е.н., ст. викл. кафедри економіки та бізнесу*

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

*Стаття присвячена аналізу впливу інформаційних технологій на розвиток економіки. Визначено основні проблеми розвитку ІТ-галузі як драйвера економічного зростання в Україні.
Ключові слова: інформаційні технології, економічний розвиток, інновації, стратегія.*

На сучасному етапі розвитку суспільства можна помітити стрімкий розвиток інноваційних технологій, які охоплюють майже всі сфери людської діяльності. Створюються нові можливості для збільшення продуктивності всього виробництва, змінюються принципи та робота багатьох підприємств, навчальних закладів, цілих держав. Саме завдяки інноваційним технологіям забезпечується перехід від екстенсивного до інтенсивного розвитку, відбуваються значні зміни в розподілі праці, технологіях управління.

Знання та інформація синтезують нові, більш глибокі та конкретизовані уміння та інновації в певній області. Межі цих знань, їх вплив на стрімкий розвиток суспільства зростають в часі з надзвичайно високою швидкістю. Саме це і обумовлює необхідність розробки людиною нових способів і засобів поширення та використання інноваційних технологій з метою подальшого розвитку суспільства.

Розвиток інноваційних технологій відкриває економіці держави шлях до наступного кроку в розвитку, оскільки ІТ-ринок є рушійним інструментом для здійснення світового економічного прогресу внаслідок таких особливостей:

- інтернаціональність – завдяки інформаційно-комунікаційній природі;
- привабливість для інвесторів – завдяки швидкому росту прибутку та гарантованій самоокупності;
- наукоємність – під час розвитку інноваційних технологій широко розкривається весь науковий потенціал країни. Варто зазначити що за рахунок розвитку та реалізації наукового потенціалу підвищується загальний рівень інформаційної безпеки та економічної стабільності країни.

Сьогодні розвитку інноваційних технологій приділяють багато уваги провідні держави всього світу. Проте частка України на глобальному ринку інноваційних технологій є надзвичайно малою, а рівень розвитку інфраструктури в цій галузі значно нижчий ніж в розвинених країнах світу. Особливу цікавість викликають іноземні держави, що за останні роки змогли здійснити «прорив» в галузі інноваційних технологій.

Досвід деяких держав свідчить, що під час національної інформатизації проблему забезпечення широкого використання інноваційних технологій у певних областях життєдіяльності суспільства потрібно ставити поряд з іншими важливими проблемами, такими як формування інноваційних комунікацій, подолання матеріальної незабезпеченості населення через розвиток нових форм зайнятості, підвищення рівня медичного обслуговування, збереження навколишнього

середовища тощо.

Розвиток інформаційних технологій в Україні на державному рівні є необхідністю, проте вже розроблені плани та концепції розвитку інноваційних технологій відрізняються узагальнюючим характером, в першу чергу не розроблено конкретного алгоритму виконання дій для зниження відставання нашої країни в сфері інноваційних технологій від розвинених країн.

В країнах з високим рівнем розвитку інноваційних технологій більш широко використовують різні структури інновацій – технопарки, території пріоритетного розвитку, промислові зони, технополіси та багато іншого (Силіконова долина в США, Софія Антиполіс у Франції, технопарк Бангалор в Індії, технологічний центр «Нокія-Ленд» у Фінляндії, Херцелія в Ізраїлі).

Відповідно до оцінок звіту «Світові інноваційні технології» Всесвітнього економічного форуму в Україні ряд проблем розвитку ІТ-галузі. Для ліквідації негативного для країни «відтоку мізків» та діяльності спеціалістів на тіншовому ІТ-ринку потрібно усвідомити і усунути причини цих явищ. Для успішного створення інфраструктури і створення «силіконової долини» є важливою матеріальна мотивація спеціалістів та можливості розвитку старт-апів.

На сьогоднішній день найперспективнішим сектором ринку ІТ є програмне забезпечення, а саме цей сектор менш підпадає на негативний вплив кризових тенденцій. Найкращим ефективним застосуванням кваліфікованої робочої сили і водночас зростанню національної економіки можна вважати розвиток аутсорсингу програмного забезпечення в Україні.

Можна зробити висновки про те, що країни з добре розвинутою сферою інноваційних технологій мають «значно вищий» рівень життя в порівнянні з іншими державами. Також помітна тенденція значного покращення економічної інфраструктури держав з розвитком інформаційних технологій, що свідчить про їх позитивний вплив на розвиток економіки.

Список використаних джерел

1. Абросимов А. Г. Теория экономических информационных систем. – М.: Академия, 2011. – 160 с.
2. Сызько А. И. Экономическая информатика: Введение в экономический анализ информационных систем. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 498 с.
3. Коротков А. В. Интегрированные информационные системы в российском бизнесе. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 458 с.
4. Топорец А. Ю. Экономические информационные технологии. – М.: Учебная литература, 2011. – 402 с.
5. Лихтенштейн В. К. Информационные технологии в бизнесе. – М.: Финансы и статистика, 2010. – 440 с.

Бондар М.

*студент 433 групи, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

ВІРТУАЛЬНІ ТУРИ ТА ЦИФРОВІ ПАНОРАМИ

У тезах розглянуто аналіз термінів «віртуальний тур», «цифрова панорама», «панорамна фотографія», «сферична панорама». Представлено приклади програмного забезпечення для створення та редагування цифрових панорам.

Ключові слова: інтернет-технології, панорамна фотографія, віртуальний тур, цифрова панорама.

На сьогоднішній день дуже активно увійшли у віртуальне життя кожного освітянина так звані віртуальні тури, екскурсії тощо. Вони представляють з себе набір цифрових панорам. Такі панорами вже давно з'явилися на google картах, почали з'являтися сервіси по створенню віртуальних турів такі як 3D panoramas (<http://3dzoom.com.ua/ru/panoramas>), Panotop (<http://panotop.net/>), Open-ua (<http://open-ua.com>), Аерофотопанорами та Віртуальні Тури Навколо світу (<http://www.airpano.ru/>) та ін.

Віртуальний тур – це один з найефективніших і сучасних способів візуалізації навколишнього середовища, що дозволяє особливим чином показати людям все, що знаходиться навколо з максимальною деталізацією та зручністю. Віртуальний тур так само часто можна назвати онлайн-тур (On-line тур) або 3D тур [12]. Це найкращий «ефект присутності» – яскраві, запам'ятовуючі зорові образи та деталі інтер'єрів та екстер'єрів (наприклад, найчастіше

розробляють віртуальні тури для готелів, кафе, ресторанів, спортивних залів, музеїв, торгових та розважальних комплексів, парків та просто красивих місць). Елементами віртуального туру є сферичні панорами, з'єднані між собою точками переходу.

Іншими словами, *віртуальний тур* є загальним визначенням для декількох об'єднаних сферичних панорам, між якими в процесі перегляду можна віртуально "переміщатися" (рис. 1). Віртуальні тури можна доповнити різними інтерактивними елементами: впливаючі інформаційні вікна, фотографії, пояснюючі написи, анімовані елементи, звукові ефекти, фонове музичне оформлення, всілякі графічні клавیشі управління та ін.

Рис. 1. Схема віртуального туру

Зазвичай, більшість людей змішує поняття «3d панорама», «панорамна фотографія», «сферична панорама», «цифрова панорама» ототожнюючи їх саме з віртуальними цифровими панорамами.

Проаналізуємо ці поняття.

Панорамна фотографія – узагальнена назва окремого жанру фотографії, пов'язаного зі зйомкою панорам [6]. Вони збираються з декількох фотографій, знятих спеціальним об'єктивом і об'єднаних за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення в одне зображення (рис. 2), що створює враження присутності в центрі віртуальної 3d-панорами.

Узагальненому змісті до цього жанру фотографії відносяться [5]:

- Зображення, отримані шляхом технології складання з окремих кадрів (рис. 1).
- Фотографії з великим кутом огляду, що перевищує можливості звичайних об'єктивів, а найчастіше й більше 180 градусів.
- Звичайні фотографії «широкого» формату, зі співвідношенням сторін 1:2, 1:3 і більше.

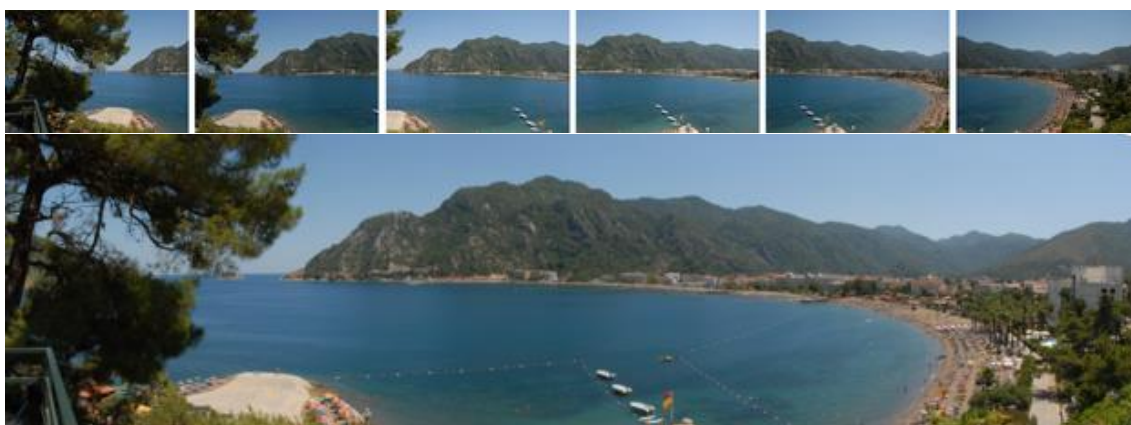

Рис. 2. Панорамна фотографія, складена накладанням окремих фотографій

Цифрові панорами – це узагальнююче поняття, що об'єднує в собі як панорамні фотографії так і 3d панорами. У залежності від області застосування цифрові панорами можуть бути планарними і віртуальними.

Планарна панорама проектується на площину і може бути цілком відтворена на папері або моніторі.

Віртуальна панорама (3d панорама) призначена для показу на комп'ютері за допомогою спеціального програмного забезпечення, що створює 3d ефект і дозволяє «крутити головою», дивлячись в різні боки відзнятого простору. Такі панорами можуть бути *сферичними* (рис. 3) – покривають 360 × 180 градусів і дозволяють глядачеві дивитися не тільки вліво-вправо, але і під ноги і над головою і *циліндричними* (рис. 4) – можна дивитися тільки вліво-вправо. Для віртуальних

турів та екскурсій найчастіше використовують сферичний тип панорам.

Рис. 3. Сферична 3d панорама

Рис. 4. Циліндрична 3d панорама

Основним способом демонстрації сферичних панорам і віртуальних турів є візуалізація на основі технологій Flash (найпоширеніший) та HTML5 разом з JavaScript (для тих пристроїв, які не підтримують Flash). При використанні обох способів одночасно, гарантована робота віртуальних турів практично на будь-якому пристрої, в тому числі і на більшості мобільних пристроїв і планшетів [12].

Узагальнюючи усі вищезазначені поняття ми розділяємо їх на дві групи –панорамні фотографії та цифрові 3d панорами.

Звичайні панорамні фотографії можна отримати за допомогою фотоапарата з великим кутом огляду, також більшість сучасних смартфонів та планшетів мають функцію знімання панорами. Але можна створити такі фото за допомогою спеціального ПЗ. Яскравими представниками таких програм для «склеювання» декілька звичайних фотографій в одну панорамну є: Adobe Photoshop, Autopano Giga, Microsoft Image Composite Editor, Hugin, PTGui, Panorama Tools, Autodesk Realviz Stitcher, PTAssembler, PTStitcher NG тощо [1;7].

Якщо говорити про цифрові 3d панорами, то виділяють такі ПЗ для їх створення: Pano2VR, KR pano, Panotour Pro, Flashpanoramas, Panosalado та інші [1;7].

Погружаючись у віртуальні тури та цифрові 3d панорами можна зробити висновок, що за цими технологіями майбутнє екскурсій та представлення різних закладів. Авжеж такі віртуальні тури не замінять реальних відвідувань пам'яток, але дозволять з мінімальними затратами подорожувати не тільки Україною, а і світом не виходячи із свого дому. Тому вважаємо, що використання знань з створення панорам у своїй діяльності є доцільним і буде дуже цікавим для сучасної молоді.

Список використаних джерел

1. 6 бесплатных онлайн-инструментов для создания фотопанорам [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://newreporter.org/2016/06/09/6-onlajn-instrumentov-dlya-sozdaniya-fotopanoram/>
2. Безуглий Д. С. Візуалізація як сучасна стратегія навчання // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 1 (2). – С. 5-11.
3. Безуглий Д. С. Прийоми візуального подання навчальної інформації // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 2 (3). – С. 7-15.
4. Безуглий Д. С. Технології візуалізації навчального матеріалу у фаховій підготовці сучасного вчителя / Д. С. Безуглий // Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки : наук. журн. – Черкаси: Черкаський національний університет, 2016. – № 11. – С. 48-52.
5. Панорамна фотографія [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія Вікіпедія – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Панорамна_фотографія
6. Панорамна фотографія [Електронний ресурс] // Вінницька студія веб-дизайну «Pano360» – Режим доступу до ресурсу: <http://pano360.in.ua/glossary/3-panoramna-fotografiya>
7. Программы для просмотра и склейки панорамных изображений, обработки фотографий, создания 3d панорам и создания виртуальных туров [Електронний ресурс]– Режим доступу до ресурсу: <http://3dpano.pindora.com/download.html>
8. Холівенкова О. Створення віртуального 3D-туру за допомогою сферичних панорам на прикладі студмістечка НУВГП / О. С. Холівенкова. // Студентський вісник національного університету водного господарства та природокористування. – 2016. – №1. – С. 86–88.
9. Юрченко А. Про особливості створення інтерактивних додатків з використанням flash /Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК-2013), м. Суми, 5-6 грудня 2013 р. – Суми : ВВП «Мрія», 2013. – Том 1. – С.189-190.
10. Юрченко А., Удовиченко О. З досвіду створення електронного підручника як засобу підтримки навчального процесу / Удовиченко О., Юрченко А. // Фізико-математична освіта. Науковий

журнал. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – № 1 (2). – С. 27-32.

Бражник І.

*студент 433 групи, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Юрченко А.О.
викладач кафедри інформатики*

КОМП'ЮТЕРНА АНІМАЦІЯ ЯК ТРЕНД СУЧАСНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ

У тезах розглядається поняття комп'ютерної анімації. Показані основні сфери застосування такої анімації. Виділено основні типи анімації та ПЗ для їх створення.

Ключові слова: комп'ютерна анімація, flash, візуалізація, навчальний процес, інтерактивні додатки.

Комп'ютерна анімація – мистецтво створення рухомих зображень, за допомогою комп'ютерів. Є підрозділом комп'ютерної графіки та анімації. На відміну від більш загального поняття «графіка CGI», що відноситься як до нерухомих, так і до рухомих зображень, комп'ютерна анімація має на увазі тільки рухомі. На сьогодні отримала широке застосування як в області розваг, так і у виробничій, науковій та діловій сферах [5]. Будучи похідною від комп'ютерної графіки, анімація успадковує ті ж способи створення зображень, що і векторна графіка, растрова графіка, фрактальна графіка та тривимірна графіка (3D).

Анімація – це відтворення руху шляхом відображення послідовності малюнків-кадрів із частотою, при якій забезпечується цілісне зорове сприйняття образів [1].

Можна виділити основні сфери застосування комп'ютерної анімації:

Анімовані елементи оформлення сайтів [12; 18] для залучення уваги відвідувачів, використання програмної анімації в рекламних банерах.

Анімовані елементи користувацького інтерфейсу [2] (динамічні курсори, кнопки і т. д.). За допомогою програмної анімації можна створювати цікаві ефекти реагування на дії користувача. Такі елементи керування можуть реагувати більш вибірково на дії користувача, наприклад, відслідковуючи напрями руху курсора миші або частоту натискань її кнопки.

Елементи анімаційних фільмів. Можливо застосування програмної анімації разом зі звичайною, "ручною" анімацією. Програмна анімація гарна для створення циклічних фонових процесів. На відміну від звичайних циклів анімації, створених вручну, можна одержати більш складний і неповторний рух, а також більш цікаві варіанти руху залежно від дій користувача.

Ілюстрації різних процесів для навчальних програм. Програмна анімація цікава для ілюстрації деяких фізичних процесів і для побудови графіків математичних залежностей, діаграм у формах голосування [10; 11; 14; 16-17; 19].

Ігри. Ускладнення поведінки об'єктів і персонажів у грі залежно від подій, що відбуваються, і введення випадкових складових дозволяє створювати більш цікаві ігри [20].

Одним із потужних програмних продуктів, призначеним для створення комп'ютерної анімації, є Adobe Flash. Цей інструментальний засіб одержав всесвітнє поширення в основному завдяки вдалому сполученню інструментів як для "ручної" анімації за допомогою комп'ютера, так і для програмної анімації, з використанням спеціально вбудованої мови програмування Action Script.

Розробка та використання комп'ютерної анімації розглядається у роботах [6-9; 13; 15]

Комп'ютерну анімацію можна розділити на два основних типи:

1) анімація, створена з використанням підходів, які застосовуються у звичайній анімації, але отримана завдяки комп'ютеру;

2) комп'ютер використовується не тільки для створення й відображення кадрів, але й для динамічної зміни властивостей об'єктів, програмним способом можна задавати поведінку об'єктів, їхню реакцію на зовнішні впливи, створювати сцени й управляти об'єктами на основі алгоритмічного підходу й т. д.

Об'єкти у комп'ютерній анімації можуть бути створені дизайнером на етапі проектування або згенеровані динамічно. Досить часто застосовується зміна координат об'єкта, його розміри, кут повороту, динамічні з прозорістю, що змінюється. Контроль за властивостями об'єктів і керування ними можуть здійснюватися з окремого кліпу. Але також розповсюджений підхід, коли об'єкт містить у собі всю необхідну функціональність, максимально незалежний у поведінці від інших об'єктів у кліпі й сам контролює своє поведіння.

Об'єкти, на яких будується програмна анімація, бувають як простими (окружності, відрізки, відрізки-крапки тощо), так і досить складними – це можуть бути, наприклад, кліпи з анімацією з декількома рівнями вкладеності [3].

У теперішній час існує таке велике різноманіття програмних засобів для створення комп'ютерної графіки, і кожен, хто вирішить займатись цією цікавою справою, завжди знайде всі необхідні інструменти для своєї праці. Також слід звернути увагу на те, що більшість сучасних пакетів, особливо це стосується пакетів та редакторів для поліграфічних процесів, дозволяють виконувати операції з різними типами графіки водночас, користуючись тільки одним пакетом.

Комп'ютерна анімація повністю або частково розраховується комп'ютером. Сюди можна включити такі її види:

- Симуляція фізичної взаємодії твердих тіл.
- Імітація руху систем частинок, рідин і газів.
- Імітація взаємодії м'яких тіл (тканини, волосся).
- Розрахунок руху ієрархічної структури зв'язків (скелета персонажа) під зовнішнім впливом (Ragdoll).
- Імітація автономного (самостійного) руху персонажа. Прикладом такої системи є програма Euphoria.

Перевага комп'ютерної анімації у зменшенні розміру вихідного файлу, недолік у навантаженні на процесор клієнта.

Незважаючи на недолік, комп'ютерні анімації як були актуальними так і залишаються такими в надалі. Їх продовжують використовувати як у ЗМІ, іграх, розважальних програмах так і в освіті та науці. Прикладом використання комп'ютерної анімації є візуалізація статистики світової науки у роботі [4].

Список використаних джерел

1. Комп'ютерна анімація : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" / О. С. Євсєєв. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 152 с.
2. Семеніхіна О. Професійна готовність використовувати засоби комп'ютерної візуалізації у роботі вчителя: теоретичний аспект / О. Семеніхіна, А. Юрченко // Наукові записки. – Випуск 11. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 4. – Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017 – С. 43-46.
3. Семеніхіна О., Юрченко А. Уміння візуалізувати навчальний матеріал засобами мультимедіа як фахова компетентність учителя // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла». – Випуск 33. – 2014. – С. 176-179.
4. Семеніхіна О., Юрченко А. Формування інформатичної компетентності вчителя математики і фізики на основі використання спеціалізованого програмного забезпечення / О. Семеніхіна, А. Юрченко // Наукові записки. – Випуск 8. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 3. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2015 – С. 52-57.
5. Шамоля В.Г. Про комп'ютерну графіку як інструмент навчання і професійної діяльності вчителя / В.Г. Шамоля, О.М. Удовиченко, А.О. Юрченко // Наукові доповіді викладачів фізико-математичного факультету. – Суми : Вид-во фізико-математичного факультету СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. – Випуск 2.–С.48-52.
6. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Бурлака М.

студентка групи І-6

Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна

*Науковий керівник: Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

АНАЛІЗ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК» У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У тезах розглянуто деякі основні підходи до тлумачення терміну «електронний підручник». Показано не однозначне визначення цього поняття у науково-педагогічній літературі.

Ключові слова: електронний підручник, освітні ресурси, електронний посібник, інформаційні

системи.

Разом із глобальною інформатизацією освіти широко розповсюдженим стало використання у навчальному процесі електронних підручників. Не зважаючи на таке стрімке впровадження їх у навчальний процес кожен педагог розуміє термін «електронний підручник» (ЕП) по різному. Таким чином це поняття на даний момент досить розпливчате. Перші ЕП були просто електронними версіями друкованих підручників. Підручники такого типу і зараз дуже широко поширені, хоча фахівці в цій області не вважають подібні видання ЕП.

З розвитком і вдосконаленням інформаційних технологій ЕП стали насичуватися мультимедійними компонентами, такими як звуковий супровід, анімація, відеофрагменти, а застосування гіпертексту додало їм такі важливі характеристики, як інтерактивність і нелінійність.

Аналіз науково-педагогічних джерел дозволяє виділити кілька основних підходів до трактування поняття ЕП.

У словнику з педагогіки Коджаспирових [6] ЕП трактується як підручник, який занесено в комп'ютер, але організовано за принципом гіпертексту. У тлумачному словнику термінів понятійного апарату інформатизації освіти наводиться таке означення: «ЕП – це інформаційна система (програмна реалізація) комплексного призначення, яка за допомогою єдиної комп'ютерної програми, без звертання до паперових носіїв інформації, забезпечує реалізацію дидактичних можливостей засобів інформаційно-комунікаційних технологій у всіх ланках дидактичного циклу процесу навчання».

Жалдак М.І., Лапінський В.В., Шут М.І. вважають, що для ЕП характерними є гіпертекстова структура навчального матеріалу, наявність системи управління з елементами штучного інтелекту, блоки самоконтролю, «розвинені» мультимедійні складові [4]. На думку Н.В. Кононець, ЕП є універсальним інтерактивним гіпермедійним методичним і дидактичним підручником, який містить широке коло питань з теми однієї дисципліни, викладених у компактній формі гіпертекстового середовища, і призначений для використання у навчальному процесі [7]. Балакіна О.М. визначає ЕП як електронну навчальну систему комплексного призначення, що забезпечує безперервність і повноту дидактичного циклу процесу навчання й надає можливість у діалоговому режимі, як правило, самостійно опанувати навчальний курс або його розділ за допомогою комп'ютера і будується за модульним принципом із відкритою архітектурою [2]. Захарова І.Г. вважає, що ЕП це – програмний комплекс з навчальними матеріалами та тестами з окремої дисципліни [5]. Гуркова О.М. говорить про ЕП як про комп'ютерний педагогічний програмний засіб, призначений, у першу чергу, для надання нової інформації, яка доповнює друкарські видання, слугує для групового, індивідуального або індивідуалізованого навчання й дозволяє контролювати отримані знання і уміння учнів [3].

На сторінках Вікіпедії можна зустріти такі визначення: ЕП – програмно-методичний комплекс, який дає можливість самостійно засвоїти навчальний курс або його певний розділ і об'єднує в собі властивості звичайного підручника, довідника, збірника задач і лабораторного практикуму. Він є не альтернативою, а доповненням до традиційних засобів навчання, і не замінює роботу студента з навчальною книжкою. ЕП – це електронне видання, що містить систематизовані дані наукового або прикладного характеру, подані у формі, зручній для навчання і викладання, у вигляді текстової, графічної, цифрової, мовної (звукової), музичної, фото-, відео- та іншої інформації або як сукупність таких форм подання інформації.

Також ЕП розуміють як сучасний засіб навчання у вигляді електронної книги, що значною мірою підвищує якість навчання, розвиває творчі здібності, інтуїтивне, образне мислення, сприяє вдосконаленню самостійних умінь і навичок, задовольняє вимогу раціональної економії часу. Нерідко ЕП трактують як:

- навчальне видання, що містить систематизований виклад навчальної дисципліни або її частини, що відповідає державному стандарту і навчальній програмі і офіційно затверджене як даний вид видання;
- електронне видання, яке частково заміняє або доповнює підручник і офіційно затверджене як даний вид видання;
- текст, представлений в електронній формі і забезпечений розгалуженою системою зв'язків, що дозволяє миттєво переходити від одного його фрагмента до іншого відповідно до деякої ієрархії фрагментів;
- комп'ютерний педагогічний програмний засіб, що призначений у першу чергу для подання нової інформації, яка доповнює друкарські видання, служить для індивідуального навчання, і дозволяє тестувати одержані знання чи вміння студента;
- освітній продукт, який відрізняється від традиційного підручника на друкованій основі лише тим, що переглянути його можна лише за допомогою комп'ютера чи електронної книги;
- засіб навчання, що представляє собою комп'ютерну програму, яка містить навчальний

матеріал і систему інтерактивних тестів;

- ресурс, що містить систематизовані навчальні матеріали у певній галузі знань, створення, поширення і використання якого можливе з допомогою сучасних інформаційних технологій;
- навчальна програмна система комплексного призначення, що забезпечує безперервність і повноту дидактичного циклу процесу навчання, що надає теоретичний матеріал, забезпечує тренувальну навчальну діяльність і контроль рівня знань, а також інформаційно-пошукову діяльність, математичне та імітаційне моделювання з комп'ютерною візуалізацією і сервісні функції за умови здійснення інтерактивного зворотного зв'язку.

Як можна бачити, на даний час існує безліч різних варіантів визначення поняття ЕП, але єдиної думки з цього питання і, відповідно, загальної класифікації немає. Але все більше педагогів використовують у своїй діяльності ЕП, так як вони сприяють засвоєнню великого за обсягом і досить складного матеріалу. Вважаємо доцільним визначення електронного підручника, що згадуються при описанні ЕП «Інформаційні системи» у [1-9].

Список використаних джерел

1. Semenikhina O. Electronic Textbook in the Context of Educational Trends and Modern Internet Technologies / O. Semenikhina, V. Shamonya, O. Udovychenko, A.Yurchenko // Zhurnal ministerstva narodnogo prosveshcheniya. – 2014. – Vol. (2), № 2. – P. 99–107.
2. Балыкина Е. Н. Подходы к проектированию компьютерных тестов учебных достижений по историческим дисциплинам / Е. Н. Балыкина // Информационное обеспечение исторического образования : сб. ст. – Вып. 3. – Минск; Гродно, 2003. – С. 67–75.
3. Гуркова О. М. Электронный учебник как эффективное средство для повышения качества образования [Электронный ресурс] / О. М. Гуркова // Проблемы современной аграрной науки : материалы междунар. заочн. научн. конф. – Режим доступа : <http://www.kgau.ru/img/konf>.
4. Кононець Н.В. Аспекти педагогічної майстерності викладача: розробка електронних підручників / Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – 2009. – № 6. – С. 202–210.
5. Семеніхіна О. Електронний підручник «Інформаційні системи» як затребуваний освітній ресурс у практиці сучасного вищого навчального закладу / О. Семеніхіна, О. Удовиченко, А. Юрченко // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – № 3 (51). – 2014. – С.15–22.
6. Удовиченко О., Юрченко А. З досвіду створення електронного підручника як засобу підтримки навчального процесу // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. - Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. - № 1 (2). - С. 27-32.

Жолудь А.В.

*студентка групи 443, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Омеляненко В.А.,
к.е.н., ст. викл. кафедри економіки та бізнесу*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ІТ-ПРОЕКТАМИ

У дослідженні розглянуто особливості впровадженні інформаційних технологій в сферу освіти на основі проектного підходу. Проаналізовано концептуальні основи освітніх ІТ-проектів.

Ключові слова: освіта, ІТ-проект, школа, інновації.

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій постало питання підвищення вимог до якості сучасної освіти кожної людини. До проблем якісної освіти можна віднести набуття знань та досвіду, а також успішне приєднання до сучасного інформаційного суспільства. Саме тому однією з актуальних проблем на сьогодні є управління освітніми ІТ-проектами.

Проект – це поєднання теорії та практики, постановка певного розумового завдання і практичне його виконання. Освітні проекти спрямовані на оволодіння різними способами творчої, дослідницької діяльності, духовне та професійне становлення особистості через активні дії й створення суб'єктом власної стратегії навчання [1]. Метод проекту в освіті – це інноваційна технологія навчання, в якій учні або студенти отримують компетенції в процесі цілеспрямованої, планової та виконаної взаємозв'язаної діяльності, яка реалізується при постійному моніторингу та завершується реальним практичним результатом – освітнім продуктом.

У 90-ті рр. ХХ ст., коли на теренах української педагогічної практики розширилася сфера застосування освітніх проектів, їх зв'язку з зовнішнім середовищем, окремими соціальними групами, а основний наголос в їх реалізації був зроблений на технічні нововведення, виникла потреба нового осмислення педагогічних проектів та способів управління ними [2].

Новітні розробки у сфері освіти та можливості сучасних інформаційних технологій дозволили сформувавши нове уявлення про інформаційну школу, яка пов'язана з диференціацією навчального процесу, вдосконаленням і поширенням нових освітніх практик, зі зміною змісту освіти та особистісно-орієнтованим підходом до навчання.

Прикладами успішних освітніх проектів є: проект «Європейські освітні ініціативи», освітній проект «LITS4kids», проект «ІТ-Освіта», проект «ІТ Експерт», проект «ІТ-школа Samsung» тощо. Виділимо деякі з цих проектів:

– проект «Європейські освітні ініціативи» спрямований на розвиток ІТ-освіти та інтеграцію кращих світових практик у систему підготовки ІТ-фахівців. Мета проекту – забезпечити кожного бажаючого якісною сучасною освітою у сфері інформаційних технологій, допомогти ІТ-фахівцям бути конкурентоспроможними та гарантовано працевлаштованими [3];

– освітній проект «LITS4kids» – це абсолютно новий формат навчання, метою якого є професійна орієнтація дітей у сфері ІТ. LITS4kids – це проект Львівської ІТ школи (LITS), спрямований на всебічний розвиток дітей, де немає нудних уроків, об'ємних домашніх завдань, незацікавлених у своїй роботі викладачів та балової системи оцінювання [4];

– проект «ІТ-Освіта» створено з метою здійснення практичних кроків з підготовки кваліфікованих ІТ-фахівців, враховуючи світові тенденції щодо створення сучасних інноваційних середовищ. Метою проекту "ІТ-Освіта" є розробка нової моделі організації навчально-виховного процесу підготовки фахівців для потреб ІТ-індустрії України з наданням рекомендацій [5].

Впровадження інформаційних технологій у галузь освіти сприяє співпраці, вмінні працювати в команді, максимальній активізації навчальної діяльності учнів в різних навчальних предметах на різних рівнях навчання в навчальному процесі, виступає засобом підвищення мотивації учнів, сприяє розвитку навичок інформаційної діяльності, дослідницької та аналітичної роботи, розвиває творчий потенціал тощо.

Але не варто також забувати, що впровадження інформаційних технологій в сферу освіти на сьогодні ускладнено в основному тим, що викладачі, а також учні, стикаються з проблемою відмінності між старшим і молодшим поколіннями в ступені оперативності освоєння інформаційного простору. Крім того, студенти в своєму прагненні до вивчення комп'ютерних та інших технологій більше орієнтовані на розважальну складову інформаційного процесу, ніж навчальну, а вчителі через низький рівень технічних знань або надмірного консерватизму обмежено застосовують ІТ в навчальному процесі, ніж для підкріплення навчального матеріалу і його візуалізації.

Отже, впровадження та управління освітніми ІТ-проектами сприяє розвитку інформаційних компетенцій учнів та студентів, розвитку критичного мислення, активізації навчальної діяльності, розвитку лідерських якостей та вміння працювати в команді тощо.

Список використаних джерел

1. Карбованець О. Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irmk.org.ua/archiv/seminar/math_inf/30_04_2013/karbovanets42.pdf
2. Ващенко Л. Управління освітніми проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/1411/>
3. Сучасна ІТ-освіта в Україні. Проект Європейські освітні ініціативи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2016/03/15/1-razdel-dlya-sajta-mon-\(2\).pdf](http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2016/03/15/1-razdel-dlya-sajta-mon-(2).pdf)
4. Освітній проект «LITS4kids» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lits.ua/lits4kids>
5. Проект «ІТ-Освіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://it-osvita.com.ua/index.php>

Жульов В.

*студент 433 групи, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ РЕДАГУВАННЯ ВІДЕОЗАПИСІВ

В тезах розглянуто і порівняно сучасні ПЗ до опрацювання відеофайлів. Описано найпопулярніших програми, призначених для обробки відео.

Ключові слова: відеоредактор, відео, відеозапис, інформаційні технології.

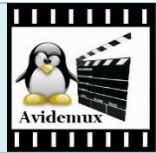

Сучасна молодь все більш і більш поринається у віртуальний світ інформаційних технологій – спілкуються в соціальних мережах, розробляють додатки до телефонів, корегують свої фото за допомогою фоторедакторів та ведуть відеоблоги. Для якісного та привабливого відео є необхідність використовувати відеоредактори.

Відеоредактор – комп'ютерна програма, що включає в себе набір інструментів, які дозволяють редагувати відеофайли [6]. Відеоредактори дозволяють маніпулювати відеозображеннями. Раніше цим займалися на дорогих машинах, що називаються відеоредакторами. Тепер редагування відео доступне для персональних комп'ютерів і робочих станцій. Редагування відео включає в себе нарізання сегментів, повторне збирання кліпів, і додавання переходів та інших спеціальних ефектів.

Програмного забезпечення для обробки відео розроблено багато, але незалежно від своїх можливостей, більшість програм схожі одна на одну навіть інтерфейсом. Практично всі програми дозволяють вирізати фрагменти, склеювати їх, додавати різні ефекти [14].

Існують багато видів відеоредакторів. Стандартна програма, яка вбудована на ОС Windows це Movie Maker. Також існують інші більш професійні програми (табл. 1).

Таблиця 1. Відеоредактори.

ПЗ	Значок/інтерфейс	Призначення / Особливості
VirtualDub		програма не тільки для обробки відео, а і для захоплення екрану
AVS Video Editor		функціональний редактор для створення професійного відео, де можна здійснити захоплення відео, накласти різноманітні ефекти, створювати і записувати DVD, зберігати фільми різного формату, перетворювати відео для мобільних телефонів й інших портативних пристроїв.
Avidemux		безкоштовна програма, що використовується для редагування і конвертації відео
VideoPad Video Editor		програма, головне призначення якої полягає в створенні і редагуванні відео
VSDC Free Video Editor		безкоштовний відеоредактор з можливістю використання складних нелінійних операцій
XMedia Recode		простий і легкий відеоконвертер з функціями редактора, вміє перетворювати медіа файли у всі популярні формати
ZS4 Video Editor		безкоштовний редактор відео, що дозволяє швидко і легко редагувати. Підтримує одночасну роботу з декількома відеофайлами.

<p>Movavi Video Suite</p>		<p>потужна програма для роботи з відео і аудіо. До складу пакету входить кілька повноцінних додатків, за допомогою яких можна виконувати захоплення з цифрової або веб-камери, конвертувати відео для перегляду на портативних пристроях, виконувати монтаж відеофайлів, додавати на відео фільтри і спецефекти, створювати відео-листівки</p>
<p>Sony Vegas</p>		<p>професійний відеоредактор для нелінійного монтажу (NLE), що спочатку виходив під ліцензією компанії Sonic Foundery, пізніше Sony, а на сьогодні права належать Magic</p>
<p>Pinnacle Studio</p>		<p>програма для нелінійного відеомонтажу, яку випускає компанія Pinnacle Systems. Передбачена можливість роботи з 3D-контентом і підтримка багатоканального звуку, відео в Ultra HD (4K) форматі.</p>
<p>Corel Video Studio</p>		<p>ПЗ професійного призначення, підтримує різні формати для вихідних кліпів, отримане відео можна експортувати в dvd, avchd, hd-dvd і avi. Зручний інтерфейс з можливістю накладати флеш-анімацію, зображення або текст на відео.</p>

У відеоредакторах зазвичай передбачено створення проекту для роботи з відео, додавання ефектів і фільтрів для корегування і зміни характеристики відео [7]. Найбільш поширеними ефектами і фільтрами у відеоредакторах є: кольорокорекція, корекція рівнів яскравості, шумозаглушення, уповільнення / прискорення руху, використання нерухомих зображень (фотографій), накладання титрів та графічних композицій, додавання переходів, поліпшення якості відео, чіткості, імітація ефекту старого кіно, деформація, масштабування тощо.

Окрім обробки відео файлів, подібні програми можна використовувати і для створення відео з фотографій. Звичайно, всі програми по обробці відео містять в собі різний набір інструментів, але, загалом, більшість навіть безкоштовних програм здатні привести в порядок домашнє відео, прибравши з нього все зайве і доповнивши необхідними елементами, наприклад відповідним текстом.

Зауважимо, що світ відео не стоїть на місці, а постійно удосконалюється, тому відеоредактори, також, постійно оновлюються, доповнюються новими можливостями редагування та оформлення відеозаписів.

Список використаних джерел

1. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
2. Безуглий Д. С. Прийоми візуального подання навчальної інформації // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 2 (3). – С. 7-15.
3. Відеоредактор [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія Вікіпедія – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Відеоредактор>
4. Розорінов Г.М. Застосування професійних програм обробки відео при створенні мультимедійних електронних освітніх ресурсів / Г. М. Розорінов, М. А. Мелешко, С. М. Денисенко, В. А. Ракицький. // Проблеми інформатизації та управління. – 2016. – №2. – С. 60–65.
5. Семеніхіна О., Юрченко А. Уміння візуалізувати навчальний матеріал засобами мультимедіа як фахова компетентність учителя // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла». – Випуск 33. – 2014. – С. 176-179.
6. Сухорукова Л. А. Види і класифікація технологічних засобів створення мультимедійного продукту / Л. А. Сухорукова // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — Вип. 3. — С. 142–146.

7. Удовиченко О.Н., Шамоля В.Г., Юрченко А.А. Визуальная поддержка изучения информационных систем как основа формирования ИК-компетентности современного учителя / Современные тенденции физико-математического образования: школа – вуз [Текст]: материалы Международной научно-практической конференции, 17 – 18 апреля 2015 года: в 2 ч. Ч. 1 / Соликамский государственный педагогический институт(филиал) ФГБОУ ВПО «ПГНИУ»; Т. В. Рихтер, составление. – Соликамск: СГПИ, 2015. – С. 103-107.
8. Шамоля В.Г. Про комп'ютерну графіку як інструмент навчання і професійної діяльності вчителя / В.Г. Шамоля, О.М. Удовиченко, А.О. Юрченко // Наукові доповіді викладачів фізико-математичного факультету. – Суми : Вид-во фізико-математичного факультету СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. – Випуск 2.–С.48-52.
9. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Краснокутська І.

студентка 4 курсу, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка*

*Науковий керівник: Н.В. Дегтярьова,
к.пед.н., ст.викл. каф. інформатики*

ПРО ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ САЙТУ З ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТАМОВИ SCSS

Розглянуто поняття препроцесору SASS і його синтаксису. Зазначені переваги використання метамови при створенні web-сторінок. Наведено приклад опису елементів у SCSS та CSS. Зроблено висновки щодо удосконалення опису елементів засобами SCSS.

Ключові слова: препроцесор, SASS, SCSS, web-сторінка, розмітка елементів.

Сьогодні кожна людина користується глобальною мережею Інтернет для перегляду Web-сторінок. Якщо порівняти сайт сучасний, і створений 10 років тому, то досить помітною є різниця, як в їхньому оформленні так і функціях. Дивлячись на цю різницю, можна зробити висновок, що з моменту появи каскадних таблиць, сайти удосконалилися. Але розробка CSS не стала кінцем для розвитку в технології оформлення Web-сторінок.

Під час роботи з HTML і CSS, доводиться виконувати безліч дрібних і однотипних завдань: закриття тегів, написання фігурних дужок, конвертування кольорів з одних значень в інші. Такі завдання повторюються періодично і вимагають уваги користувача, відволікаючи його від роботи, знижуючи продуктивність. Препроцесори дають змогу автоматизувати частину рутинних операцій.[1]

Препроцесор - це комп'ютерна програма, яка використовує свій синтаксис(метамову) для обробки вхідних даних, перетворюючи їх на дані, зрозумілі іншою програмою. SASS - це препроцесор CSS, основним завданням якого є розширення можливостей написання CSS коду. [3]

Препроцесор SASS на даний час має два синтаксиси:

- 1) SASS (оригінальний) — відрізняється відсутністю фігурних дужок, в ньому вкладені елементи реалізовані за допомогою відступів, а правила відокремлюються переведенням рядка;
- 2) SCSS (новий) — використовує фігурні дужки.[4]

На сьогоднішній день SCSS синтаксис є більш популярний серед користувачів препроцесору SASS. Адже на відміну від метамови SASS, SCSS повністю сумісний з CSS та має схожий стиль написання. Перевагами є можливість застосовувати змінні, вкладені правила, міксини, спадкування, при написанні коду.

Змінні (variables). SCSS дозволяє призначати змінні - і це одна з ключових переваг. Для того, щоб кожного разу не тратити час на пошук назви кольору, або згадувати значення того чи іншого атрибуту можна використати цю перевагу. Змінні в SCSS можна розділити на чотири типи:

- a) числа (int);
- b) рядок (string);
- c) логічний тип (так/ні, boolean);
- d) кольори (назви).

Вкладені правила (nesting) — це розміщення однієї структури всередині іншої. Візуально вкладені в SCSS всередину батьківського елемента правила будуть збережені з тієї ж ієрархією з урахуванням правил CSS. [2]

Mixin (mixin)— це правило DRY (Don't Repeat Yourself) реалізовано в SASS за допомогою техніки *mixin*. Ті шматки коду, які в CSS зазвичай вам доводилося дублювати, тут можна зберегти в окремій змінній і вставляти в потрібних місцях. Компілятор, зустрівши таку змінну, збереже замість неї потрібний шматок коду. [3]

Спадкування (extend). Після створення деякого правила, ми можемо використовувати його всередині іншого, нескінчену кількість раз. Наслідований елемент отримує всі властивості вихідного класу.[5]

Ці прості можливості збільшують швидкість верстання і не дають загубитися в купі коду. Для того, щоб показати вищезазначені переваги на практиці нами було розроблено сайт. Нижче показана різниця довжини коду та його структура в .scss та .css файлах.

<pre> 159 .footer { 160 background-color: \$bl; 161 height: 50px; 162 text-align: center; 163 color: \$rs; 164 font-size: 20px;} </pre> <p>SCSS</p>	<pre> 210 .footer { 211 background-color: #281d45; 212 height: 50px; 213 text-align: center; 214 color: #efc4ff; 215 font-size: 20px;} </pre> <p>CSS</p>
---	--

Отже, створення SCSS, стало вагомим кроком вперед для розробників сайтів, адже:

- SCSS повністю сумісний з каскадними таблицями стилів;
- Код SCSS є більш коротким та структурованим;
- Sassy CSS може похвалитися більшою кількістю можливостей, ніж будь-яка інша мова розширення CSS;
- SCSS активно підтримується і розробляється консорціумом високотехнологічних компаній із декількох сотень розробників.

Список використаних джерел

1. Офіційна сторінка інтернет, 2015: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sass-lang.com/>
2. Руководство по SASS. Как верстать сайты в два раза быстрее? 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dedushka.org/uroki/6672.html>
3. Используем препроцесор SASS, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://golosay.net/how-to-use-SASS/>
4. Sass – Gpedia, Your Encyclopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gpedia.com/uk/gpedia/Sass>
5. Изучаем SASS: руководство для новичка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.internet-technologies.ru/articles/article_1874.html

Лютов М.

студент III курсу, спеціальність «Економіка підприємства», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу» Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ

Науковий керівник: Лісковецька Т.П., к.е.н., доц. кафедри економіки

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки, інформаційних та комунікаційних технологій в останні десятиріччя XX ст. дав потужний поштовх становленню й розвитку дистанційної освіти (дистанційного навчання) та відкрив шляхи для переведення навчального процесу на якісно новий рівень, оновлення методики опанування всезростаючого обсягу знань, підвищення самоосвітньої активності людини, плідного взаємообміну інформацією в освітньому процесі як засобу координації навчальної діяльності, об'єднання фахівців, їх діалогу. Проте і на початку XXI ст. у світовому науковому співтоваристві ще не склалося єдиного погляду на сутність, організацію дистанційного навчання, особливості взаємодії суб'єктів навчання.

Зазначимо, що на розвиток сучасної вищої економічної освіти впливають ряд чинників, які можна класифікувати на глобальні (характерні і для всіх країн світу) та локальні (характерні для України). До глобальних можна віднести: регулярне оновлення і доповнення «базової» вищої економічної освіти у зв'язку з динамікою розвитку суспільства, економіки, технологій; розширення потреб суспільства і, відповідно, вимог до систем вищої економічної освіти – змісту, обсягу, форм і методів отримання знань; впровадження інноваційних освітніх технологій; інтернаціоналізація ринку освітніх послуг. До локальних можна віднести: перехід України до ринкової економіки, демократизація адміністративного управління освітою з боку держави; дефіцит державних ресурсів

для підтримки і розвитку системи вищої економічної освіти, низький рівень сформованості вмінь студентів щодо самостійного здобуття знань.

Необхідність удосконалення навчально-виховного процесу підготовки фахівців економічного профілю на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій звертають увагу такі вчені як Галета, Г. Ковальчук, Т. Поясок, О. Смілянець, В. Стрельников, Н. Чабан, Г. Чаплицька, Т. Шепеленко й ін..

Таким чином, суспільству потрібні ініціативні спеціалісти, здатні постійно вдосконалювати свою особистість і діяльність: мати високий ступінь соціально-професійної мобільності й готовності швидко оновлювати знання, розширювати арсенал навичок і вмінь; опановувати нові сфери діяльності, взаємодіяти з іншими людьми; планувати та організовувати спільну роботу з урахуванням "людського фактора", національних та релігійних особливостей; визначати себе як індивідуум та суб'єкт діяльності.

Урахування зазначених характеристик важливе для формування в студента професійно-значущих принципів, поглядів, ідеалів, мотивів та бажань; що впливає на навчально-пізнавальну, комунікативну, цільову, стимулюючу діяльність майбутнього фахівця.

Отже, упровадження системи дистанційного навчання для майбутніх економістів (або фахівців-економістів) дозволяє уникнути старіння інформації та знань, зниження кваліфікації економістів, що важливо в умовах динамічно змінюваних технологій. Відкритий характер побудови освітнього процесу дозволить кожному, хто навчається, максимально індивідуалізувати власну освітню траєкторію та набути саме той комплекс компетенцій, який є необхідним для конкретного фахівця-економіста. Зазначене дозволяє розглядати дистанційне навчання як конкурентну перевагу, один з елементів удосконалення фахової підготовки економістів в умовах конкуренції, а вивчення можливостей дистанційного навчання в організації ефективної взаємодії студентів та викладачів – одним із завдань нашого дослідження.

Застосування інформаційних технологій в сучасній професійній підготовці економістів набуває ефективності, якщо вони використовуються системно та поєднуються з традиційними технологіями навчання. Інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю мають виражену особистісно орієнтовану спрямованість і здатні забезпечити активізацію пізнавальної діяльності тих, хто навчається, зворотний зв'язок, кваліфіковану тьюторську допомогу, інтеграцію студента у спеціально створений освітній простір. У переліку педагогічних технологій дистанційного навчання найважливішими вважаємо кейс-технологію, TV-технологію, мережеву та змішану технології.

Виходячи з того, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю, є основою підготовки майбутніх економістів визначимо, що всі процеси традиційного навчання опосередковуються інформаційними технологіями: Інтернет-чатами, Інтернет-форумами, спільними мережевими проектами, можливістю постійного консультування з викладачем шляхом листування через e-mail, можливість постійного отримання нової інформації щодо нормативних документів, законів тощо.

Максимальне наближення педагогічного процесу в умовах дистанційного навчання до реалій майбутньої професійної діяльності економіста забезпечується поетапним переходом від навчальної діяльності студента до професійної діяльності фахівця (через квазіпрофесійну та навчально-професійну діяльність).

Список використаних джерел

1. Арестова О.Н. Мотивация пользователей Интернета. – Режим доступа: <http://www.relarn.ru:8082/human/motivation.txt>. – Заголовок з екрану.
2. Астляйтнер Г. Дистанционное обучение посредством WWW: социальные и эмоциональные аспекты // Гуманитарные исследования в Интернете / Под ред. А.Е. Войскунского. – М.: Можайск-Терра, 2000. – С.333–366
3. Поясок Т.Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів: монографія / Тамара Борисівна Поясок – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2009. – 348с.

Савостян М.

студентка 5 курсу, спеціальність «Інформатика»,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Шамоля В.Г.,
к.ф.-м.н., доцент кафедри інформатики*

ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОЇ ПАМ'ЯТІ В МІКРОКОНТРОЛЕРНИХ СХЕМАХ

Розглянуто основні типи та їх характеристики енергоне залежної пам'яті мікроконтролера. Вказано для чого використовується EEPROM. Написана програма та розроблений пристрій для

ілюстрації роботи енергонезалежної пам'яті, який містить в своєму складі такі частини: годинник (години/хвилини), термометр, вольтметр, годинник (хвилини/секунди), будильник.

Ключові слова: мікроконтролер, енергонезалежна пам'ять (EEPROM), цикли запису/стирання, зовнішня EEPROM, внутрішня EEPROM.

В сучасному світі технології займають передові місця. Вони використовуються вже в усіх сферах людської діяльності. А отже розуміння принципів роботи цих технологій та можливостей їх використання є важливим завданням. Нами була розглянута одна зі структурних частин важливої компоненти майже кожної технологія – енергонезалежна пам'ять мікроконтролера.

Досить часто виникає потреба зберігати дані так, щоб після вимкнення живлення вони збереглися. Для досягнення цієї цілі використовують енергонезалежну пам'ять. Обсяг цієї пам'яті коливається від одиниць байт в ранніх моделях до мегабайт в більш нових моделях мікроконтролерів [3, с.189].

EEPROM — це енергонезалежна пам'ять з електричним стиранням інформації. Кількість циклів запису/стирання в цих мікросхемах досягає 10^6 разів.

EEPROM-пам'ять буває двох видів: внутрішня та зовнішня.

Внутрішня енергонезалежна пам'ять розташована всередині мікроконтролера. Її розмір за стандартами фірми AtMel від 512 байт до 4 Кбайт. Для програмування пам'яті EEPROM використовують три регістри введення/виведення: регістр адреси (EEAR), регістр даних (EEDR) і регістр управління (EECR) [5, с. 31].

Зовнішню EEPROM підключають до мікроконтролера в тому разі, коли дані, які потрібно зберегти, не вміщаються у внутрішній енергонезалежній пам'яті або їх потрібно зберегти на довгий період часу. Її розмір – від 512 до 128 Кбайт. Запис і читання даних з цієї пам'яті здійснюється за допомогою протоколу I2C [3, с. 190].

В EEPROM є недолік, вміст пам'яті може бути пошкоджено, або зовсім втрачено якщо напруга живлення знаходиться на недостатньому рівні для коректної роботи ЦПП і EEPROM. Не допускати порушень роботи задача сторожового таймеру мікроконтролера. Коли сторожовий таймер ввімкнений, то через проміжки часу, рівні його періоду, він виконує скидання мікроконтролера. Щоб уникнути скидання при нормальному виконанні програми сторожовий таймер необхідно регулярно обнуляти через проміжки часу, які менші його періоду [3, с. 300].

Для того щоб проілюструвати приклад використання енергонезалежної пам'яті на практиці нами була розроблена програма будильника, дані якого зберігаються навіть при вимкненні живлення.

Для реалізації програми нами був створений пристрій(рис.1-2)

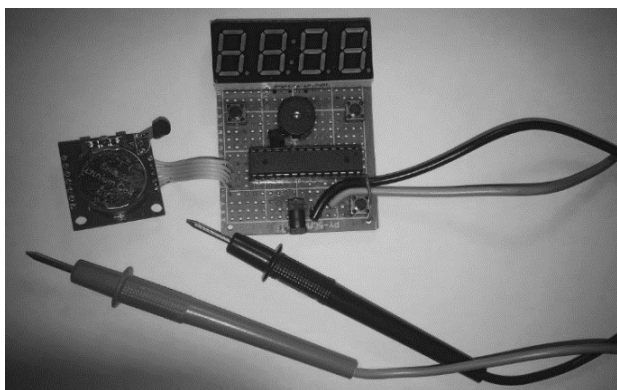

Рис.1

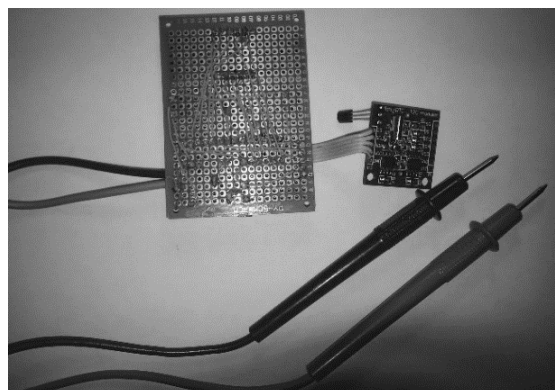

Рис.2

В пристрій прошита програма будильника. Його можна налаштувати на конкретний час. Після вимкнення живлення дані не втраяться, так як вони записані в енергонезалежну пам'ять. І після ввімкнення живлення будильник спрацює в запрограмований час.

Проте пам'ять типу EEPROM має особливість. Ця особливість це робота зі «змінними». Взагалі програма працює зі змінними типу еергом майже так само як і з звичайними змінними. Проте є декілька відмінностей:

1. Значення, що зберігається в змінних типу еергом, за замовченням рівне максимально можливому числу (в залежності від того в яких рамках знаходиться змінна). Наприклад змінна еергом типу char, міститиме за замовченням 255.
2. Кількість циклів стирання/запису в EEPROM небагато, тому потрібно максимально обмежувати кількість записів в алгоритмі програми.

3. Пам'ять EEPROM найповільніша пам'ять.
Ці особливості потрібно обов'язково враховувати.

Список використаних джерел

1. Белов А.В. Разработка устройств на микроконтроллерах AVR шагаем от чайника до профи / А.В. Белов. – СПб.: Наука и Техника, 2013. – 528 с.
2. Гарде Д. Занимательные проекты на базе микроконтроллеров TinyAVR/ Дхананья Гарде, Нигул Мэлхотра: Пер. с англ. – СПб.: БХВ-Петербург, 2012. – 352 с.
3. Евстифеев А.В. Микроконтроллеры AVR семейств Tiny и Mega фирмы «ATMEL» / А.В. Евстифеев. – М.: Додэка-XXI, 2004. – 560 с.
4. Лебедев М.Б. CodeVisionAVR: пособие для начинающих / М.Б. Лебедев. – М.: Додэка-XXI, 2008. – 592 с.
5. Ревич Ю.В. Практическое программирование микроконтроллера ATMEL AVR/ Ю.В. Ревич. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011, - 352 с.
6. Степанов С. Радио-ежегодник 2015 выпуск 34: тематический обзор печати и интернет-ресурсов / С. Степанов, С. Муратчаев, О. Агафонов и др., 2015. – 417 с.

Сиромля А.

студент 433 групи, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник — Юрченко А.О.
викладач кафедри інформатики

СТВОРЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У PREZI

У статті демонструється та аналізується робота з мультимедійними презентаціями в сервісі Prezi, наведено основні особливості та переваги перед іншими подібними програмами. Розказано про певні сторінки з історії Prezi.

Ключові слова: презентація, мультимедійна презентація, слайд, Prezi, стартап, хмарне програмне забезпечення, мережа Інтернет.

В часи технічного прогресу та активного розвитку комп'ютерних технологій для представлення послуг, той чи іншої продукції і т.д., використовують **мультимедійні презентації**, тобто набір слайдів, який містить в собі певну інформацію та зберігається в одному файлі. Але для їх створення потрібне відповідне програмне забезпечення, таке як *MS Office Power Point* чи *Sway*. Проте, зважаючи на популярність та необхідність Інтернету в наш час, за допомогою компаній *Kitchen Budapest* і *Magyar Telekom* був створений проект під назвою **“Prezi”**, який зараз використовують понад 50 мільйонів користувачів.

Prezi – це хмарне програмне забезпечення, тобто те, яке реалізується за допомогою мережі Інтернет та, безпосередньо, там і розміщується [2]. Датою запуску даного проекту вважають початок квітня 2009 року. Батьківщиною *Prezi* вважається Будапешт, а сама назва, в перекладі з угорської – скорочена форма від слова «презентація» [9]. Буквально відразу після запуску, компанія вийшла на міжнародний ринок, зацікавивши своїм продуктом користувача.

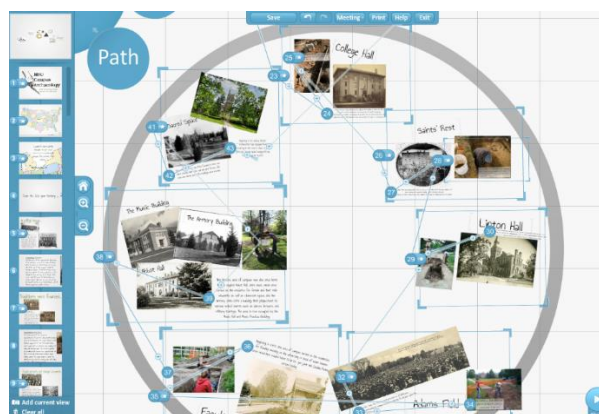

Рис. 1. Робоча область Prezi з розміщеними слайдами та шляхами переходів між ними

Продукт став користуватись надзвичайним попитом серед багатьох освітніх закладів, бізнес-центрів, компаній та корпорацій по всьому світу.

Також слід зауважити, що саме за цей проект, розробники здобули приз в змаганні *стартаперів* в номінації «Найкращий засновник та співзасновник *стартапу*» [8].

Не зважаючи на те, що даний проект користується неабиякою популярністю, серед користувачів по всьому світу, *Prezi* є здебільш комерційною, тобто більшість її функцій та можливостей відкриваються для Вас лише після того, як ви розщедритесь на певну суму. Але це не виключає можливості користуватись деякими її можливостями безкоштовно. Компанія працює на моделі *Freemium*, тож безкоштовні користувачі мають публікувати свої презентації у відкритому доступі на сайті *Prezi*. Ще одним вагомим фактором є те, що зовнішня оболочка (інтерфейс) *Prezi* доступна в представленні лише не багатьох мов світу, серед яких англійська, яка вважається основною, німецька, японська, угорська і так далі, тобто перед деякими користувачами можуть постати певні труднощі при використанні.

До особливостей сервісу *Prezi* можна віднести наступне [1]. В першу чергу – це те, що фактично, вся презентація розміщується на одному аркуші і за допомогою масштабування, можна акцентувати увагу глядачів, чи то слухачів, на потрібних деталях презентації, що додає значної зручності у користуванні. Ще одною особливістю є створення певної сюжетної лінії, задля більш структурованого та змістовного показу і сприйняття глядачем. І це все не зважаючи на широкий вибір шаблонів, фігур, об'єктів та інших інструментів.

Отже, порівнявши та перевірили особливості та переваги сервісу *Prezi*, можна сміливо ставити даний проект в лідери серед йому подібних, адже розробники зробили неабиякий крок вперед в області створення мультимедійних презентацій.

Список використаних джерел

1. Presentation Software | Online Presentation Tools | Prezi [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://prezi.com/>
2. Prezi [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія Вікіпедія – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Prezi>
3. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
4. Безуглий Д. С. Візуалізація як сучасна стратегія навчання // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 1 (2). – С. 5-11.
5. Безуглий Д. С. Прийоми візуального подання навчальної інформації // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 2 (3). – С. 7-15.
6. Как создать стартап с мировым именем, находясь в маленькой стране — урок от Prezi [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://vc.ru/4288-prezi-start>
7. Питер Арвай (сооснователь Prezi) — «Мы подняли \$15,5 млн., но не использовали ни копейки из этих денег» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://expertorama.com/peter-argvai-prezi/>
8. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплети як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
9. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Стеценко А.

*студентка групи І-6 спеціальності «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник – О. Г. Медведовська,
к.ф.-м.н., доцент кафедри інформатики*

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДИНАМІЧНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЗАСОБАМИ ПРОГРАМИ SWAY

В роботі розглянуто особливості створення динамічних презентацій у новій програмі з пакету Microsoft Office – Sway. Проаналізовано способи створення таких презентацій. Особливу увагу приділено створенню презентацій з документів з розширенням DOC, DOCX, PDF, PPT, PPTX.

Ключові слова: презентації, Sway, динамічні презентації, SWAY, хмарні технології, веб-сайт.

Sway – це інструментарій для створення презентацій, представлений в двох форматах: як програма на комп'ютері і у вигляді онлайн-сервісу. Програмне забезпечення не потребує підготовки перед початком роботи та підлаштовується під будь-який екран: смартфон, ПК, планшет [1]. Контент презентації розміщується на одному полотні, що при демонстрації має вигляд веб-сторінки [2].

Створити презентацію у програмі Sway можна використовуючи шаблон, або команди *Створити* чи *Почати з документу*. Користувачу залишається лише додати об'єкти презентації, а оформлення та форматування програма зробить сама. Вся презентація поділяється на своєрідні блоки – картки. Кожен об'єкт міститься у відповідній картці, які можна розміщувати за власним бажанням. Картка може містити: заголовок, текст, зображення, а також фото, відео чи вбудований об'єкт [3]. Під час створення презентації є можливість переглядати її, скориставшись вказівкою *Відтворити* чи *Попередній перегляд*, та повертатися назад на створення карток. Розглянемо детальніше особливості створення динамічних презентацій засобами програми Sway.

Всі наявні презентації розподілено на групи: *Мої презентації Sway*, *Почніть із шаблону* та *Рекомендовані презентації Sway – це джерело натхнення*.

Група *Почніть із шаблону* містить такі типи шаблонів: презентація, бюлетень, студентська доповідь, портфоліо (фотоколаж, фотоколекція, фотодемонстрація), блог (поліпшений, стандартний), резюме (прикладі мультимедіа, приклади документів, сучасне), вибірка про проект «Зроби сам», розповідь про відпустку.

Починаючи редагування шаблону, користувачу слід замінити текст, малюнки, файли мультимедіа своїм контентом. У режимі редагування шаблону у кожній картці є інструкція щодо додавання певного контенту. Нажаль, ця інструкція англійською мовою.

Знаходячись на головній сторінці Sway, створити пусту презентацію можна двома способами. Перший спосіб користуючись кнопкою *Створити*, другий – натиснути кнопку перегляду

інших доступних варіантів та обрати з контекстного меню команду *Створити*. Після цього розпочинається робота над новою презентацією.

На початку роботи з презентацією, картка з її заголовком створюється автоматично. Для додавання контенту в презентацію потрібно спочатку створити відповідну картку або відразу перетягнути контент з пошуку вкладки *Вставка* (*Рекомендації*, *OneDrive*, *OneNote*, *Facebook*, *Flickr*, *Bing*, *Pickit*, *YouTube*, *Twitter*, *Мій прускрипті*).

Також створити презентацію Sway можна з готового документу користуючись кнопкою *Почати з документу*. У програмі є можливість почати з документу MS Word, презентації MS Power Point, а також з документу з розширенням PDF.

Перед тим як починати роботу над презентацією Sway з документу MS Word, потрібно підготувати такий документ. У цьому документі можуть міститися текст, таблиці, діаграми, малюнки. Доцільне застосування стилів у такому документі, адже стиль *Заголовку 1* Sway сприймає як заголовок розділу картки. Всі інші об'єкти (текст, зображення, таблиці, діаграми) будуть розміщені у картках відповідного розділу. У випадку, якщо заздалегідь підготовлений документ не містить стилів заголовків, програма створить окремі картки для контенту.

Робота з текстового документу з розширенням *.pdf є аналогічною як і у випадку з документом MS Word.

Також можна починати роботу з готової презентації MS Power Point. В цьому випадку кожен об'єкт, який міститься на слайдах займе своє місце у певній картці, зберігаючи логічну послідовність. Для зручності можна створити розділи для презентації, натиснувши кнопку після заголовку презентації, і програма створить один великий розділ, де розмістить усі картки

контенту. Аналогічно можна створити інші розділи, якщо це потрібно, натискаючи на кнопку щоразу як закінчиться попередній розділ.

Запропонована в тезах програма, яка є програмою нового покоління, може бути запропонована для вивчення в шкільному курсі інформатики в силу своєї універсальності та простоти користування. Дана програма буде корисною для студентів, викладачів та усім тим, хто цікавиться розробкою та використанням динамічних презентацій.

Список використаних джерел

1. Sway: что это за программа, и как она облегчает работу с презентациями? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://windowsten.ru/programma-sway/>
2. Александр Макушин. Блог Александра Макушина [Електронний ресурс] / А. Макушин // Новая жизнь презентаций. Обзор Sway. – Режим доступу: <http://amblog.ru/obzor-sway-presentation-app/>

3. Стеценко А. Ю. Sway руйнує стереотипи створення презентацій // Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця: матеріали IV всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (1-2 грудня 2016 р., м. Суми). – Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – С. 38 – 41.
4. Семеніхіна О. Професійна готовність використовувати засоби комп'ютерної візуалізації у роботі вчителя: теоретичний аспект / О. Семеніхіна, А. Юрченко // Наукові записки. – Випуск 11. – Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 4. – Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017 – С. 43-46.
5. Семеніхіна О., Юрченко А. Уміння візуалізувати навчальний матеріал засобами мультимедіа як фахова компетентність учителя // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла». – Випуск 33. – 2014. – С. 176-179.

Ткач А.

*студентка групи І-6, спеціальність «Середня освіта. Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м.Суми, Україна*

*Науковий керівник: Медведовська О.Г.,
к.ф.-м. н., доцент кафедри інформатики*

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ

У тезах розглянуто актуальність впровадження електронного навчання. Наголошено на впровадженні таких технологій при вивченні інформатичних дисциплін. Уточнено методи майбутнього дослідження.

Ключові слова: електронне навчання, електронний підручник, тренди освіти.

Сучасні реалії життя ставлять нові вимоги до освіти. Широка комп'ютеризація нашого повсякдення не могла не позначитися на процесі здобування знань, який, можна стверджувати, переходить в іншу площину - з суто академічного, прив'язаного до начального закладу і викладача, він усе більше стає мобільним та інтерактивним. Самоосвіта і можливість здобувати освіту, не виходячи з дому, набуває все більшого значення. Це ставить нові вимоги до засобів і методів навчання, і тому велика кількість досліджень присвячені проблемам застосування комп'ютерних технологій.

Застосування комп'ютерних технологій у процесі відбору, накопичення, систематизації та передачі знань, а також в організації різних видів навчальної діяльності є однією із значущих рис системи освіти, що формується зараз. Приєднання України до європейського освітнього простору, упровадження у вищій освіті єдиних критеріїв і стандартів, сучасні вимоги суспільства до фахівців зумовлюють і нові вимоги до підготовки студентів у вищих навчальних закладах. Останнім часом в навчальному процесі закладів вищої освіти все більш актуальним стає питання впровадження електронних засобів навчання, а саме електронних підручників, аудіо та відео роликів, спеціалізованих віртуальних оболонок [1-10]. Так, Я. А. Ваграменко, В. І. Васильєв, А. С. Демущкін, І. Х. Зайнутдинова, В. І. Ігнатова, І. Г. Карлашук, А. В. Соловов, Т. Н. Тягунова, А. Н. Чурилов досліджують проблеми розробки комп'ютерних підручників і навчальних систем, культуру адаптивного комп'ютерного тестування, перспективи розвитку нормативної бази оцінки якості програмних засобів навчального призначення.

Не зважаючи на велику кількість досліджень з використання інформаційних технологій в навчальному процесі, слід зазначити, що в даний час має місце недостатня розробленість дидактичних аспектів впровадження електронного навчання при вивченні інформатичних дисциплін. Саме це і зумовило вибір теми магістерського дослідження «Сучасні технології e-learning та їх використання в навчанні інформатики».

Нами обрано методи дослідження:

- теоретичні: аналіз, порівняння і узагальнення наукових положень психолого-педагогічної літератури вітчизняних і зарубіжних авторів, у тому числі й електронних видань, нормативної та вузівської документації;

- емпіричні: цілеспрямоване педагогічне спостереження за діяльністю студентів; опитування студентів, бесіди з викладачами математичних та інформатичних дисциплін педагогічних університетів.

Результати магістерської роботи у вигляді розроблених електронних навчальних матеріалів (лекції, приклади розв'язування типових задач, презентації, тести для проведення автоматизованого контролю) дозволяють впроваджувати поряд з традиційними методами сучасні

технології електронного навчання, організувати самостійне вивчення інформатичних курсів та автоматичний контроль.

Список використаних джерел

1. Семенихіна Е. В. О необхідності введення спецкурсів по комп'ютерній математикі / Е.В.Семенихіна // Вестн. ТулГУ. Сер. : Современные образовательные технологии в реподаванні естественно-научных дисциплин. – Тула : Изд-во ТулГУ, 2013. – Вып. 12. – С. 102 – 107.
2. Семенихіна О. В. Інтерактивні аплети як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семенихіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
3. Семенихіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семенихіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovps.pdf>. – Загол. з екрана.
4. Семенихіна О. В. Професійна готовність майбутнього вчителя математики до використання програм динамічної математики: теоретико-методичні аспекти : монографія / О. В. Семенихіна. – Суми : Вид-во „Мрія”, 2016. – 268 с.

Токмань В.

студентка 433 групи,

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

*Науковий керівник — Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ

У статті дано визначення електронної бібліотеки. Перераховані деякі функції та загальні положення. Наведені плюси та мінуси користування електронними бібліотеками.

Ключові слова: електронні бібліотеки, електронні книги, функції електронних бібліотек, зручність електронних бібліотек.

Електронна бібліотека – інформаційна система, в якій документи зберігаються і можуть використовуватися в "електронній" формі, програмними засобами забезпечується єдиний інтерфейс доступу з однієї точки до електронних документів, що містять тексти і зображення [4]. База даних може складатися з різного виду електронних колекцій документів.

Основними функціями електронних бібліотек є [3]:

- задовольняти інформаційні потреби користувачів;
- надавати інформаційні послуги (пошук, анотації, інформація про нові надходження та ін.);
- організувати інформацію таким чином, щоб її було зручно використовувати (каталогізація та зручна навігація);
- керувати місцезнаходженням інформації та здійснювати передачу інформації користувачам та їх посередникам;
- забезпечувати інтеграцію інформаційних ресурсів.

Більшість електронних бібліотек надають можливість завантажити книги в форматі fb2, txt, doc, rtf та інших форматах абсолютно безкоштовно. Все, що потрібно від вас, це відвідати обрану електронну бібліотеку, знайти підходящу книгу і завантажити її.

Для зручної роботи більшість електронних бібліотек мають [3]:

- навігацію у всьому доступному інформаційному просторі;
- лексичний пошук;
- символічний пошук;
- пошук за атрибутами;
- перегляд змісту інформаційного об'єкта і його структури;
- налаштування системи користувачем;
- установка закладок у тексті інформаційних об'єктів і можливість оперативного переходу на них;
- експорт інформації із системи з вказівкою на джерело.

На сьогоднішній день електронні бібліотеки стають все більш і більш популярними. Одночасно, звичайні бібліотеки приймають все менше відвідувачів. Швидкий доступ до будь-якого документу, можливість читання з багатьох носіїв, економія часу і багато інших плюсів ставлять електронну бібліотеку на щабель вище. Однак, розглядаючи це питання, можна наводити не тільки

плюси, а й мінуси. Доступ до інтернету, незрозуміння старшими поколіннями нових технологій та інші проблеми підривають досконалість роботи електронних бібліотек.

Загалом можна сказати, що робота з інформацією стала невід'ємною частиною нашого життя і кожен обирає для себе той спосіб, яким йому зручніше користуватися. Однак змінити той факт, що електронні бібліотеки набирають популярність щодня, не можна.

Список використаних джерел

1. Semenikhina Olena V., Shamonya Vladimir G., Udovychenko Olga N., Yurchenko Artem A.. Electronic Textbook in the Context of Educational Trends and Modern Internet Technologies // Zhurnal ministerstva narodnogo prosveshcheniya, 2014. – Vol.(2), № 2. – Pp. 99-107.
2. Безуглий Д.С. Технологія створення електронного підручника із вбудованими інтерактивними аплетами // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, – 2016. – Випуск 2(8). – С. 23-28.
3. До питання збереження електронних ресурсів бібліотек [Електронний ресурс] / В. Ракитянська // Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського – Режим доступу: <http://library.kr.ua/conference/rakytanska.html>
4. Паперові чи електронні носії? [Електронний ресурс] / В. Халімончук // Педагогічна преса - 2014. – Режим доступу: <http://pedpresa.ua/116932-paperovi-chy-elektronni-nosiyi.html>
5. Семеніхіна О., Юрченко А., Удовиченко О. Електронний підручник "Інформаційні системи" як затребуваний освітній ресурс у практиці сучасного вищого навчального закладу // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. –№ 3(51). – 2014. – С.15-22.
6. Удовиченко О., Юрченко А. З досвіду створення електронного підручника як засобу підтримки навчального процесу / Удовиченко О., Юрченко А. // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – № 1 (2). – С. 27-32.

Юшко К.

студентка 433 групи,

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми

*Науковий керівник — Юрченко А.О.,
викладач кафедри інформатики*

ІНФОГРАФІКА ЯК КЛЮЧОВА ФОРМА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДАНИХ

У статті розкрито поняття інфографіки. Наведено її особливості та переваги у використанні.

Ключові слова: інфографіка, інформація, візуалізація, графічна подача інформації.

Одним із сучасних інструментів, спрямованих на ефективну візуальну презентацію інформації є так звана *інфографіка*. Зазвичай під цим терміном розуміється візуальне комплексне подання текстової і графічної інформації з метою стислого і яскравого відображення певного факту, процесу, події [4]. Інфографіка наглядно пояснює те, що інколи важко пояснити словами.

Інфографіка — графічний спосіб подачі інформації, даних і знань. Її спектр застосування величезний: від журналістики до точних наук. Інфографіка здатна не тільки організувати великі обсяги інформації, але і більш наочно показати співвідношення предметів і фактів у часі і просторі, а також продемонструвати тенденції. Приклади інфографіки див. рис. 1.

Інфографіка – це:

- спосіб передачі великого обсягу інформації за допомогою простих і зрозумілих візуальних методів
- сучасний метод навчання
- форма інформаційного дизайну різновид навчальної творчості, що передбачає поєднання графіки з текстом у найрізноманітніших пропорціях.

Особливості інфографіки полягають у тому, що графічні об'єкти, асоціативно пов'язані з представленою інформацією або є графічним вираженням її, вдаючись до інфографіки ми отримуємо корисне інформаційне навантаження, виразне й осмислене уявлення теми [2].

До переваг використання інфографіки ми можемо віднести три найголовніших [1]:

1) Привабливість. Людям подобається статистика і подобаються числа. За допомогою інфографіки дані набувають "акуратну форму" і стають привабливими для людей.

2) Легке сприйняття. Більшу частину інформації людина сприймає очима, тому дуже важливо правильно візуалізувати ту інформацію, яку ви хочете передати. Інфографіка дозволяє не тільки спростити дані, але і робить їх цікавіше, зрозуміліше, а також легше для сприйняття.

3) «Репости». Ще один плюс інфографіки – це залучення WOM маркетингу іншими словами «сарафанного радіо». Побачивши цікаву інформативну і просто гарну картинку, люди відразу прагнуть поділитися нею з друзями.

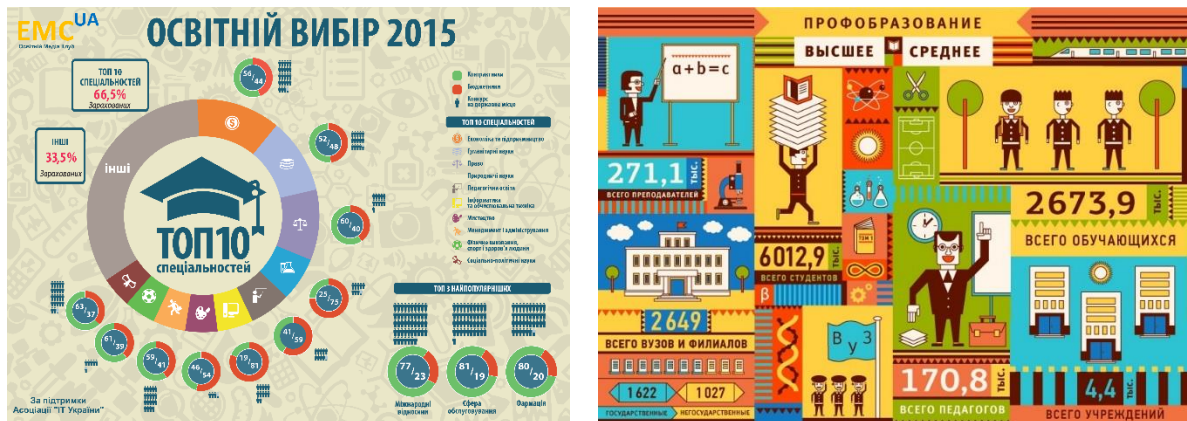

Рис. 1. Приклади інфографіки.

Інфографіка використовується для різних цілей протягом років, проте отримала нове обличчя лише останнім часом завдяки розвитку інформаційно-комунікативних технологій. Сьогодні інфографіка все більшого значення набуває в напрямках розробки довідкових і навчальних систем, інтерактивних сервісів, у тому числі і навчального призначення. Та освіті У зв'язку з цим необхідним є вивчення інфографіки та етапів її розробки і застосування при вивченні предметів різних типів.

Список використаних джерел

1. 10 преимуществ инфографики [Електронний ресурс] //StartupUkraine – 2015. - Режим доступу: <http://startupukraine.com/blog/10-preimushhestv-infografiki>
2. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
3. Smiciklas M. The Power of Infographics: Using Pictures to Communicate and Connect with Your Audience / M. Smiciklas. – Indianapolis, USA. – 2012.
4. Безуглий Д. С. Візуалізація як сучасна стратегія навчання // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 1 (2). – С. 5-11.
5. Безуглий Д. С. Прийоми візуального подання навчальної інформації // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. – Випуск 2 (3). – С. 7-15.
6. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплети як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
7. Семеніхіна О., Юрченко А. Уміння візуалізувати навчальний матеріал засобами мультимедіа як фахова компетентність учителя // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла». – Випуск 33. – 2014. – С. 176-179.
8. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128-132.

Юрченко А.О.

аспірант кафедри програмної інженерії
НПУ ім. М.П. Драгоманова, Київ

науковий керівник: Кудін А.П.,
д.т.н., професор кафедри програмної інженерії

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОНЯТТЯ «ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ» В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

У тезах розглянуто деякі міркування до тлумачення терміну «інтернет-технологія».

Показано застосування таких технологій у навчальному процесі.

Ключові слова: інтернет-технології, Інтернет, навчальний процес, інформаційні ресурси.

На сьогоднішній день освіта в Україні дуже стрімко розвивається, кожного дня вона поповнюється новими методами, технологіями та формами навчання. Одним із найефективніших методів навчання стало впровадження в навчальний процес інтернет-технологій, які відкривають нові можливості у поданні навчальних матеріалів та забезпечують доступність, легкість і ефективність отримання необхідної інформації. Проте розуміння необхідності застосування таких технологій, підтримка їх педагогами, а також розуміння самого поняття «інтернет-технології» знаходяться на низькому рівні, що перешкоджає підготовці майбутніх фахівців.

Питання, пов'язані з інтерпретацією та використанням інтернет-технологій у навчальному процесі розглядали багато вчених-педагогів, серед яких: Ю.А. Бріскін, Є.С. Полат, О.В. Собаєва, Н.В. Бєляєва, А.Є. Петров, М.Ю. Бухаркіна, Н.В. Ладиженська, Н.О. Шаповалова та ін [6]. Як свідчить аналіз наукових джерел, на сьогодні достатньо актуальною є проблема використання мережі Інтернет в освітньому просторі вищої школи, адже повноцінна підготовка майбутніх спеціалістів у вищих навчальних закладах будь-якого профілю не може здійснюватися без використання інформаційних технологій, а випускник вузу повинен вільно орієнтуватися у просторах мережі і вміти ефективно використовувати його можливості в своїй професійній діяльності [4].

Міркуючи про інтернет-технології треба для початку уточнити зміст початкового поняття «технологія», що включає в себе: по-перше, процес обробки і перетворення, в результаті якого виходить готова продукція; по-друге, нормативну сторону цього процесу, що визначає, як і що треба робити, щоб реалізувалися необхідні процеси перетворення.

Технологія – мистецтво, майстерність, наука і поняття, вчення, знання. Можна припустити, що в широкому сенсі слова під технологією слід розуміти наукові знання про вміння, мистецтво, майстерність. У тлумачному словнику поняття технологія – це сукупність прийомів, що застосовуються у якій-небудь справі, майстерності, мистецтві [8].

Виходячи з визначення терміну «технологія», інтернет технологія це «наука» про мережу Інтернет, мистецтво користуватися ним, вміння правильно і вміло використовувати його у своїй діяльності, чи то у навчанні, чи то у науковій тощо.

Розглянемо декілька прикладів тлумачення поняття інтернет-технологій, які використовуються у науковій літературі та інтернет джерелах.

Інтернет-технології – це автоматизована область отримання, обробки, зберігання, передачі та використання знань у вигляді інформації та їх впливу на об'єкт, що реалізується в мережі Інтернет [2].

Інтернет-технології – це технології створення і підтримки різних інформаційних ресурсів в комп'ютерній мережі Інтернет: сайтів, блогів, форумів, чатів, електронних бібліотек та енциклопедій [5].

Інтернет-технології – інформаційні, телекомунікаційні та інші технології, а також сервісні послуги, на основі яких відбувається діяльність в мережі Інтернет [7].

Інтернет-технології – це комунікаційні, інформаційні і інші технології і сервіси, ґрунтуючись на які здійснюється діяльність в Інтернеті або за допомогою нього [1]. До них відносяться: спілкування в соціальних мережах, перегляд новин, отримання інформації на пошту, послуги інтернет-магазинів тощо.

Узагальнюючи поняття інтернет-технології можна зробити висновок, що це не тільки робота в Інтернеті, це ще і створення та підтримка інформаційних ресурсів, це серфінг мережею, це комунікації між користувачами, різноманітний обмін інформацією тощо.

Розвиток інтернет-технологій спричинив втілення в життя ідеї про надання мереж послуг програмним забезпеченням та послуг, пов'язаних із роботою в Інтернеті. Сюди можна віднести [3]:

- зберігання великих обсягів даних у спеціальному сховищі, яке має надійних програмний та апаратний захист – хмарні технології;
- надання послуг потужних апаратних засобів та високошвидкісних каналів передачі даних;
- розробку інформаційних систем та окремих програмних продуктів;
- дизайн web-сторінок, їх підтримку та супровід;
- оренда ліцензійного програмного забезпечення.

У рамках інтернет-технологій знайшли своє застосування всі засоби, які пропонує користувачам сучасна мережа Інтернет. Використання інтернет-технологій у навчанні відкриває нові можливості для безперервного навчання. Слід відзначити, що використання інтернет-технологій витісняє всі інші технології дистанційного навчання, це обумовлюється доступністю Інтернету практично для кожного і безмежним інформаційним простором.

Список використаних джерел

1. Абалуев Р. Н. Интернет-технологии в образовании: Учебно-методическое пособие. Ч. 3. / [Р. Н. Абалуев, Астафьева Н. Е., Баскакова Н. И., Бойко Е. Ю., Вязовова О. В., Кулешова Н. А., Уметский Л. Н., Шешерина Г. А.] Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2002. – 136 с.
2. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
3. Гуревич Р. С. Використання Інтернет-технологій у підготовці фахівців: аспект навчання в мережевих спільнотах / Р. С. Гуревич, Л. І. Дідух // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць / Редарада. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – № 16 (23). – С. 8-12.
4. Захарова Г.Б. Використання інформаційних технологій як інноваційний вектор розвитку дидактики вищої школи / Г.Б. Захарова. // Наукові праці. Педагогіка. – 2013. – С. 63–66.
5. Інтернет-технології [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія Вікіпедія – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інтернет-технології>.
6. Пономарьова Г.Ф. Нові педагогічні технології: навчально-методичний посібник / Г.Ф. Пономарьова, О.О. Бабакіна, С.Б.Беляєв. - Х., 2013 – 282с.
7. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.
8. Юрченко А.О. Педагогічні техніки організації дослідницької діяльності у сучасних інноваційних технМ. Горболіс. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2017. – Вип.1. – С. 169-175.
9. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.

Юрченко К.

Вчитель КУ Сумська ЗОШ №6, м.Суми

*Науковий керівник: Семеніхіна О.В.,
д.пед.н., доцент кафедри інформатики.*

ІНФОГРАФІКА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У тезах розглянуто актуальність використання інфографіки у навчанні, які базуються на зоровому сприйнятті навчального матеріалу і актуалізації візуального мислення суб'єктів навчання. Зазначено, що табличні процесори містять інструменти інфографіки, які будуть досліджені у подальшій роботі.

Ключові слова: інфографіка, зоровий образ, інструменти інфографіки.

В епоху розвитку інформаційного суспільства до 90% інформації передається візуальними каналами, оскільки відбулися значні зміни в засобах, що реалізують унаочнення. Якісні зміни, які відбувалися в освіті протягом століть і які викликані виникненням писемності, книгодрукування, книговидання, розробкою дидактичних матеріалів, розвитком мережі Інтернет і інформаційних технологій в цілому, дистанційних форм навчання та різних інновацій в області розробки засобів обміну інформацією стали передумовою розвитку інфографіки як подання великих обсягів інформації в лаконічній, згорнутій, зручній і логічній формі.

До науково-теоретичних передумов дослідження відносяться:

- загальні психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в процесі навчання (І. Виготський, В. Давидов, Т. Кудрявцев, М. Махмутов, Н. Менчинська, Д. Ельконін та ін.);
- основи інформаційного моделювання процесу навчання (П. Ліндсней, М. Мінський, В. Монахов, Ю. Нівергельт, С. Пейперт і ін.);
- результати досліджень психологів і фізіологів, виявлення нових закономірностей психічної діяльності людини, які пов'язані із зоровим сприйняттям і дозволяють розширити можливості активної роботи суб'єктів навчання (Р. Арнхейм, П. Гальперін, Р. Грановська, Р. Грегорі, У. Джеймс, Б. Косов, В. Крутецкий, А. Тихомиров, М. Шехтер і ін.);
- дослідження з проблем передачі інформації і розпізнавання образів (В. Зінченко, М. Іден, П. Колер, С. Шапіро, С. Шапорінській і ін.);
- роботи, орієнтовані на проблеми навчання математики (В. Крунич, Д. Пойя, В. Серве, О.Семеніхіна, З. Слепкань, Р. Фейнман, Л. Фрідман, Е. Фройденталь, І. Якиманська та ін.);

- нові підходи до визначення змісту і методів навчання математики (А. Александров, В. Афанасьєв, М. Башмаков, Н. Виленкин, В. Гусєв, М. Колягин, А. Мордкович, З. Слепкань, О.Семеніхіна, А. Столяр та ін.).

Цьому особливо сприяють комп'ютерні програми, які спеціалізуються на обробці даних і їх візуалізації і до яких сьогодні варто віднести табличні процесори.

Серед методів дослідження обрано теоретичні: теоретичні (аналіз, порівняння та узагальнення наукових положень психолого-педагогічної літератури вітчизняних і зарубіжних авторів, в тому числі і електронних видань).

Практична значущість дослідження полягає в аналізі теоретичних основ інфографіки і докладному розгляді способів візуалізації даних в табличному процесорі.

Список використаних джерел

1. Semenikhina E. Development of Dynamic Visual Skills SKM MAPLE among Future Teachers / Elena Semenikhina // European Journal of Contemporary Education. – 2014. – Vol. 10. – № 4. – P. 265 – 272.
2. Semenikhina O. Organization of Experimental Computing in Geogebra 5.0 in Solving Problems of Probability Theory / O. Semenikhina, M. Drushlyak // European Journal of Contemporary Education. – 2015. – Vol. 11. – № 1. – P. 82 – 90
3. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
4. Semenikhina O. On the Results of a Study of the Willingness and the Readiness to Use Dynamic Mathematics Software by Future Math Teachers [Електронний ресурс] / Olena Semenikhina, Marina Drushlyak // Proceedings of the 11th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications: Integration, Harmonization and Knowledge Transfer (ICTERI 2015). – Lviv, Ukraine, May 14 – 16, 2015. – P. 21 – 34. – Режим доступу : <http://ceur-ws.org/Vol-1356/>
5. Семенихина Е. В. О необходимости введения спецкурсов по компьютерной математике / Е. В. Семенихина // Вестн. ТулГУ. Сер. : Современные образовательные технологии в реподавании естественно-научных дисциплин. – Тула : Изд-во ТулГУ, 2013. – Вып. 12. – С. 102 – 107.
6. Семеніхіна О. В. Використання комп'ютерних інструментів IRC Cabri 3D при розв'язуванні задач стереометрії / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах : наук.-метод. журн. – 2014. – № 4(52). – С. 36 – 41.
7. Семеніхіна О. В. Інформатика в схемах і таблицях : навч. посіб. / О. В. Семеніхіна, В. Г. Шамоля, О. М. Удовиченко, А. О. Юрченко. – Суми : Вид-во „МакДен”, 2013. – 76 с.
8. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.
9. Семеніхіна О. В. Професійна готовність майбутнього вчителя математики до використання програм динамічної математики: теоретико-методичні аспекти : монографія / О. В. Семеніхіна. – Суми : Вид-во „Мрія”, 2016. – 268 с.

Яковлева К.

Студентка групи І-3, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка*

*Науковий керівник: Удовиченко О.М.,
викладач кафедри інформатики.*

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА І СУСПІЛЬСТВА ЗНАЇ

Вплив інформаційних технологій призвів до суттєвих змін у процесі навчання. Крім застосування інформаційних технологій у тривіальному їх контексті (комп'ютерна техніка, Інтернет-ресурси, інтерактивні технології) дослідників зацікавило питання використання комп'ютерних ресурсів з метою візуалізації навчального матеріалу.

Використання візуалізованого матеріалу зумовлено відмінністю сучасних школярів від своїх попередників. Через «мозаїчність» свого мислення їм простіше сприймати не довгі книжкові тексти, а матеріал розділений на смислові фрагменти (підсилені динамічністю та інтерактивністю), що в свою чергу покращують сприйняття, зацікавленість та якість засвоєння навчального матеріалу.

Поняття *візуалізації* слід розуміти як процес демонстрації певного об'єкта або їх сукупності, який вимагає не лише сприйняття зорового образу, але і його конструювання в уяві спостерігача,

що забезпечує задіяння механізмів уяви, формування та закріплення асоціативних зв'язків між об'єктами вивчення і їх структурними елементами [3; 1].

Поняття *когнітивності* (пізнання) представляється у різних роботах дослідників неоднозначно. У 60-ті роки минулого століття виникла міждисциплінарна область досліджень – когнітивні науки, відгалуження від когнітивної психології. У рамках цієї науки вивчалися проблеми мислення і штучного інтелекту. У 90-ті роки почали говорити про когнітивну революцію в науці, коли різні способи подання інформації – гіпертекст, таблиця, схема, діаграма, графік – називали когнітивними «інструментами».

Так, *когнітивна візуалізація* являє собою психолого-педагогічний «інструмент», що є конвергенцією наочного контенту та мотиваційного елементу для активного пізнання.

Варто наголосити на тому, що для створення візуалізованого контенту, автору (вчителю інформатики), необхідно володіти не лише знаннями з психології для розробки якнайбільш якісного і методично доцільного матеріалу, але і мати знання та навички роботи із засобами комп'ютерної візуалізації для реалізації та втілення в реальність цих розробок на цифровому рівні [1].

Під *засобами комп'ютерної візуалізації* слід розуміти такі програмні засоби, технічні можливості і функціонал яких спрямовані на створення зображень, анімацій, презентацій або відеофайлів, які несуть в собі смислове візуальне навантаження, з подальшою можливістю демонстрації, перенесення на інші носії, розповсюдження у мережі та хмарних сховищах. Такі комп'ютерні програми дозволяють створювати різного роду візуалізований контент.

Проаналізувавши навчальний план підготовки вчителя інформатики та провівши дослідження на основі реального навчального процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, наявна наступна інформація: на лекціях дисциплін циклу професійної підготовки (психологія, педагогіка, історія педагогіки, методика навчання інформатики, вікова фізіологія та валеологія, основи охорони праці, безпека життєдіяльності) використовуються опорні конспекти, блок-схеми, граф-схеми; на лекціях та практичних заняттях дисциплін циклу математичної, природничо-наукової підготовки (математичний аналіз, алгебра і геометрія, фізика, основи мікроелектроніки, теорія ймовірностей та математична статистика, основи медичних знань, основи екології) використовуються логічно-символьні моделі, динамічні моделі, ментальні карти; в процесі лабораторних, практичних занять та на лекціях дисциплін циклу практичної підготовки (основи інформатики, комп'ютерні мережі та Інтернет, ІКТ, програмування, архітектура комп'ютера та конфігурування комп'ютерних систем, математична логіка і теорія алгоритмів, методи обчислень, дискретна математика, комп'ютерне моделювання, КОСНІ) використовуються скрайбінг, ментальні карти, блок-схеми, Аплети [4; **2** *Ошибка! Источник ссылки не найден.*; **Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Також варто відмітити, що на даному етапі більш інноваційні форми візуалізації використовують не в значній мірі, по-перше через потребу у оснащенні необхідною технікою, а по-друге через вимогу до викладача або вчителя вміти розробити необхідну візуальну підтримку. Що і зумовлює потребу у підготовці майбутнього вчителя до використання засобів, що дозволяють візуалізувати навчальний матеріал.

Список використаних джерел

1. Безуглий Д. С. Технології візуалізації навчального матеріалу у фаховій підготовці сучасного вчителя / Д. С. Безуглий // Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки : наук. журн. – Черкаси : Черкаський національний університет, 2016. – № 11. – С. 48-52.
2. Безуглий Д.С. Технологія створення електронного підручника із вбудованими інтерактивними аплетами // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, – 2016. – Випуск 2(8). – С. 23-28.
3. Далингер В. А. Формирование визуального мышления у учащихся в процессе обучения математике: Учебное пособие / В. А. Далингер. – Омск: Изд-во ОмГПУ, 1999. – 156 с.
4. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплету як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
5. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
6. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.

Секція 3.

Туристичний, готельний і ресторанний бізнес: інновації та тренди

Зігунов Р. В.

*Студент групи 959, спеціальність «Туризм»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Коваленко О.В.,
к.пед.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу*

ТРЕКІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ТУРИСТСЬКИЙ ПРОДУКТ

Стаття присвячена розкриттю особливостей туристського трекінгу та можливостей його використання у створенні інноваційних туристських продуктів.

Ключові слова: трекінг, подорож, туристський продукт.

Трекінг (trekking) – це подорож в горах, пов'язана з проходженням різних ділянок гірського рельєфу. Така гірська подорож включає подолання крутих кам'янистих, трав'яних, осипних схилів, льодовиків, перевалів, форсування гірських річок, навіть сходження на гірські вершини. Отже трекінг – це пішохідна подорож у гірській місцевості з рюкзаком, що триває з пункту А в пункт Б, з подоланням локальних і протяжних перешкод гірського рельєфу.

Трекінг – це не тільки спланований довготривалий рух по маршруту активного туризму [6]. Його можна розглядати як подорож, що включає пізнавальну складову: знайомство з природними та історичними пам'ятками, кліматичними особливостями регіону перебування, культурою та звичаями місцевих жителів. В горах існують унікальні можливості для вивчення ландшафтів: за порівняно короткий час тут можна здійснити подорож, починаючи від субтропіків до вічних льодовиків.

Трекінг в Україні є наймасовішим видом спортивного пішохідного туризму (за ступенем складності) [2, с. 19], але дуже часто він є частиною маршруту спортивного гірського туризму. Трекінг порівнюють з гірським туризмом, із-за спорідненості виду діяльності у гірській місцевості. Трекінг відрізняється від альпінізму і спортивного гірського туризму, під час яких сходження на гірські вершини та перевали відбувається зі спеціальним альпіністським спорядженням та мінімальним набором особистого і групового спорядження. Для багатьох мандрівників трекінг, спортивний гірський туризм, альпінізм став способом життя. Ідучи в гори, туристи вкотре жартують, що спортивний гірський туризм – це вид туризму з перенесення чималих тягарів на великі відстані у вільний від роботи час, з вкладенням у це заняття коштів.

Гори завжди вражали людину своєю величчю, важкодоступністю і непередбачуваністю. З гірських схилів люди милувалися мальовничими долинами і ущелинами, гучними водоспадами і бурхливими річками. Захоплюючись красою гігантських гір, люди відкривали нові вершини, встановлюючи на білосніжних піках прапори, і обводячи поглядом неосяжні гірські краєвиди, з яких відкривається нова перспектива, ставили перед собою ще складніші завдання на майбутнє щодо їх освоєння.

Під час подорожі туристи можуть нести увесь провіант із собою, організувати ночівлю у змінних наметових таборах або забезпечити власний побут у кемпінгах, які трапляються на маршруті [6].

Для занять трекінгом не потрібна спеціальна фізична підготовка, але загальна фізична підготовка туриста повинна бути задовільною. Для подолання значних відстаней пішки організм туриста має бути витривалим, готовим для монотонних навантажень, а також турист повинен бути психологічно готовим до цілодобового перебування в різних умовах природного середовища.

У залежності від рівнів тренуваності туристи можуть проходити від 20 до 30 км за день, що становить 4 – 6 годин руху, з рюкзаком, вагою 10 – 20 % від маси тіла. Більш треновані і сильні учасники трекінгу, окрім основного багажу, несуть продукти харчування, кухонне приладдя, намети. Такий розподіл вантажу зрівнює сили всіх членів групи і допомагає їм триматися разом під час руху.

На сьогодні спробувати себе у ролі гірських мандрівників може практично будь-яка фізично здорова людина. Закордонний досвід роботи туроператорських фірм свідчить про популярність серед туристів даного виду активних занять у природному середовищі.

Туроператори України вже починають освоювати даний сектор туристського ринку. Деякі турфірми пропонують одноденні або багатоденні тури у гірські райони як для новачків, так і для людей з досвідом сходжень, у супроводі досвідчених гірських гідів, як наприклад, туроператор «Рожева чайка» у м. Суми. Однак, для багатьох вітчизняних туристських фірм створення таких інноваційних турів викликає труднощі, перш за все, із-за відсутності у штаті туристського підприємства фахівців туристського супроводу [4].

Головна відмінність проведення трекінгових турів від спортивного туризму – в створенні певного рівня сервісу на маршруті. Туристську групу супроводжує гід-провідник, а на складних маршрутах – навіть два такі фахівці, які не тільки забезпечують безпечне проходження маршруту, але й допоможуть в організації туристського побуту: обладнати табір, знайти дрова і воду, приготувати їжу. У спортивних походах учасники, маючи попередній досвід участі у категорійних і ступеневих походах, самі забезпечують власну безпеку на маршруті та організують туристський побут [1, с. 169-175]. Разом з тим, сервіс трекінгових турів не передбачає перенесення особистих речей, спорядження, рюкзаків туристів супроводжувачим гідом, на відміну від альпіністських експедицій у високогір'я, коли до перенесення вантажів залучаються носильники. Тому туристам варто розраховувати на власні сили та власний туристський досвід, беручи із собою мінімум особистих речей та 4 – 5 кг громадського вантажу (продуктів, бівуачного спорядження тощо). Одне з головних принципів проведення трекінгових подорожей в горах – забезпечення високого рівня безпеки для подорожуючих, за яку несе відповідальність супроводжувачий гід, а також кожен турист особисто та організатори трекінгового туру [5]. Тому туристські оператори, страхові компанії, маршрутно-кваліфікаційні комісії Федерації спортивного туризму повинні працювати в комплексі по створенню та впровадженню різноманітної системи страхування здоров'я [3].

Оскільки активні туристські подорожі сприяють фізичному і моральному вдосконаленню, самопізнанню, самоосвіті, духовному і соціальному зросту особистості, то на них завжди буде попит у суспільстві. Українські туристські підприємства можуть впевнено розвивати трекінгові тури як перспективний напрямок активного туризму, створюючи інноваційні турпродукти: короткотривалі, середньої тривалості та довготривалі, а також різні за складністю, у залежності від району подорожі, складності гірського рельєфу, сезону.

Список використаних джерел

1. Зігунов В. М. Безпека в туризмі / В. М. Зігунов. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 204 с.
2. Зігунов В.М. Організаційно-методичні основи спортивного туризму / В.М. Зігунов, І.С. Зігунова, О.О. Міщенко. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010. - 436 с.
3. Зігунов В. М. Деякі аспекти формування системи забезпечення безпеки туристів у сфері активного туризму / В.М. Зігунов // Фізичне виховання, спорт, туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти : Збірник наукових праць. – Додаток до гуманітарного вісника ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди». - Переяслав-Хмельницький, ФОП Домбровська Я.М., 2017. – С. 215.
4. Зігунова І.С. Професійна підготовка інструкторів туристського супроводу у вищих навчальних закладах. / І. С. Зігунова : дис. ...кан. пед. наук. : 13.00.04 / Зігунова Інна Сергіївна. – Харків, 2016. – 252 с.
5. Темченко Ю. В. Професійна підготовка фахівців з туризму для супроводу туристських груп на трекінгових маршрутах / Ю В. Темченко, І. С. Зігунова // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів: Матеріали XIII Мінародної наук.-прак. конф. молодих учених. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. Т. II. – С. 167 – 170.
6. Трекінг, хайкінг бекпекінг // Старосамбірські вісті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://starosambir.net.ua/4976/>

Левковська Ж. В.

*студентка групи 939, спеціальність «Туризм»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Зігунова І. С.,
к.пед.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

У статті розглядаються світові тенденції розвитку індустрії гостинності, приділяється увага ролі готельних мереж у даному процесі.

Ключові слова: гостинність, туризм, індустрія, готельні ланцюги.

Індустрія гостинності є однією з галузей світової економіки, що надзвичайно стрімко розвивається в останні десятиріччя. Потужному розвитку готельного та ресторанного бізнесу, що набуває міжнародного масштабу, сприяє розвиток політичних, економічних, науково-культурних зв'язків між державами світу. Індустрія гостинності є вагомим сектором ринку туристських послуг, здатним впливати на формування умов соціально-економічного зростання світового і національного господарства.

На сьогодні індустрія гостинності є галуззю з високим рівнем конкуренції, що накладає відбиток на ведення бізнесу у даному секторі економіки. В умовах жорстокої конкуренції готельно-ресторанні господарства переглядають власні стратегії розвитку, вдосконалюють структуру підприємств, розширюють спектр надання послуг, докладають зусиль для збереження контингенту гостей та залучення нових споживачів.

Всесвітня Туристська Організація (UN WTO) зареєструвала у 2016 році 1 млрд. 235 млн. туристських прибуттів. Зростання чисельності подорожуючих позитивно впливає на розширення туристської інфраструктури, особливо на зростання кількості закладів готельно-ресторанного господарства.

Туристська інфраструктура останніх десятиріч вдосконалювалась за рахунок утворення готельних ланцюгів, які мають велике значення для розвитку індустрії гостинності. Готельний ланцюг – це група готелів, які здійснюють колективний бізнес під спільним керівництвом. До мережі входить певна кількість готелів, які мають одну назву, один фірмовий знак, а також проводять спільну маркетингову діяльність. Керівництво ланцюга підприємств отримують переваги від отримання прибутків, але й несуть тягар відповідальності за збитки у веденні бізнесу [3].

Готельні ланцюги допомагають просуванню на світовий туристичний ринок високих стандартів якості обслуговування туристів, створенню певного образу готельного сервісу, сприяють розширенню географії діяльності компанії, підвищенню ефективності ведення готельного бізнесу. Більшість готельних підприємств світу входять до складу певних готельних ланцюгів, серед яких є лідери.

Перше місце у світі займає найбільша готельна мережа Inter Continental Hotel Group – молода британська компанія з десятилітньою історією, яка нараховує 4480 готелів по всьому світу. До її складу входять такі готельні бренди: Crowne Plaza, Candlewood Suites, InterContinental, Hotel Indigo, Staybridge Suites, Holiday Inn, Holiday Inn Express та інші.

На другому місці – компанія Hilton Worldwide – американська мережа майже з віковою історією (заснована у 1919 році Конрадом Хілтоном). До її складу входять 3843 готелі, з найвідомішими брендами: Waldorf Astoria Hotels and Resorts, Conrad Hotels & Resorts, Hilton Hotels & Resorts та інші.

Третє місце посідає компанія Marriott International – міжнародна американська мережа, створена у 1927 році Джоном Уїллардом Марріоттом. до складу якої входить 3537 готелів [6].

На сьогодні світове готельне господарство нараховує понад 350 тис. комфортабельних готелів (понад 14 млн. номерів) [2], кожен четвертий готель входить до складу певної готельної мережі [6]. Кількість номерів за останні 20 років щорічно зростає, у середньому на 3 – 4 %, що свідчить про значну динаміку зростання засобів розміщення туристів [2].

Також змінилась ситуація з присутністю міжнародних готельних мереж на ринку послуг розміщення в Україні. Представники мережі Hilton, Radisson, Interkontinental Hotel Group, Hayatt стали першопрохідцями у цій сфері, спонукаючи інші готельні мережі до представництва у нашій державі [1].

За даними UN WTO у 2016 році прибутки від туризму в світі склали 1,220 млрд. доларів США. Як зазначає вчений Р. Г. Федоров, послуги з розміщення складають 24 % сукупних доходів від туризму [4].

Науковець О. А. Джанджугазова виділяє тенденції розвитку світової індустрії гостинності:

1. Розширення сфери інтересів готельного бізнесу в послугах, які раніше надавалися підприємствами інших галузей, що займаються організацією харчування, дозвілля, розваг, виставковою діяльністю тощо.

2.Зростаюча демократизація готельної індустрії значно сприяє доступності готельних послуг для клієнтів.

3. Розширення спеціалізації готельного бізнесу дає можливість точніше визначити необхідні сегменти споживачів, з урахуванням різних ознак: мети поїздки, віку, статі, сфери діяльності туристів тощо.

4. Інноваційним напрямком у будівництві сучасних готелів є їх розташування в екологічно чистих регіонах, а також облаштування «зелених» поверхів та номерів у готелях, зведених за стандартними технологіями. В обладнанні таких номерів використовуються екологічно чисті

матеріали, концентруючи підвищену увагу на те, щоб заощадити природні ресурси з мінімальним втручанням у природне середовище.

5. Масове впровадження новітніх засобів комунікації та інформаційних технологій, що дозволяють проведення всебічної, системної економічної діагностики, в результаті якої з'являється можливість здійснення повного аналізу конкурентного середовища в області застосування цінкових і маркетингових стратегій, а також аналізу ступеня активності конкурентів на ринку надання послуг.

6. Впровадження новітніх технологій в ділову стратегію готельних підприємств, особливо стосується широкого використання мережі Інтернет, з метою просування готельних продуктів і послуг [3].

Внаслідок застосування інноваційних технологій, готельні підприємства зменшують витрати на ведення бізнесу, розширюють можливості для залучення клієнтів з інших сегментів ринку, а споживачі готельних послуг забезпечуються підвищеним комфортом. Готельні корпорації і окремі готелі надають можливість своїм клієнтам ознайомитися з переліком послуг готельного підприємства, відвідавши їх сайти. Skorиставшись запропонованим сервісом, клієнт може ознайомитись з інтер'єром номерів, меню ресторану, забронювати готельний номер, отримати необхідну довідкову інформацію тощо. Наприклад, у деяких готелях Туреччини використовуються інноваційні технології у формах оплати. Наприклад, турист може розраховуватися магнітною картою, яку отримує при поселенні в день прибуття. Картку «прокочують» через кард-рідер при наданні платних послуг на території готелю, а загальний рахунок буде роздрукований напередодні від'їзду [5].

Отже, сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності спрямовані на вирішення завдань щодо прогнозування і дослідження конкурентних переваг підприємств готельно-ресторанного господарства; застосування інноваційних технологій у наданні сервісу та веденні бізнесу; вміння створювати стабільну клієнтську базу; визначати нові шляхи розвитку підприємств; оновлення стратегії ведення бізнесу, враховуючи динаміку розвитку ринку готельних і туристських послуг.

Список використаних джерел

1. Гостиничный бизнес в Украине: тенденции и перспективы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mayger.ua/ru/analitika/gostinichnyj-biznes-v-ukraine-tendentsii-i-perspektivy/>
2. Дадашева И. А. Оказание гостиничных услуг: международно-правовое регулирование [Текст] / И. А. Дадашева, Т. П. Малько // Молодой ученый. – 2014. – №4. – С. 819 – 824.
3. Джанджугазова Е. А. Маркетинг в индустрии гостеприимства / Е. А. Джанджугазова – М.: Академия, 2005. – 224 с.
4. Федоров Р. Г. Гостиничный бизнес как составляющая современной индустрии туризма / Р. Г. Федоров // Молодой ученый. – 2013. – №4. – С. 307– 311.
5. Росолько Ж.В. Стан та перспективи розвитку туристської індустрії Туреччини /Ж.В.Росолько, І.С.Зігунова // Стан і перспективи сучасного туризму: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. – С. 210 – 215.
6. Самые крупные гостиничные сети мира. Статистика и показатели [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://hoteladvisor.livejournal.com/13242.html>

Павлюк Х. О.

студентка групи 939

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Зігунов В.М.,

к.пед.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ

Стаття присвячена питанням використання деяких видів інновацій у сфері страхування, наводяться приклади страхових компаній України, які застосовують інновації у своїй діяльності.

Ключові слова: інновації, страхова компанія, туристські подорожі.

Потужний розвиток туристської галузі й збільшення туристських потоків у світі спричиняє зростання страхування туристських ризиків на світовому ринку страхових послуг. Процес страхування покликаний покрити ризики туристів упродовж їх подорожі, а страховка є невід'ємною

частиною придбаного споживачем туристського продукту. За статистикою страхові випадки відбуваються, у середньому, майже з кожним сотим туристом [4, с. 87].

Страхова послуга є особливим видом продукту, що характеризується високим рівнем споживчої корисності. Виходячи з цього, пріоритетним завданням страховиків є представлення нових, інноваційних страхових продуктів на ринок страхових послуг, турбота про їх унікальність, зручність, спрямованість на задоволення потреб споживачів. На кінець 2015 року в країні нараховувалось 382 страхові компанії [1, с. 424].

Інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, зумовлюючи випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. Вчені Ховард Мілс та Бернард Тубіана виділяють три типи інновацій у сфері страхування:

1. Інновації, які збільшують сферу поширення – перехід від дорогих страхових продуктів, доступних для небагатьох до продуктів масового ринку. Ці інновації покликані екстенсивно розширювати ринок.

2. Інновації, які сприяють підтриманню досягнутого рівня – це, по суті, заміна страхових продуктів, а також перехід до кращої моделі їх продажу.

3. Інновації, які підвищують ефективність – це інновації, які дозволяють знизити витрати на ведення бізнесу та збільшити рентабельність страхових продуктів (наприклад, широке використання у роботі мережі Інтернет) [6].

Розвиток туристичної галузі в Україні розширює межі для активних форм туризму. Вітчизняні туристичні агенції успішно пропонують різноманітні тури з активними засобами пересування (рафтинг, каякінг, альпінізм, гірський туризм, скелелазіння, каньонінг, дайвінг) [3, с. 43]. Страхові компанії страхують підвищені туристські ризики, до яких належать екзотичні й екстремальні види туризму, що стали досить популярними на сьогодні. За прогнозами Всесвітньої Туристської Організації до 2020 року вони займуть вагоме місце у структурі туристських подорожей. Поряд із традиційним пляжним відпочинком туристів дедалі частіше ваблять джунглі й пустелі, сафари, джайлоо-туризм. Такі туристи належать до групи підвищеного ризику, з ними трапляються нечасті, але серйозні за важкістю і медичними витратами випадки, що ускладнює роботу страховиків.

Крім підвищеного ризику, аматори активного відпочинку стикаються з проблемою віддаленості від «цивілізації». При настанні страхового випадку евакуювати потерпілого можна тільки гвинтокрилом, що ускладнює рятувальні роботи та робить їх надто затратними [1]. Страхові компанії пропонують вирішити подібні проблеми при наявності страхового полісу за допомогою асистанс-компаній. Програмами асистанс в Україні займаються такі компанії: «Альфа-Асистанс», «Гарант-Асистанс», «Дедал-Сервіс», «SOS Сервіс Україна», «Всеукраїнська сервісна компанія «УКРАССИСТ», «Юніверсал асистанс» та інші.

Підвищену увагу і надійний страховий захист страхові компанії забезпечують гірськолижникам. Хоча не завжди страхові компанії, які займаються страхуванням у туризмі, виділяють аматорів гірських лиж в окрему категорію клієнтів. Туристам, що вирушають на гірськолижні курорти, такі компанії пропонують класичні програми з різними варіантами страхування додаткових ризиків, з пропорційним співвідношенням «ризик – сума страховки».

Відправляючи туристів на гірськолижні курорти, туристські фірми повинні відповідально ставитися до їх медичного страхування, допомагаючи екстремалам обрати програму страхування, що включає необхідний мінімум страхових послуг, з суттєвим страховим покриттям. Наразі в абсолютної більшості українських страхових компаній немає тарифікації повного списку ризиків, що виникають при занятті екстремальними видами спорту. Екстремальне страхування залишається в Україні нетрадиційним.

Інноваційним підходом у діяльності страхових компаній може стати укладання страхових договорів через Інтернет. Впровадження у страхування web-програм дозволяє страховикам здійснювати дистанційне обслуговування клієнтів, що сприяє зменшенню адміністративних витрат та скороченню часу на укладання угод. Наприклад, програма web-інтерфейс у страхуванні життя подорожуючих сприяє дистанційному доступу клієнтів до власних накопичувальних рахунків, а також надає можливість відслідковувати стан власного рахунку [5]. На сьогодні в Україні віртуальний сервіс пропонують страхові компанії: «Оранта», «АСКА», «АХА Страхування», «Інго Україна», «PZU Україна», «ТАС».

Фахівці стверджують, що існує ряд переваг та недоліків укладання договорів через Інтернет. Такий процес є спрощеним, оперативним, передбачає економію часу, доступність, універсальність, проте не всі види страхових продуктів можуть бути розміщені для продажу. Клієнту самому складно розібратись у всіх нюансах страхування, він не може бути повністю ознайомленим зі всіма умовами угоди. Однак основною проблемою, що гальмує розвиток страхування через Інтернет, є слабе забезпечення віртуальних платіжних систем в Україні.

Ринок страхування, який упродовж тривалого часу був досить консервативним, на сьогодні демонструє розширення асортименту послуг страхування, розширюються також види маркетингу страхових компаній, вдосконалюються способи організації продажу страхових продуктів та інші інноваційні заходи у його діяльності.

Список використаних джерел

1. Безпека в туризмі [курс лекцій] / В. М. Зігунов . – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – С.85 – 106.
2. Бондаренко А.Ф. Стан та перспективи розвитку страхового маркетингу в Україні / А.Ф.Бондаренко, М.А. Моїсеєнко, А.Д.Таранченко // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. – №12. – С.423 – 427.
3. Зігунова І. С. Професійна підготовка організаторів туристського супроводу у вищих навчальних закладах / І.С. Зігунова // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди»: науково-теоретичний збірник. – Переяслав-Хмельницький, 2010. – С. 42 – 44.
4. Золотухіна Г. М. Сучасний стан страхових послуг в галузі туризму / Г. М. Золотухіна, І. С. Зігунова // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів: Матеріали XIII Міжнародної наук.-прак. конф. молодих учених. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. Т. II. – С. 86 – 90.
5. Мілошевич Н. В. Тенденції розвитку інноваційної діяльності страхових компаній України / Вісник НТУ «ХПІ» - 2013 - № 53 (1026) – С.68 – 72.
6. Howard Mills, Bernard Tubiana. Innovation in insurance: The path to progress / Howard Mills, Bernard Tubiana. – Published March 15, 2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу: dupress.com/articles/innovation-in-insurance/

Перезва Н. П.

студентка групи 939

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Зігунов В.М.,

к.пед.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У ТРАНСПОРТНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ ТУРИСТІВ

Розкриваються питання застосування інновацій в обслуговуванні туристів різними видами транспорту.

Ключові слова: транспорт, обслуговування, турист, інновація.

Транспорт є одним із найважливіших секторів для успішного розвитку економіки будь-якої країни. Саме тому розвитку транспорту як складової інфраструктури постійно приділяється значна увага зі сторони органів виконавчої влади практично всіх держав. Серед транспортного обслуговування туристів найбільшу популярність мають автобусні, авіаційні і залізничні подорожі (близько 88% від загального обсягу транспортних подорожей) [1].

Транспорт і туристська галузь тісно взаємопов'язані між собою: розвиток транспорту стимулює зростання показників у галузі туризму, налагоджуючи взаємовигідне економічне співробітництво [5]. Бурхливий розвиток транспорту у ХХ столітті призвів до збільшення кількості туристських подорожей, вивівши туристську галузь на одне із перших місць по прибутковості серед інших галузей економіки, поступившись лише видобутку та переробці нафти та машинобудуванню. Завдяки розвитку всіх видів транспорту туристські потоки збільшились з 25 млн. осіб у 1950 році до 660 млн. осіб у 2000 році [4, с.17], тому туристську галузь впевнено називають «феноменом ХХ століття».

Транспортне обслуговування є одним із основних видів послуг в туризмі, на яке припадає значна частка у структурі ціни туру. Для перевезення туристів під час подорожей використовуються різні види транспорту: авіаційний, автомобільний, залізничний, водний. У залежності від виду транспорту, відстані й тривалості подорожі ця частка може коливатися від 20 до 60%.

В обслуговуванні туристів авіаційним транспортом застосовуються інноваційні сервіси, наприклад, попередньої реєстрації на рейс за допомогою Інтернет-мережі, або мобільного зв'язку. Посадковий талон в цьому випадку пасажир може роздрукувати самостійно з власного принтера. Авіакомпанії борються за збільшення кількості пасажирів, пропонуючи їм додаткові сервіси. Наприклад, авіакомпанія Vietnam Airlines створила оригінальний спосіб залучення на свої рейси транзитних пасажирів, що прямують до країн Південно-Східної Азії та Австралії, пропонуючи в разі

довготривалого очікування стикувального рейсу в аеропортах Ханоя або Хошиміну безкоштовні екскурсійні програми з відвідуванням ряду визначних пам'яток цих міст а у разі потреби – проживання в готелі [3].

Ще одним із видів транспортного перевезення туристів є залізничний транспорт. Саме залізниці серйозно конкурують з авіацією, особливо при перевезеннях пасажирів на незначні відстані – до 700 км. У гонитві за економічною вигодою залізничні компанії починають створювати альянси, складаючи угоди про співпрацю між собою та з іншими транспортними організаціями. Мережа французьких національних залізниць (SNCF) уклала угоду про співпрацю із «Зоряним альянсом» авіаперевізників, яка передбачає організацію доставки пасажирів з деяких міст Франції, наприклад, з Ліону до аеропортів Парижа швидкісними залізничними поїздами, використовуючи єдиний квиток, як це прийнято при авіаційних перевезеннях.

У Німеччині між авіаційною (Lufthansa) і залізничною (Deutsche Bahn AG) компаніями підписано угоду про спільну програму Al Rail, яка забезпечить перевезення пасажирів із Франкфурта в Штутгарт швидкісними потягами. Потяги курсують під номерами авіарейсів, а клієнти обслуговуються за стандартами, прийнятими на внутрішніх авіалініях. У перспективі планується введення аналогічного залізничного обслуговування між іншими містами країни.

Іншим прикладом застосування інновацій на транспорті є нововведення служби Державних залізниць Італії, яка визначає ціну проїзного квитка не за кілометражем, а виходячи з якості запропонованих послуг, а також частоти і швидкості поїздок. У Швейцарії для залучення клієнтів продається універсальний проїзний залізничний квиток SwissPass, вартістю 240 швейцарських франків (150 доларів США), за допомогою якого можна об'їздити всю країну за чотири дні, заощадивши значну суму коштів. Квиток також дійсний для подорожі водним транспортом, проїзду в трамваї, тролейбусі й автобусі у 36 містах країни [3].

На відміну від залізничного та авіаційного транспорту, автомобільний використовується в туризмі найчастіше, оскільки він забезпечує доставку туристів «від дверей до дверей». Швидкісні автобуси-експреси високого класу мають спальні місця, туалети, буфетні стійки, аудіо-відеотехніку. Сучасні автобуси категорії «люкс» обладнані буфетами, столами для переговорів з вмонтованими в них мікрофонами. Інноваційним рішенням є також оснащення автобусного салону відеосистемами (VHS), епідіаскопом, факсом та іншими технічними засобами.

Оригінальним рішенням туристських фірм є створення нестандартних турів, з використанням декількох видів транспорту, у тому числі – активних засобів пересування (байдарок, катамаранів, рафтів, велосипедів). В обслуговуванні туристів туроператори можуть комбінувати традиційні види транспорту із засобами пересування в активному туризмі. Наприклад, під час автобусного туру, туристи можуть пересісти на байдарки, екскурсійний катер або велосипеди для подолання деякої ділянки шляху іншим способом, урізноманітнюючи програму туру.

Дослідження розвитку активних форм туризму на Сумщині свідчить про популярність у регіоні водних турів на байдарках [2]. Туристи, які мають власний автотранспорт, надають перевагу комбінованим триденним турам у рекреаційні райони Сумської області. Правильність вибору виду транспорту для перевезення туристів багато в чому визначає ефективність та досягнення мети подорожі.

Список використаних джерел

1. Безпека в туризмі [курс лекцій] /В. М. Зігунов . – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. – С.127 – 152.
2. Зигунова И. С. Особенности развития активных форм туризма в рекреационно-туристском комплексе Сумской области / И. С. Зигунова //Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди»: наук.-теор. збірник. – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2008. – С. 294 – 296.
3. Іновації в транспортному обслуговуванні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studbooks.net/1564170/turizm/innovatsii_transportnom_obslyzhivaniit_turistov
4. Максаковский В. Развитие и география международного туризма / В. Максаковский // Краєзнавство. Географія.Туризм. – 2001. – №21 – 24 (218 – 221).– С.17 – 21.
5. Новіков В. С. Іновації в туризмі / В. С. Новіков. – М.: Академія, 2007. – С.138 – 146.

Сафонова К.С.

*студентка групи МК-15, спеціальність «Маркетинг»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергєєва С.О.,
к.е.н. доц. кафедри економічної теорії та підприємництва*

РОЛЬ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Розвиток сучасного туризму України багато в чому залежить від розробки і впровадження інноваційних технологій, спрямованих на вдосконалення обслуговування клієнтів і розширення сервісних туристичних можливостей. Ця стаття містить відомості про розвиток туризму в Україні, перспективи впровадження інновацій. Також інформує про основні інноваційні технології, їх зміст, застосування і ефективності.

Ключові слова: туризм, інноваційні технології

Туристична галузь для України дуже важлива і відіграє надзвичайно велику роль у залученні інвестицій та створенні нових робочих місць у транспортній галузі, галузі зв'язку, торгівельній галузі, будівничий галузі, народному господарстві, виробництві товарів споживання та послуг. Туристична галузь є високорентабельною галуззю економіки та дієвим фактором інтеграції нашої країни у Європейську і світову спільноти, має великі пізнавально-виховні можливості для формування гармонійно-розвиненого громадянина України.

Під час АТО суперечливою є робота над розвитком туристичної привабливості, а з іншого боку - ця сфера може давати значні прибутки державі. Зараз економіка слабка, потрібно спиратися на ті галузі, які можуть дати прибуток, зокрема туризм.

Фінансування туристичної сфери останнім часом майже не здійснювалося, в зв'язку з воєнними діями на території України, а у Державному бюджеті на 2016 рік взагалі не виділено жодної грошей на фінансування, саме тому наша країна не була представлена на Міжнародній туристичній виставці, яка відбулася нещодавно в Мадриді (Іспанія).

Цього року, українським містам краще працювати над залученням як туристів співвітчизників, так і близьких сусідів, наприклад, білорусів, більше орієнтуватися на конференц-туризм, рекреаційний, релігійний туризм.

Нині до нас слабо їдуть іноземні туристи через ілюзію про повномасштабну війну в Україні. Наша держава сприймається за кордоном як «гаряча точка» планети й навіть у Західній Україні суттєво поменшало туристів. Це пов'язано з відсутністю єдиної інформаційної політики та національного брендингу, які має провадити державний орган виконавчої влади у сфері туризму.

Остаточної шкоди галузі принесли непродумані реорганізації, а зараз і ліквідація центрального органу виконавчої влади у сфері туризму. Реорганізації органу виконавчої влади туристичної галузі практично призупинили розвиток туризму та зробили неможливим здійснення системного підходу до реалізації державної політики в галузі туризму.

Крім того, туризм стає все більш важливим аспектом у житті громадян, які все більше і більше подорожують у бізнес-цілях або для відпочинку. Як діяльність, яка зачіпає культурна і природна спадщини, а також традиції та сучасну культуру в країні, туризм дає можливість для економічного зростання і сталого розвитку України.

Економічна та фінансова криза, яка торкнулася економіку всіх країн з 2008 року прияла значному впливу на попит на туристські послуги, тому в даний час гостро стає питання про інноваційний підході в туристської діяльності.

Не можна також не відзначити і роль науково-технічної революції, яка справила величезний вплив на інноваційну діяльність у соціально-культурній сфері і туризмі через високі технології, до числа яких відносяться нові матеріали, мікропроцесорна техніка, засоби інформації та зв'язку, біотехнології.

Поява полімерних, композитних та інших нових матеріалів призвело до появи нових видів одягу та взуття, нового спортивного та іншого спорядження, нової тари і упаковки і т.д. Нові матеріали стали матеріальною основою екстремального туризму, сприяли розвитку водного, гірського та ряду інших видів туризму.

Поява сучасних засобів інформації та зв'язку справило глибокий вплив на суспільне виробництво і побут людей. Сучасну туристську діяльність і роботу туристичних фірм не можна уявити без Internet. Сучасна аудіо-відео-техніка суттєво змінила технологію менеджменту. Управління переводиться в режим реального часу і т.д. Відбувається інтеграція інформаційних суспільних інструментів і послуг у всіх видах туристичної діяльності, зокрема, здійснювані малими підприємствами. Їх використання державними і приватними туроператорами, особливо малими та

середніми підприємствами посилюються і проявляються у підвищенні обізнаності та партнерських ініціативах, а також належному використанні різних національних і європейських програм.

Самим вагомим уповільненим фактором розвитку сучасного туризму на суспільному рівні являється повна відсутність уваги та підтримки з боку політичних сил. Відчутні результати прийдуть лише тоді, коли законодавчий рівень буде більш зацікавлений питаннями туристичної діяльності, коли будуть поєднані зусилля для того, щоб статус індустрії туризму перейшов на більш високий рівень і це все, щоб формувалося не лише словами, а й діями, виконанням відповідних заходів щодо налагодження та підтримки економічних зв'язків, ефективного маркетингу у туристичній сфері.

Головною метою розвитку туристичної індустрії в Україні є присутність уваги держави до галузі туризму та курортів, створення усіх необхідних умов для інвестування у розвиток туристичної та курортно-рекреаційної інфраструктури, покращення якості послуг, створення позитивного іміджу держави, висунення туристичного продукту на міжнародному туристичному ринку.

Однак необхідно відзначити, що на впровадження інновацій в туризмі значний вплив мають економічна ситуація в країні, соціальний стан населення, національне законодавство, а також міжурядові та міжнародні угоди. Тому мотиви і причини появи інновацій в туристській діяльності в кожній країні різні.

Україна має всі об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку не тільки внутрішнього, а й в'їзного та виїзного туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, Україна володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, багатую флорою і фауною, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, яка швидко розвивається.

Список використаної літератури

1. Новиков В.С. Інновації в туризмі: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В.С. Новиков. — М.: Видавничий центр «Академія», 2007 — 208 с.
2. Клейменов А.М. Інноваційні процеси в розвитку туризму / Клейменов А.М., Сергеев Б.І. / Культура народів Причорномор'я. — 2004. — №52, Т.2. — С.62-66.
3. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії : навч. посіб. / І.М. Школа. — Чернівці: ЧТЕІКНЕУ, 2003. — 662 с.
4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. — К. : Альтерпрес, 2002. — 436 с.
5. Про підтримку розвитку туризму в Україні: Указ Президента України від 2 березня 2001 р. № 127. — 2001.

Сахно А. Ю.

студентка групи 959

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Зігунова І.С.,

к.пед.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досліджено готельно-ресторанну та туристичну сферу, зосереджено увагу на формування інноваційної економічної стратегії туристичного підприємства та макроекономічної стратегії розвитку туристичного бізнесу в регіонах України.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство; збалансована система показників; інноваційні стратегії розвитку; готельно-ресторанний бізнес; готельно-ресторанна сфера.

На сучасному етапі розвитку актуалізується роль інноваційної стратегічної діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в умовах глобалізації. Формування інноваційної економічної стратегії туристичного підприємства та макроекономічної стратегії розвитку туристичного бізнесу в регіонах України є важелем стабілізації не тільки економічного становища народного господарства, але й політичної ситуації в країні [5].

Дослідження сьогодення готельно-ресторанної сфери в Україні свідчить про те, що цей бізнес має різні напрями: ресторанному господарству характерні тенденції до збільшення, а готельному господарству – до деякого скорочення.

Підприємства готельного та ресторанного господарства у галузевому комплексі сфери туризму посідають провідне місце, становлячи один із найперспективніших напрямів діяльності [1].

В сучасних умовах ринку конкурентоздатними є лише ті підприємства, які формують довгострокові інноваційні стратегії розвитку свого бізнесу. Це професіонали високого класу, які можуть варіювати в складних ситуаціях національної економіки і для яких визначальною умовою ефективності підприємницької діяльності туристичного бізнесу є розробка і реалізація стратегії на перспективу [3].

Формування інноваційних стратегій відзначається трудомісткістю, яка оправдовує себе, адже вона орієнтована на досягнення комерційного успіху та допомагає підприємцеві розібратися в нестабільних ситуаціях в туристичному бізнес-середовищі, виявити своїх головних конкурентів, постійних та креативних постачальників і в результаті моніторингу визначити сектор ймовірних споживачів; привчає до аргументованого вирішення складних завдань та стимулює не лише до виживання, а й до плідної діяльності в реальних умовах зовнішнього середовища.

В теорії економічної науки виділяють чотири групи інноваційних стратегій розвитку підприємств, які можна використати і в туристичній сфері, але вони мають свої специфічні особливості.

Перша група інноваційної стратегії має назву концентрованого зростання, яка базується на варіюванні туристичного продукту або ринку туристичних послуг. У цьому разі підприємство покращує властивості туристичного продукту або формує і впроваджує новий, а також знаходить варіанти зміцнення свого конкурентоспроможного положення на ринку, або взагалі шукає не зайняті сектори на неосвоєному ринку туристичних послуг.

Друга група складових інноваційної стратегії включає інтегрований розвиток, це значить розширення туристичної діяльності за рахунок диверсифікації туристичних послуг.

До третьої групи (інноваційної стратегії зростання) відносять розширення сфери туристичної діяльності, в разі неможливості підприємства розвиватися на існуючому туристичному ринку зі своїм туристичним продуктом.

Перегрупування сил з метою підвищення ефективності туристичного бізнесу відносять до четвертої групи інноваційних стратегій розвитку, яка регламентує перебудову діяльності, направлену на впровадження інновацій туристичного продукту виходячи зі змін попиту на ринку. Ці впровадження пов'язані з підвищенням рівня туристичної діяльності. Великі туристичні підприємства часто застосовують декілька видів інноваційних стратегій розвитку одночасно [4].

Активізації туристичного бізнесу в Україні сприяють наявні туристичні ресурси, участь в міжнародному поділі праці, збільшення надходження іноземних інвестицій у туристичну галузь, зміна форми власності туристичних підприємств та їх приватизація, популяризація національної культури за межами країни тощо.

Отже, макроекономічна стратегія розвитку туристичного бізнесу спрямована на використання конкурентних переваг країни базування, з одного боку, та державну підтримку тих секторів, де конкурентні позиції є слабкими, – з іншого.

Важливим для побудови стратегічного розвитку підприємств загалом, в тому числі і в туристичній сфері є система збалансованих показників (СЗП), розроблена американськими вченими Р. Капланом і Д. Нортонем. Ця система показників формує механізм поетапного донесення до персоналу фірм факторів успіху, цілей компанії і через так звані ключові показники ефективності здійснювати контроль за діяльністю.

Застосування методики СЗП в галузі готельного та ресторанного господарства має свою актуальність, так як її головною рисою є тісний зв'язок з існуючими бізнес-процесами, які націлені на задоволення потреб клієнтів [2].

Запропонована система показників дозволяє керівництву орієнтуватися на стратегічний розвиток в діяльності туристичних підприємств, на відміну від традиційного управління, що орієнтується переважно на фінансові показники.

Підсумовуючи вище викладене можна зробити висновок, що в умовах глобалізації світової економіки відбувається конкурентна боротьба між окремими країнами і регіонами за посилення інвестиційної привабливості і підвищення рейтингу та поліпшенні іміджу за рахунок розвитку підприємств готельного та ресторанного господарства. Відповідно цього готельне та ресторанне господарство користується популярністю і відіграє важливу функцію, не лише залучаючи туристів, але і стає впливовим аргументом підвищення рейтингу певного регіону як центру соціально-економічного розвитку.

Формування місії та інноваційних стратегічних напрямів дозволяє провести огляд аспектів господарювання готельних та ресторанних закладів, оцінити їх потенціал і перспективи вирішення існуючих проблем.

В свою чергу складена система збалансованих показників дає можливість досягти цілей, тому що усі параметри направлені на виконання єдиної стратегії.

Список використаних джерел

1. Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанный бізнес : ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : навч. посіб. / Л. Г. Агафонова, О. Є. Агафонова. – Київ : Знання України, 2002. – 358 с.
2. Актуальні проблеми та перспективи розвитку туристичного і готельно-ресторанного бізнесу в Запорізькому регіоні : монографія / за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; ЗНТУ. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2012. – 400 с.
3. Куклина Т. С. Конкурентоспособность гостиничных услуг : Т. С. Куклина // Украина – Болгария – Европейский Союз: современное состояние и перспективы : II Междунар. науч.-практ. конф., 12-18 сентября 2013 г. : тезисы докладов. – Варна ; Херсон, 2013. – 279 с.
4. Мальська М. П. Готельний бізнес : теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – 2-е вид. перероб. та доповн. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
5. Нездоймінов С. Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід : монографія / С. Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2009. – 304 с.

Щербак Н.Р.

*студентка групи ПТБ-17 спеціальність «Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь*

*Науковий керівник: Білоус-Сергеева С.О.,
к.е.н. доцент кафедри економічної теорії та підприємництва*

РОЛЬ ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Оздоровчий туризм розвивається практично у всіх регіонах світу і є одним із найпопулярніших напрямків туристичної діяльності. Оздоровчий туризм - один з найпопулярніших видів відпочинку. З кожним роком в Україні приїжджають все більше туристів які більшість в'їзних туристів. В сфері медичного туризму важливу роль відіграє рівень інформатизації та комунікацій. Яскравим прикладом успішної перспективи залучення пацієнтів з усього світу в Україну може послужити ряд приватних медичних установ. Оздоровчий туризм має стати профілактикою захворювань і відпочинком.

Ключові слова: туризм, оздоровчий туризм, мінеральні джерела, санаторно-курортні установи.

Туризм сьогодні вважається одним з перспективних напрямків соціально-економічного розвитку країни, регіонів, міст, поступово розвивається, хоча не характеризується стабільним його зростанням.

На думку фахівців, лікувально-оздоровчий відпочинок - це різновид як індивідуального, так і групового відпочинку, який передбачає проходження певних відновлюваних і лікувальних процедур. Але за своїм змістом оздоровчий туризм є значно ширшим поняттям і передбачає досягнення таких цілей як відпочинок, рекреація (відновлення), лікування, оздоровлення.

На сьогоднішній день оздоровчий туризм розвивається практично у всіх регіонах світу і є одним із найпопулярніших напрямків туристичної діяльності. У нашій країні цей вид туризму також займає досить вагоме місце завдяки сприятливим кліматичним умовам, близькістю моря та гір. В Україні найсприятливішими місцями для оздоровчого відпочинку є Прикарпаття та Причорномор'я. Одним із найбільш популярних серед прихильників оздоровчого туризму регіонів України є Львівська область. [5]

Тому що б туризм в Україні почав стабільно розвиватися, необхідно розв'язати оздоровчо-лікувальні галузь в Україні, що б людина приїжджала не тільки відпочивати але й оздоровитися.

Оздоровчий туризм - один з найпопулярніших видів відпочинку. Це подорожі в регіони з сприятливими для здоров'я кліматичними і природними умовами

Оздоровчий туризм призначений для лікування і відпочинку населення. Для розвитку даного виду туризму необхідна наявність мінеральних вод, лікувальних грязей, озер, лікувального клімату та інших природних об'єктів і умов, які використовуються для лікування і профілактики захворювань і організації відпочинку.[1]

Оздоровчий туризм, має кілька напрямків, такі як

1. Бальнеологія - розділ курортології, що вивчає лікувальні мінеральні води, їх походження, фізико-хімічні властивості, вплив на організм при різних захворюваннях, розробляє показання до їх застосування на курортах і в некурортних умовах.

2. **Бальнеотерапія** - методи лікування, профілактики і відновлення порушених функцій організму природними і штучно приготованими мінеральними водами на курортах і в некурортних умовах.

3. **Грязелікування** - метод лікування, профілактики захворювань організму з використанням пелюїдів, т. Е. Лікувальних грязей різного походження, на курортах і в некурортних умовах.

4. **Кліматотерапія** - сукупність методів лікування і профілактики захворювань організму з використанням дозованого впливу кліматопогодних факторів і спеціальних кліматопроцедур на організм людини.

5. **Курортографія** - опис місця розташування і природних умов курортів і курортних місцевостей з характеристикою їх лікувальних факторів, бальнеотерапевтичних, кліматотерапевтичних та інших умов для лікування і відпочинку[2]

З кожним роком в Україні приїжджають все більше туристів які більшість в'їзних туристів (25%) вибирають Україну тільки через доступних оздоровчих послуг - санаторіїв і спа-центрів. 18% приїжджих цікавить дешева стоматологія та офтальмологія. Інші популярні напрямки (репродуктивна медицина, пластична хірургія, кардіохірургія і клітинні технології) стали більш привабливими для іноземців після падіння курсу гривні: тепер на ту ж суму можна отримати значно більше товарів і послуг

Ще в Україну охоче приїжджають іноземці, чия страховка не покриває лікування деяких захворювань. Для них вигідніше оплатити переліт і «копійчані» рахунки в місцевих клініках, ніж звертатися до самого недорогого фахівця в своїй країні. З огляду на, що сьогодні у нас близько 100 клінік приймають на лікування іноземних пацієнтів, в черзі їм стояти не доведеться.[3]

Хотілося б поділитися з деякими джерелами які допоможуть людям оздоровитися і виликвати всі їхні хвороби:

-Лікувальний гейзер «Гарячий ключ»

Лікує: захворювання щитовидки, дихальних шляхів, хвороби суглобів, шлунково-кишкового тракту, нервової системи, шкірні проблеми.

Утворилося це диво природи під час буріння свердловин на глибині понад 1500 метрів при геологічних пошуках родовища природного газу. На основі джерела облаштували басейн, в якому і зараз приймаються цілющі ванни. За своїм складом вода тут в шість разів концентрованою, ніж морська. Крім того, після прийняття гарячих або грязьових ван відчуваєш себе бадьорим, здоровим, повним сил і енергії

-Бальнеологічний курорт Східниця

Лікує: сольові діатези, цукровий діабет, недокрів'я, урологічні проблеми, захворювання шлунково-кишкового тракту.

Дивно красива місцевість Східниця в Львівській області отримала назву «Українська Швейцарія». Тут, в мальовничій гірській долині, беруть свій початок цілющі водні джерела[4]

Також в сфері медичного туризму важливу роль відіграє рівень інформатизації та комунікацій не тільки между країнами і медичними установами, а також лікарями і фахівцями в галузі медицини та реабілітації. Подібну комунікацію можуть надати Всесвітньої Асоціації Медичного туризму - Global Healthcare Travel Council (ГНТС) і Турецька Асоціація медичного туризму - Turkish Healthcare Travel Council (та й українських) пацієнтів:

При роботі на ринку медичного туризму виникає природна боротьба за увагу і довіру пацієнта, що в свою чергу призводить до поліпшення матеріальної бази лікувальних установ, поліпшення якості послуг і формування оптимального пропозиції: співвідношення ціни і якості, доповнення лікування санаторно-курортними послугами та іншими конкурентними перевагами. Потреба більшості пацієнтів в Україні та інших країн СНД в якісних і дешевих послугах є базовою основою для стратегічного розвитку тієї частини медичної (в тому числі і санаторно-курортної) системи, яка була б орієнтована на ринок медичного туризму. За такими параметрами як ціна, Україна значно виграє у багатьох зарубіжних країн-конкурентів (Німеччина, США, Ізраїль, Туреччина і ін.). Але ось як самих послуг, розміщення, іміджу, матеріальної бази і діапазону медичних послуг, Україна значно поступається своїм конкурентам в цій сфері. Даний факт призводить до втрати платоспроможних пацієнтів на внутрішньому ринку медичних послуг. Однак перспективи в Україні все-таки є.

Яскравим прикладом успішної перспективи залучення пацієнтів з усього світу в Україну може послужити ряд приватних медичних установ. На сьогоднішній день географія пацієнтів подібних клінік охоплює більш ніж 25 країн світу, що говорить про затребуваність вітчизняних спеціалістів і застосовуваних методик лікування

Отже, в Україні лікувальний туризм відіграє велику роль в економіці країни і до всього допомагає людям зміцнити здоров'я, передбачає перебування в санаторно-курортних установах.

Туризм із метою лікування має бути виокремлений і у класифікації осіб, які подорожують. Оздоровчий туризм має стати профілактикою захворювань і відпочинком.

Список використаних джерел

1. Класики економічної думки. Стаття [Електронний ресурс]]. Режим доступу- https://studwood.ru/1129817/turizm/ozdorovitelnyy_turizm
2. Класики економічної думки. Стаття Бабкин А.В. Специальные виды туризма [Електронний ресурс]]. Режим доступу- http://tourlib.net/books_tourism/babkin07.htm
3. Класики економічної думки. Стаття Мария Ниткина [Електронний ресурс]]. Режим доступу- <http://www.likar.info/zdorovye-vsey-semyi/article-76721-meditsinskij-turizm-v-ukraine-zachem-k-nam-edut-inostrantsy/>
4. Класики економічної думки. Стаття [Електронний ресурс]]. Режим доступу- <https://hyser.com.ua/community/tselebnye-istochniki-ukrainy-6-chudodejstvennyh-vodoemov-208720>
5. Мороз С.Р. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму». - Частина II. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2015. - 145 с. - С.72-74.

Секція 4.

Перспективи вдосконалення правового забезпечення прав та основних свобод людини та громадян в Україні

Вода А.І.

студент групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

СТАН СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

На сьогодні не лише діти, а й дорослі не завжди знають ті права, які є у дітей-сиріт після виходу з дитячого будинку.

Ключові слова: діти-сироти, соціальні проблеми, права, захист.

Здобутком України є приведення національного законодавства стосовно дітей до міжнародних норм, Конвенції ООН про права дитини [1]. Зокрема статтею 25 Закону України «Про охорону дитинства» [2, с. 104] встановлено, що діти, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без батьківського піклування, мають право на особливий захист і допомогу з боку держави.

Основними причинами залишення дітей без батьківського піклування є:

- соціально-економічні, пов'язані із зuboжінням сімей (безробіття обох або одного з батьків, жебрацтво батьків, тривала відсутність батьків, відсутність постійного житла, розлучення батьків);
- морально-етичні (асоціальний спосіб життя батьків, різні види залежності, примушення дітей до жебракування, злочинні діяння батьків, різноманітні форми насильства, спрямованого на дітей);
- психологічні (суб'єктивні) – раннє або позашлюбне материнство; дисфункційність сім'ї (неповна, новоутворена, багатодітна, сім'я інвалідів), нездорова емоційна атмосфера в сім'ї, конфліктність її членів;
- медичні – наявність хвороб у батьків, що унеможливають виконання батьківських обов'язків.

Специфіка умов утримання і проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в дитячих будинках та інтернатах є причиною не досить ефективної соціалізації вихованців інтернатних закладів у майбутньому, неприйняття соціального оточення поза інтернатом. Ці діти, як правило, не володіють засобами, що допомагають перебороти страх, не отримують стимулу до активної пізнавальної діяльності, не вміють поділитися своїми переживаннями з дорослими [3, с. 10].

І саме держава, як головний гарант забезпечення прав, має проявляти турботу про такий дітей, як у сфері захисту житлових прав цієї категорії осіб, так і в інших сферах, необхідних для їх повноцінного життя та розвитку: працевлаштуванні, навчанні та лікуванні.

Основними засадами державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа має стати:

- створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї;
- виховання та утримання дітей за принципом родинності;
- сприяння усиновленню дітей, створення системи заохочення та підтримки усиновлювачів;
- забезпечення пріоритету форм влаштування;
- захист майнових, житлових та інших прав та інтересів таких дітей;
- створення належних умов для їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, підготовки дітей до самостійного життя;
- забезпечення права на здоровий розвиток;
- забезпечення соціально-правових гарантій;
- створення умов для надання психологічної, медичної та педагогічної допомоги;
- формування системи соціальної адаптації;

- забезпечення вільним вибором сфери професійної діяльності, яка б оптимально відповідала потребам та бажанням особистості дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, а також особи із їх числа та запитам ринку праці;

- належне матеріально-технічне забезпечення незалежно від форми влаштування та утримання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, сприяння в наданні реальної допомоги і підтримки підприємствами, установами та організаціями різних форм власності, банківськими установами, культурно-освітніми, громадськими, спортивними та іншими організаціями;

- правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

Стаття 8 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» [4] передбачає, що держава здійснює повне забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа.

Допомога та утримання таких дітей не можуть бути нижчими за встановлені мінімальні стандарти, що забезпечують кожній дитині рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального та соціального розвитку на рівні, не нижчому за встановлений прожитковий мінімум для таких осіб.

Право на повне державне забезпечення в навчальних закладах мають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, віком до вісімнадцяти років та особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, при продовженні навчання до 23 років або до закінчення відповідних навчальних закладів.

Особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчаються, крім повного державного забезпечення виплачується стипендія в розмірі, який на 50 відсотків перевищує розмір стипендії у відповідному навчальному закладі, а також виплачується 100 відсотків заробітної плати, яка нарахована в період виробничого навчання та виробничої практики.

Особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчаються, до завершення навчання виплачується щорічна допомога для придбання навчальної літератури в розмірі трьох місячних стипендій. Виплата зазначеної допомоги здійснюється протягом 30 днів після початку навчального року за рахунок коштів, що передбачаються для навчальних закладів у відповідних бюджетах.

При наданні особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які навчаються, академічної відпустки за медичним висновком за ними зберігається на весь період академічної відпустки повне державне забезпечення та виплачується стипендія. Навчальний заклад сприяє організації їх лікування.

Випускники навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпечуються за рахунок навчального закладу або відповідної установи в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, одягом і взуттям, а також одноразовою грошовою допомогою в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку. Нормативи забезпечення одягом і взуттям затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бажанням випускників навчальних закладів їм може бути видана грошова компенсація в розмірі, необхідному для придбання одягу і взуття.

Вартість повного державного забезпечення у грошовому еквіваленті для дітей віком від народження до трьох років, від трьох до семи років, від семи до десяти років, від десяти до чотирнадцяти років, від чотирнадцяти до вісімнадцяти років та осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до двадцяти трьох років визначається відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» [5, с. 80].

Державні соціальні стандарти, нормативи споживання, нормативи забезпечення є однаковими для всіх дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, незалежно від форми їх влаштування та утримання, і затверджуються відповідно до законодавства.

Сучасне сирітство, включаючи такі нові його прояви, як дитяча безпритульність, є наслідком недостатньої уваги суспільства, насамперед органів опіки та піклування до соціальних проблем сімей з дітьми. Невчасне виявлення проблемних сімей, зволікання з вилученням дітей з таких сімей, недостатній контроль суспільства за вихованням дітей у неблагополучних сім'ях – все це призводить до розвитку важко керованої ситуації, за якої діти часто залишаються напризволяще.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про права дитини від 20.11.2014 (схвалена резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН) від 21 грудня 1995 року. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Закон України «Про охорону дитинства» № 1838-VIII від 07.02.2017 // ВВР, 2017, № 11.

3. Бурсова Н. В., Онищук С. М. Соціальний захист дітей-сиріт: дайджест. – Випуск 3. – К., 2012.
4. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» // Відомості Верховної Ради України, 2005, № 6, ст.147 (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1774-VIII (1774-19) від 06.12.2016 // ВВР, 2017, № 2, ст.25).
5. Закон України «Про прожитковий мінімум» № 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 // ВВР, 2014, № 6-7.

Іваній В.І.

студент групи Ю-71

Сумський державний університет, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ГАРАНТІЙ ВЧИТЕЛІВ З ПРИЙНЯТТЯМ НОВОГО ЗАКОНУ «ПРО ОСВІТУ»

Впровадження нового закону вимагає від педагогів ініціативи, креативності, свіжих підходів, але й збільшує діапазон можливостей, щоб ці зусилля були гідно винагородженні.

Ключові слова: учитель, право, закон, освіта.

Кожне нововведення в освітній політиці найчутливіше позначається на педагогах, які безпосередньо спілкуються з дітьми. Верховна Рада 5 вересня 2017 року ухвалила проект закону про освіту. Дискусія про закон тривала понад три роки. В уряді та Міністерстві освіти неоднаразово заявляли, що шкільна реформа є одним із головних пріоритетів держави [1].

Новий закон на відміну від попереднього [2; 451] гарантує академічну свободу, заохочує педагогічну ініціативу – включно з розробленням авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій. За педагогами офіційно закріплено право на індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та ін.) діяльність за межами закладу освіти.

Закон передбачає, що всі вчителі мусять брати участь у засіданнях Педагогічних рад. Ця вимога стосується шкіл усіх типів підпорядкування. Таким чином усі вчителі будуть залучені до прийняття управлінських рішень своєї школи. Адже саме Педрада планує роботу закладу, схвалює освітні програми, обговорює питання підвищення кваліфікації вчителів, має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та обговорює механізми забезпечення академічної доброчесності в своїй школі [3].

Крім того, уся інформація про ресурси школи (фінансові, матеріальні та кадрові) має бути опублікована онлайн. Тепер кожен вчитель бачитиме, чи виділила держава гроші на закупівлю комп'ютерів та меблів і зможе відстежувати їх надходження.

У новий закон закладено нову систему мотивації та підвищення кваліфікації вчителів. Зокрема, документ передбачає систему добровільної зовнішньої незалежної сертифікації вчителів. Планується, що це буде перевірка педагогів на володіння предметом, уміння спілкуватись з дітьми та використання сучасних методик компетентісного навчання. Вчителі, які успішно пройдуть сертифікацію, отримуватимуть 20% надбавки до зарплатні протягом трьох років (термін дії сертифікату). Сертифікація зараховується також як атестація. Хто проведитиме сертифікацію вирішить Міністерство освіти і науки та Кабмін, на початку це робитиме УЦОЯО. Учитель, який пройде сертифікацію, отримає право брати участь в акредитації освітніх програм та проводити аудит у школах.

Також будуть розширені способи підвищення кваліфікації для педагогів. Закон надає можливість учителям обирати місце та форми підвищення кваліфікації, яку можна буде отримати на тренінгах, у профільних установах та інших навчальних закладах. Загальна кількість годин для підвищення кваліфікації вчителя впродовж 5 років не може бути меншою 150 годин. Вчитель має сам визначити коли та де проходити підвищення кваліфікації.

«Мінімалка» для вчителів складе три мінімальні заробітні плати.

За новою редакцією Закону України «Про освіту» [4] педагоги матимуть право на:

- захист професійної честі та гідності;
- творчу відпустку строком до одного року не частіше одного разу на 10 років із зарахуванням до загального і спеціального трудового стажу;
- забезпечення житлом у першочерговому порядку, пільгові кредити для індивідуального і кооперативного будівництва;

- забезпечення службовим житлом з усіма комунальними зручностями у порядку, передбаченому законодавством;
- безпечні і нешкідливі умови праці;
- подовжену оплачувану відпустку;
- участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;
- участь у роботі колегіальних органів управління закладом освіти;
- підвищення кваліфікації, перепідготовку;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності.

Заборонено залучати учителів до заходів релігійного чи політичного характеру та відволікати їх від їхньої діяльності.

Виховна робота педагога зараховується до робочого часу.

Держава має забезпечити:

- належні умови праці, побуту, відпочинку, медичне обслуговування;
- підвищення кваліфікації не рідше одного разу на п'ять років;
- правовий, соціальний, професійний захист;
- надання пільгових довготермінових кредитів на будівництво (реконструкцію) і придбання житла;
- компенсації, встановлені законодавством, у разі втрати роботи, у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці.

За новим законом вчителя приймає на роботу директор школи, а не управління освіти, як і звільняє його.

Управління освіти позбавлені права контролю за дотриманням держстандартів, не зможуть втручатися у розробку та реалізацію навчальних програм, навантаження педагогів і т.ін. [5].

Освітня реформа має стати здобутком усього українського суспільства. І тоді вона буде реалізована заради майбутніх поколінь європейської України. Буде сформоване середовище творчих людей, готових мислити нелінійно, нестандартно, не користуючись готовими кліше.

Список використаних джерел:

1. Гриневич Л. Надто важливий. Чому потрібно прийняти новий закон про освіту. Режим доступу : <http://life.pravda.com.ua/columns/2017/06/19/224784/>
2. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 34.
3. Г. Титиш. Просто про складне. Що новий закон про освіту дасть вчителям / Галина Титиш // Нова українська школа, 5 вересня 2017 року.
4. Проект Закону про освіту № 3491-д. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58639
5. Уляна Лисак. Новий закон «Про освіту». Що зміниться для вчителів? Режим доступу : <http://short.media/education/novii-zakon-pro-osvitu-shcho-zminitsia-dlia-vchiteliv>

Левченко В.Г.

студент групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СУДОВІЙ СИСТЕМІ

Анотація. Наприкінці ХХ століття світова спільнота визнала, що корупція – глобальна проблема кожної країни.

Ключові слова: європейське співтовариство, боротьба з корупцією.

Бажання України стати рівноправним членом європейського співтовариства, формування основ правової, соціальної і демократичної держави вимагає забезпечення відповідного рівня правопорядку, що, в свою чергу, зумовлює необхідність серйозного вивчення й втілення в життя європейського досвіду розбудови громадянського суспільства, політичних, економічних, соціальних, правових механізмів щодо подолання корупції, що довели свою ефективність. Адаптація європейських програм, спрямованих на протидію корупції відкриває величезні перспективи у боротьбі з цим явищем, особливо за відсутності власного реально діючого механізму протидії корупції [1, с. 32].

Важливість вивчення питань корупції в судовій системі характеризується тим, що в період здійснюваних у країні трансформацій ключову роль у становленні демократії, забезпеченні реалізації задекларованого в Конституції України верховенства права покликані відігравати саме інститути судової гілки влади. Сучасні реалії суспільного розвитку диктують потребу в реформуванні судів, як органів державної влади, які є суб'єктами корупційних практик.

Громадяни України вважають недосконалість системи контролю за корупцією та запобігання їй однією з причин зловживання службовим становищем та вважають, що в судах неможливо добитися правди й упевнені, що рішення суду можливо купити за гроші [2, с. 84].

Першим, логічно розглянути досвід Данії, яка стала найменш корумпованою країною світу. Вона немає спеціалізованих антикорупційних органів. Більше того, в ній корупція не розглядається, як така, що представляє значну небезпеку для суспільства. Цікавим є й те, що у Данії не передбачено окремого пакету антикорупційних законів, однак, що стосується злочинів подібного роду, то відповідні статті включені до датського кримінального законодавства. Їй притаманна інформаційна прозорість державних структур, які виносять рішення по тому чи іншому питанню, і свобода доступу преси до документів, на яких ці рішення засновані. У цій країні лише запроваджені ключові державні та приватні антикорупційні ініціативи, пов'язані з бізнесом та запропоновані суспільними організаціями.

Великобританія є малокорумпованою країною порівняно з іншими країнами Європи. Для цієї країни традиційними є високі стандарти громадської поведінки, які є результатом політичних і законодавчих заходів, моральних змін та ефективного соціального контролю за державними службовцями [3, с. 188].

Цікавим є досвід Франції, де у 1993 р. була створена Центральна служба по боротьбі з корупцією, на яку покладено такі важливі функції, як координація діяльності, централізація інформації, необхідної для попередження та виявлення фактів активної та пасивної корупції, зловживання службовим становищем як з боку державних службовців, суддів зокрема, так і приватних осіб, дій з корисливою метою, а також надання допомоги представникам судової влади у разі їх звернень з приводу подібних фактів [2, с. 85].

З метою посилення позицій судової влади в боротьбі з корупцією в судах другої інстанції створено спеціалізовані підрозділи.

Таким чином, французький досвід боротьби з корупцією є досить цікавим для нашої країни. Це обумовлено насамперед певною схожістю окремих рис адміністративно-територіального устрою наших країн та доктринальних підходів до розв'язання проблеми боротьби з корупцією.

Успіхи в боротьбі з корупцією стали можливими завдяки реальному втіленню в політико-правове поле Італії принципів поділу влади, незалежності судової влади від урядового впливу та втручання інших гілок влади. Завдяки цьому італійська судова система є найважливішою із трьох гілок влади в системі механізмів боротьби з корупцією. В Конституції Італії втілено політичне рішення про надання Верховній Раді суддів виключних прав на заохочення та покарання суддів. Дві третини членів Ради обираються суддями, а одна третина політичними партіями. Крім того, адміністративні комісії мають статус судів, а Конституція Італії передбачає адміністративне провадження з деяких кримінальних справ. Дієвим антикорупційним механізмом слід визнати також те, що судді, прокурори і слідчі вважаються членами однієї професії і регулярно міняються ролями. Кожна прокуратура є автономною. Кожний прокурор має такі ж гарантії незалежності, як і суддя [3, с. 86].

Однією з найменш корумпованих країн світу є Фінляндія. Авторитетна міжнародна організація «Transparency International» вже кілька років поспіль віддає їй почесне останнє місце. У Фінляндії, як і в інших розвинених демократіях, державна влада – це система взаємодії права, громадянського суспільства, традицій і цінностей нації. Дуже часто основним чинником корупції називають рівень зарплат державних чиновників. Зарплати фінських суддів не найвищі серед країн Європейського Союзу (40 250 євро на рік після сплати податків, а в Швейцарії, для порівняння судді отримують 100 956 євро). Тому високий рівень зарплати суддів – це не вирішальний антикорупційний чинник. Важливе значення у Фінляндії має етика поваги до роботи. Фіни вважають, що взяти хабар – означає втратити самоповагу, навіть якщо ніхто не знатиме про це, оскільки суддя почуватиметься залежним від людини, яка підмовила його на нечесний вчинок. А це суперечить фінській етиці поведінки.

Варто зазначити, що у багатьох країнах корупція значно мінімізована завдяки регулюванню всієї системи відносин державної служби, розробці законів з чітким викладом прав, обов'язків, заборон, обмежень та відповідальності державних службовців усіх категорій, в окремих випадках, приділяючи особливу увагу суддям.

Антикорупційні заходи в судових системах європейських країн, як правило, схожі. Це пояснюється як процесами інтеграції законодавства, узгодженням та координацією заходів протидії правопорушенням з ознаками корупції, так і обміном досвідом запровадження

антикорупційних заходів. Але заходи кожної з країн мають свої особливості. Це пояснюється специфікою їх розвитку, правових традицій, ментальності та ступенем громадської активності громадян окремої країни. Водночас спільними рисами для них є політична воля до активної протидії корупційним проявам; створення системної антикорупційної нормативно-правової бази та контроль за її впровадженням; правова реформа у поєднанні з реформами економічною, соціальною, організаційною і навіть культурною; створення незалежної правоохоронної системи; залучення до протидії корупційним проявам громадських організацій [4, с.188].

Аналіз механізмів запобігання та протидії корупції країн Європи дає змогу сформулювати рекомендації щодо вдосконалення національної антикорупційної стратегії судової системи України. По-перше, це сильна політична воля вищого керівництва держави до запобігання та протидії корупції в судовій системі і сформована на її основі єдина державна політика в галузі боротьби з корупцією, яка б включала комплекс заходів політичного, економічного, соціального і правового характеру.

По-друге, організований соціальний контроль з боку громадянського суспільства за всією судовою системою (неодмінною умовою цього є створення атмосфери прозорості) і гарантована можливість порушення в цих рамках кримінального переслідування правопорушників.

По-третє, незалежність не лише судової влади, а й правоохоронної системи. Такий підхід переконливо демонструє правоохоронна система Італії, Великобританії, Франції та інших країн.

По-четверте, жорстка підзвітність суддів, та й взагалі, осіб, які наділені владними повноваженнями, перед реально незалежним органом, що здійснює моніторинг чистоти діяльності державних службовців, а також наділений повноваженнями щодо притягнення до відповідальності посадовців незалежно від їх місця в ієрархічній структурі влади. Невід'ємним елементом цієї пропозиції є скасування недоторканості суддів, адже 81% українців вважають, що на зменшення корупції вплине саме її скасування, а не обмеження [5].

Проаналізований європейський досвід протидії корупції в судових системах та зроблені на основі них пропозиції, на нашу думку, можуть стати фундаментом успішної національної антикорупційної політики судової системи України.

Список використаних джерел:

1. Доля Л. М. Боротьба з корупцією – першочергове завдання на шляху реалізації європейського вибору України / Л. М. Доля // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією. – К., 2005. – № 8. – С. 32–38.
2. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії / Є. В. Невмержицький : моногр. – К. : КНТ, 2008.
3. Липовська Н. А. Соціальні фактори ефективності професійної діяльності державних службовців // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2003. – Вип. 4 (14). – С. 188-197.
4. Незнамова З. А. Понятие коррупции и коррупционных преступлений / З. А. Незнамова // Международное сотрудничество в сфере борьбы с транснациональной преступностью и коррупцией: Материалы международной научно-практической конференции 30-31 марта 2000 г. – Екатеринбург, 2000. – Вып. 1. – С. 84–91.
5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

Огієнко Л. А.

студентка групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Анотація. В статті розглянута система конституційно-правових гарантій прав іноземців та осіб без громадянства.

Ключові слова: права, конституційно-правові гарантії, іноземці, особи без громадянства.

Принциповим положенням у конституційній практиці України є визнання пріоритету прав і свобод людини. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності

держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність, утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1, с. 14].

Забезпечення принципу рівності прав і свобод здійснюється в однаковій мірі щодо всіх людей в Україні, в тому числі й по відношенню до іноземців та осіб без громадянства [2, с. 23]. Відповідно до ст. 26 Конституції України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Цим Конституція України закріплює національний правовий режим іноземців в Україні. Цей режим характеризується такими рисами:

1) він має загальний (неперсоніфікований) характер, тобто поширюється на всі категорії іноземців, хоча правовий статус окремих із них може мати певні особливості;

2) іноземці користуються тими ж правами і виконують ті ж обов'язки, що й громадяни України. Так, Конституцією та законами України іноземцям та особам без громадянства гарантуються особисті (громадянські) права, що належать до загально визнаного переліку природних прав: право на життя та його захист; право на повагу до гідності; право на свободу та особисту недоторканність; право на недоторканність житла; право на шлюб і сімейні відносини; право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; право на невтручання в особисте і сімейне життя; право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання; право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх переконань; право на свободу і віросповідання.

Осіб без громадянства, які перебувають на території держави законно і мають тісні стосунки з державою перебування та розглядають її як свою (хто має помешкання, народився на території держави або перебував на території держави впродовж досить довгого часу), не висилають. Інших осіб без громадянства, які законно знаходяться на території держави, можна вислати лише за умови винесення відповідного рішення на основі закону, якщо таке рішення не є випадковим або таким, що дискримінує, та якщо було дотримано всіх процедурних вимог. Процедурні гарантії вислання включають право бути почутим, право перегляду справи компетентним органом, право постати перед судом, право апелювати до вищої судової інстанції, користуватися повним набором засобів з метою отримання юридичного захисту, право залишатися до винесення рішення щодо опротестованого рішення (апеляції) та право бути поінформованим щодо всіх наявних засобів юридичного захисту. Можуть існувати певні винятки з процедурних гарантій, але лише за умови відвертої загрози національній безпеці, наприклад політичної або військової загрози добробуту всієї нації [3, с. 60].

Колективні або масові висилання заборонені. Усі особи без громадянства мають право вільно спілкуватися зі своїми консульськими установами або посольством.

Дружині та малолітнім дітям особи без громадянства, яка законно перебуває на території держави, дозволяється приєднатися до особи без громадянства.

Особам без громадянства, яких висилають, слід дозволити відбутися у будь-яку країну, що приймає їх; не можна вислати їх до країни, де їхнім людським правам буде завдано шкоди.

З усіма постраждалими внаслідок скоєння злочину, перевищення повноважень або порушення прав людини поводяться зі співчуттям та повагою.

Постраждалим надають доступ до механізмів юридичного захисту та отримання відповідних компенсацій. Процедури отримання компенсацій повинні бути вчасними, чесними, безоплатними та доступними.

Постраждалих інформують про їхні права, коли ті вимагають компенсації та шукають захисту, про форму їхньої участі в офіційній процедурі, про її обсяги, розрахунок часу та просування розгляду й припинення розгляду справи.

Постраждалим дозволяють викласти свої погляди та відчуття щодо питань, які становлять для них прямий інтерес, їм надають усю необхідну правову, матеріальну, медичну, психологічну та соціальну допомогу та інформують про неможливість її надання у відповідних випадках [4, с. 521].

Приватне життя та безпека постраждалих має захищатися – слід уникати зайвих затримок у розгляді справи постраждалих, а винні, коли це доречно, мають відшкодувати збитки. Збитки відшкодовуються урядами, якщо винними є державні службовці. Грошові компенсації надаються винуватцем або, якщо це неможливо, від імені держави.

Проте, декларування прав та встановлення системи гарантій не забезпечує їх автоматичної реалізації. У зв'язку з цим існує певний механізм захисту прав іноземців та осіб без громадянства як система засобів та факторів, які створюють необхідні умови поваги прав і свобод людини. [5, с. 446]. В структуру механізму входять: органи державної влади і місцевого самоврядування та відповідні посадові особи; спеціалізовані державні й громадські органи та організації у справі захисту прав і свобод людини і громадянина (наприклад, адвокатура, прокуратура, суд тощо); громадські

організації та їх органи; нормативно-правові акти матеріального й процесуального характеру, які передбачають і закріплюють права іноземців та осіб без громадянства, порядок їх реалізації і захисту та юридичну відповідальність за їх порушення; правові акти (документи), які підтверджують наявність, межі і характер прав і свобод; засоби масової інформації, державні й недержавні органи та організації в галузі масової інформації.

Як показує міжнародний досвід, ефективність гарантій основних прав і свобод людини залежить від рівня розвитку правових принципів і інститутів демократії, стану економіки, засобів розподілу життєвих благ, правотворчої атмосфери в суспільстві, рівня правового виховання і культури населення, ступеня суспільної злагоди, наявності певних елементів у системі функціонування державної влади. До останніх, зокрема, треба включити: наявність писаної конституції, чинність якої не може бути призупинена довільно, та жорсткої процедури її формальної дії; надійне законодавче забезпечення користування правами і свободами; визнання владою конституції як джерела цієї влади і умови її легітимності; конституційні гарантії стримування надмірного посилення виконавчої влади; наявність компетентних і ефективно діючих органів представницької влади; закріплення у конституції основних прав і свобод людини, що відповідають міжнародним стандартам; наявність незалежної судової влади у вигляді судів загальної і спеціальної юрисдикції; наявність компетентного, високоефективного та авторитетного органу конституційного контролю.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Васильченко О. П. Особливості правового статусу іноземців та осіб без громадянства при забезпеченні принципу рівності прав і свобод в Україні / О.П. Васильченко // Європейські перспективи. – 2014. – № 10.
3. Конституційне право України : посіб. для підготовки до іспитів / Ю. Г. Барабаш, Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин та ін. – 3-тє вид., переробл. та допов. – Х. : Право, 2016.
4. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» // ВВР, 2016, № 27.
5. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Правознавство. – К.: В.А.В. «Правова єдність», 2009.

Сребняк Д.В.

студентка групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Права студентів нерозривно зв'язані з таким поняттям, як правова культура людини взагалі, її освіченість і моральність. Студент – повноправний член суспільства, тому повинен учитись захищати свої права.

Ключові слова: права студента, закон, освіченість, вищий навчальний заклад.

Студент – це особа, яка зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра. Цей статус надається з дня видачі наказу про зарахування до навчального закладу і триває до моменту видачі наказу про відрахування або його закінчення. Протягом усього часу навчання студент користується правами та виконує обов'язки, передбачені законами України. Крім того, особам, які навчаються у вищому навчальному закладі (далі ВНЗ) забезпечуються умови для самореалізації.

Однак, на практиці виникають деякі складності. Це пов'язано з незнанням студентами своїх прав та можливості їх реалізації.

Згідно з Законом України «Про вищу освіту» [1] особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на:

- 1) вибір форми навчання під час вступу до вищого навчального закладу;
- 2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- 3) трудову діяльність у позанавчальний час;

4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;

5) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами вищого навчального закладу;

6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);

7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами вищого навчального закладу у порядку, передбаченому статутом вищого навчального закладу;

8) забезпечення гуртожитком на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;

9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;

10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

12) внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

13) участь у громадських об'єднаннях;

14) участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради вищого навчального закладу, органів студентського самоврядування;

15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;

16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох вищих навчальних закладах, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;

17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;

19) зарахування до страхового стажу відповідно до [Закону України](#) «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [2] періодів навчання на денній формі навчання у вищих навчальних закладах, аспірантурі, докторантурі, клінічній ординатурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;

20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

21) участь у формуванні індивідуального навчального плану;

22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

27) оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури вищого навчального закладу відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

Студенти (курсанти) вищого навчального закладу з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студенти (курсанти) вищого навчального закладу, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, мають гарантоване право на отримання соціальної стипендії, у тому числі у разі отримання академічної стипендії.

Академічні стипендії призначаються особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності згідно з критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Частина студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, встановлюється

вченою радою вищого навчального закладу в межах визначеного Кабінетом Міністрів України загального відсотка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, та стипендіального фонду.

Студентам (курсантам) вищих навчальних закладів, які мають право на отримання соціальної стипендії і набувають право на отримання академічної стипендії, надається один вид стипендії за їхнім вибором.

5. Розмір академічної та соціальної стипендій, порядок їх призначення і виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України.

6. Для студентів (курсантів), які навчаються за гостродефіцитними спеціальностями (спеціалізаціями) (у галузях знань освіта, математичні, природничі, технічні науки), встановлюється підвищений розмір академічної стипендії. Перелік таких спеціальностей (спеціалізацій) та розмір підвищення визначаються Кабінетом Міністрів України.

9. Здобувачі вищої освіти, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

10. Студенти, курсанти вищих навчальних закладів мають право на отримання студентського квитка, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Проте, нерідко права студентів порушуються. Так, тисячі студентів щороку зустрічаються з примусово-благодійними внесками у вишах та гуртожитках. Крім того, прозорість використання цих внесків залишається на дуже низькому рівні. Студенти не знають куди і кому йдуть їх гроші. Цілі, які формально заявляються для збору коштів далеко не завжди відповідають розмірам коштів, які збираються. Також і звітність щодо використання цих коштів відсутня. Наприклад, студенти-першокурсники мають відпрацьовувати господарчу практику перед початком навчального року або заплатити. Їх примусово змушують мити парти, стільчики, підлогу, вікна, приводити стіни та стелю в належний порядок. Та сама тенденція спостерігається й в гуртожитках. Щороку їх мешканці мають або мити туалети та кухні, або ж платити за відпрацювання. Подібна практика примусового відпрацювання та зборів коштів є незаконною. І вимагати подібного від студента ніхто не має права.

Згідно з п. 4 Постанови Кабміну «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти для потреб їхнього фінансування» [3], благодійні внески у грошовій формі зараховуються на спеціальний реєстраційний рахунок «Суми за дорученням». Після зарахування коштів університет вносить зміни до спеціального фонду кошторису за напрямками, на які ці благодійні внески спрямовувалися. Наприклад, «на заміну вікон». Благодійна допомога підлягає суворому бухгалтерському обліку. Те саме стосується і гуртожитків. Щодо трудових відпрацювань в гуртожитках та університетах – це є незаконним. І жодний внутрішній статут чи політика університету не має права примушувати студентів займатися тою чи іншою трудовою роботою. Це порушення конституційних прав громадян – ст. 43 КУ про використання примусової праці [4]. Також це порушення Міжнародної конвенції про захист прав людини [5, с. 246].

Одним з найактуальніших питань серед студентів є питання цілодобового доступу до гуртожитків. Правила для студентів встановлюються внутрішнім статутом гуртожитку та положенням про проживання в гуртожитку. Студенти-мешканці мають право на цілодобовий та безперешкодний доступ до гуртожитку. Вже у статутах керівники гуртожитку можуть прописати умови, наприклад, що вхід з 23.00 до 6.00 години повинен супроводжуватись записом у вахтерському журналі з поясненням причини запізненого візиту. Проте мова про відпрацювання за запізнення не йде.

Студента, який проживає в гуртожитку не мають права також змушувати робити ремонт в кімнаті або купувати меблі. Увесь інвентар, згідно з Примірним положенням про студентський гуртожиток вищого навчального закладу, вам повинні надати безкоштовно згідно зі встановленими нормами. За загальним правилом, студент повинен ремонтувати гуртожитське майно тільки тоді, коли він сам його пошкодив (чи запрошені ним гості). Якщо ремонт в кімнаті неналежний, то особа має право вимагати зробити ремонт за рахунок гуртожитку. Також, наприклад, якщо негативного й навмисного впливу на гуртожитський інвентар ви не чинили, проте через низьку якість цей інвентар не працює належним чином (постійно капає вода з крана, не працює світло), то варто написати заяву на ремонт до сантехніка або електрика. Такий ремонт повинні робити за рахунок гуртожитку. Те саме стосується і прибирання – в кожному гуртожитку є своя прибиральниця. Проте в обов'язки студента-мешканця входить дотримання чистоти та порядку у гуртожитку.

Отже, студент повинен знати свої права та вчитись їх захищати.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» № 2122-VIII від 11.07.2017 // ВВР, 2017, № 33. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 1774-VIII від 06.12.2016 // ВВР, 2017, № 2. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
3. Постанови Кабміну «Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти для потреб їхнього фінансування» № 245 (245-2010-п) від 17.02.2010. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1222-2000-п>
4. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
5. А. Ю. Мартинов. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 та Європейський суд. Енциклопедія історії України. — К. : Наукова думка, 2005. – Т. 3.

Стаценко О.О.

студент групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Актуальність. У сучасній Україні, як і десять років тому, проблема боротьби з корупцією така ж актуальна. Небезпека корупції полягає в тому, що вона перероджує державний апарат, призводить до його негативних змін.

Ключові слова: боротьба з корупцією, запобігання та протидія корупції.

Боротьба з корупцією є однією найпріоритетніших проблем, що виникли в українському суспільстві. Заходи, які сприяють зниженню корупційних виявів у державі, умовно можна поділити на політичні та економічні.

До політичних належать: проведення комплексу ідеологічних і масово-політичних заходів, що сприяють визначенню у державі провідних політичних партій та об'єднань, які активізують та ініціюють діяльність, пов'язану з боротьбою з корупцією; дотримання принципу рівності всіх верств населення перед законом у разі виявлення корупційних дій та притягнення до відповідальності їх виконавців, незалежно від посад, які обіймають; активізація попереджувальної роботи серед населення; взаємодія фондів, асоціацій, інститутів та інших недержавних організацій України з аналогічними іноземними установами, що підтримують позитивні зміни в Україні.

Економічними заходами є: повне та своєчасне виконання державою перед громадянином зобов'язань; забезпечення послідовного зростання реальних доходів населення, оскільки бідність – одна з причин корупції та злочинності; посилення соціальної спрямованості бюджету; вдосконалення системи оподаткування; зменшення податкового тиску на підприємців (насамперед на малий та середній бізнес), а також на фізичних осіб, які повинні поєднати фіскальну та стимулюючу функції податків; спрощення порядку стягнення податків [1, с. 9].

Заходи антикорупційного спрямування повинні реалізовуватися з урахуванням таких основоположних принципів: 1) законності; 2) гласності та прозорості; 3) всеохоплюваності; 4) перманентності; 5) цілеспрямованості; 6) залучення громадськості до процесу реалізації морально-ідеологічних антикорупційних заходів; 7) дотримання векторів консолідації українського суспільства та євроінтеграції держави; 8) патріотизму та детермінації національних інтересів; 9) відповідності пріоритетним напрямкам державних антикорупційних заходів [2, с. 113].

Запорукою успіху досягнення результатів у боротьбі з корупцією при застосуванні вказаних заходів є поточний та підсумковий двосторонній – державний та громадський контроль. Він повинен здійснюватися на засадах:

– верховенства права, яким визначається підпорядкування усіх контролюючих дій, які реалізовуватимуться з боку держави або з боку громадськості, нормам права та закону. Підґрунтям для здійснення контролю мають бути Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані нашою державою, вітчизняні законодавчі та нормативно-правові акти;

– взаємодії влади та інститутів громадянського суспільства. Лише за умови того, що державна влада та громадянське суспільство об'єднують свої зусилля щодо запобігання та протидії корупції, контроль за застосуванням морально-ідеологічних антикорупційних заходів може бути

ефективним. Державні та громадські інституції у прагненні контролювати процес використання морально-ідеологічних заходів подолання корупції зобов'язані усвідомлювати спільну мету та працювати заради її досягнення в одному напрямі;

– прозорості видатків із бюджетів усіх рівнів на реалізацію моральних та ідеологічних антикорупційних заходів, відповідальності за їх цільове використання. Дотримання цієї вимоги передбачає формування бюджетів усіх рівнів з обов'язковим врахуванням видатків на здійснення зазначених антикорупційних заходів. Формування цієї статті бюджету не повинно відбуватися за залишковим принципом, використання передбачених нею коштів має бути виключно цільовим, в протилежному разі – передбачено відповідальність розпорядника коштів;

– відкритості та доступності інформації про реалізацію заходів та про діяльність суб'єктів, які їх реалізують. Це положення може бути втілене в життя шляхом постійного інформування громадськості через засоби масової інформації. Такий підхід сприятиме не лише дотриманню принципу прозорості й гласності в реалізації морально-ідеологічних антикорупційних заходів, а й формуванню підвалин громадянського суспільства. Крім того, постійне інформування громадян про перебіг реалізації заходів поступово вкарбує у суспільній свідомості їх актуальність та необхідність і забезпечить становлення уявлення кожного громадянина про його особисту причетність до змін, які відбуваються в державі [3].

З метою приведення законодавства України у відповідність до вимог Конвенції розроблено «антикорупційний» пакет законопроектів, а саме: проекти Законів України «Про засади запобігання та протидії корупції», «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», який враховує положення всіх міжнародно-правових антикорупційних інструментів та покликаний запровадити кардинальні зміни у реагуванні держави та громадянського суспільства на проблему корупції. Як відомо, цей «антикорупційний» пакет законопроектів ще у 2006 році прийнято Верховною Радою України у першому читанні за основу. Важливим є той факт, що вказані законопроекти пройшли експертизу з боку фахівців Ради Європи та громадські слухання в профільному Комітеті Верховної Ради України. Прийняття згаданих законопроектів надасть можливість комплексно імплементувати положення Конвенції ООН проти корупції у національне законодавство, а саме: встановити нові правила в сфері запобігання та протидії корупції (розширюється перелік суб'єктів корупції, встановлюються антикорупційні обмеження на державній службі, запроваджуються перевірки при вступі на державну службу, встановлюється заборона отримувати подарунки, пов'язані із службою, передбачається декларування майнового стану державних службовців та їх близьких родичів), врегулювати питання виникнення конфлікту інтересів, посилити відповідальність осіб, винних у вчиненні корупційних правопорушень, запровадити проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, залучити громадськість до заходів із запобігання та протидії корупції тощо [4, с. 12].

Отже, розглянувши деякі аспекти боротьби з корупцією в незалежній Україні, на жаль, змушені констатувати факт про їх ще низьку ефективність. Знову створене Антикорупційне бюро України, як державний орган, для якого протидія корупції є єдиною й основною функцією діяльності, повинно надати цьому пріоритетному напрямку розвитку держави – Україна новий позитивний імпульс, що дозволить очистити країну від цього ганебного соціального явища.

Список використаних джерел

1. Гусаров С. М. Корупція як загроза національному й міжнародному правопорядку в умовах всесвітньої глобалізації / С. М. Гусаров // Кримінально- правові та кримінологічні засади протидії корупції : Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (17 квітня 2014 р., м. Харків). – Х.: Золота миля, 2014. – С. 9–13.
2. Кохан. Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз: монографія. – К.: НІСД, 2013. – с. 233.
3. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
4. Закон України «Про запобігання корупції» № 1975-VIII від 23.03.2017 // ВВР, 2017, № 7-8.

Тараненко В.О.
студент групи 015
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

*Науковий керівник: Іваній О.М.,
к.пед.н., доцент,
завідувач кафедри права та міжнародних відносин*

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

Забезпечення принципу рівності прав і свобод здійснюється в однаковій мірі щодо всіх людей в Україні. Щодо певних осіб таке забезпечення має свої особливості, пов'язані зі специфічним правовим статусом цих осіб.

Ключові слова: правовий статус, іноземці, права.

Іноземці, на відміну від громадян України, мають дещо інше коло прав, зокрема, по відношенню до держави. Однак, у більшості своїх прав і свобод іноземці є рівними з громадянами України. Виходячи з наведеного, особливості забезпечення принципу рівності прав і свобод іноземців в Україні полягають у їх особливому правовому статусі [1, с. 80].

Однією з особливостей правового становища іноземних громадян в Україні є те, що вони перебувають немовби в «подвійному підпорядкуванні» – дії законів країни перебування й дії законів держави свого громадянства.

Зв'язок іноземного громадянина з країною свого громадянства постійний і стійкіший, ніж зв'язок із країною перебування. Він, наприклад, зберігає виборчі права й несе військовий обов'язок за законами держави свого громадянства, відповідає за зрадницькі дії, вчинені за кордоном, може бути відкликаний своєю державою в будь-який час. Цей зв'язок не переривається його перебуванням в іншій державі. Іноземний громадянин залишається підлеглим владі своєї держави та зобов'язаний коритися їй. Зв'язок іноземного громадянина з державою перебування має тимчасовий характер. Він може бути в будь-який час розірваний за бажанням самого іноземного громадянина чи з волі держави перебування.

Проте, здійснення іноземцями своїх прав і свобод не повинно шкодити національним інтересам України, правам, свободам і законним інтересам її громадян та інших осіб, які проживають в Україні. Іноземці зобов'язані поважати традиції та звичаї українського народу, дотримуватись Конституції та законів України [2, с. 17].

Іноземці можуть у встановленому порядку іммігрувати в Україну на постійне проживання або для працевлаштування на визначений термін, а також тимчасово перебувати на її території. Іноземець може отримати дозвіл на імміграцію та іммігрувати на постійне проживання в Україну, якщо він:

- має в Україні законне джерело існування;
- перебуває у близьких родинних відносинах (батько, мати, діти, брат, сестра та ін.) з громадянами України;
- перебуває на утриманні громадянина України;
- має на своєму утриманні громадянина України;
- в інших передбачених законами України випадках [3, с. 145].

Іноземці, які іммігрували на постійне проживання або для тимчасового працевлаштування, отримують посвідки відповідно на постійне або тимчасове проживання.

Порядок видачі дозволу на імміграцію, а також посвідки на постійне або тимчасове проживання та вирішення інших питань, пов'язаних імміграцією іноземців, визначається Законом України про імміграцію.

Відповідно до Конституції України та законодавства України іноземцям може надаватися притулок.

До основних прав, свобод та обов'язків іноземців відносять право займатися в Україні інвестиційною, а також зовнішньоекономічною та іншими видами підприємницької діяльності, передбаченими законодавством України. При цьому вони мають такі самі права й обов'язки, що і громадяни України, якщо інше не впливає з Конституції та законів України. Іноземці мають рівні з громадянами України права та обов'язки в трудових відносинах, якщо інше не передбачено законодавством України та міжнародними договорами України. Іноземці, які постійно проживають в Україні, мають право працювати на підприємствах, в установах і організаціях або займатися іншою трудовою діяльністю на підставах і в порядку, встановлених для громадян України.

Іноземці не можуть призначатися на окремі посади або займатися певною трудовою діяльністю, якщо відповідно до законодавства України призначення на ці посади або зайняття

такою діяльністю пов'язані з належністю до громадянства України. Іноземці мають право на відпочинок нарівні з громадянами України. Іноземці, які постійно проживають в Україні, користуються медичною допомогою нарівні з її громадянами [4, с. 377].

У разі, якщо для призначення пенсії потрібен певний стаж роботи, іноземцю на підставах і в порядку, встановлених законодавством України і міжнародними договорами України, може зарахуватися стаж роботи за кордоном.

Право власності на житло іноземці набувають відповідно до законодавства України. Іноземці повинні дбайливо ставитися до наданого їм житла, дотримуватися правил користування жилими приміщеннями. Іноземці можуть відповідно до законодавства України мати у власності будь-яке майно, успадкувати і заповідати його, а також мати особисті немайнові права.

Іноземці, які постійно проживають в Україні, мають право на освіту нарівні з громадянами України.

Іноземці, які постійно проживають в Україні, мають право вступати на загальних з громадянами підставах до легалізованих об'єднань громадян, якщо інше не передбачено законами України і якщо це передбачено статутами цих об'єднань. Іноземці не можуть бути членами політичних партій України, їм гарантується право на свободу совісті нарівні з громадянами України.

Забороняється розпалювання релігійної ворожнечі та ненависті, а також образа почуттів громадян України та іноземців через їх релігійні переконання.

Іноземці можуть укладати і розривати шлюби з громадянами України та іншими особами відповідно до законодавства України.

Законодавство України іноземцям гарантує недоторканість особи, житла, невтручання в особисте і сімейне життя, таємницю листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, повагу їх гідності нарівні з громадянами України [5].

Іноземці не можуть обирати і бути обраними до органів державної влади та самоврядування, а також брати участь у референдумі. На них не поширюється загальний військовий обов'язок, вони не проходять військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, створених відповідно до законодавства України.

В'їзд в Україну іноземцю не дозволяється: в інтересах забезпечення безпеки України або охорони громадського порядку; якщо це необхідно для охорони здоров'я, захист прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні; якщо при порушенні клопотання про в'їзд в Україну він подав про себе завідомо неправдиві відомості або підроблені документи; якщо його національний паспорт або документ, який його замінює, віза підроблені, зіпсовані чи не відповідають встановленому зразку або належать іншій особі; якщо встановлено факти порушення ним законодавства України під час попереднього перебування в Україні.

Виїзд з України іноземцю не дозволяється, якщо: щодо нього ведеться дізнання чи попереднє слідство або кримінальна справа розглядається судом – до закінчення провадження у справі; його засуджено за вчинення злочину – до відбуття покарання або звільнення від покарання; його виїзд суперечить інтересам забезпечення безпеки України – до припинення обставин, що перешкоджають виїзду [6, с. 377].

За правилом ст. 275 СК України іноземці мають в Україні такі ж права і обов'язки у сімейних відносинах, як і громадяни України, якщо інше не встановлено законом. Шлюб між громадянином України та іноземцем, а також шлюб між іноземцями в Україні реєструється відповідно до вимог законодавства України. Це означає, що порядок, умови укладення шлюбу, врегульовані СК України, є обов'язковими до виконання іноземними громадянами, які реєструють шлюб в Україні. Іноземець, який не досяг за чинним законодавством шлюбного віку (18 років), не має права вимагати реєстрації шлюбу, хоч за законом своєї країни він уже вправі вступити в шлюб.

Відповідно до ст. 25 СК України жінка та чоловік можуть одночасно перебувати лише в одному шлюбі. На виконання цієї норми іноземець не може вимагати реєстрації другого шлюбу за наявності першого нерозірваного шлюбу, хоча за законом його країни може допускатися багатоженство. Але в той же час, якщо витримані умови вступу до шлюбу, передбачені СК України, шлюб може бути укладеним навіть у тих випадках, коли за законами держави громадянства іноземця він не має права вступити до шлюбу. Так, не беруться до уваги такі перешкоди до вступу в шлюб, які мають місце в національному законодавстві іноземця, але не визнаються нашим Кодексом, як: національні і релігійні, расові обмеження, згода батьків на вступ до шлюбу [7].

Отже, допомога в інтеграції іноземців в Україні, відповідає не лише їхнім інтересам, а й національним інтересам нашої держави.

Список використаних джерел

1. Васильченко О. Особливості правового статусу іноземців та осіб без громадянства при забезпеченні принципу рівності прав і свобод в Україні [Електронний ресурс] / Васильченко О. – Режим доступу до ресурсу: [file:///C:/Users/user/Downloads/evpe_2014_10_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/evpe_2014_10_6%20(1).pdf)
2. Чупик А.М. Юридичний механізм захисту прав іноземців в Україні: огляд проблеми [Електронний ресурс] / Чупик А.М. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3747/1/Chupik.pdf>
3. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 4 лютого 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3929-12>
4. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посіб. / Колодій А.М., Олійник А.Ю. – К.: Юрінком-Інтер, 2004. – 336 с.
5. Правовий статус особи в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knowledge.allbest.ru/law/d-3c0b65625b2ad68a4d53a89421316d37>
6. Котюк В.О. Загальна теорія держави і права: Навч.посібник / Котюк В. О. – К.: Атака. – 2005. – 593с.
7. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

Черненко А.А.

студентка групи 015

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Іваній О.М.,

к.пед.н., доцент,

завідувач кафедри права та міжнародних відносин

ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Серед військово-політичних конфліктів ситуація в Україні залишається однією з проблемних для провідних країн.

Ключові слова: захист прав дитини, збройні конфлікти.

На сучасному етапі розвитку людства відбувається постійне вдосконалення світових держав як правових. Істотні досягнення простежуються в галузі регулювання збройних конфліктів та захисту жертв війни. Приймаються міжнародні договори, такі як: Гаагські конвенції 1899 та 1907 років про закони та звичаї війни, Женевські конвенції 1949 року та Додаткові протоколи до них 1977 року. Проте, різноманітні конфлікти міжнародного та внутрішньодержавного характеру на сьогоднішній день стають звичайним явищем у житті суспільства.

У складних і небезпечних умовах опинились тисячі людей, зокрема, дітей, права яких порушуються. Практика доводить, що численні документи міжнародного гуманітарного права, в тому числі Конвенція про права дитини 1989 р. і Факультативний протокол до неї 2000 р., не є тією нормативною базою, яка забезпечувала б ефективний захист прав дитини під час збройних конфліктів.

Найуразливішим правом дитини в період збройного конфлікту є право на життя. При плануванні військових операцій пріоритетна увага в обов'язковому порядку повинна приділятися забезпеченню безпеки і благополуччя мирних громадян. Виникає нагальна необхідність у прийнятті нових приписів та інструкцій щодо ведення бойових дій, які будуть спрямовані на скорочення кількості жертв серед цивільного населення, особливо дітей.

Іншим грубим порушенням прав дітей є добровільне чи насильницьке вербування їх як солдатів. Бойовики використовують дітей для збору даних розвідки, готують для участі в бойових діях та виконання допоміжних функцій. У Законі України «Про охорону дитинства» зазначається, що дитину не може бути залучено до участі в збройному конфлікті, і що держава вживає всіх заходів для протидії цьому.

Неминучим наслідком збройних конфліктів стають масові згвалтування дітей. Сексуальне насильство може включати нанесення каліцтв, експлуатацію і наругу. Для боротьби з цим жахливим явищем необхідно забезпечити на національному рівні застосування суворих заходів покарання за подібні діяння: адміністративних, дисциплінарних, фінансових і, в разі потреби, кримінальних санкцій з метою недопущення порушень міжнародно-правових та морально-етичних норм.

Наступним порушенням прав дітей-учасників збройних конфліктів є право на соціальний захист, адже багато сімей не реєструються як внутрішньо переміщені особи. Крім того, діти, які без супроводу дорослих прибули з зони АТО на підконтрольну територію, часто стикаються з відмовами у призначенні законного представника, взятті під соціальний супровід, реєстрації як

внутрішньо переміщених осіб. Руйнується система реєстрації народжень та правосуддя в справах неповнолітніх. Таким чином порушується право дітей на отримання підтримки від держави.

Діти страждають від ізолюваності та незрозуміння з боку дорослих. Батьки, які вирішують проблеми, пов'язані з матеріальним забезпеченням сім'ї, зменшують час на спілкування в родині. Крім того на дитину може покладатись частина сімейних обов'язків, які до війни виконувалися дорослими. Криза відбувається не лише зі зміною зовнішнього світу, але й через прискорене дорослішання дитини. Відповідно стрес у дитини лише поглиблюється. Діти війни потребують професійної психологічної допомоги, яка має враховувати різнорівневість стресових ситуацій, у яких побувала дитина. Як зазначають експерти, стрес у дітей формується через незрозуміння подій, що відбуваються. Тому, особлива увага має приділятися роботі з психікою та раціоналізації процесів соціалізації дітей.

Важливість захисту прав дітей, зокрема в період збройних конфліктів, визначається роллю молодого покоління в життєздатності суспільства та прогнозуванні його розвитку. Прихована проблема будь-якої війни полягає в тому, що під час неї формується нове покоління, виховане на цінностях, актуальних для військового часу. Війна не лише популяризує агресію, насильницькі методи вирішення питань, але й дискредитує норми моралі мирного життя, норми права, компроміс та діалог як засіб досягнення цілей. А це значною мірою визначатиме норми поведінки громадян України, які пройшли зростання під час війни. Негативні наслідки, пов'язані зі збройними конфліктами, є дуже тривалими (фізична та психологічна травматизація, розвиток культури ненависті, знищення сімейних та соціальних зв'язків, загибель батьків та опікунів, зниження якості освіти та, як наслідок, рівня життя у дорослому віці), і спричиняють негативний вплив на майбутні покоління, створюючи зародки для подовження конфліктів або їх повторної появи.

Згубні наслідки має зниження відвідування шкіл у період збройного конфлікту – як безпосередньо для розвитку дітей, так і для відновлення країни після припинення військових дій, адже освіта розглядається світовою спільнотою як сфера, що має ключове значення для стабільного миру, є способом вивчення і поширення цінностей милосердя та протидії нетерпимості, а також сприяє поступовому зменшенню гостроти конфлікту.

В цілому ж захист дитини, її прав від впливу війни, військових дій та насилля в умовах України вимагає вирішення й низки інших питань, які мають стати частиною цілісної стратегії:

1. Підвищити рівень обізнаності щодо положень Факультативного протоколу, Паризьких зобов'язань та керівних принципів, а також інших стандартів захисту прав дітей у військових конфліктах, як серед фахівців (педагогів, медичних працівників, представників збройних сил, державних службовців тощо), так і серед широкої громадськості.

2. З метою забезпечення невідворотності покарання та у відповідності до принципів гуманітарного права посилити відповідальність за військові злочини проти дітей.

3. Передбачити чітку й недвозначну заборону вербування та залучення дітей до військових конфліктів, шляхом внесення змін до Кримінального кодексу України.

4. Розробити та запровадити в діяльність соціальних служб, центрів медико-соціальної реабілітації дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації, притулків для дітей, закладів освіти, інтернатних закладів, кримінальної міліції у справах дітей за місцем фактичного проживання програми щодо пошуку членів сім'ї, компенсації збитків, соціальної реінтеграції, соціальної та фізичної реабілітації, демобілізації, подолання наслідків психічної травми, а також у забезпеченні правосуддя.

Світова спільнота повинна дійти єдиної думки, що міжнародні норми, стандарти і рекомендації стосовно захисту вразливих груп населення, до яких належать діти, є обов'язковими. І тільки неухильне виконання цих правових норм допоможе чітко дотримуватися усіх прав громадян, і особливо дітей.

Список використаних джерел

1. Звіт про ситуацію в Україні №55 // ЮНІСЕФ. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://www.unicef.org/ukraine/ukr/children_26268.html
2. Миколок О. «Війна – це найбрутальніше порушення прав дитини» // День. – № 157, 27.08.2014 – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/cuspilstvo/viy-na-ce-naybrutalnishe-porushennya-prav-ditini>
3. Руководство ЕС по проблеме детей в вооруженных конфликтах. http://eeas.europa.eu/human_rights/guidelines/children_armed_conflict/docs/10019_08_ru.pdf
4. Товстиженко А. Визнання Україною юрисдикції Гаазького суду потребуватиме внесення змін до Конституції // Дзеркало тижня, 01.03.2014. – Режим доступу: <http://dt.ua/POLITICS/viznannya-ukrayinoyu-yurisdikiyi-gaazkogo-sudu-potrebuvatime-vnesennya-zmin-do-konstituciyi-138681.html>

Секція 5.

Освіта, філософія, здоров'я: перспективи майбутнього

Бугаєвська В.С.

студентка групи 323

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Шаповалова О.В.,

к.пед.н., старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНА ОСВІТА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано основні положення загальноекономічної освіти майбутніх вчителів вищих навчальних закладів України, викреслено компоненти економічної освіти, зміст і організаційно-освітні технології.

Ключові слова. Загальноекономічна освіта, майбутні вчителі, вищі навчальні заклади, завдання економічної освіти, якість економічної освіти.

Тривалий перехідний процес суспільства України в політичному, соціальному і економічному напрямках актуалізували проблему якості підготовки педагогічних кадрів, визначивши серед них пріоритетні аспекти реалізації знань економічного змісту, застосування сучасних педагогічних технологій, пов'язаних з вимогами до педагога.

Серед тенденцій сучасної світової освіти важливу роль відіграє гуманістична складова, введення нових навчальних дисциплін. Зокрема, особливого значення в умовах глобалізації набуває економіка освіти.

Потреба економічної освіти зумовлена кардинальними змінами, що відбуваються у процесі формування ринкової економіки в Україні. Йдеться передусім про докорінну реконструкцію відносин власності й всього виробництва не лише в масштабі господарського комплексу, а й на рівні освітньої галузі. Це пов'язано з необхідністю перетворення освіти на пріоритетну галузь державної політики і життєдіяльності суспільства, з потребою реформування усієї системи освіти, створення нового економічного механізму управління навчальними закладами, що передбачено законодавством України про освіту, положеннями Болонської декларації [1].

Економічна освіта в загальній системі вищої педагогічної освіти є важливою складовою процесу перетворення усіх сфер життєдіяльності суспільства і, перш за все, економічної реформи, що має свою специфічну мету, завдання, принципи і засоби, пронизує інші напрями суспільного розвитку, вступає у діалектичний взаємозв'язок, єдність і реалізується на основі комплексного підходу до виховання.

Проблеми загальноекономічної освіти майбутніх педагогів виходять за межі локальних змін у навчальних планах, змісті окремих навчальних дисциплін, організаційно-методичних аспектах навчального процесу [2]. Тут і модульно-рейтингова, кредитно-модульна системи, що істотно відрізняються від традиційних підходів, і нові цінності освіти, коли на зміну звичному культу успішності, дисципліни приходить орієнтація на особистість, інформаційна насиченість педагогічних систем, нові форми оцінювання результатів освіти.

Вищі навчальні заклади звертаються до інноваційних педагогічних технологій економічної підготовки як до інструментарію двох протилежних аспектів – соціалізації та індивідуалізації особистості майбутнього фахівця-педагога [5].

Об'єктивні економічні знання перетворюються у цьому процесі на систему індивідуальних норм, набуваючи ідеальної моделі, що спрямовує діяльність педагога. Проблема формування економічного мислення у контексті загального інтелектуального розвитку особистості, здійснення завдань економічного виховання студентів зумовлює необхідність посилення уваги дослідників до економічної підготовки вчителя як складової педагогічної освіти. У педагогічній науці ще недостатньо досліджено проблеми економічної підготовки майбутніх учителів педагогічних університетів в умовах інформатизації освіти, зокрема щодо опрацювання нових педагогічних ідей, осмислення їхнього впливу на економічне мислення вчителя, застосування новітніх педагогічних технологій у економічній підготовці майбутніх фахівців вищих навчальних закладів [3].

Слід зазначити, що проблема економічної підготовки майбутніх фахівців привертала увагу А. І. Бублика, П. Н. Ісаєвої, Л. Д. Карпишова, Р. М. Лотовської, А. А. Мироліюба, Л. О. Михайлова, О. І.

Мойсеєнко, Т. Н. Нікуліної, В. К. Розова, Н. К. Скляренка, І. О. Смолюка С. А. Абдоков, С. Г. Гасін, М. С. Комаров, М. В. Кузьмін, Л. Н. Малишко, І. Ф. Прокопенко, І. А. Сасова, Г. М. Терещенко та ін. науковців.

Проте специфічні умови і засоби формування економічної підготовки вчителів вищих навчальних педагогічних закладах потребують подальшого вивчення і систематизації.

Основними завданнями економічної освіти є: створення умов для самореалізації особи як економічно активного члена суспільства, здатного свідомо долучатися до економічного життя країни; задоволення потреб суспільства і держави у фахівцях економічного профілю, здатних практично реалізувати стратегію сталого економічного, соціального і духовного розвитку України, для забезпечення високого рівня життя народу; забезпечення мобільності студентів та викладачів; виховання у майбутніх фахівців цілісного соціально-економічного світосприйняття і сучасного наукового світогляду, формування свідомості членів суспільства на основі системного економічного мислення, що створює для них можливості опановувати знання, вміння та навички економічної діяльності; нарощування потенціалу професорсько-викладацького складу та підвищення його соціального статусу; розвиток економічної науки у ВНЗ як основи забезпечення постійного оновлення змісту, підвищення якості навчання в освітніх установах різних форм власності; вдосконалення управління і організаційно-економічного механізму функціонування навчальних закладів освіти; розроблення системи зіставлення кваліфікації вітчизняних фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів та кваліфікації фахівців європейських країн; залучення роботодавців до соціального партнерства в організації професійної економічної освіти для задоволення потреб ринку праці; створення умов для соціального партнерства учасників навчального процесу; відповідність якості вітчизняної економічної освіти вимогам міжнародного ринку праці; забезпечення безперервності економічної освіти на основі інтеграційних процесів як у системі «Освіта – наука – виробництво», так і в системі міжнародного співробітництва [4].

Головними компонентами економічної освіти є її зміст і організаційно-освітні технології забезпечення. Вони мають свої особливості у різних складових економічної освіти: загальноекономічній та професійно-економічній. Загальноекономічна освіта охоплює комплекс соціально-економічних знань, умінь і навичок для забезпечення розвитку економічної культури і свідомості як особи, так і суспільства загалом. Особливості змісту загальноекономічної освіти обумовлюються вимогами до її кінцевого результату – формування гармонійної, різнобічно розвиненої особистості, для якої професійні знання, уміння, навички і їх постійне оновлення становлять основу самореалізації в економічній сфері суспільства [7].

Головною парадигмою економічної освіти є розуміння того, що розвиток економічної сфери суспільства значною мірою зумовлений характером життєдіяльності людини, її світоглядом, соціально відповідальною поведінкою.

Загальна підготовка сучасних економістів передбачає розуміння ними закономірностей формування та розвитку відтворювальних процесів на макро- та мікрорівнях, у взаємозв'язку з розвитком політичних, культурних та інших суспільних процесів. Економічна освіта охоплює чотири блоки дисциплін, які формують сучасний світогляд і зумовлюють потребу в постійному оновленні соціально-економічних знань, умінь, навичок: загальноосвітній, фундаментальний, інноваційно-практичний і блок дисциплін спеціальної підготовки. Дисципліни, що входять в названі блоки, забезпечують комплексне багатоаспектне вивчення закономірностей економічної сфери суспільства. Формування економічних знань реалізується через поєднання пізнавальних, теоретичних і практичних компонентів навчання. Причому пізнавальні компоненти створюють не тільки систему фінансових, технологічних, технічних, економічних і правових знань, а й визначають внутрішню культуру молоді, формують її готовність до свідомої гармонізації стосунків «Людина – суспільство – природа – економіка» [6].

До теоретичних компонентів навчання належить світогляд і вміння творчо мислити, які створюють підґрунтя економічно доцільних і водночас соціально відповідальних рішень, дослідницьких навичок; практичних умінь. Практичні компоненти економічно освіченої людини становлять мотивацію та вміння постійно підвищувати компетентність і практично використовувати нові знання для вдосконалення та розвитку технічного, технологічного, фінансового, соціально-економічного, правового та іншого забезпечення організаційно-економічних і управлінських процесів [8].

Надання високої оцінки національній системі освіти не має заспокоювати нас і стримувати глибинне її реформування. Всесвітнє визнання нашої освіти та висока якість навчання – це досягнення попередньої епохи, попередньої системи влади, попереднього покоління. Нині можна з жalem констатувати, що незважаючи на природні досягнення освіти, які забезпечує нова соціополітична система (демократичність, гнучкість, не заідеологізованість), в масовому вимірі освіта стала менш якісною, а переважна більшість випускників вищих навчальних закладів (особливо нових) не конкурентоспроможна на європейському ринку праці. Це зобов'язує менше говорити про власні досягнення, а все більше аналізувати світові та європейські тенденції

реформування освіти і відповідно до цього напружено і послідовно вдосконалювати нашу професійну сферу діяльності.

В результаті здійсненої оцінки стану підготовки і підвищення кваліфікації кадрів та аналізу тенденцій розвитку професійно-кваліфікаційного рівня працівників засвідчено стійку тенденцію до зниження інтересу молоді до професійно-технічної освіти і одночасно підвищення такого інтересу до вищої освіти, що обумовлено бажанням молоді отримати високий рівень професійних знань і відповідні доходи в майбутньому, стереотипом престижності вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Економічна освіта в Україні XXI століття: Стан та перспективи розвитку: Зб. досліджень Консорціуму із розвитку менеджмент-освіти в Україні. – К.: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні» 2005. – 114 с.
2. Економічна організація та економічна освіта: взаємообумовленість стратегій розвитку: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. присв. 100-річчю від дня народження Бухала С.М. / А.П. Наливайко (голова ред. кол.) – К.: КНЕУ 2007. – 440 с.
3. Економічна система України: проблеми та основні напрямки розвитку - Рута 2004. – 304 с.
4. Новікова Л.М. Сучасні технології практичних занять в системі вищої економічної освіти: Посібник. – Київ 2005. – 74 с.
5. Реформування системи вищої фінансово-економічної освіти в Україні в контексті положень Болонської декларації: Матеріали наук.-практ. конф. Київ УДУЕФ 9-10 грудня 2005 року. – К.: УДУЕФ 2006. – 224 с.
6. Сучасна економічна освіта: Україна і Болонський процес / В.Д. Базилевич (ред.). – К.: Знання 2006. – 326 с.
7. Суряк А.В. Основи економічної культури: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. закл. освіти. – К.: Кондор 2006. – 255 с.
8. Шпак О.Т. Організаційно-педагогічні засади економічної освіти і виховання учнів: Навчально-метод. посібник. –Вимір 2006. – 233 с.

Волошина Є.В.

студентка групи 915

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник Максименко Л.М.

викладач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ТЕХНОЛОГІЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ 5-ти І 6-ти РОКІВ З ОБСТРУКТИВНИМ БРОНХІТОМ

У тезах переосмислено стан здоров'я дітей 5-ти і 6-ти років; акцентовано увагу на його погіршенні; висвітлено результати застосування технології оздоровлення дітей 5-ти 6-ти років з обструктивним бронхітом.

Ключові слова: технологія, обструктивний бронхіт, дошкільнята.

За офіційними даними ВОЗ у 1990 році обструктивний бронхіт займав 12 місце, а за її прогнозами до 2020 року буде займати п'яте місце серед найбільш поширених захворювань людства. Так, за останні 10 років значно погіршився стан здоров'я дітей, діагноз даної нозології став зустрічатися у 2 рази частіше, ніж на початку 90-х років. Щорічно в Україні 29,2% дитячого населення хворіє на обструктивний бронхіт [1, с. 2-3; 2, с. 14; 3, с. 26; 4, 91; 5, 59]. Виходячи із вищезазначеного, слід розглядати технологію зміцнення здоров'я дошкільнят 5-ти 6-ти років з точки зору системного підходу. Численними дослідженнями обґрунтовано позитивний вплив застосування оздоровчих технологій з дошкільнятами, які мають певні відхилення у стані здоров'я: Л. Н. Блудиліна (1988); В. П. Мурза (1991); О. Д. Дубогай (1995); Л. В. Шапкова (2001); Д. М. Маллаєв (2002); Е. В. Чичигіна (2003); Л. Малинович (2004); Л. В. Козіброда (2006); М. В. Чернявський (2011). Проте під час опрацювання літературних джерел досить ефективну методику оздоровлення дітей 5-ти і 6-ти років з обструктивним бронхітом не виявили.

Нами було проведено дослідження на базі Сумської обласної дитячої клінічної лікарні, у відділенні фізіотерапії на протязі січня – травня 2012 р. У дослідженні брали участь 20 дітей віком 5-6 років із обструктивним бронхітом. У контрольну й експериментальну групи входило 10 хворих. У 1-й діти отримували медикаментозне лікування, комплекс ЛФК, лікувальний масаж грудної клітини, спеліотерапію, інгаляцію 0,9% фізіологічного розчину. У 2-й – медикаментозне лікування,

а також застосовували розроблену нами технологію оздоровлення, що включала: ЛФК у поєднанні із аероіонізацією, кольоролазеропунктуру, Су Джок терапію.

У результаті комплексного підходу до організму дитини, як до цілісної системи в експериментальній групі ми отримали наступні результати: ліжко-день скоротився на 1,2 доби; приступи кашлю зникли – на 1,1 доби раніше; порушення дихання через ніс та стомлюваність – на 0,9 доби швидше. Експерсія грудної клітини збільшилася на 0,18 см. Частота дихання в експериментальній групі зменшилася на 7 раз/хв. тоді, як у контрольній – на 6,3 раз/хв., частота серцевих скорочень в експериментальній групі зменшилася на – 14,9 уд/хв., у контрольній лише – на 13,9 уд/хв групі у порівнянні з контрольною. Показники проби Штанге покращилися на – 0,4 сек., проби Генче – на 0,2 сек. (табл. 1, табл. 2).

Таблиця 1

Проба Штанге

№ групи	До застосування	Після застосування	Різниця показників (до і після застосування)
Контр. Група	10,6±0,17	15,3±0,16	4,7
Експер. Група	10,4±0,17	15,7±0,16	5,3

Таблиця 2

Проба Генче

№ групи	До застосування	Після застосування	Різниця показників (до і після застосування)
Контр. Група	4,3±0,14	6,1±0,1	1,8
Експер. Група	4,2±0,12	6,3±0,15	2,1

Отже, під час впровадження розробленої нами технології оздоровлення дітей 5-ти і 6-ти років з обструктивним бронхітом на стаціонарному етапі лікування на базі Сумської обласної клінічної лікарні ми підбирали відповідні методи новітні, безболісні, швидкодіючі; ЛФК – у формі гри, зі спеціально підібраними фізичними вправами так, щоб зацікавити дитину у виконанні і в той же час направити механізм дії на відповідну нозологію. Практично впроваджена нами технологія є ефективною, а результати дослідження доводять її доцільність. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. Перспективним напрямком подальшої роботи вбачаємо дослідження впливу оздоровчої технології на результати імунологічних реакцій у дітей.

Список використаних джерел:

1. Замрозович С. Р. Формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі у процесі фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата пед. наук: спец. 13.00.08 – «Дошкільна педагогіка» – Одеса, 2010. – 24 с.
2. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку Про себе треба знати, про себе треба дбати. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 120 с
3. Катилів А. В. Синдром обструкції верхніх дихательних путей у дітей // Педиатрія. – 2012. – №8. – С. 22-28.
4. Повзун А. А. Оценка эффективности оздоровительной работы средствами физической культуры по состоянию неспецифической адаптоспособности организма ребенка в условиях детского дошкольного учреждения // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2012. – №4. – С. 90-92.
5. Kennedy Eileen. Solutions to Nutrition-related Health Problems of Preschool Children: Education and Nutritional Policies for Children // Journal of Pediatric Gastroenterology & Nutrition. 2006. – Volume 43. – P. 54-65.

Гордієнко О.О.
студентка групи 945
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Заїкіна Г.Л.,
к.психол.н., доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ДІТЕЙ З ДІАГНОЗОМ ДЦП

Анотація: у матеріалах розглянуто проблему особливостей функціонування серцево-судинної системи дітей з діагнозом ДЦП.

Ключові слова: функціональний стан, серцево-судинна система, ДЦП, діти.

За даними ВООЗ, кожна десята людина на планеті сьогодні має статус «людини з особливими потребами», у тому числі це і люди з обмеженими фізичними можливостями. Слід відмітити, що протягом останніх десятиліть спостерігається тенденція збільшення числа дітей з обмеженими фізичними можливостями. Крім того, постійно збільшується кількість хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП).

Як відомо, ДЦП – група непрогресуючих неврологічних розладів, які виникли в результаті недорозвинення чи ушкодження мозку в ранньому онтогенезі. Дана патологія займає провідне місце в структурі захворюваності нервової системи у дітей [4, 62]. Не зважаючи на те, що в клінічній картині даного захворювання домінують порушення опорно-рухового апарату, важливою є проблема і корекції функціонального стану окремих систем та організму у цілому, у тому числі і серцево-судинної системи (ССС), адже за даними науковців, саме на неї негативно впливає обмеження рухової активності. Даний факт обґрунтовує необхідність пошуку ефективних засобів фізичної реабілітації дітей з діагнозом ДЦП з урахуванням функціонального стану ССС.

Серед основних неврологічних синдромів ДЦП спеціалісти виділяють астеноневротичний та синдром вегетативно-вісцеральних дисфункцій [4, 64]. Останній синдром супроводжується порушеннями функціонального стану ССС та системи дихання: тахікардією, брадикардією, аритміями із значними коливаннями ритму, нестабільністю артеріального тиску, тахіпноє, брадипноє. У зв'язку з цим актуальними є дослідження стану ССС у дітей з діагнозом ДЦП.

На сьогодні за результатами аналізу досліджень науковців відомо, що на фоні ДЦП кількість крові в організмі у відсотках до ваги тіла зменшується. Протягом середнього шкільного віку збільшується кількість еритроцитів і гемоглобіну, знижується кількість лейкоцитів. Швидкість осідання еритроцитів досягає дорослого значення – 8-10 мм/год. Повністю формується система кровообігу. Ростуть маса і об'єм серця, причому зростання маси серця відбувається з деяким відставанням від збільшення маси тіла. Обсяг серця досягає 130-150 мл, ХОК (хвилинний об'єм крові) – 3-4 л/хв, причому він збільшується за рахунок збільшеного об'єму систоли. За рахунок збільшеного об'єму систоли крові і підвищення тонуусу парасимпатичного відділу нервової системи відбувається подальше зменшення частоти серцевих скорочень (ЧСС) [1, 15; 2, 79].

Також у підлітків 14-ти років виражена дихальна аритмія, яка після 16 років практично зникає. У зв'язку з тим, що серце викидає за одне скорочення більший обсяг крові, зростає артеріальний тиск [3, 98].

Зростання просвіту судин в період цього віку відстає від скорочувальної сили міокарда, що викликає в ряді випадків юнацьку гіпертонію. В результаті зменшення ЧСС і збільшення довжини судин відбувається уповільнення кругообігу крові. У цілому зміни, що відбуваються в ССС свідчать про економізацію функцій серця. (Сологуб Є.Б., Солодков А.С., 2001)

Таким чином, з вищевикладеного можна зробити висновок, що розвиток ССС та її функціональний стан у дітей з ДЦП відрізняється від показників відносно здорових їх однолітків. Цей факт необхідно враховувати під час розробки і впровадження програми фізичної реабілітації дітей з ДЦП з урахуванням можливостей корекції функціонального стану ССС.

Список використаних джерел

1. Айзенберг В.Л. Реакции центральной гемодинамики на физическую нагрузку у больных с детским церебральным параличом как возможность выбора способа анестезии и прогнозирования ее течения / В.Л. Айзенберг, А.В. Диордиев, К.Ж. Салмаси //Анестезиология и реаниматология. – 2009. – № 1. – С. 14 – 17.
2. Вольский Г.Б. Возрастно-половые и индивидуальные особенности центрально-периферической гемодинамики у детей, больных детским церебральным параличом / Г.Б. Вольский // Биомед. журн. – 2005. – 6. – С. 79 – 80.

3. Гришуніна Н.Ю. Адаптивна фізкультурно-спортивна корекція стато-моторних та вегетативних порушень у дітей хворих на церебральний параліч / Н.Ю. Гришуніна // Мед. перспективи. – 2004. – IX, № 1. – С. 96 – 99.
4. Слабкий Г.О. Деякі питання організації реабілітації дітям з церебральними паралічами (аналітичний огляд) / Г.О.Слабкий, О.В. Шевчук // Вісник соціал. гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 62 –65.

Зленко Н.Н., Яременко Н.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЕ ОСМЫСЛЕНИЕ ПРОБЛЕМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СОВРЕМЕННЫХ СВЕРХТЕХНОЛОГИЙ И СОЦИУМА

Аннотация. В тезисах затронуты проблемы взаимодействия современных сверхтехнологий и социума и их социально-философское осмысление.

Ключевые слова: социум, сверхтехнологии, взаимодействие сверхтехнологий и социума

В настоящее время изменение взаимоотношений технологий, науки и общества обусловлено появлением и широким распространением сверхтехнологий, при этом экзистенциальные границы человеческого бытия смещаются в мегакосмос, в наномир, мир генов, мир молекул жизни – ДНК.

Вполне закономерно, что на сегодня все более значимой становится потребность в знании причин и последствий влияния этих технологий на человека и общество, но имеющие в распоряжении знание о разнообразных воздействиях сверхтехнологий на социокультурные системы носит чаще всего констатирующий, описательный или футурологический характер, что мало способствует решению появляющихся социальных, экологических, философских и прочих проблем.

Развитие нано-био-гено-нейро-инфо-компьютерно-сетевых и других сверхтехнологий сильно меняет наши представления о мире, в том числе – о природе базовых понятий, таких, как жизнь, человек, разум, природа. Сложно описать результат данных трансформаций, но можно ожидать, что изменения станут все более стремительными. Природа будет превращена в непосредственную производительную силу, ресурсы, доступные человеку, станут практически неограниченными, сам человек вступает в синергетическую коэволюцию с самим собой. Трансформируется и разум человека, включая этические системы. Встанет вопрос об определении перехода к постчеловеку. Постчеловеческий разум и искусственный интеллект выйдут на уровень сверх-разума, качественно превосходящего уровень человека. Эволюция планетарного мегасоциума согласно выше названному сценарию неотвратимо вернет его в состояние сингулярности. Сингулярность – гипотетическая точка во времени в районе 2030 года, когда ряд прогностических кривых уходят в бесконечность. Связывается с крайне быстрым ростом технического прогресса, особенно компьютеров, нано- и биотехнологий, исследований мозга и систем искусственного интеллекта предполагает качественное изменение человечества

При этом подобные прогнозы жестко основаны на возможностях сверхтехнологий, начиная от сегодняшних исследовательских проектов и заканчивая ожидаемыми результатами принимаемых сейчас долгосрочных научных стратегий. При всей своей революционности, сверхтехнологии и их последствия заслуживают и требуют внимательного и непредвзятого философско-научного анализа.

Конєва Г.В.

*студентка 6 курсу Навчально-наукового інституту історії та філософії
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Кравченко Т.О.,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та соціальних наук*

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕРЕЖЕВОЇ ПАРАДИГМИ НА РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ СУСПІЛЬСТВА

Початок ХХІ століття ознаменований рядом найважливіших наукових відкриттів і експериментів, які істотно розширили можливості людського розуму в процесі пізнання та осягнення дійсності, створення нових технологій виробництва та розвитку оточуючого середовища. Ці відкриття мають глобальний характер. Визначними останнім часом є процеси

глобалізації, дигіталізації та інформатизації. Відбувається тотальна комп'ютеризація та технологізація всіх сфер життєдіяльності людини, що є однією із характеристик парадигми цілісності, яка є характерною особливістю постнекласичної науки. В той же час постає питання про виникнення нової парадигми людського існування та взаємодії, тому в епоху глобальної комп'ютеризації та інформатизації на перший план виходить інформаційно-мережева парадигма як концептуально-когнітивний засіб інтерпретації та організації соціальної дійсності інформаційної ери. Дана парадигма впливає на зміну світоглядних орієнтирів сучасного постіндустріального соціуму, трансформацію соціальної дійсності, сприяє розвитку всіх сфер суспільства і посилює їх синергію, зокрема спостерігається активний її вплив на розвиток політичної сфери суспільства.

Державна влада є мережею комунікацій. На тлі посилення взаємодії влади і суспільства, останнє мультиплікується й урізноманітнює інформаційні потоки в політичній сфері, демократизує усталений порядок. Останнім часом все частіше ставиться питання про створення електронного уряду (E-Government), який розглядається як певна інформаційна взаємодія органів існуючої влади з населенням країни та інститутами суспільства під впливом Інтернет-технологій. Інформатизація державного сектора означає не тільки створення електронного документообігу, внутрішніх інформаційних мереж і баз даних в органах державного управління та державних установах, але і надання населенню можливості доступу до послуг державних установ і суспільного сектора завдяки інформаційним мережам. Це дозволяє налагодити взаємодію між різними органами державної влади. Електронний уряд реалізує концепцію сервісної держави, в якій люди зможуть брати участь у різних політичних подіях, впливати на прийняття законів. Все це призведе до становлення омріяного громадянського суспільства.

Однак, не слід забувати про такий факт, як «контроль в мережі». Всі члени світової спільноти знаходяться «під контролем» правлячої еліти і завдяки інформаційно-мережевим технологіям вони піддаються ідеологічному впливу. Інформаційно-мережева парадигма, виконуючи нормативно-регулятивну функцію, відіграє важливу роль в управлінні державою та її громадянами на ідеологічному рівні, сприяє встановленню міждержавних зв'язків, активній та успішній зовнішній політиці.

Костирко Д.Р.

*студентка групи 935 спеціальність «Здоров'я людини»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

Науковий керівник: Звіряка О.М.,

к.н. з ф.в., доцент кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Комплексним показником стану людського суспільства є рівень здоров'я самих людей. За сучасними уявленнями, здоров'я - це природний стан організму, що перебуває у повній рівновазі з біосферою і характеризується відсутністю будь-яких патологічних змін. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, здоров'я - це стан повного фізичного, духовного та соціального добробуту, а не лише відсутність захворювання чи фізичних дефектів.

Екологія, людина, наслідки, адаптація

Стан здоров'я відображає динамічну рівновагу між природним середовищем і організмом. На здоров'я людини впливають спосіб життя, генетичні фактори і фактори навколишнього середовища. Гомеостазом вважають відносну динамічну сталість внутрішнього середовища та деяких фізіологічних функцій організму людей й тварин, що підтримуються механізмами саморегуляції в умовах коливань внутрішніх і зовнішніх подразників.

Здоров'я людини, забезпечене гомеостазом її організму, може зберігатися і за певних змін факторів навколишнього середовища. Такі зміни зумовлюють появу в організмі людини відповідних біологічних реакцій, але завдяки процесам адаптації вони не призводять до негативних наслідків для здоров'я в певних межах зміни факторів. Для кожної людини ці межі індивідуальні.

Адаптація є також сферою науково-практичних інтересів екології людини. Адаптація - це пристосування організму на індивідуальному і популяційному рівнях до змін умов зовнішнього середовища, вироблене в процесі еволюційного розвитку.

На людину впливають різні природні, економічні, соціально-культурні, психологічні фактори, що позначаються на її здоров'ї. У зв'язку з цим екологія людини трактує адаптованість до нових умов як сукупність соціально-біологічних параметрів, необхідних для стійкого існування організму в конкретному екологічному середовищі. Адаптивні можливості індивіда і популяції виявляються в реальних умовах, які утворюють антропоєкологічне напруження - проблеми

організму людини, спричинені дією факторів зовнішнього середовища. Його чинниками є соціально-психологічна, виробнича, побутова напруженість, гіпокінезія (порушення функцій організму внаслідок обмеження рухової активності), неправильне харчування, забруднення води і повітря, посилення шумів тощо.

Дослідження впливу цих факторів на людину є передумовою вироблення науково обґрунтованої екологічної політики, яка має охоплювати соціально-економічні, технологічні, технічні, інформаційно-виховні, організаційні та інші напрями діяльності, спрямованої на розвиток фізичних і психічних можливостей людини, її здатності вдосконалюватися, жити у злагоді з собою і світом природи.

Сьогодні попри всі успіхи людина ще не навчилася спрямовано змінювати свій генотип, і тому межі стійкості її організму проти різних факторів середовища залишилися майже такими самими. Наприклад, як і десятки тисяч років тому, оптимальними для людини вважаються: температура повітря 18-35 °С, атмосферний тиск 80-150 кПа, рН питної води 5,5-8,0, вміст у ній нітратів 2-15 мг/л. Проте дедалі менше стає місць на Землі, де ці фактори перебувають у зоні оптимуму людини: води з низьким вмістом нітратів та оптимальним рН дуже багато в тундрі чи у високогір'ях, однак температура, а в горах і тиск, виходять за межі оптимуму. І навпаки, на рівнині, де й тиск, і температура оптимальні, вода все частіше забруднюється нітратами. Незважаючи на це, люди живуть і на рівнині, і у горах. Тут вступає в дію принцип лімітуючих факторів: якщо хоч один з них виходить за межі діапазону толерантності, він стає лімітуючим. Коли значення такого фактора ще не досягло летальної межі, але вже вийшло із зони оптимуму, організм відчуває фізіологічний стрес: в гірських районах це гірська хвороба, а на рівнині за підвищеного вмісту у воді нітратів - загальна квалітет і депресія.

На людину, як і на будь-яку живу істоту, конкретний фактор впливає не сам по собі, а у взаємодії з іншими, і залежно від характеру цієї взаємодії діапазон толерантності може змінюватися.

Наприклад, за відносної вологості повітря 30 % температура повітря 28 °С відповідає зоні оптимуму. Але за вологості 70 % ця сама температура виходить за межі оптимуму і потрапляє у зону песимуму: пришвидшується дихання, з'являються відчуття жару і задухи, пригніченість, людина може знепритомніти.

Від часів Гіппократа здоров'я визначалося як відсутність хвороб; як стан організму, за якого він здатний повноцінно виконувати свої функції. У такому розумінні здоров'я - об'єкт медицини. Лікар-практик завжди працює з конкретною людиною, вивчаючи стан здоров'я пацієнта, визначає наявність хронічних захворювань, аналізує функціональний стан його органів і систем, індивідуальну опірність, психічний та фізичний розвиток і за результатами обстеження приймає конкретне рішення про лікування.

Залежність здоров'я від спадковості і факторів зовнішнього середовища - основний аспект проблеми здоров'я людей на популяційному рівні. У цьому випадку об'єктом дослідження стає не окрема особа, а популяція чи сукупність популяцій - етнічна група, нація, людство в цілому. Здоров'я на популяційному рівні - більш загальна категорія, оскільки те, що стосується популяції, обов'язково виявляється і на конкретних індивідах. Наприклад, у деяких районах Полісся і Західної України поширене захворювання - ендемічний зоб, від якого потерпає близько півмільйона людей. Причиною цього захворювання є дефіцит йоду в питній воді та високий вміст у ній гумінових кислот. У кожному конкретному випадку лікар призначає препарати, що містять йод. Проте на популяційному рівні є більш дієвий спосіб боротьби із захворюванням - корекція мінерального складу питної води чи їжі додаванням необхідної кількості йоду. Ця процедура поширюється відразу на всю популяцію і має не лише лікувальний, а й профілактичний характер.

Проблемою здоров'я людини на популяційному рівні займається одна з нових галузей екології - медична екологія. У медичній екології, як і в популяційній екології в цілому, основними показниками стану популяції людини вважаються статистичні. Визначаючи здоров'я популяції, медики-екологи аналізують передусім народжуваність і смертність, тривалість життя, захворюваність та її структуру, працездатність, психологічні показники, наприклад задоволеність життям. Демографічні показники (тривалість життя, співвідношення народжуваності і смертності) дають змогу оцінити загальний стан популяції. Проте екологічно найбільш інформативними є захворюваність та її структура. Захворюваність відображає ступінь пристосованості популяції до умов середовища, а структура захворюваності - частку кожного захворювання у їх загальній кількості.

Знання захворюваності та її структури, причин захворювань, умов середовища, через які ці три причини виникають, дає людині потужний інструмент захисту своєї популяції і кожної конкретної особи від впливу несприятливих факторів середовища.

Захворюваність - явище не випадкове. Приблизно на 50 % вона зумовлюється способом життя кожної окремої людини. Шкідливі звички, неправильне харчування, недостатнє фізичне навантаження, самотність, стреси, порушення режимів праці та відпочинку сприяють розвиткові

хвороб. Десь на 40 % захворюваність залежить від спадковості та екологічних умов - клімату, рівня забрудненості довкілля - і приблизно на 10 % визначається сучасним рівнем медичної допомоги.

У межах діапазону толерантності людина пристосовується до умов довкілля завдяки численним захисним і пристосувальним (адаптивним) реакціям організму, головними з яких є підтримання сталості властивостей внутрішнього середовища (гомеостазу), регенераційні процеси, імунітет, регуляція обміну речовин тощо. У межах оптимуму ці реакції забезпечують найефективніше функціонування, високу працездатність, ефективне відновлення. Та у разі переходу якого-небудь фактора у зону песимуму ефективність окремих адаптивних систем знижується або пристосувальна здатність взагалі втрачається. В організмі починаються патологічні зміни, що свідчить про певне захворювання. Патологічний стан під впливом несприятливих факторів середовища найчастіше виявляється в отруєннях (токсикозах), алергічних реакціях, злоякісних пухлинах, спадкових хворобах, уроджених аномаліях.

Список використаних джерел

1. Одум Ю. Основы экологии. Пер. с англ. /Под ред. Н.П. Наумова. – М.: Мир, 2015. – 740 с.
2. Одум Ю. Экология: В 2 т. – М.: Мир, 1986.
3. Реймерс Н. Ф. Основные биологические понятия и термины: кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1988. – 319с.
4. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. – М.: Мысль, 1990. – 639 с.
5. Реймерс Н. Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. – М.: Россия молодая, 1994. – 367 с.
6. Серебряков В.В. Основы экологии: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 300 с.

Мартинова А.

Студентка групи М-6, спеціальність «Математика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка,*

*Науковий керівник: Т.Д. Лукашова,
к.ф.-м.н., доцент кафедри математики*

ОЦІНКА ПРОБЛЕМ, ЩО ПРИВОДЯТЬ ДО ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ ТЕМИ «ЛОГАРИФМІЧНА ФУНКЦІЯ»

Розглянуто причини труднощів учнів під час вивчення теми «Логарифмічна функція». Від того, як будуть засвоєні школярами знання, навички та вміння з цієї теми, залежить успішність засвоєння багатьох інших розділів шкільного курсу математики та суміжних дисциплін. Узгодженість думок експертів визначалася статистичними методами.

Ключові слова: навчання математики, логарифмічна функція, учні.

Вивченню функцій та їх властивостей присвячена значна частина шкільного курсу математики. Математичні компетентності, що формуються та розвиваються у школярів у процесі вивчення функцій, мають прикладний та практичний характер. Функції слугують математичними моделями різноманітних закономірностей і явищ природи, в яких зміна одних величин приводить до зміни інших. У темі «Логарифмічна функція» вміння старшокласників досліджувати функції, які сформовані раніше, закріплюються і застосовуються до моделювання закономірностей коливального руху, процесів зростання та вирівнювання. Саме логарифмічні функції широко використовуються під час вивчення як курсу математики, так і інших шкільних предметів – фізики, хімії, географії, біології, знаходять широке використання у практичній діяльності людини. Від того, як будуть засвоєні школярами знання, навички та вміння з цієї теми, залежить успішність засвоєння багатьох інших розділів шкільного курсу математики та суміжних дисциплін.

Вивчення логарифмічної функції у старшій ланці загальноосвітньої школи представлено такими змістовими лініями: числа, вирази, рівняння і нерівності, функції [2]. У процесі вивчення цього розділу учні систематизують, узагальнюють і поглиблюють знання про степені, корені та їх властивості, поняття показникової функції, засвоюють властивості логарифмічної функції, навички та вміння виконувати тотожні перетворення логарифмічних виразів, здійснювати обчислення числових виразів з логарифмами, розв'язувати логарифмічні рівняння та нерівності [2; 4].

З метою перевірки сучасного стану вивчення теми «Логарифмічна функція» у 11 класі нами було проведено експертне опитування [3]. Для цього нами опитано шість експертів, які мають педагогічний стаж від 10 років, досвід роботи вчителем математики у загальноосвітніх навчальних закладах та виявили бажання взяти участь в анкетуванні. У ході експерименту була виявлена думка

експертів щодо проблем, які приводять до зниження рівня засвоєння учнями теми «Логарифмічна функція». При відповідях на запитання анкети експертам був запропонований метод ранжирування, що полягав в оцінюванні об'єктів по рангах у порядку збільшення їхньої значимості.

За результатами проведеного експертного оцінювання більшість експертів вважають, що існує ряд проблем, які можуть бути причиною труднощів учнів у вивченні даної теми (10 балів з можливих 12, що становить 83 %) (табл. 1). Серед причин можливої низької успішності учнів у процесі вивчення теми «Логарифмічна функція» експертами виділені найбільш суттєві: недостатнє методичне забезпечення (79,2 %), низький рівень використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі (93,1 %), відсутність урахування мотивів та інтересів старшокласників під час вивчення теми (93,1 %) та недостатній обсяг навчального часу, що відведений на вивчення теми (79,2 %). Також 79,2 % експерти надали застарілій матеріально-технічній базі, а саме відсутність схем, таблиць з властивостями логарифма чи логарифмічної функції тощо.

Таблиця 1

Експертна оцінка проблем, що приводять до зниження рівня засвоєння учнями теми

№	Проблема	Оцінка чинників		Рейтинг
		Сума балів	\bar{x}	
1.	Застаріла матеріально-технічна база	57	9,5	4-5
2.	Низький рівень кваліфікації кадрів	15	2,5	8
3.	Недостатнє методичне забезпечення	67	11,2	1-2
4.	Низький рівень використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі	67	11,2	1-2
5.	Недостатній рівень залучення старшокласників до позакласної роботи з теми	33	5,5	7
6.	Відсутність урахування мотивів та інтересів старшокласників під час вивчення теми	65	10,8	3
7.	Недостатній обсяг навчального часу, що відведений на вивчення теми	57	9,5	4-5
8.	Недосконалість змісту програмного матеріалу	38	6,3	6

Узгодженість думок експертів визначалася статистичними методами, зокрема визначенням коефіцієнта конкордації. Тому при відповідях експертів на запитання анкет був використаний також метод ранжування, що полягав в оцінюванні факторів за рангами у порядку збільшення кількості їхніх балів. Тобто місце, зайняте кожним фактором, визначалося числом набраних ним балів. У таблиці 2 наведено приклад ранжування балів першого експерта кожному фактору. Потім визначалося відхилення від середньої суми балів, яку отримав кожен фактор, та сума квадратів цих відхилень (становить 1378).

Таблиця 2

Ранжування балів першого експерта

№ фактора	1	2	3	4	5	6	7	8
Бали	9	2	11	11	5	11	10	6
Місце	5	8	1-3	1-3	7	1-3	4	6
Стандартизований ранг	5	8	2	2	7	2	4	6

За результатами проведеного експертного оцінювання було виявлено однакові стандартизовані ранги, тому коефіцієнт конкордації дорівнює

$$W = \frac{12 \cdot 1378}{6^2(8^3 - 8) - 6 \cdot 72} = 0,93.$$

Оскільки значення коефіцієнтів конкордації більше за 0,9, то отримані дані свідчать про високий ступінь узгодженості думок експертів щодо проблем, що приводять до зниження рівня засвоєння учнями теми «Логарифмічна функція».

Статистична достовірність коефіцієнта конкордації оцінювалася за допомогою критерію Пірсона χ^2 . Розрахункове значення критерію Пірсона становить

$$\chi_p^2 = \frac{12 \cdot 1378}{6 \cdot 8 \cdot 9 - \frac{1}{7} \cdot 72} = 39,2.$$

Це значення зіставляємо з табличним значенням $\chi^2_{\text{т}}$ для $n - 1 = 8 - 1 = 7$ ступенів свободи та довірчої ймовірності $P = 0,99$. $\chi^2_{\text{т}}$ наведено у [1] і становить $\chi^2_{\text{т}} = 18,5$. Оскільки $\chi^2_{\text{р}} = 39,2 > \chi^2_{\text{т}} = 18,5$, то робимо висновок про статистичну істотність коефіцієнта конкордації, тобто експертиза відбулася.

Отже, активне використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі та підвищення рівня методичного забезпечення вивчення теми сприятиме подолання проблем, що виникають у учнів під час вивчення логарифмічної функції.

Список використаних джерел

1. Бикел П. Дж. Математическая статистика / П. Дж. Бикел, Доксам Куэлл ; пер. с англ. Ю. А. Данилова. – Москва : Финансы и статистика, 1983. – 254 с.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/> – Загол. з екрану. – Мова укр.
3. Игнатенко Н.Я. Математические методы психолого-педагогических исследований / Н.Я. Игнатенко. – Ялта : РИО КГУ, 2009. – 52 с.
4. Математика. Навчальні програми для учнів 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <www.mon.gov.ua>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
5. Семеніхіна О. В. Професійна готовність майбутнього вчителя математики до використання програм динамічної математики: теоретико-методичні аспекти : монографія / О. В. Семеніхіна. – Суми : Вид-во „Мрія”, 2016. – 268 с.
6. Семеніхіна О. В. Використання пакету Excel в статистичній обробці результатів педагогічних досліджень / О. В. Семеніхіна // Дидактика математики: проблеми і дослідження : Міжнар. зб. наук. робіт. – Донецьк : Вид-во ДонНУ, 2008. – Вип. 29. – С. 81 – 87.
7. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.
8. Семеніхіна О. В. Комп'ютерні інструменти програм динамічної математики і методичні проблеми їх використання [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014.– Т. 42, № 4. С. 109 – 117. Режим доступу : http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1055/813#.VDPbk2d_vE4
9. Семеніхіна О. В. Про результати педагогічного експерименту щодо формування критичного погляду на використання ПДМ у навчанні математики / О. В. Семеніхіна // Вісн. Глухів. нац. пед. ун-ту імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки : зб. наук. пр. – 2015. – Вип. 27. – С. 169 – 174.
10. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
11. Semenikhina O. On the Results of a Study of the Willingness and the Readiness to Use Dynamic Mathematics Software by Future Math Teachers [Електронний ресурс] / Olena Semenikhina, Marina Drushlyak // Proceedings of the 11th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications: Integration, Harmonization and Knowledge Transfer (ICTERI 2015). – Lviv, Ukraine, May 14 – 16, 2015. – P. 21 – 34. – Режим доступу : <http://ceur-ws.org/Vol-1356/>

Островський Ю.О.

студент групи 951

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Латіна Г.О.,

к.б.н., доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У матеріалах розглянуто особливості формування рухової активності дітей.

Ключові слова: рухова активність, діти.

Важливе завдання загальноосвітніх навчальних закладів полягає у створенні умов для зміцнення та збереження здоров'я учнів. Для цього потрібно привести спосіб життя дітей і, насамперед, рухову активність, у відповідність із віковими закономірностями їхнього росту й розвитку.

Аналіз динаміки вікового розвитку людини доводить, що кожному періоду життя людини притаманний свій рівень рухової активності [1, с. 22]. Зауважимо, що на сьогодні педагоги недостатньо обізнані щодо особливостей вікового становлення рухових функцій зростаючого організму, що призводить до невірної оцінки загального розвитку дитини оскільки кожен віковий проміжок розвитку дитини має свої фактори впливу на формування рухової активності, при її генетичній зумовленості [1, с. 23].

Відомо, що рух – одна з основних фізіологічних потреб організму людини, потреба, яка сформувалася у ході еволюції.

Людська повсякденна діяльність поряд з фізичною культурою повинна формувати фізичну активність молоді, яка є загальною руховою діяльністю, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичного потенціалу, досягнення фізичної досконалості для ефективної реалізації своїх задатків з урахуванням особистісної мотивації і соціальних потреб. Однак, на сьогодні, спостерігається негативна динаміка зменшення рухової активності саме серед дітей шкільного віку. Внаслідок чого погіршується стан здоров'я дітей, оскільки здоров'я на 51% залежить від способу життя, на 17-20% – від спадковості, 20% – від стану навколишнього середовища, на 8-9% від системи охорони здоров'я.

Рухова активність визначається й зумовлюється сукупністю рухової діяльності людини в побуті, у процесі навчання, праці, під час дозвілля і відпочинку (Т.О. Лоза, 2006).

На сьогодні існує безліч трактувань визначення поняття рухової активності. З погляду особистісно-орієнтованого напрямку виховання фізичної культури учнів найбільш суттєвим є визначення рухової активності А.І. Фьодорева, С.Б. Шарманова, А.Г. Коткова (2003). На їх думку рухова активність це рухова діяльність людини, яка спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичного потенціалу, досягнення фізичної досконалості для ефективної реалізації своїх задатків з урахуванням особистісної мотивації і соціальних потреб.

Крім того, О.Г. Шалар (2003) зазначає, що рухова активність – це необхідна умова для підтримання і розвитку оптимальних фізичних і психічних якостей з використанням різноманітних форм, методів і засобів фізичної культури.

Розрізняють два види рухової активності людини: спонтанну та спеціально організовану. Навчальна та трудова діяльність, побут – це види рухів, спрямованих на задоволення природних потреб людини (сон, особиста гігієна, вживання їжі і т.д.). Ці види рухів належать до спонтанної рухової активності. До спеціально організованої рухової активності належать: ігрова діяльність, самостійні заняття фізичними вправами, спортивна діяльність [2, с. 212].

Рухова активність (РА) – найважливіший компонент способу життя і поведінки дітей – визначається соціально-економічними умовами, рівнем культури, організацією фізичного виховання (ФВ), доступністю спортивних споруд і місць відпочинку, індивідуально-типологічними особливостями вищої нервової діяльності та функціональними особливостями організму дітей [2, с. 211].

Г. Котков та Є. В. Антипова (2003) розглядають рухову активність людини з соціально-педагогічного погляду, яка спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичного потенціалу й досягнення фізичного вдосконалення для ефективної реалізації своїх природних задатків з урахуванням особистої мотивації і соціальних потреб.

А.Г. Сухарев під руховою активністю розуміє суму рухів, які людина проявляє в процесі своєї життєдіяльності.

Із медико-біологічного погляду, рухова активність є головним стимулятором практично всіх функцій організму, запорука оптимального фізичного вдосконалення людини. Фізичні навантаження сприяють розвитку опорно-рухового апарату, центральної нервової системи та внутрішніх органів, зміцнюють стан здоров'я.

Т. Барановський (2006) під фізичною активністю розуміє роботу скелетних м'язів, яка супроводжується витратами енергії разом із витратами енергії у стані спокою, що співпадає з визначенням фізичної активності Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ), як будь-яким зміщенням скелетних м'язів, що потребують затрат енергії.

А.Г. Сухарев (1991) рухову активність умовно поділяє на три складові: активність у процесі організованої рухової діяльності; фізична активність під час навчання, побутової та трудової діяльності; фізична активність у вільний час. Зазначені складові пов'язані між собою і визначають загальний обсяг добової рухової активності.

В. Морган розглядає рухову активність (англ. – physical activity) як суму рухів, які виконує людина в процесі життєдіяльності. У роботі В. Волда термін “physical activity” має соціальне визначення. В.О. Ядов розглядає фізичну активність з соціологічного погляду, що дозволяє виділити соціальні умови формування і побачити залучення людини до системи соціальних відносин, шляхом активної діяльності й спілкування. О.Г. Котков і Є.В. Антипова розглядають фізичну активність як соціально-педагогічну проблему.

Як свідчать роботи Н.В. Андрощука, А.В. Огністого, В.Г. Григоренка, О.З. Леонова, В.С. Язловецького та ін., у школах навчаються 30-50% учнів з відхиленнями у фізичному і функціональному розвитку, з порушеннями функцій опорно-рухового апарату, з затримкою психічного розвитку, з порушеннями зору тощо. Діти з відхиленнями у фізичному і психічному розвитку мають особливу потребу в заняттях фізичними вправами, спрямованими на зміцнення здоров'я.

Для підтримки високої працездатності організму необхідна м'язова робота, діти повинні одержувати певну норму фізичного навантаження кожного дня.

За даними таких вчених, як Р.В. Сілла, З.І. Кузнєцова, М.В. Антропова станом на сьогоднішній день, уроки фізичної культури у загальноосвітніх школах компенсують лише 11% необхідного добового обсягу рухів. Середньодобовий обсяг рухової активності більшості учнів на 35-45% нижчий від гігієнічних норм, що недостатньо для забезпечення нормального розвитку і оптимальної рухової підготовленості учнів.

Під час аналізу рухової активності старших підлітків О. Марковою виявлено, що лише 25% школярів дотримуються оптимальних величин рухової активності – 3,5-4,8 години на добу (ранкова гімнастика, дорога до школи, рухливі перерви, тренування у спортивних секціях, самостійні заняття фізичними вправами, активний відпочинок тощо). Проаналізувавши обсяг рухової активності, руховий режим старших підлітків та оздоровчу цінність фізичних вправ, які вони виконують, автор відзначає, що і у вчителів, і в батьків існує великий потенціал щодо збереження та покращання здоров'я дітей за рахунок збільшення рухової активності.

Індивідуальна норма рухової активності повинна ґрунтуватися на доцільності та корисності для здоров'я. Для цього потрібно орієнтуватися на показники, що характеризують фізичне здоров'я дітей.

О.Я. Меліков, Л.В. Лукаш (2008) зазначають, що саме оптимальний руховий режим є найважливішою умовою здорового способу життя, оскільки рухові дії є могутніми чинниками, що підвищують адаптаційні можливості організму, оскільки енергетичний потенціал організму і функціональний стан всіх органів і систем залежить від характеру діяльності скелетних м'язів. Однак останні дослідження свідчать, що основне фізичне навантаження учні отримують під час уроків фізичної культури. Доведено, що два уроки з фізичної культури не формують у школярів звички систематично займатись фізичною культурою і спортом, а також компенсують необхідний рівень рухової активності лишена 10-20 % гігієнічної норми рухів. Встановлено, що належну фізичну підготовку мають лише ті школярі, які крім уроків фізичної культури систематично займаються ще два-три рази на тиждень у спортивних секціях чи в дитячо-юнацьких спортивних школах.

Така штучно зумовлена рухова активність викреслює загальну добову рухову активність яка зумовлена біологічними закономірностями, що забезпечують постійну потребу у рухах. Н.Т. Лебедева (2006) відокремлює шість з них. Потреба дітей у рухах складає 14-40 локомоторних рухів за хвилину (максимальне 70-200). Погодинна потреба у рухах має хвилеподібний характер при якому підйоми рухової активності реєструється: з 7 до 18, з 12 до 14, з 15 до 16, з 20 до 21 години. При цьому руховий режим повинен дозволяти учням рухатись погодинно в "малих формах" фізичного виховання (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки і т.п.). В залежності від пори року рухова активність дітей варіюється – зменшується на 1/3 взимку порівняно з іншими порами року. При цьому неможна збільшувати добову рухову активність взимку, а слід підтримувати її на характерному для даного сезону рівні. Необхідно використовувати спеціально-організовані форми фізичного виховання не знижуючи їх кількості, а лише зменшуючи інтенсивність рухів, чисельність повторів.

Статеві відмінності добової рухової активності полягають у перевазі на 20-30% рухової активності хлопців над дівчатами. Крім того хлопці більш самостійні у її проявах.

Дослідження Н.Т. Лебедевої доводять відносну постійність рухової активності школярів з дня в день, що зумовлено приналежністю її видовим ознакам людини, "гомеостазу" моторної активності. Н.Т. Лебедева зазначає, що оптимізація фізичного виховання не може бути досягнута за рахунок збільшення кількості тижневих уроків фізичної культури до шести замість двох-трьох, оскільки як і систематичне обмеження рухів на уроках, перервах, вдома, так і надмірна інтенсивна рухова діяльність протягом 2-4 годин поспіль пригнічують фізіологічні функції. Тобто необхідно враховувати погодинну та добову потребу в рухах.

Враховуючи ці особливості Н.Т. Лебедева зазначає, що лише оптимальний розвиток та здоров'я спостерігається у дітей, які проявляють середній рівень рухової активності.

Список використаних джерел

1. Кобяков Ю.П. Концепция норм двигательной активности человека / Ю.П. Кобяков // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 11. – С. 20 – 23.

2. Лоза Т.О. Рухова активність як невід'ємний компонент здорового способу життя / Т.О. Лоза // Формування здоров'я дітей, підлітків та молоді в умовах навчально-виховного закладу: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – С. 210 – 212.

Острога М.М.

студентка групи 342

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Шаповалова О.В.,

к.пед.н., старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обґрунтовано вплив економічної культури на розвиток дітей дошкільного віку, охарактеризовано формування економічної свідомості особистості, культури економічного мислення та економічної поведінки.

Ключові слова: *економічна культура, розвиток, економічна компетенція, соціалізація, економічне виховання.*

Уже з перших років свого життя дитина потрапляє в економічне середовище. Елементи початкової економічної освіти дітей в умовах сьогодення слід розглядати як засіб їхньої соціалізації, що має значний вплив на становлення особистості дитини, формує її ставлення до матеріальних і духовних цінностей суспільства. Основним завданням економічної культури у розвитку дошкільнят є підготовка до дорослого життя.

Питанням економічної культури та її вплив на дошкільників займалися філософи, соціологи, психологи, педагоги А. Абрамова, А. Аменд, А. Бірман, Ю. Васильєв, Виготський, Р.Зайченко, О. Леотєєв, О. Кульчицька, В. Розов, Б. Шемяков. Сучасні дослідження вчених А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Грама, Л. Кларіна, Е. Курак, А. Смоленцева, А. Шатова свідчать про необхідність впровадження економічної освіти саме з дошкільного віку.

Реалізація основних положень Базового компоненту дошкільної освіти в Україні обумовлює необхідність організовано залучати дітей уже з дошкільного віку до засвоєння елементарних економічних понять розробки програми економічного виховання дошкільників, де будуть чітко розкриті поняття економічного виховання і економічної компетенції дитини. Тож засадами створення такої програми є основоположні документи розвитку національної освіти в Україні, які взяті нами задля розробки змісту, форм, методів та умов економічного виховання дітей дошкільного віку та формування економічної компетенції. Зміст економічної освіти найбільш повно висвітлюється в системі завдань національного виховання через формування у дітей почуття господаря й господарської відповідальності, підприємливості, економічних знань, навичок[1, с. 25].

Вивчення основ економіки допомагає дітям: розвинути економічне мислення; освоїти економічні поняття: потреби, природні ресурси, товари тощо; набути елементарних навичок, необхідних для орієнтації та існування в сучасному ринковому світі; створити основи для подальшого більш глибокого вивчення економіки в старших класах; сформувати стимули до вивчення економічних питань.

Засвоєння економічних знань має відбуватися у створюваних реальних ігрових ситуаціях; дидактичних іграх економічної спрямованості; іграх-занять, під час яких дошкільники мають зрозуміти, звідки і як з'являється продукт, що таке послуги, економічні ресурси, що гроші потрібні для купівлі, обміну товарами, навчитися оперувати грішми тощо.

Задля забезпечення економічної соціалізації дітей старшого дошкільного віку під час проведення ігор слід спонукати дітей до моделювання економічних відносин, що виникають в реальному житті. Доцільно проводити ігри на матеріалі економічної термінології, що спрямовані на збагачення активного словника та вдосконалення культури мовлення. Важливим тут є осмислення дітьми таких, пов'язаних з економікою людських рис, як бережливість, ощадливість, працьовитість, чесність, співчуття, співрадість та розумний азарт, уміння вигравати і програвати. У сучасних умовах важливо давати дітям елементарні початки економічного виховання. Оскільки діти майже на кожному кроці зустрічаються з такою термінологією як кредит, бартер, оренда, бізнес тощо.

Економічне виховання – це організована педагогічна діяльність, спеціально продумана система роботи, спрямована на формування економічної свідомості. У процесі її здійснення діти опановують поняття про організовану й ефективну економіку, розвиток продуктивних сил і виробничих відносин. Мета економічного виховання – розкрити дитині навколишній предметний світ духовних і матеріальних цінностей як частини загальнолюдської культури і в процесі пізнання

сформувати відповідну поведінку. Природно, що саме сім'я повинна виховувати у дитини культуру споживання, спілкування, пізнання, що є основою для розвитку економічної культури [3, с. 215].

У дітей дошкільного віку формують елементарні економічні уявлення, які подекуди в педагогічній літературі називають «родинною економікою» або «мікроекономікою». Отже, формування у дошкільників елементарної економічної грамотності повинно відбуватися на пропедевтичному, до економічному рівні. Економічне виховання в історії вітчизняної й зарубіжної педагогіки вивчалось в тісному контексті з розкриттям сутності навчання дитини. Всі відомі педагоги успіх економічного виховання пов'язували з пізнанням, працею, цілеспрямованою організацією діяльності дітей.

Економічне виховання дошкільників ми розуміємо як організований, цілеспрямований процес, що спрямований на взаємодію з сім'єю, поступове входження дитини в «соціальний світ дорослих», розуміння елементарних економічних понять та відносин [5, с. 74].

Критеріями ефективності економічного виховання є висока економічна свідомість особистості, культура її економічного мислення та економічної поведінки, які реалізуються у знанні й розумінні економічних законів, закономірностей економічного буття суспільства, тенденцій їх розвитку, свідомому виборі сфери застосування себе як продуктивної сили з максимальною користю для себе і суспільства. Основною метою економіки для дошкільників є формування навичок й умінь раціонального використання та інтересу до матеріальних цінностей, розвиток економічного мислення, спонукання до ділової активності, ознайомлення з сучасними ринковими відносинами. Враховуючи наочно-образне мислення дітей і гру як основний вид діяльності, усю роботу з економіки слід будувати в ігровій формі [2, с. 81].

Одним з показників економічної культури є наявність сформованого економічного досвіду людини. Економічно культурна людина розуміє значення економічних термінів, доцільно використовує власні знання, дотримується морально-етичних норм у процесі власної економічної діяльності. Усе це є надбанням людини в процесі економічної діяльності, що складає її первинний економічний досвід [2, с. 230].

Заняття з економічної освіти як один із видів занять з ознайомлення дітей із соціальним довкіллям проводять один раз на тиждень, починаючи з середньої групи (у дидактичних іграх) та у старших групах як комбіноване або комплексне заняття.

Увесь процес формування економічного досвіду дошкільнят відбувається за двома напрямками. По-перше, дитина засвоює досвід попередніх поколінь у вигляді сталих економічних законів та понять (через телебачення, гру з друзями, батьками). Сформований досвід є необхідним надбанням людини для орієнтації та участі в соціально економічній сфері життєдіяльності. По-друге, елементарний економічний досвід дитини формується у різних видах діяльності і є результатом її власної економічно доцільної поведінки. Це може бути спостереження за економічними процесами, виконання соціально-економічних ролей, участь у налагодженні найпростіших економічних взаємозв'язків між різними людьми (обмін, продаж, купівля).

Отже, існують такі шляхи реалізації та розвитку економічної культури:

- створення сприятливого та відповідно насиченого розвивального середовища;
- проведення цільових прогулянок, екскурсій, тематичних занять (один раз на тиждень);
- організація різних видів ігор (дидактичних, настільно-друкованих, сюжетно-рольових, рухливих, ігор-презентацій, ігор-стратегій);
- читання художньої літератури, фольклору, авторських казок економічної тематики, проведення театралізацій за змістом цих творів;
- моделювання реальних життєвих ситуацій економічної спрямованості, розв'язання творчих завдань;
- проведення розваг, свят, оформлення виставок;
- інформування батьків щодо завдань і змісту економічного виховання дітей у дошкільному закладі та сім'ї;
- активна участь батьків у проекті з економічної освіти дошкільнят (відкриті заняття, економічні ярмарки, свята, конкурси, Дні відкритих дверей тощо) [5, с. 139].

Насичення життя дошкільників елементарними економічними відомостями, сприяє розвитку у них реального економічного мислення і таким чином впливає на особистість дошкільника. Це робить дитину більш самостійною, розсудливою, готовою до дорослого життя [4, с.77].

Таким чином, вже з дошкільного віку діти поступово включаються в економічне життя суспільства, економічні відносини, спрямовані на виробництво, обмін, розподіл і споживання матеріальних благ в сім'ї. Тому саме з дошкільного віку треба закладати основи виховання у дітей таких якостей, як працьовитість, ощадливість, розважливість, ініціативність, організованість, практичність, самостійність, діловитість, сформувати розумні економічні потреби і переконання в тому, що особиста сумлінна праця є засобом задоволення потреб, а також уміння розуміти потреби

з реальними можливостями.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: "Дошкільне виховання", 1999.
2. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. / Т. І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2008. – 456с.
3. Смоленцева А. Введение в мир экономики, или как мы играем в экономику / А. Смоленцева. – СПб.: Детство – Пресс, 2001.– 176 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка: [навч. посіб.] / Фіцула М.М. – Тернопіль, 1997. – 192 с.
5. Шаров В. Дитина в дошкільні роки. – Запоріжжя: ЛПС. – 2004. – С. 230-231.
6. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovps.pdf>. – Загол. з екрана.

Скворцова С.С.

студентка групи 941

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Заїкіна Г.Л.,

к.психол.н., доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ДО ПИТАННЯ ГІГІЄНИ ТА БЕЗПЕКИ ІГРОВИХ ТА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ

У матеріалах розглянуто проблему безпеки ігрових та спортивних майданчиків та гігієнічних вимог до їх облаштування.

Ключові слова: безпека, діти, ігрові майданчики, спортивні майданчики.

Згідно з ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» майданчики організовують у вигляді окремих майданчиків для різних вікових груп або як комплексні майданчики із зонуванням за віковими інтересами. Для підлітків організовують спортивно-ігрові комплекси. Майданчики повинні бути обладнані малими архітектурними формами для відпочинку, ігор та занять фізкультурою та спортом.

Відповідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 31.08.2009 №653 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» дворові території мікрорайонів повинні забезпечувати різні види відпочинку та занять усіх груп населення, у тому числі майданчики для: 1) ігор дітей дошкільного і молодшого шкільного віку розміром не менше 0,7 кв.м/люд., які слід розміщувати на рівні землі території подвір'я на відстані не менше 12 м від вікон житлових і громадських будівель, внутрішньоквартальних проїздів та на відстані не менше 20 м від місць розміщення контейнерів для збирання твердих побутових відходів, короткочасних стоянок автотранспорту та відокремлювати по периметру смугою зелених насаджень шириною не менше 3 м; 2) занять фізкультурою та спортом розміром не менше 0,2 кв.м/люд. на відстані від житла – 10-40 м.

З метою гігієнічної оцінки майданчиків було обстежено 24 ігрові дитячі і спортивні майданчики м. Суми. Результати гігієнічного обстеження були наступні: 18 майданчиків, що складає 75% не мали відокремлюючої смуги зелених насаджень, 14 майданчиків (58,33%) були розташовані поблизу контейнерів для збирання твердих відходів (<20 м), 12 майданчиків (50%) знаходились у безпосередній близькості від житлових будівель та стоянок автотранспорту(<12 м), причому на 5 з них виявлено припаркований автотранспорт на території самих майданчиків.

Крім того, у вищезгаданому наказі зазначено, що майданчики не повинні бути прохідними для пішоходів та транзитного транспорту. Але на 11 з обстежених майданчиків наскрізь прокладені пішохідні доріжки, що підводять до кожного під'їзду найближчих будинків, причому інших пішохідних підходів до даних під'їздів немає.

Не менш проблемним виявилось і питання безпеки ігрових та спортивних майданчиків, яка повинна відповідати пп. 5.14, 5.15 Правил будови і безпечної експлуатації атракціонної техніки, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 01.03.2006 № 110.

У результаті аналізу дотримань вище зазначених правил виявлені наступні порушення: на 13 (54,17%) з обстежуваних майданчиків відсутні поручні та огороження на гірках для скочування; на 4 (16,7%) – виявлені гострі металеві елементи на гойдалках та гірках для скочування; на жодному з обстежуваних майданчиків не виявлено ударопоглинального покриття, хоча висота вільного падіння на більшості з них перевищувала 600 мм.

Отримані результати вимагають подальших та серйозніших перевірок дитячих ігрових та спортивних майданчиків міста, адже зареєстровані порушення підвищують ризик дитячого травматизму.

Перспективами подальших досліджень є встановлення наявності паспортів та актів огляду та перевірки обладнання дитячих ігрових та спортивних майданчиків, які складає підприємство, що надає послуги з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій або балансоутримувач (власник, замовник, обслуговуюча організація тощо).

Стома В.
аспірант

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м.Суми

*Науковий керівник – О. В. Семеніхіна,
д.пед.н., доцент кафедри інформатики*

АНАЛІЗ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ПІДТРИМКИ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

У Загальних положеннях Національної доктрини розвитку освіти, зазначено, що проблемами, які потребують першочергового вирішення є " ...здійснити комп'ютеризацію навчальних закладів, впровадити інформаційні технології...".

Сьогодні розроблено значну кількість різних типів програмних засобів, призначених для супроводу навчання різних навчальних предметів. Зроблено теоретичне обґрунтування щодо використання інформаційних технологій навчання різних предметів, накопичено певний досить успішний досвід практичного використання комп'ютера для супроводу навчального процесу при вивченні математики, фізики та інших дисциплін, який переконливо свідчить про незаперечні переваги раціонального поєднання традиційних методичних систем навчання з новими інформаційними технологіями і створення на основі такого поєднання нових інформаційних технологій навчання – вагомих складових комп'ютерно-орієнтованих дидактичних систем.

Проблемами впровадження програмно-педагогічних засобів у навчальний процес з фізики займалися: О. Бугайов, Є. Коршак, М. Головка, В. Заболотний, Ю. Жук, О. Ляшенко, Н. Сосницька, М.Шут та інші. В даний час в навчанні фізики широко застосовуються різні програмно-педагогічні засоби (ППЗ), навчальні комп'ютерні програми та програмні середовища.

Засіб навчання – це матеріальний або ідеальний об'єкт, який "розміщено" між учителем та учнем і використовується для засвоєння знань, формування досвіду пізнавальної та практичної діяльності. *Програмний педагогічний засіб* (ППЗ) – дидактичний засіб, призначений для часткової або повної автоматизації процесу навчання за допомогою застосування комп'ютерної техніки.

Метою створення ППЗ є: доповнення і розширення можливостей традиційних засобів навчання фізики, які підвищують ефективності і якості навчально-виховного процесу; активізація пізнавальної діяльності та розвиток творчих здібностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів[1]. Використання ППЗ дає можливість досягнення наступних педагогічних цілей: здійснення підтримки групових, індивідуальних, індивідуально - групових форм навчання при вивченні фізики в умовах класно – урочної системи організації навчального процесу; створення умов для комп'ютерної підтримки традиційних і новаторських технологій навчання фізики; підвищення ефективності формування практичних знань, умінь, навичок проведення фізичних досліджень; створення умов для здійснення самоконтролю досягнутих цілей в процесі виконання лабораторних досліджень.

ППЗ виконує три основні взаємопов'язані функції: інформаційна функція, організація самостійної навчальної діяльності школярів, контролююча. Ільясова Т.В. при класифікації ППЗ виходить із дидактичного призначення цих засобів, з опорою на діяльну парадигму сучасної освіти. Вона виділяє наступні класи ППЗ для викладання курсу фізики в загальноосвітніх навчальних закладах [3]: електронні підручники; енциклопедії, словники, довідкові посібники; демонстраційні та ілюстративні матеріали; тренажери, електронні задачки та системи контролю знань; віртуальні лабораторії; електронні навчально-методичні комплекси дистанційного навчання; віртуальні світи та активні мультимедійні середовища; інші навчальні матеріали.

Для вчителя фізики важливо орієнтуватися в основних ППЗ, а також знати, для яких дидактичних цілей вони можуть використовуватися. Коротко неможливо проаналізувати особливості всіх сучасних комп'ютерних дидактичних засобів з фізики, велика різноманітність є на сьогоднішній день. Наведемо приклад деяких ППЗ з фізики:

Електронні навчальні посібники «Фізика-7-9», «Фізика-10» та «Фізика-11», «Бібліотека електронних наочностей. Фізика 10-11 класи» та «Віртуальна фізична лабораторія (10-11 класи)»,

створені корпорацією «Квазар-Мікро» із залученням авторських колективів, до складу яких увійшли науковці, методисти та вчителі фізики загальноосвітніх навчальних закладів.

Фізика 7-11 класи (виробник АТЗТ «Квазар-Мікро Техно»). В основу розробки навчального програмного забезпечення (НПЗ) з фізики покладені можливості таких інформаційних технологій, як гіпертекстові технології, машинна графіка, мультимедія. Крім цього НПЗ містить конструктор уроків, що дає можливість вчителю творчо підійти до підготовки уроку, розширити коло педагогічних засобів, які він використовує.

«Бібліотека електронних наочностей «Фізика 7-11» (виробник АТЗТ «Квазар-Мікро Техно») для загальноосвітніх навчальних закладів. Педагогічно-програмний засіб (ППЗ) містить малюнки, відео, анімацію з усіх тем шкільного курсу фізики. Може доповнювати програмно-методичний комплекс «Фізика 7-11» або використовуватися самостійно.

«Віртуальна фізична лабораторія «Фізика 7-11» (виробник АТЗТ «Квазар-Мікро Техно») для загальноосвітніх навчальних закладів. ППЗ містить лабораторні роботи й лабораторний практикум. Кожній роботі передують інструкція, відео, що супроводжує експеримент, необхідні дидактичні матеріали, а також контрольні питання для самоперевірки і закріплення теми.

Можливе також використання безкоштовного ППЗ «Жива фізика»: Жива Фізика (російська версія, розробка американської фірми MSC. Working Knowledge). «Жива фізика» являє собою середовище, у якому студенти і школярі можуть проводити моделювання фізичних експериментів.

Таким чином, аналіз існуючих ППЗ показує, що не існує жодного універсального ППЗ з фізики на даний момент, і, можливо, треба йти шляхом їх спеціалізації за призначенням у процесі навчання: ППЗ як демонстраційний засіб; ППЗ для контролю знань; ППЗ для навчання алгоритмам розв'язку типових задач; віртуальні лабораторії (для домашніх робіт); хрестоматія з історії фізики тощо. На нашу думку, незважаючи на значні переваги ППЗ комп'ютер не може замінити вчителя, більше того, він стає ефективним засобом навчання лише тоді, коли вчитель вміло керує взаємодією учня з ним.

Список використаних джерел

1. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
2. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
3. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.
4. Андреева В.М., Григораш В.В. Настільна книга педагога. // Х.: Основа, 2006, 352ст.
5. Використання інформаційних технологій на уроках фізики. // Бібліотека журналу Фізика в школах України. – Основа, 2007, 200ст.
6. Мельник Л.С. Формування ключових компетентностей методами інтерактивного навчання. // Фізика в школах України. – Основа, 2008, №5, 32ст.
7. Наволокова Н.П., Андреева В.М. Практична педагогіка для вчителя. // Основа, Х., 2009, 120ст.
8. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплету як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
9. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Стрельченко Д.

студент групи І-6, спеціальність «Інформатика»*

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Дегтярьова Н.В.,

к.пед.н., ст.викладач кафедри інформатики

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 8 КЛАСУ ДО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ НЕСТАНДАРТНИХ ЗАВДАНЬ З ІНФОРМАТИКИ (НА ПРИКЛАДІ УЧАСТІ У КОНКУРСІ «БОБЕР»)

Розглянуто окремі завдання Всеукраїнського конкурсу з інформатики «Бобер». Визначено їхню

мету, а також сприйняття учнями. Представлено власні розробки завдань які зможуть зацікавити учнів та розв'язання яких безпосередньо пов'язане з формуванням пізнавальної активності та самостійності у школярів.

Ключові слова: принцип активності, принцип самостійності, нестандартні завдання, інтереси учнів, принципи навчання.

Чому більшість учнів не завжди проявляє активність на уроках? Причин може бути багато, але одна з них «нудно», «нецікаво». Учня необхідно зацікавити. Як цього досягти? Важливо навчити дитину самостійно здобувати знання і вміти їх опрацювати. Тільки так може з'явитися справжній інтерес до навчання. І якщо допомогти дітям розвинути потребу в знаннях, навчити набувати їх, то ці важливі якості залишаться з ними і після закінчення школи. Саме за таким принципом працюють шкільні олімпіади та конкурси такі, як «Кенгуру», «Левеня» і, звичайно ж, «Бобер». Розв'язання завдань, які входять до програм цих конкурсів, потребує не тільки знань, які учні отримують в школі, але і знань та навичок, які учень набуває самостійно. Багатьох учнів зацікавлює те, що розв'язок стандартної задачі може бути нестандартним. Також важливим є те, що для знаходження відповіді на питання з інформаційних технологій, потрібно його пов'язати з чимось іншим: математикою, фізикою, географією, біологією чи навіть з буденним, тощо.

Принципи навчання – це керівні ідеї, нормативні вимоги до організації і здійснення освітнього процесу. Принципи, як правило, є системою положень, на основі яких реалізується освітній процес [1].

На практиці досить складним виявляється реалізація завдання активізації роботи учнів. Школярі не завжди проявляють бажання співпрацювати з вчителем та класом. Також вони неохоче виконують завдання, у яких передбачена самостійна робота. Це пов'язано з тим, що в учнів відсутня зацікавленість у навчанні.

Виходячи з цього, методика навчання інформатики повинна спиратися на закономірності процесів формування в учнів знань, умінь і навичок, і одночасно відповідати загальнодидактичним принципам навчання. Враховуючи, що успіх процесу навчання значною мірою залежить від ставлення школярів до предмету, необхідно активізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, а для цього необхідно:

- 1) пояснити школярам суспільну і особисту значущість навчання, не лише для розумового розвитку, а й для творчої діяльності;
- 2) пропонувати цікаві завдання, які пов'язані з інтересами учнів;
- 3) заохочувати до виконання завдань підвищеної складності;
- 4) навчати учнів проявляти наполегливість;
- 5) чітко визначати цілі та завдання уроків, критерії оцінювання;

Для того, щоб подані методи працювали нами було розроблено завдання, розв'язання яких нерозривно пов'язане з формуванням в учнів пізнавальної активності та самостійності.

Приклад одного з таких завдань разом із розв'язком представлено нижче.

Завдання 5

Умова:

ВІН, ВІН, ВОНА, ВІН, ВОНА, ?, ВОНА.

Який займенник має стояти замість знаки питання?

Варіанти відповідей:

- ВІН
- ВОНА
- ВОНО

Дане завдання, останнє з розроблених, є найважчим у вирішенні. Для його розв'язання учаснику необхідно знайти зв'язок цих займенників з днями тижня:

Понеділок – він; Вівторок – він; Середа – вона; Четвер – він; П'ятниця – вона; Субота – вона; Неділя – вона.

Отже відповідь: замість знака питання необхідно вставити займенник **вона**, оскільки субота – вона.

Список використаних джерел

1. Назва з екрану Информационные технологии, розділ «Методика викладання інформатики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://it.mozgovyi.com/2010/12/principi-navchannya-informatiki/>
2. Освітній портал «Класна оцінка». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/printsipi-navchannya-informatiki.html>
3. Офіційний сайт конкурсу «Бобер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bober.net.ua/>

4. Офіційний сайт конкурсу «Бобер», розділ «Архів завдань» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bober.net.ua/page.php?name=archive&>
5. Міжнародний конкурс з інформатики та комп'ютерної грамотності «Бобер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvk240.com/contests/beaver>
6. Стрельченко Д. Особливості проведення всеукраїнського конкурсу з інформатики «Бобер»/ Д. Стрельченко // Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції [«Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця»]. (Суми, 1-2 груд.2016р.). – Суми: ФОП Цьома, 2016. – С. 42-43.

Тараніна М.О.

студент групи 941

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Латіна Г.О.,

к.б.н., доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ПОРУШЕНЬ АДАПТАЦІЙНО-РЕЗЕРВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У ДІТЕЙ

У матеріалах розглянуто вплив факторів внутрішньошкільного середовища на організм дітей шкільного віку.

Ключові слова: адаптація, фактори ризику, діти.

Шкільний період – це період росту та розвитку, коли чутливість дитини до численних факторів довкілля є надзвичайно великою (І. А. Камаєв, Л. І Павлычева, О. Л. Васильєва, 2003).

Умови виховання та навчання у загальноосвітньому навчальному закладі формують власне те середовище, у якому молодші школярі вимушені знаходитись упродовж тривалого часу. Встановлено, що фактор внутрішньошкільного середовища визначає 12,5% захворюваності при поступленні до школи, а на момент закінчення – 20,7%, тобто його значення зростає майже удвічі [3, с. 401].

Тому, серед чинників ризику, що зумовлюють перед- та патологічні стани, а отже і впливають на процес адаптації у дітей важливе місце посідають різноманітні аспекти умов навчання.

Унаслідок недостатньої сформованості і незрілості компенсаторно-приспосувальних та захисних механізмів організм дитини є особливо чутливим до дії несприятливих умов довкілля. Саме зі збільшенням частки патологічних типів загальних неспецифічних адаптаційних реакцій організму: стресу, переактивації, напружених реакцій тренування й активації останнім часом пов'язують зниження резистентності та резервів адаптації, зростання частоти хронічних соціально значущих хвороб [О.О. Олійник, 2008]. Незбалансоване харчування, прийом надмірної кількості фармакологічних препаратів, психічне навантаження, обмежена рухова активність, погіршення екологічної ситуації – це неповний перелік факторів, що можуть впливати на стан здоров'я дітей.

У наукових дослідженнях визначені шкільні фактори ризику, що спричиняють негативний вплив на стан здоров'я дітей молодшого шкільного віку. Вченими (В.П. Базарний, М.М. Безруких, Н.Ф. Денисенко, М.К. Смірнов, О.В. Советова) встановлено, що ці фактори діють накопичувально, комплексно та безперервно протягом шкільного життя дитини. До того ж дитина не в змозі їх змінити, мінімізувати або виключити, через це вони носять характер неминучого та некерованого.

О.М. Ващенко зазначає, що "негативний вплив шкільних факторів ризику припадає на період інтенсивного росту й розвитку організму дитини, яка дуже чутлива до будь-яких несприятливих впливів".

За результатами гігієнічної оцінки показників температури та вологості у класах початкової школи встановлено значну кількість відхилень від існуючих гігієнічних нормативів. Загалом, за період спостереження оптимальні гігієнічні показники температури 17.С–20.С та відносної вологості 40%–60% спостерігалися у 84,2% та 73,0% випадків відповідно. Діапазон замірів температури повітря, що проводили у неопалювальний період знаходився у межах від 16,5.С до 25,3.С, що не відповідає існуючим гігієнічним вимогам. Зареєстровані межі температури в опалювальний період становили 18,1.С–22,5.С. Середні значення, як у першому (18,7.С±0,1) так і в другому випадку (20,5.С±0,1) не відхилялись від гігієнічних нормативів Найбільша частка відхилень, що перевищували верхню межу оптимального гігієнічного параметра, визначена поміж показників відносної вологості, спостерігались у класних приміщеннях наприкінці навчального дня. Середні значення цього показника на зазначеному етапі дослідження у неопалювальний (теплій та перехідний) період (82,8±2,2%) вірогідно (р<0,05) перевищує рівень, визначений у період функціонування опалення (76,2±1,2%) (Л. Т. Антонова, Г. Н. Сердюковская, 1995).

Нами встановлено невідповідність навчальних меблів антропометричним параметрам дітей. З огляду на те, що зріст обстежуваних дітей у першому класі знаходиться у межах від 111 см до 136 см, навчальні приміщення повинні бути забезпечені меблями трьох перших ростових груп (до 115 см, до 130 см, 130-145 см). Частка молодших школярів за приналежністю до кожної ростової групи становить відповідно 2,2%, 86,1%, та 11,7% відповідно. У третьому класі зріст дітей коливається від 120 см до 152 см, з яких 24,1% потребує обладнання шкільних приміщень меблями групи Б (до 130 см), 73,7% групи В (130-145 см) та 1,5% групи Д (146-160 см). Але у всіх школах використовуються меблі для зросту 130-145см, які не змінюють упродовж усіх чотирьох років навчання [2, с. 49].

Отже, у першому класі діти використовують меблі, розмір яких перевищує їхні антропометричні параметри, а у третьому класі вони є аналогічно більшими або меншими за гігієнічно регламентовані для частини вказаних ростових груп, що зумовлює значний рівень статичного навантаження на опорно-руховий апарат [4].

Вчені визначили фактори шкільних стресів, у яких систематично перебувають діти в умовах навчально-виховного процесу: класична сигнальна ліво-півкульна (вербальна) основа побудови процесу навчання; пригнічення почуттєво-інформаційних і нейромоторних ритмів в умовах систематичної нерухомості дітей; вгасання здатностей координації довільних рухів у просторі, що збільшується з покоління в покоління; напруження, яке обумовлене порушеннями санітарно-гігієнічних умов; емоційно-духовна депресія, яка закладена в навчально-дисциплінарній моделі освіти; постійний вплив сенсорно збідненого навчального середовища – комплексу факторів закритих приміщень і обмеженого простору (М.М. Безруких, 2011).

Практика свідчить: більшість учнів перебувають у стані хронічної втоми, що є головною причиною їх нервово-психічного виснаження; педагогічні помилки та малоефективні педагогічні технології негативно відбиваються на дитячій психіці у вигляді дидактогеній та невротичних порушень. Різними дослідженнями зафіксовано такі показники в розвитку учнів шкільного віку: низький рівень пізнавальної активності, мотивації навчальної діяльності; порушення емоційної сфери; високий рівень тривожності; несформованість навичок спілкування.

- учні шкільного віку 80-85% денного часу проводять у сидячому положенні, лише 12% учнів шкільного віку мають захоплення, які більш-менш пов'язані з руховою активністю;
- школярі засвоюють програмовий матеріал на 70%; 24% учнів шкільного віку відчують труднощі в навчанні; пропуск занять учнями лише у початковій школі становить 50%;
- за час навчання в школі 70% функціональних розладів у фізичному стані переходять у стійку хронічну патологію; у 2 рази збільшується кількість нервово-психічних розладів, у 3 рази – захворювань органів травлення, у 4-5 разів – захворювань органів зору [4, с. 355].

Встановлено суперечності між: необхідністю збільшити обсяг знань і станом (кількістю та якістю) здоров'я учнів, їхніх батьків, вчителів; завданнями соціальної програми щодо освіти і біологічним розвитком учнів. Означене актуалізує необхідність визначення шляхів подолання негативних факторів.

Спираючись на наукові дослідження фізіологів та валеологів (В.П. Базарний, М.М. Безруких, Т.В. Гневашева, С.М. Громбах, Н.М. Куїнджі, О.С. Солодков, О.Б. Сологуб, А.Г. Хрипкова) і на результати медичних оглядів учнів у шкільній практиці, встановлено причини різкого погіршення стану здоров'я учнів у початковій школі. В ході дослідження Ю.В. Півненко встановлено залежність між негативними шкільними факторами впливу та наслідками, до яких вони призводять.

Так, до факторів, пов'язаних з рівнем здоров'язберезувального світогляду суб'єктів навчально-виховного процесу відносять: недостатній рівень сформованості здоров'ятворчого світогляду суб'єктів освітнього середовища. Наслідками є відсутність поняття "здоров'я" у системі життєвих цінностей учня, низький рівень мотивації щодо збереження та творіння здоров'я.

До факторів, пов'язаних з початково-виховним процесом відносять стресова тактика педагогічних впливів; інтенсифікація і нераціональна організація навчального процесу; стрес обмеженого часу; невідповідність методик і технологій навчання віковим, психологічним та фізіологічним особливостям та стану здоров'я учнів; постійний вплив сенсорно збідненого освітнього середовища – комплексу факторів закритих приміщень та обмеженого простору; обмеження у навчально-пізнавальному процесі діяльнісно-трудова і конструктивно-рукотворчих принципів навчання; зростаюче електронно-променево, "металево-звукове" і світло-мерехтливе опромінення дітей; домінування "короткозорих" книжкових способів передачі інформації; традиційна моторно-інактивна робоча поза; домінування у навчально-пізнавальному процесі принципів формальної логіки і спеціалізованих предметно-визначених принципів навчання; підвищення обсягу та складності навчального матеріалу; невідповідність розкладу занять гігієнічним вимогам; недостатня фізична активність учнів; підвищення обсягу та складності навчального матеріалу; недостатній рівень гігієнічних та психологічних знань суб'єктів освітньої діяльності [1, с. 13].

Наслідками впливу таких факторів є збільшення кількості нервово-психічних захворювань; збільшення кількості "шкільних хвороб" (порушення постави, вади зору); поява в учнів протягом навчання у школі декількох хвороб; втрата інтересу до навчання, зниження мотивації; погіршення стану здоров'я.

Третя група факторів, пов'язана з організацією фізкультурно-оздоровчої роботи, а саме: недостатня фізична активність учнів; відсутність у деяких школах спортивних залів і кваліфікованих викладачів фізичної культури. З наслідками: зниження рівня морфологічних показників, низький рівень фізичної підготовленості, зниження інтересу до занять фізичними вправами, недостатня рухова активність учнів, асоціальна поведінка учнів.

Фактори, пов'язані з просвітницькою діяльністю включають: низький рівень організації харчування у школі; відсутність системної комплексної роботи з формування цінності здоров'я і здорового способу життя; низька культура сім'ї у питаннях охорони і зміцнення здоров'я. Наслідки: низький рівень знань, умінь та навичок учнів, низький рівень активності, відповідальності, осмисленості, самостійності здоров'язбережувальної та здоров'яформувальної поведінки, збільшення серед учнів кількості нещасних випадків через недотримання правил техніки безпеки.

Фактори, пов'язані з медичним обслуговуванням: низька якість медичного обслуговування учнів, недостатній рівень медичного контролю за здоров'ям школярів; низька якість медичного обслуговування. Наслідки: збільшення серед учнів кількості захворювань шлунково-кишкового тракту, виявлення захворювань на пізніх стадіях [1, с. 12].

Список використаних джерел:

1. Ващенко О. здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах / О. Ващенко, С. Свириденко // Директор школи. – 2006. – №20. – С. 12-15.
2. Зорина И.Г. Влияние внутришкольных факторов на умственную работоспособность и состояние здоровья учащихся /И.Г. Зорина //Гигиена и санитария. –2006. –№6. –С. 48–51.
3. Кучма В.Р. Медико–профилактические основы обучения и воспитания детей : руководство для медицинских, педагогических работников и СЭС / В.Р. Кучма. –М. : ГЭОТАР «Медицина», –2005. – 528 с.
4. Москвяк Н.В. Внутрішньошкільні фактори ризику формування адаптації/ Н.В. Москвяк, В.І. Федоренко // Гігієна населених місць. №55. – 2010. – С.353–356.

Тесленко Н.

*студентка групи І-6, спеціальність «Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник – О.В.Семеніхіна,
д.пед.н., доцент кафедри інформатики*

ГУРТКОВА РОБОТА В КУРСІ ІНФОРМАТИКИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Зазначено, що значну роль у навчанні та професійному становленні учнів відіграє гурткова робота, в тому числі і з інформатики, тому аналізуються види гурткової роботи, особливості її організації та проведення.

Ключові слова: гурткова робота, позаурочна робота, навчання інформатики.

Існують різні форми групової роботи, але найбільш відомою, дієвою та популярною є така форма позаурочної виховної роботи як гурток. Дана форма позаурочної діяльності використовується для різностороннього розвитку, навчання та виховання в учнів художніх, науково-технічних, організаторських здібностей, умінь, навичок. Головною особливістю гуртка є порівняно невеликий кількісний склад учнів, груповий характер діяльності, наявність спільних інтересів, мети.

Основні види гуртків:

1. Предметні гуртки. Учні поглиблюють знання гуманітарних та природно-математичних предметів. Виховна мета досягається пошуково-дослідницькою діяльністю учнів, поглибленим ознайомленням їх з певною проблемою.

2. Гуртки технічної творчості. Гуртківці розширюють і поглиблюють свої технічні знання, виробляють та розвивають уміння та навички експериментування, моделювання, конструювання.

3. Колективи художньої самодіяльності та гуртки художньої творчості. Художня самодіяльність розвиває в учнів художні смаки, збагачує духовно, сприяє активізації навчального процесу, спонукає учнів до продуктивної діяльності.

4. Гуртки прикладних навичок і вмінь. В них учні набувають навичок роботи з природним матеріалом, облаштування власного побуту, ведення домашнього господарства.

Науково обґрунтована гурткова робота сприяє формуванню різносторонньо розвиненої особистості, виховує у гуртківців інтерес до невідомого, бажання досягти успіху. Для підвищення ефективності гурткової роботи, потрібно наповнити її новим змістом, шукати нестандартні підходи до вирішення поставленої задачі, не боятися приймати незвичайні рішення.

Позашкільна робота в значній мірі сприяє розвитку індивідуальних здібностей учнів, викликає у них прагнення опанувати знаннями й уміннями понад обов'язкових програм в школах. Заняття не тільки озброюють дітей вміннями і навичками, а й допомагають усвідомити свою силу творця. Вони будять творчу активність, здійснюють власні задуми. У результаті цього кожне досягнення вихованця має свою індивідуальну неповторність.[1]

Позаурочна робота з інформатики — це ті позакласні заняття, які проводяться, головним чином, в учнівських колективах на основі самоврядування, активності й самодіяльності учнів за спрямовуючої ролі вчителів, класних керівників [3, с. 44]. На уроках інформатики є чимало можливостей зацікавити школярів змістом тієї або іншої науки. Разом з тим, основна мета уроків складається з навчання певного комплексу процедур інформатико-математичного характеру, цікавість викладу повинна відповідати поставленим цілям. Додаткові можливості для розвитку здібностей учнів під час ознайомлення з ІКТ надають різні позаурочні форми занять з інформатики. Вони можуть бути націлені на розвиток певних сторін мислення й рис характеру учнів, іноді не передбачаючи в якості основної мети розширення або поглиблення фактичних знань з інформатики. Таке розширення відбувається ніби саме по собі, як результат інтересу до предмета.

Гурток - одна з основних форм позаурочної діяльності з інформатики. Зміст його роботи визначається в основному інтересами й підготовкою учнів. Кружки з інформатики можуть мати різну спрямованість відповідно до різноманітних можливостей комп'ютера: комп'ютерної графіки, програмування, комп'ютерного моделювання й т.п. У кружках проводяться заняття різного типу. Це можуть бути доповіді, робота над проектами, екскурсії, виготовлення наочних приладів й устаткування для кабінетів, лабораторні заняття, зустрічі із цікавими людьми, віртуальні подорожі й т.п.[2].

Список використаних джерел

1. http://pidruchniki.com/14990528/pedagogika/zmist_pozaurочноy_i_pozashkilnoy_vihovnoy_roboti
2. Semenikhina E. V., Yurchenko A. A. Professional Readiness of Teachers to Use Computer Visualization Tools: A Crucial Drive // Journal of Advocacy, Research and Education, 2016. – Vol.(7), Is. 3. – Pp. 174-178.
3. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
4. Малев В.В., Малєва А.А. Позакласна робота з інформатики / В. В. Малєв, А.А. Малєва. – Навчально-методичний посібник для студентів фізико-математичного факультету. – Воронеж: ВДПУ, 2003. – 152с
5. Педагогічні технології / За заг. ред. В.С. Зозуліні. – М. – Ростов-на-Дону : ІКЦ «МарТ», 2004. – 336 с
6. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплету як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
7. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.
8. Юрченко А.О. Про візуалізацію навчального матеріалу засобами flash-технологій (на прикладі вивчення тригонометричних функцій) / А. О. Юрченко, А. В. Логвін, О. В. Лаштун, К. М. Безверха, О. В. Семеніхіна // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 1 (11). – С. 128–132.

Федоренко В.А.

*магістр спеціальності «Економіка», спеціалізація «Управління розвитком бізнесу»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми*

*Науковий керівник: Омеляненко В.А.,
к.е.н., ст. викл. кафедри економіки та бізнесу*

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ БІЗНЕСУ В СФЕРІ ДОДАТКОВИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ ДІТЕЙ

У дослідженні розглянуто особливості організації бізнесу у сфері надання додаткових

освітніх послуг для дітей шкільного віку. Запропоновано розглядати надання додаткових освітніх послуг для дітей шкільного віку на основі креативних організацій.

Ключові слова: додаткова освіта, бізнес, стратегія, креативний підхід.

Нестача місць у дошкільних установах, зниження якості освіти, а також зайнятість батьків, особливо в мегаполісах, у сукупності привели до створення та стрімкого розвитку бізнесу в сфері освітніх та розважальних послуг для дітей. На думку експертів, ринок додаткової освіти до 2020 року має вирости приблизно на 40%. Такий ріст забезпечується як і збільшенням вартості послуг, так і збільшенням натурального обсягу ринку.

Розвиток додаткової освіти можна проілюструвати тим фактом, що до топ-24 найуспішніших стартапів України [1] увійшли Preply (сервіс з пошуку локальних і онлайн-репетиторів, який залучив 120 тисяч доларів й допомагає в кілька кліків знайти відповідного викладача або розмістити заявку про пошук фахівця з іноземних мов для хобі, шкільної програми і навіть бізнесу не тільки з місцевих педагогів, але й онлайн-репетиторів з інших країн), Coursmos (освітній стартап, що пропонує платформу для невеликих онлайн-курсів та у 2015 залучив 600 тисяч доларів на розвиток й має більш 900 000 студентів, а кількість викладачів становить більше 7 тисяч, що робить його найбільшою платформою за кількістю та асортиментом онлайн-курсів) та CourseYard (освітній проект для учнів та вчителів в електронному форматі навчання, що орієнтований на навчальні заклади, бібліотеки і видавців та забезпечує інтерактивну взаємодію і передбачає навчальні ігри, віртуальні експерименти, навчання співпраці і багато іншого).

Однак відзначимо, що ріст ринку далеко не завжди свідчить про ріст якості послуг. Часом додатковою освітою дітей займаються люди, далекі від педагогіки, що мріють просто заробити легкі гроші, відкривши розвиваючу студію, якість занять у якій залишає бажати багато кращого. Причому на ринку додаткової освіти велика частка «нелегального» сегмента. Це репетитори, що займаються в приватному порядку підготовкою за різними предметами шкільної програми, підготовкою до ЗНО, підготовкою до школи.

Метою додаткової освіти дітей незалежно від форми їх досягнення полягають у тому, щоб виростити кожного школяра повноцінною, всебічно розвиненою, професійно і творчо реалізованою особистістю.

З організаційної точки зору порівняно з інститутами основної освіти система додаткової освіти дітей має потенційно наступні переваги:

- свобода вибору програми, режиму її освоєння, зміни програм,
- широкий набір видів діяльності (форм активності), що дозволяє здійснювати вибір, виходячи з власних інтересів і здатностей,
- обмежена регламентація поведінки і спілкування, більш широкі можливості для саморегулювання активності та самоорганізації (індивідуальної і групової), для прояву ініціативи, індивідуальності й творчості,
- гнучкість (мобільність) освітніх програм;
- більш тісний зв'язок з практикою (соціальною, професійною), можливості засвоєння соціального досвіду, досвіду практичної діяльності.

Дані фактори сприяють визначенню деяких особливостей, що важливі для створення бізнесу як креативної організації: диференціації процесу виховання і навчання; креативності діяльності; діалоговий характер відносин між викладачем і учнем; індивідуалізація виховного процесу тощо.

Види та ідеї бізнесу для додаткової освіти дітей залежать від підходу і творчості автора. Рентабельність ідей такого бізнесу прямо залежить від спектру послуг та попиту на них, стратегії просування, а також місця розташування в місцях значного скупчення людей – великі торгові центри, кінотеатри, зона дитячих магазинів.

Підхід до розвитку сфери додаткової освіти дітей має поєднувати в собі як тактичні завдання реалізації його потенціалу в якості додаткового й компенсаторного (стосовно школи), так і стратегічні завдання формування моделі освіти майбутнього. Відтак його основними завданнями є [2]:

- формування і подальший розвиток різних творчих здібностей дітей;
- прищеплювання культури спілкування, вироблення комунікативних якостей – увічливості, поваги до співрозмовника, уміння підтримати розмова й ухвалювати критику, прислухатися до зауважень;
- професійна орієнтація дітей з перспективою подальшого розвитку придбаних якостей;
- задоволення комунікативних і культурних потреб школярів;
- огороження дітей від пагубного й агресивного впливу соціуму;

Виходячи з цілей і завдань додаткової освіти дітей виникають її основні напрямки, однаково важливі для розвитку школярів і їх подальшої особистісної реалізації. Можемо виділити наступні

спеціалізації бізнесу в цій галузі:

1. Соціально-педагогічна (робота з обдарованими дітьми);
2. Художня (активний розвиток схильності до образотворчого мистецтва);
3. Технічна (оволодіння елементами технічних професій);
4. Туристсько-краєзнавча (подорожі і вивчення рідного краю);
5. Природничо-наукова (вивчення природничих наук);
6. Фізкультурно-спортивна (орієнтована на розвиток фізичних якостей).

Умови організації бізнесу в сфері додаткової освіти дітей постійно змінюється. З кожним роком з'являється все більше спеціалізованих шкіл і секцій, які викликають інтерес у дітей і батьків. Популярність тих або інших видів діяльності диктує деякі нюанси в організації бізнесу. Відтак особливої уваги заслуговують інновації в цій сфері. Вони стосуються як методів навчання і виховання (адже педагогіка, як будь-яка інша гуманітарна наука, не стоїть на місці), так і власне організації діяльності, зокрема просування послуг [3; 4; 5]. Для організації бізнесу доцільно проаналізувати ринок франшиз, оскільки на цьому ринку наявні цікаві інноваційні ідеї.

Відтак ідея, пов'язана з наданням послуг для дітей, є актуальною в цей час. Малий бізнес, пов'язаний з дітьми, має на увазі ретельний підхід до техніки безпеки, вибору досвідченого персоналу, до якості сервісу і маркетинг послуг, зокрема інтернет-реклама.

В якості додаткової можливості можемо запропонувати розглянути відкриття прообразу лабораторії, де клієнтам будуть показуватися різні шоу, фізичні та хімічні досліди. Більш того, клієнтів можна навчати ставити різні досвіди самостійно, у тому числі в домашніх умовах з використанням підручних засобів. Це може бути як окремим напрямком бізнесу, так і додатковим напрямком діяльності для проєктованого освітнього агентства. Перевага цього бізнесу полягає у його новизні, а серйозної конкуренції, особливо в невеликих містах, поки що немає.

Таки чином, цінність додаткової освіти дітей полягає в підсиленні варіативної складової загальної освіти, сприянні реалізації знань і вмінь, стимулюванні пізнавальної мотивації. В умовах додаткової освіти діти можуть розвивати свої потенційні здатності, адаптуватися в сучасному суспільстві й одержувати можливість повноцінної організації вільного часу. Однак, незважаючи на популярність, створення підприємства, розрахованого на дитячу аудиторію, – це досить складний і трудомісткий процес. Саме тому, стратегія розвитку та якість робіт й послуг має бути на високому рівні.

Список використаних джерел

1. 24 успішних українських стартапи, на яких найбільше заробили [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/24_ustpishnih_ukrayinskih_startapi_na_yakih_naybilshe_zarobili_n603784
2. Дополнительное образование для детей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edunews.ru/additional-education/dopolnitelnoe-obrazovanie-detej.html>
3. Литвиненко Е. В. Советы по выбору направленности дополнительного образования детей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lev.nou.spb.ru/index.php/roditelyam/29-sovety-po-vyboru-napravlenosti-dopolnitelnogo-obrazovaniya-detej>
4. Omelyanenko V. Using Innovative Technologies in the Study of Economic and Statistical Sciences // Traektoriâ Nauki. – 2017. – Vol. 3, No. 1. – pp. 2.1-2.11 DOI: 10.22178/pos.18-2
5. Вернидуб, Н.О. Тенденції глобалізації інноваційної діяльності / Н.О. Вернидуб, В.А. Омеляненко // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 3-5 квітня 2012 р. – Суми: СумДУ, 2012. – Т.1. – С. 35–37.

Щоголева Є.

*студентка групи І-6, спеціальність «Середня освіта. Інформатика»
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м.Суми*

*Науковий керівник –Семеніхіна О.В.,
д.пед.н., доцент кафедри інформатики*

АКТУАЛЬНІСТЬ КОГНІТИВНО-ВІЗУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ У НАВЧАННІ

У тезах розглянуто актуальність когнітивно-візуальних підходів у навчанні, які базуються на зоровому сприйнятті навчального матеріалу і актуалізації візуального мислення суб'єктів навчання.

Ключові слова: когнітивні підходи, візуалізоване навчання, когнітивно-візуальні підходи в навчанні.

Технічний прогрес, надшвидкий розвиток інформаційних технологій і формування нової інформаційної культури неминуче накладають свій відбиток на вимоги до діяльності педагогів. Затребуваними стають такі підходи в навчанні, які забезпечують напрацювання в комплексі вмій сприймати, аналізувати та моделювати великі обсяги даних, зокрема текстового формату. Це передбачає використання ефективних способів опрацювання, компоновки і стислого подання інформаційного контенту.

Застосовування ідей стиснення навчального матеріалу ґрунтується на теорії змістового узагальнення В. Давидова й теорії укрупнення дидактичних одиниць П. Ердієва і може бути реалізоване на основі візуалізації навчального матеріалу. Науковцями (В. Далінгер, Л. Занков, В. Зінченко, Н. Манько, О. Пескова, В. Резник, С. Сергєєв) підтверджено, що навчальний матеріал засвоюється й запам'ятовується краще, якщо знання та вміння формуються в системі візуально-просторової пам'яті. Під час візуалізації наочні образи скорочують ланцюг словесних міркувань і сприяють синтезу образу поняття більшої ємності, чим ущільнюють дані про об'єкт.

Крім активізації навчальної діяльності, формування навичок критичного й образного мислення, візуалізація в навчанні сприяє його інтенсифікації. Особливо в тих випадках, коли використання наочних засобів не зводиться до простого ілюстрування, а стає органічною частиною пізнавальної діяльності, засобом формування й розвитку не тільки наочно-образного, а й абстрактно-логічного мислення. Це, своєю чергою, вимагає принципово нових підходів до організації навчання, серед яких нами виокремлені когнітивно-візуальні.

Такі підходи базуються на зоровому сприйнятті навчального матеріалу, дозволяють максимально задіяти потенціал візуального мислення, а в умовах активного використання комп'ютерних засобів підтримки навчального процесу його реалізація може набути нової якості.

Список використаних джерел

1. Semenikhina O. The Necessity to Reform Mathematics Education in Ukraine / Olena V. Semenikhina, Marina G. Drushlyak // Journal of Research in Innovative Teaching. – La Jolla, CA USA. – Vol. 8. – Issue 1, March 2015. – P. 51 – 62.
2. Semenikhina O. On the Results of a Study of the Willingness and the Readiness to Use Dynamic Mathematics Software by Future Math Teachers [Електронний ресурс] / Olena Semenikhina, Marina Drushlyak // Proceedings of the 11th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications: Integration, Harmonization and Knowledge Transfer (ICTERI 2015). – Lviv, Ukraine, May 14 – 16, 2015. – P. 21 – 34. – Режим доступу : <http://ceur-ws.org/Vol-1356/>
3. Семеніхіна О. В. Інструментарій програми GeoGebra 5.0 і його використання для розв'язування задач стереометрії [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. Т. 44, № 6. С. 124 – 133. – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1138/866#.VKKRJc-eABM>
4. Семеніхіна О. В. Інструменти контролю в ІГС „Математичний конструктор” / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк // Наук. вісн. Мелітопол. держ. пед. ун-ту. Сер. : Педагогіка : зб. наук. пр. – Мелітополь, 2014. – Вип. 2(13). – С. 189 – 195.
5. Семеніхіна О. В. Інтерактивні аплету як засоби комп'ютерної візуалізації математичних знань та особливості їх розробки у GeoGebra / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2016. – № 1. – С. 27-30.
6. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpsd.pdf>. – Загол. з екрана.
7. Семеніхіна О. В. Професійна готовність майбутнього вчителя математики до використання програм динамічної математики: теоретико-методичні аспекти : монографія / О. В. Семеніхіна. – Суми : Вид-во „Мрія”, 2016. – 268 с.

Хоменко Є.В.

студент групи 926

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Ковальов А.В.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу

МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Комплексним показником стану людського суспільства є рівень здоров'я самих людей. За сучасними уявленнями, здоров'я - це природний стан організму, що перебуває у повній рівновазі з біосферою і характеризується відсутністю будь-яких патологічних змін. За визначенням Всесвітньої

організації охорони здоров'я, здоров'я - це стан повного фізичного, духовного та соціального добробуту, а не лише відсутність захворювання чи фізичних дефектів.

Ключові слова: екологія, людина, наслідки, адаптація

Стан здоров'я відображає динамічну рівновагу між природним середовищем і організмом. На здоров'я людини впливають спосіб життя, генетичні фактори і фактори навколишнього середовища. Гомеостазом вважають відносну динамічну сталість внутрішнього середовища та деяких фізіологічних функцій організму людей й тварин, що підтримуються механізмами саморегуляції в умовах коливань внутрішніх і зовнішніх подразників.

Здоров'я людини, забезпечене гомеостазом її організму, може зберігатися і за певних змін факторів навколишнього середовища. Такі зміни зумовлюють появу в організмі людини відповідних біологічних реакцій, але завдяки процесам адаптації вони не призводять до негативних наслідків для здоров'я в певних межах зміни факторів. Для кожної людини ці межі індивідуальні.

Адаптація є також сферою науково-практичних інтересів екології людини. Адаптація - це пристосування організму на індивідуальному і популяційному рівнях до змін умов зовнішнього середовища, вироблене в процесі еволюційного розвитку.

На людину впливають різні природні, економічні, соціально-культурні, психологічні фактори, що позначаються на її здоров'ї. У зв'язку з цим екологія людини трактує адаптованість до нових умов як сукупність соціально-біологічних параметрів, необхідних для стійкого існування організму в конкретному екологічному середовищі. Адаптивні можливості індивіда і популяції виявляються в реальних умовах, які утворюють антропоєкологічне напруження - проблеми організму людини, спричинені дією факторів зовнішнього середовища. Його чинниками є соціально-психологічна, виробнича, побутова напруженість, гіпокінезія (порушення функцій організму внаслідок обмеження рухової активності), неправильне харчування, забруднення води і повітря, посилення шумів тощо.

Дослідження впливу цих факторів на людину є передумовою вироблення науково обґрунтованої екологічної політики, яка має охоплювати соціально-економічні, технологічні, технічні, інформаційно-виховні, організаційні та інші напрями діяльності, спрямованої на розвиток фізичних і психічних можливостей людини, її здатності вдосконалюватися, жити у злагоді з собою і світом природи.

Сьогодні попри всі успіхи людина ще не навчилася спрямовано змінювати свій генотип, і тому межі стійкості її організму проти різних факторів середовища залишилися майже такими самими. Наприклад, як і десятки тисяч років тому, оптимальними для людини вважаються: температура повітря 18-35 °С, атмосферний тиск 80-150 кПа, рН питної води 5,5-8,0, вміст у ній нітратів 2-15 мг/л. Проте дедалі менше стає місць на Землі, де ці фактори перебувають у зоні оптимуму людини: води з низьким умістом нітратів та оптимальним рН дуже багато в тундрі чи у високогір'ях, однак температура, а в горах і тиск, виходять за межі оптимуму. І навпаки, на рівнині, де й тиск, і температура оптимальні, вода все частіше забруднюється нітратами. Незважаючи на це, люди живуть і на рівнині, і у горах. Тут вступає в дію принцип лімітуючих факторів: якщо хоч один з них виходить за межі діапазону толерантності, він стає лімітуючим. Коли значення такого фактора ще не досягло летальної межі, але вже вийшло із зони оптимуму, організм відчуває фізіологічний стрес: в гірських районах це гірська хвороба, а на рівнині за підвищеного вмісту у воді нітратів - загальна квалість і депресія.

На людину, як і на будь-яку живу істоту, конкретний фактор впливає не сам по собі, а у взаємодії з іншими, і залежно від характеру цієї взаємодії діапазон толерантності може змінюватися.

Наприклад, за відносної вологості повітря 30 % температура повітря 28 °С відповідає зоні оптимуму. Але за вологості 70 % ця сама температура виходить за межі оптимуму і потрапляє у зону песимуму: пришвидшується дихання, з'являються відчуття жару і задухи, пригніченість, людина може знепритомніти.

Від часів Гіппократа здоров'я визначалося як відсутність хвороб; як стан організму, за якого він здатний повноцінно виконувати свої функції. У такому розумінні здоров'я - об'єкт медицини. Лікар-практик завжди працює з конкретною людиною, вивчаючи стан здоров'я пацієнта, визначає наявність хронічних захворювань, аналізує функціональний стан його органів і систем, індивідуальну опірність, психічний та фізичний розвиток і за результатами обстеження приймає конкретне рішення про лікування.

Залежність здоров'я від спадковості і факторів зовнішнього середовища - основний аспект проблеми здоров'я людей на популяційному рівні. У цьому випадку об'єктом дослідження стає не окрема особа, а популяція чи сукупність популяцій - етнічна група, нація, людство в цілому. Здоров'я на популяційному рівні - більш загальна категорія, оскільки те, що стосується популяції, обов'язково виявляється і на конкретних індивідах. Наприклад, у деяких районах Полісся і Західної України поширене захворювання - ендемічний зоб, від якого потерпає близько півмільйона людей.

Причиною цього захворювання є дефіцит йоду в питній воді та високий вміст у ній гумінових кислот. У кожному конкретному випадку лікар призначає препарати, що містять йод. Проте на популяційному рівні є більш дієвий спосіб боротьби із захворюванням - корекція мінерального складу питної води чи їжі додаванням необхідної кількості йоду. Ця процедура поширюється відразу на всю популяцію і має не лише лікувальний, а й профілактичний характер.

Проблемою здоров'я людини на популяційному рівні займається одна з нових галузей екології - медична екологія. У медичній екології, як і в популяційній екології в цілому, основними показниками стану популяції людини вважаються статистичні. Визначаючи здоров'я популяції, медики-екологи аналізують передусім народжуваність і смертність, тривалість життя, захворюваність та її структуру, працездатність, психологічні показники, наприклад удовлетвореність життям. Демографічні показники (тривалість життя, співвідношення народжуваності і смертності) дають змогу оцінити загальний стан популяції. Проте екологічно найбільш інформативними є захворюваність та її структура. Захворюваність відображає ступінь пристосованості популяції до умов середовища, а структура захворюваності - частку кожного захворювання у їх загальній кількості.

Знання захворюваності та її структури, причин захворювань, умов середовища, через які ці три причини виникають, дає людині потужний інструмент захисту своєї популяції і кожної конкретної особи від впливу несприятливих факторів середовища.

Захворюваність - явище не випадкове. Приблизно на 50 % вона зумовлюється способом життя кожної окремої людини. Шкідливі звички, неправильне харчування, недостатнє фізичне навантаження, самотність, стреси, порушення режимів праці та відпочинку сприяють розвиткові хвороб. Десь на 40 % захворюваність залежить від спадковості та екологічних умов - клімату, рівня забрудненості довкілля - і приблизно на 10 % визначається сучасним рівнем медичної допомоги.

У межах діапазону толерантності людина пристосовується до умов довкілля завдяки численним захисним і пристосувальним (адаптивним) реакціям організму, головними з яких є підтримання сталості властивостей внутрішнього середовища (гомеостазу), регенераційні процеси, імунітет, регуляція обміну речовин тощо. У межах оптимуму ці реакції забезпечують найефективніше функціонування, високу працездатність, ефективне відновлення. Та у разі переходу якого-небудь фактора у зону песимуму ефективність окремих адаптивних систем знижується або пристосувальна здатність взагалі втрачається. В організмі починаються патологічні зміни, що свідчить про певне захворювання. Патологічний стан під впливом несприятливих факторів середовища найчастіше виявляється в отруєннях (токсикозах), алергічних реакціях, злоякісних пухлинах, спадкових хворобах, уроджених аномаліях.

Список використаних джерел:

1. Одум Ю. Основы экологии. Пер. с англ. /Под ред. Н.П. Наумова. — М.: Мир, 1975. — 740 с.
2. Одум Ю. Экология: В 2 т. — М.: Мир, 1986.
3. Реймерс Н. Ф. Основные биологические понятия и термины: кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1988. — 319с.
4. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь-справочник. — М.: Мысль, 1990. — 639 с.
5. Реймерс Н. Ф. Экология: теории, законы, правила, принципы и гипотезы. — М.: Россия молодая, 1994. — 367 с.
6. Серебряков В.В. Основы экологии: Підручник. — К.: Знання-Прес, 2002. — 300 с.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Авраменко Н.О.	88
Анісов Д.І.	7
Антонова-Дідковська А.В.	8

Б

Батюк І. М.	90
Безугла В.В.	10
Бесєдін І. О.	90
Білуха В.М.	11
Богуш Є.М.	13
Бондар М.	91
Бражник І.	94
Бугаєвська В.С.	146
Бурлака М.	95

В

Ващенко І.О.	15
Вовк А.В.	16
Вода А.І.	130
Волошина Є.В.	148
Волошко Є.В.	18
Воронько В.О.	19

Г

Гордієнко О.О.	150
Гринчук О.В.	21

Д

Данно С.О.	22
-----------------	----

Ж

Жолудь А.В.	97
Жульов В.	98

З

Зайва Н.	25
Затеева Е.М.	26
Зігунов Р. В.	117
Зленко Н.Н.	151
Золотарьов В.В.	28

І

Іваній В.І.	132
------------------	-----

К

Клем-Мусатова К.О.	29
Конєва Г.В.	151
Кордончук М.Д.	30
Коржова Р.О.	32
Костирко Д.Р.	152
Красна О.М.	35
Краснокутська І.	101
Кунченко Н.В.	37
Кутькова С.К.	38

Л

Левковська Ж. В.	118
Левченко В.Г.	133
Левченко І.	39
Лисак Д.О.	40
Лойко М.О.	41
Люттов М.	102

М

Мартінова А.	154
Мельникова М. В.	42
Мішина А.М.	44
Мкртчян А. Р.	45

О

Огієнко Л. А.	135
Опаковська І.Е.	47
Островський Ю.О.	156
Острога М.М.	159

П

Павлюк Х. О.	120
Перезва Н. П.	122
Пицюх Д.В.	48
Подолька В.Б.	49
Порвалов К.В.	50
Порвалова М.В.	52
Приходько О. О.	53

Р

Рамазанов Д.О.	55
---------------------	----

С

Сав'як В.С.	57
Савостян М.	103
Сафонова К.С.	124
Сахно А. Ю.	125
Сацька Л.В.	58
Свисюк О. О.	63
Селявіна К.М.	60
Сергеєв А.О.	62
Синельник А.В.	64
Сиромля А.	105
Скворцова С.С.	161
Скоробогата В. В.	66
Сопова К. І.	67
Спаська І. В.	68
Сребняк Д.В.	137
Стаценко О.О.	140
Стеценко А.	106
Стома В.	162
Стрельченко Д.	163

Т

Тараненко В.О.	142
---------------------	-----

Тараніна М.О.	165	<i>Ш</i>	
Тесленко Н.....	167	Шинкаренко Н. С.	80
Тисячник К.А.....	70	<i>Щ</i>	
Тітаренко М.О.	71	Щербак І.М.....	83
Ткач А.	108	Щербак. Н.Р.	127
Ткаченко В.С.	72	Щоголева Є.	170
Токмань В.	109	<i>Ю</i>	
<i>Ф</i>		Юрченко А.О.	111
Федоренко В.А.	74, 168	Юрченко К.	113
Федорківська О.В.	75	Юшко К.	110
Фурс А.А.....	77	<i>Я</i>	
<i>Х</i>		Яковлева К.....	114
Хоменко Є.В.	171	Яременко Н.Г.	151
<i>Ч</i>		Яцина В.С.....	85
Черненко А.А.....	144		
Чучук Т.М.....	78		

Наукове видання

УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО

Матеріали
науково-освітнього круглого столу студентів та молодих учених

15-17 вересня 2017 р., м. Суми

*Матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за достовірність інформації, автентичність цитат,
правильність фактів та посилань несуть автори*

Відповідальний за випуск: *О. Ю. Кудріна*
Комп'ютерна верстка: *О. М. Удовиченко*

Підп. до друку 20.09.2017.
Формат 60×84/8. Гарнітура Cambria.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 20,93.
Ум. фарб.-відб. 20,93. Обл.-вид. арк. 17,67.
Тираж 200 пр.

Видавець і виготовлювач:
СумДПУ імені А.С.Макаренка, 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.